

UNIVERZITA KARLOVA
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra pastorálních oborů a právních věd

Petr Nohel

**Výuka církevního práva
na teologických a právnických fakultách
v Českých zemích v letech 1918-1989**

Disertační práce

vedoucí práce:
P. Prof. JUDr. ICDr. Antonín Ignác Hrdina, DrSc., O.Praem.

Praha 2016

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou disertační práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby byla práce zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 25. května 2016

Petr Nohel

Bibliografická citace

Výuka církevního práva na teologických a právnických fakultách v Českých zemích v letech 1918-1989 [rukopis]: Disertační práce / Petr Nohel; vedoucí práce: P. Prof. JUDr. ICDr. Antonín Ignác Hrdina, DrSc., O.Praem. -- Praha, 2016. -- 164 s.

Anotace

Disertační práce se zabývá historií výuky církevně-právních předmětů na teologických a právnických fakultách v Českých zemích v letech 1918-1989. Zkoumá strukturu předmětové skladby veškerých předmětů vztahujících se tematicky k církevnímu právu a její změny v závislosti na legislativním a dobovém kontextu v jednotlivých časových periodách. Práce dále mapuje působení jednotlivých vyučujících na univerzitách, které výuku církevně-právních předmětů realizovaly, přičemž stranou nezůstává ani jejich významná publikační činnost. Práce ve svém závěru předkládá strukturované medailonky vyučujících mapující dobu jejich studia, následného působení na jednotlivých univerzitách, publikační činnost, popř. další relevantní působení v církevních strukturách. Kompletní soupisy vyučovaných církevně-právních předmětů jsou pak obsaženy v samostatných chronologicky členěných přílohách zvlášť pro každou univerzitu.

Klíčová slova

církevní právo, kanonické právo, konfesní právo, výuka na teologických fakultách, výuka na právnických fakultách, kanonistika, dějiny české teologie, dějiny teologie

Abstract

The work deals with the history of teaching religious-legal subjects of theology and law in the Czechlands in the years 1918-1989. The author examines the structure of all subjects thematically related to canon law and describes changes depending on the legislative and historical contexts of individual time periods. The work also maps the roles of different lecturers at universities that have been providing religious-legal subjects. Moreover, the author mentions major publications of those teachers. In its conclusion the thesis presents structured medallions of the teachers mapping their studies, subsequent exposure to individual universities, their publishing and other relevant activities in ecclesiastical structures. Complete lists of religious-legal subjects are then included in separate annexes chronologically grouped separately for each university.

Keywords

church law, canon law, confessional law, teaching at theological faculties, teaching at faculties of law, the history of Czech theology, the history of theology

Počet znaků (včetně mezer): 295 393

Poděkování

Za připomínky, doporučení, konzultace a vedení této práce děkuji srdečně panu P. Prof. JUDr. ICDr. Antonínu Ignáci Hrdinovi, DrSc., O.Praem.

Obsah

Úvod	11
1. Situace církevního školství před rokem 1918	13
1.1. Stručná historie církevního práva jako řádu a odborné disciplíny	13
1.1.1. Církevní právo v českém kontextu	13
1.2. Právní podmínky fungování církevního školství do roku 1918	15
1.2.1. Císařské nařízení ustanovující vztah katolické církve k veřejnému vyučování	15
1.2.2. Ministerské nařízení ve věci katolických církevních škol diecézních, klášterních a fakultních	16
1.2.3. Výnos ministra kultu a vyučování k obsahu předmětu kanonické právo	18
1.2.4. Úprava studijního řádu po reformě právnických studií	18
1.2.5. Ministerské nařízení týkající se provedení konkordátu ohledně teologického studia	18
1.3. Vymezení pojmosloví	20
2. Legislativní kontext	23
2.1. Legislativní kontext 1918-1939	23
2.1.1. Úpravy starších předpisů studií kanonického práva v letech 1919-1920	23
2.1.2. Československá ústava z roku 1920	24
2.1.3. Modus vivendi 1927	25
2.1.4. Úprava katolických teologických studií v souladu s církevními předpisy	25
2.1.5. Vyhláška říšského protektora o uzavření českých vysokých škol	28
2.2. Legislativní kontext 1939-1948	28
2.2.1. Pokračující studia na německých vysokých školách	28
2.2.2. Presidentské dekrety rušící německé univerzity	29
2.3. Legislativní kontext 1948-1989	30
2.3.1. Zestátnění veškerého školství	30
2.3.2. Další předpisy ve věci vysokých škol a bohosloveckých fakult	31
2.3.3. Vysokoškolské zákony 1966 a 1980	32
2.3.4. Sapientia Christiana	32
2.3.5. Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana	35
2.3.6. Codex Iuris Canonici 1983	35
3. Dějinný kontext	37
3.1. Dějinný kontext 1918-1939	37
3.2. Dějinný kontext 1940-1948	44
3.3. Dějinný kontext 1948-1989	46
4. Výuka církevně-právních předmětů	55
4.1. Univerzita Karlova	55
4.1.1. Výuka německé teologické fakulty 1918-1945	55
4.1.2. Výuka německé právnické fakulty 1918-1945	61
4.1.3. Výuka (české) teologické fakulty 1918-1939	67
4.1.4. Výuka teologické fakulty 1945-1950	71
4.1.5. Výuka teologické fakulty 1950-1989	73

4.1.6.	Výuka (české) právnické fakulty 1918-1939	84
4.1.7.	Výuka právnické fakulty 1945-1950	89
4.2.	Univerzita Palackého v Olomouci	92
4.2.1.	Výuka teologické fakulty 1918-1939	92
4.2.2.	Výuka teologické fakulty 1945-1950	94
4.3.	Masarykova Univerzita v Brně	96
4.3.1.	Výuka právnické fakulty 1919-1939	96
4.3.2.	Výuka právnické fakulty 1945-1950	99
5.	Provázanost výuky s působením vybraných vyučujících	101
5.1.	Publikační činnost vybraných vyučujících	102
5.1.1.	Profesní kanonisté teologických fakult	102
5.1.2.	Profesní kanonisté právnických fakult	103
5.1.3.	Příležitostní vyučující církevního práva.....	105
5.1.4.	Ostatní vyučující církevně-právních předmětů	106
5.2.	Politická orientace vybraných vyučujících	107
5.3.	Akademické posty a tituly vybraných vyučujících	109
6.	Nástin vývoje církevně-právní výuky po roce 1989	111
6.1.	Legislativní kontext po roce 1989.....	111
6.1.1.	Zákon o bohosloveckých fakultách 1990	111
6.1.2.	Vysokoškolský zákon 1990.....	112
6.1.3.	Ex corde Ecclesiae.....	112
6.1.4.	Zákon o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností	113
6.1.5.	Vysokoškolský zákon 1998.....	113
6.1.6.	Generální dekret č. 1133 Kongregace pro katolickou výchovu	114
6.2.	Výuka církevně-právních předmětů od roku 1989	115
6.2.1.	Výuka na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy	115
6.2.2.	Výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy	123
6.2.3.	Výuka na teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci	125
6.2.4.	Výuka na právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci	128
6.2.5.	Výuka na Právnické fakultě Masarykovy Univerzity v Brně.....	130
6.2.6.	Výuka na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích	131
6.2.7.	Výuka na právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni	134
6.2.8.	Výuka na právnické fakultě Panevropské vysoké školy	135
6.2.9.	Aktivity Společnosti pro církevní právo – neformální vzdělávání.....	136
7.	Strukturované medailonky přenášejících	139
7.1.	Vratislav Bušek	139
7.2.	František Čáda.....	140
7.3.	Rudolf Dominik	141
7.4.	Kamil Henner	142
7.5.	Antonín Hobza	143
7.6.	Ernst Hoyer	144
7.7.	Jan Jaroš	145
7.8.	Josef Kasan	146
7.9.	Adolf Kindermann	147
7.10.	Jan Martinů	148

7.11.	Ludvík Matoušů.....	149
7.12.	Josef Matzke	150
7.13.	Jaroslav Josef Michal.....	151
7.14.	Josef Ryška	152
7.15.	Johann Schlenz	153
7.16.	Heinrich Singer.....	154
7.17.	Alois Soldát	155
7.18.	Josef Šíma.....	156
7.19.	Josef Tureček	157
7.20.	Josef Vacek.....	158
7.21.	Jan Vážný	159
7.22.	Ludwig Wahrmond.....	160
7.23.	Rudolf Wierer	161
7.24.	Miroslav Zedníček	162
	Závěr	163
	Seznam použitých zkratk	165
	Seznam literatury	167
	Seznam citovaných publikací	167
	Prameny obecné kanonické právní úpravy	170
	Seznam archivních a elektronických zdrojů	170
	Seznam použitých zákonných úprav.....	172
	Přílohy	175
Příloha č. 1	Zásadní prameny kanonického práva před rokem 1918.....	177
Příloha č. 2	Zásadní prameny kanonického práva v českých zemích před rokem 1918	181
Příloha č. 3	Zásadní prameny kanonického práva po roce 1918.....	184
Příloha č. 4	Legislativní kontext do roku 1989	185
Příloha č. 5	Struktura předmětové skladby dle Nařízení č. 50/1858 ř. z. a Nařízení č. 151 a 152/1937 Sb. z. a n.	188
Příloha č. 6	Struktura předmětové skladby a Akademických hodností dle Apoštolské konstituce Sapientia Christiana.....	189
Příloha č. 7	Struktura předmětové skladby dle Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana	191
Příloha č. 8	Umístění jednotlivých studií dle Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana	193
Příloha č. 9	Akademické tituly dle českých VŠ zákonů	194
Příloha č. 10	Výuka církevního práva 1918-1989	196
Příloha č. 11	Působení kanonistů na českých VŠ 1918-1989	197
Příloha č. 12	Schéma výuky německé TF UK 1918-1945	198
Příloha č. 13	Obsahové zaměření seminářů Prof. Schlenze a Prof. Kindermanna v letech 1918-1945	203
Příloha č. 14	Schéma výuky německé PF UK 1918-1945	205
Příloha č. 15	Schéma výuky (české) TF UK 1918-1989	211

Příloha č. 16	Obsahové zaměření seminářů Prof. Šímy v letech 1923-1951	225
Příloha č. 17	Schéma výuky (české) PF UK 1918-1949	226
Příloha č. 18	Schéma výuky TF UP 1918-1950	231
Příloha č. 19	Schéma výuky PF MU 1919-1950	237
Příloha č. 20	Legislativní kontext po roce 1989	241
Příloha č. 21	Stručný přehled akademických postů vybraných vyučujících	243

Úvod

Disertační práce „Výuka církevního práva na teologických a právnických fakultách v Českých zemích v letech 1918-1989“ si klade za cíl zmapovat veškerou výuku církevně-právních předmětů, která se u nás uskutečnila na teologických a právnických fakultách od roku 1918 do roku 1989, s nástinem rozvoje této výuky i v budoucím období, přičemž vychází z několika důležitých východisek. Jedním z nich jsou archivní materiály jednotlivých univerzit a vysokých škol, které výuku předmětů s církevně-právní tematikou realizovaly. V neposlední řadě je také zapotřebí zmínit životopisné materiály mapující osudy, životní zvraty, úspěchy, akademické a jiné posty i publikační činnost kanonistů věnujících se výuce církevně-právní problematiky v námi sledovaném období.

Práce je ohraničena roky 1918 a 1989. Rok 1918 byl zvolen také proto, že v našich zemích dochází k výrazné změně ve státním upořádání, ale především proto, že v květnu roku 1917 je vyhlášen komplexní církevní zákoník pro katolíky západního obřadu – Codex Iuris Canonici, který vstupuje v platnost právě v roce 1918. Rok 1989 byl zvolen naopak z důvodů ryze politicko-sociálních, protože v našich zemích dochází po čtyřiceti letech k pádu komunistického režimu a v nově nabyté svobodě se rovněž nabízí nové možnosti pro další rozvoj novodobé kanonistiky u nás. Tento dějinný zlom je také důvodem, proč práce stručně pojednává i o době bezprostředně následující po roce 1989. Z tohoto nástinu je zřejmé, že k rozvoji oboru ve svobodné společnosti skutečně dochází.

Práci na toto téma jsem se rozhodl zpracovat proto, že její téma není komplexně postíženo v dosavadní literatuře, což je dáno jednak útlumem působení kanonistiky během dvou totalit 20. století, jednak ale také faktem, že církevně-právní zaměření není majoritní specializací mezi studujícími ani na dnešních právnických a teologických fakultách. S výjimkou publikací Záboje Horáka „*Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*“, která mapuje meziválečnou výuku církevního práva na pražské české právnické fakultě, a publikace „*Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*“ (Novotný, Vaňáč, Kunštát) a několika menších prací, je výuka církevně-právních předmětů z větší

části systematicky nezmapována a zůstává uzavřena v archiváliích podobně jako materiály ke studiu detailních profesních i životních okolností působení většiny kanonistů v námi sledovaném období.

Z výše uvedeného vyplývá, že hlavními prameny pro zpracování této práce jsou právě zmíněné archiválie, konkrétně seznamy přednášek jednotlivých univerzit a jejich fakult a osobní složky těch, kteří těmto předmětům vyučovali. Metodologicky se pak práce opírá především o sběr dat, heuristiku pramenů, komparaci údajů vytěžených a jejich následnou systemizaci v textové podobě i v tabulkových přílohách.

Dalším cenným zdrojem dokreslujícím poznání proměn předmětových skladeb výuky církevního práva jsou také různé předpisy, nařízení a zákony, které určovaly zaměření a obsahovou proměnu církevního školství u nás. V tomto ohledu si všímáme jak výtvorů ryze profánního zákonodárství, tak legislativy konfesně-právní i čistě kanonické.

Smyslem práce je tak nejen postihnout jednotlivé výukové předměty, jejich zaměření, vývoj a období určitých stabilizací i hledání nových vhodných způsobů realizace, ale především vystihnout tyto změny na pozadí zmíněných legislativních, životopisných a dějinných proměn.

1. Situace církevního školství před rokem 1918

1.1. Stručná historie církevního práva jako řádu a odborné disciplíny

„Kanonické právo je právem platným, které zavazuje (a opravňuje) přibližně jednu miliardu katolických křesťanů na celém světě – jenže zásadně v jiných záležitostech a jiným způsobem, než právo jednotlivých států.“¹

1.1.1. Církevní právo v českém kontextu

Již před založením vysokého učení v Praze se v českých zemích vyučovalo teologickým disciplínám, jakož i kanonickému právu. Výuka kanonistiky probíhala na kapitulních školách, a to jak po roce 1270 u katedrály sv. Víta v Praze, tak také na Vyšehradě, a před rokem 1305 se začalo vyučovat rovněž v Olomouci. Na výuce se podíleli mnozí zahraniční odborníci, rovněž část posluchačstva byla tvořena cizinci.²

Kromě toho se v minulosti někteří čeští úředníci uplatnili přímo ve službách papežské kurie, stejně jiní čeští studenti, ale i vyučující působili ve zmiňovaném období na předních zahraničních univerzitách – např. v Paříži, v Padově nebo v Boloni.³

Plně se však výuka kanonického práva rozvinula až po roce 1348, tedy po založení první české univerzity císařem a králem Karlem IV., která dnes nese název Univerzita Karlova právě po svém nynějším zakladateli. Přestože mezi zakládajícími fakultami první české univerzity byla jak teologická, tak právnická fakulta⁴, bylo nejenže

¹ HRDINA, Ignác Antonín. *Když se řekne: „kanonické právo“* In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997, s. 5

² Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*. In: MALÝ, Karel (ed.). *Právnická fakulta univerzity Karlovy 1348-1998*. Jubilejní sborník. Praha: Právnická fakulta UK, 1998, s. 250

³ Srov.: PEJŠKA Josef. *Církevní právo se zřetelem k partikulárnímu právu československému*. I. díl. Semily 1932, s. 43-49

⁴ Zakládajícími fakultami Univerzity Karlovy byly fakulty: teologická, právnická, lékařská a svobodných umění (neboli artistická, dnes pod názvem filozofická). Úmysl založit univerzitu potvrdil v roce 1347 (tedy ještě před jejím založením Karlem IV.) papež Klement IV. svojí bulou. Zvláštností univerzity byl mj. fakt, že měla od počátku vlastní teologickou fakultu, což někteří historikové považují

kanonické právo vyučováno zprvu výlučně na fakultě právnické, ale dokonce bylo jediným souborem právních věd, který na ní byl od počátku vyučován.⁵

V roce 1373 se z dosavadního svazku fakult odloučila fakulta právnická, která až do roku 1419 fungovala jako samostatná univerzita pod názvem Universitas dominorum canonistarum. Právě z této doby máme písemně doloženou působnost prvních dvou generací českých kanonistů⁶.

K následné krizi a obnově kanonistiky po husitských válkách uvádí jubilejní sborník právnické fakulty toto:

„Po husitských válkách (1419-1434) nebylo po delší dobu soustavné studium kanonického (i římského) práva v českých zemích obnoveno, což souvisí více s celkovým tehdejší stavem českého vysokého školství než s náboženskou situací (...). Krátkou dobu vyučoval v Praze obojímu učenému právu po roce 1499 Jeroným Balbus. Naproti tomu vynikající čeští právníci té doby (...) se věnovali domácímu právu světskému. (...) K rozsáhlé obnově kanonistických studií dochází v Praze po skončení třicetileté války (1618-1648), a sice nejprve na právnické fakultě spojené Karlo-Ferdinandovy univerzity a posléze (od roku 1675) také v pražském arcibiskupském semináři. Tento rozvoj kanonistiky souvisel s potřebami zdokonalené církevní správy i církevního soudnictví. (...) Kanonistikou se v této době zabývali příslušníci duchovního i laického stavu.“⁷

za důkaz dobrého postavení univerzity, jiní za důkaz určité devalvace univerzitního světa ve 14. století. Jistě nebudeme daleko od pravdy, konstatujeme-li, že existence teologické fakulty může být vnímána také jako logické a nyní navíc institucionalizované pokračování již fungujících katedrálních a klášterních škol v Praze.

⁵ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*. In: MALÝ, Karel (ed.). *Právnická fakulta univerzity Karlovy 1348-1998*. Jubilejní sborník. Praha: Právnická fakulta UK, 1998, s. 250

⁶ TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, uvádí na str. 250 a 251 výslovně tyto profesory a autory prvních českých publikací z oblasti kanonického práva: Štěpán z Uhřetic, Kuneš z Třebovle, Mikuláš Puchnik, Jindřich ze Svolenky, Adam z Nežetic, Bohuslav z Krňova, Jan Železný.

⁷ TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 251-252

Rekatolizace, která započala v 17. století, přispěla paradoxně v následující době i k postupnému omezování právní suverenity katolické církve, kterýžto trend pokračoval i ve vztahu k dalším církvím poté, co vstoupil v platnost Toleranční patent⁸.

„Od roku 1772 se z nařízení Marie Terezie přednášelo církevní právo výlučně na právnických fakultách. Dekretem dvorské studijní komise z roku 1810 byla upřednostňována výuka státních konfesních norem před vlastním církevním právem.“⁹

Od druhé poloviny 19. století se pak v kruzích české kanonistiky setkáváme nejen s latinsky psanými texty, učebnicemi a slovníky, ale postupně se prosazuje jako publikační jazyk němčina s tím, že ani české kanonicko-právní texty nejsou výjimkou. Tento jazykový dualismus ještě více umocnilo rozdělení pražské univerzity na českou a německou část v roce 1882, což ovšem neznamená, že by se čeští a němečtí kanonisté ve své tvorbě vzájemně neovlivňovali.¹⁰

Rámcový přehled zásadních pramenů kanonického práva před rokem 1918 je obsažen v příloze č. 1., rámcový přehled dokumentů, které vznikly v českém prostředí nebo rozvoj české kanonistiky významně ovlivnily, je obsažen v příloze č. 2.

1.2. Právní podmínky fungování církevního školství do roku 1918

1.2.1. Císařské nařízení ustanovující vztah katolické církve k veřejnému vyučování

23. dubna 1850 bylo vydáno císařské nařízení pod číslem 157 ř. z. navazující na patent ze 4. března 1849, kterým se lépe a širěji ustavuje poměr katolické církve k veřejnému vyučování. Toto nařízení se vyznačuje na dnešní zvyklosti nebývale úzkou spoluprací světské a duchovní moci. Ustanovuje například, že na veřejných ústavech

⁸ Toleranční patent je dokument císaře a krále Josefa II., který se kromě katolického náboženství povoluje v různé míře praktikování dalších třech vyznání a to: augsburského, helvétského a nesjednoceného východního – tedy pravoslavného.

⁹ TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 252

¹⁰ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 253-254

(nižších i vyšších) není možné vykonávat povolání učitele náboženství nebo profesora bohosloví bez biskupského zmocnění¹¹. Zákon pak přiznává biskupovi také právo na odvolání příslušného vyučujícího, ale povinnost platu výslužného zůstává i v takové situaci státu. Nařízení jasně stanovuje, že právo jmenování je v pravomoci biskupa, zatímco povinnosti dané zákony akademickými jsou vymahatelné mocí státní.

Rovněž u zkoušek doktorských kandidátů bohosloví (tedy obecně bez rozlišení jednotlivých teologických disciplín) je právem i povinností biskupa jmenovat polovinu zkušební komise z řad alespoň doktorů bohosloví. Nařízení navíc výslovně uvádí jako podmínku pro dosažení doktorského gradu složení tridentského vyznání víry před příslušným biskupem.

Toto nařízení bylo platné ve všech korunních zemích.¹²

1.2.2. Ministerské nařízení ve věci katolických církevních škol diecézních, klášterních a fakultních

Nařízení ministra záležitostí duchovních a vyučování ze dne 30. června 1850 vydané pod číslem 319 ř. z. se vztahuje k témuž výše uvedenému patentu ze dne 4. března 1849; upravuje však výlučně situaci katolických vzdělávacích ústavů.

K této věci je třeba poznamenat, že školská soustava Rakouska(-Uherska) byla složitějším systémem, než jaký známe např. z konce 20. století, a dvojnásob to platí o vzdělávacích institucích v gesci katolické církve. Zatímco se u nás v dnešní době realizuje výuka teologie a jejích disciplín prakticky pouze na vysokých (popř. vyšších odborných) školách, existovala dříve možnost paralelních studií teologických disciplín jak na teologických (dříve bohosloveckých) fakultách, tak také na speciálních církví zřízených diecézních ústavech. Kromě toho zde aktivně působila i relativně samostatná vzdělávací soustava řeholních společenství. Informální vzdělávání na řeholních a diecézních institucích bylo přitom do určité míry dostupné se vzděláním formálním, fakultním, neboť to jediné bylo oprávněno udělovat akademické tituly. Předpisy

¹¹ ekvivalent dnešního pojmu kanonická mise

¹² Srov.: BUŠEK, V. – HEDNRYCH, J. – LAŠTOVKA, K. – MÜLLER, V. *Československé církevní zákony I.* Praha: Československý kompas, 1931, s. 295

různého charakteru a úrovně pak upravovaly možné přestupy z těchto dnes již prakticky neexistujících institucí na bohoslovecké fakulty.

Ministerské nařízení uvádí mezi kandidáty bohosloveckých studií pouze absolventy nižších i vyšších gymnázií s dostatečným prospěchem. Pro samotnou výuku bohoslovectví pak předepisuje délku studia čtyři roky a stanovuje podmínku přednášek od minimálně šesti profesorů.

Dále je zde upravena soustava učebních předmětů, přičemž je zdůrazněno, které jinak nepovinné předměty jsou nutné pro budoucí získání licenciátu a doktorátu bohosloví. Předměty povinné jsou tyto: hebrejšтина, Starý a Nový Zákon, církevní historie, patrologie, církevní právo, dogmatika, morálka, pastorálka, katechetika a nauka vyučovací. Na jedné straně je zde ukotvena možnost pro osvobození od výuky hebrejštiny, na druhé straně vidíme povinnost studia semitských jazyků pro budoucí doktory bohosloví.

Mezi nepovinnými, ale doporučenými předměty jsou dále uvedeny: křesťanská archeologie, apologetika, historie zjevení, synodologie, historie dogmatická a symbolika.

Zmíněny jsou i podmínky pro obsazování profesorských postů, povinnosti ordinariátu ve vztahu k fakultám, jakož i přiměřené ustanovení výše uvedených povinností pro klášterní učiliště. Výslovně je zde také zmíněna latina jako řádný vyučovací jazyk při studiu bohosloví, přičemž jazyky zemské se povolují na základě uvážení biskupů příslušné církevní provincie.

Dokument byl připraven na základě závěrů biskupského shromáždění, které se konalo v roce 1849 ve Vídni, přičemž se výslovně odvolává na jeho usnesení. Nařízení bylo rovněž platné ve všech korunních zemích.¹³

¹³ Srov.: BUŠEK, Vratislav – HEDNRYCH, Jaroslav – LAŠTOVKA, Karel. – MÜLLER, V. *Československé církevní zákony*, s. 296-300

1.2.3. Výnos ministra kultu a vyučování k obsahu předmětu kanonické právo

Výnos ministra kultu a vyučování ze dne 13. listopadu 1854 definuje předmět kanonické právo jako disciplínu, ve které se přednáší obecné právo kanonické s přihlédnutím k platným předpisům rakouským. Tentýž obsah byl zároveň předmětem státní zkoušky z téhož oboru. Po roce 1917 se přihlíželo především k nově vydanému Kodexu kanonického práva, po roce 1918 se začalo postupně přihlížet ke konfesnímu právu československému, aniž by ovšem bylo nutné obsah předmětu dle zmíněného nařízení měnit nebo jeho náplň nově definovat.¹⁴

1.2.4. Úprava studijního řádu po reformě právnických studií

Podle říšského zákona č. 172/1855 byla upravena a sjednocena výuka církevního práva při studiu práv. Právnické studium bylo v této době koncipováno jako čtyřleté s tím, že povinná výuka kanonického práva byla na základě tohoto zákona učena k přednášení ve druhém ročníku. Zákon rovněž určuje kanonické právo jako povinnou součást historicko-první státní zkoušky.¹⁵

1.2.5. Ministerské nařízení týkající se provedení konkordátu ohledně teologického studia

Dalším dokumentem, který výslovně zmiňuje povinnost studia církevního práva na bohosloveckých fakultách, je ministerské nařízení ze dne 20. března 1858, které pod číslem 50 ř. z. upřesňuje, ustanovuje a ukládá konkrétní povinnosti k provedení čl. VI. a XVII. konkordátu.

Nařízení ve shodě s výše zmíněným biskupským shromážděním opakuje podmínky pro kandidáty studia, čtyřletou délku studia a nově vyjmenovává tyto povinné studijní předměty: dogmatika, morálka, pastorálka, církevní dějiny, církevní právo, Písmo a hebrejštinu (opět s možností prominutí). Mezi nepovinné předměty se oproti minulému

¹⁴ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*. In: MALÝ, Karel – SOUKUP, Ladislav. *Československé právo a právní věda v meziválečném období 1918-1938 a jejich místo ve střední Evropě*, Praha: Karolinum, 2010, s. 299

¹⁵ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 299

úpravě přesouvá patrologie a další předměty po potřeby služebníků církve. Z kontextu úpravy jasně plyne, že studium je koncipováno výhradně pro kandidáty kněžství.

Následuje seznam předmětů rozdělený podle jednotlivých let studia, který si biskupové stanovili jako návrh pro jednotnou koncepci bohoslovenství v rámci monarchie. Seznam předmětů tedy není striktně závazný, vyjadřuje ovšem touhu episkopátu po jeho naplnění a je odrazem představ o tom, jaké vzdělání a v jakém rozsahu by se podle uvážení biskupů mělo dostat budoucím duchovním pastýřům.

první ročník: všeobecná dogmatika, úvod do Písma, výklad Písma dle Vulgáty, hebrejščina

druhý ročník: zvláštní dogmatika, vulgátní výklad Písma s ohledem na odůvodnění věrouky, výklad starých textů

třetí ročník: církevní dějiny (se zřetelem na dogmata a ústavní dějiny), morální teologie (se zřetelem na potřeby zpovědníka)

čtvrtý ročník: pastorální teologie, liturgika, duchovní výmluvnost, katechetika, církevní právo

Nařízení opět výslovně zmiňuje latinský jazyk jako řeč teologických přednášek, dává ovšem určitou volnost ve využití jiných jazyků pro jednotlivé obory, aniž by blíže stanovovalo důvody, pro které tak může být učiněno.

Stejně jako předchozí nařízení i toto zmiňuje podmínky pro obsazování profesorských postů včetně přijetí suplujících učitelů do řádného poměru.¹⁶

Zatímco zásadní prameny kanonického práva po roce 1918 jsou obsaženy v příloze č. 3, stručný přehled předmětů předepsaných jako studijní povinnosti pro teologická studia a jeho proměny v čase je obsažen v přílohách č. 5, 6, 7 a 8.

¹⁶ Srov.: BUŠEK, V. – HEDNRYCH, J. – LAŠTOVKA, K. – MÜLLER, V. *Československé církevní zákony*, s. 300-302

1.3. Vymezení pojmosloví

Pojem církevní právo a kanonické právo v některých případech významově kolísá. Pro účely této práce budeme užívat pojem církevní právo jako zastřešující pojem pro kanonické právo, tj. právní předpisy katolické církve, církevní právo evangelické, právo jiných církví a náboženských společností, i pro konfesní právo, tj. právní předpisy státu o církvích.¹⁷ Pojmem konfesní právo tak zcela nahradíme jiné výrazy, např. státní právo církevní apod., a to na základě níže uvedeného. Z důvodu kompaktnosti pojmosloví užíváme také názvu „teologická“ v označení fakult a disciplín i v době, kdy se nazývaly „bohosloveckými“.

„Můžeme se setkat ještě s jiným významem pojmu církevní právo. Katolická teologie a jurisprudence vytvořila zvláštní konstrukci: právo se určitým způsobem „zmocňuje“ některých základních postulátů přirozeného práva nebo křesťanského zjevení, například Kristova výroku o manželství „co Bůh spojil, ať člověk nerozlučuje“, a přikazuje jim právní kvalifikaci – jde o tzv. *ius divinum*. V tomto konkrétním případě božské právo určuje základní princip nerozlučitelnosti manželství a církev je povinna jej respektovat a svými právními ustanoveními vyjadřovat.“¹⁸

„Tento komplex státem vydaných norem by se již neměl označovat jako církevní právo, i když dříve se u nás podle německého Staatskirchenrecht užívalo termínu „státní právo církevní“. Vhodnější je spíše pojem konfesní právo.“¹⁹

V průběhu 20. století měnily univerzity v Praze, Olomouci i Brně svá jména, nebo se modifikovala jména jejich teologických fakult. V textu práce se používá pro zjednodušení na více místech geografické označení brněnská právnická fakulta, olomoucká právnická fakulta apod., případě s přívlastkem česká a německá pro odlišení fakult české a německé pražské univerzity. Stejně tak je výraz „teologická“ pro odlišení

¹⁷ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 299

¹⁸ PŘIBYL, Stanislav. *Církevní právo* In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997, s. 6

¹⁹ PŘIBYL, Stanislav. *Církevní právo*, s. 7

od právnických fakult užíván i před rokem 1990, kdy byl oficiálně užíván starší termín „bohoslovecká“.

2. Legislativní kontext

2.1. Legislativní kontext 1918-1939

Zákonem č. 197/1919 Sb. z. a n. byla dne 8. dubna 1919 zřízena československá Husova evangelická bohoslovecká fakulta. Fakulta nebyla začleněna do žádné z existujících univerzit, ale byla zřízena jako samostatný ústav postavený na roveň vysoké školy. Později byl ještě zveřejněn statut této nové bohoslovecké fakulty, a to nařízením vlády č. 511/1919 Sb.²⁰

Nařízením vlády č. 231/1919 Sb. z. a n. vydaným dne 7. května 1919 v částce XLVII. bylo rozhodnuto o novém pojmenování olomoucké bohoslovecké fakulty, která měla nést napříště název Cyrillo-Methodějská fakulta bohoslovecká. Kromě nového názvu nepřinesla norma žádnou jinou změnu, která by měla vliv na chod fakulty nebo vyučovaných předmětů. Fakulta byla nadále součástí olomoucké univerzity.²¹

Zákon č. 189/1920 Sb. z. a n. stanovil nově platy profesorů jak na teologických fakultách, tak také na učilištích diecézních, přičemž jeho působnost se vztahovala i na představené biskupských kněžských seminářů. Zákon se nezmiňuje výlučně o konkrétní konfesi a z jeho dikce je zřejmé, že si činí nárok být na jednotlivých denominacích a jim dedikovaných fakultách nezávislý; zároveň ale formálně zachovává základní strukturu rakousko-uherské školské soustavy.²²

2.1.1. Úpravy starších předpisů studií kanonického práva v letech 1919-1920

Zákon č. 290/1919 Sb. z. a n. o prozatímní úpravě státních zkoušek na fakultách věd právních a státních nahradil zákon č. 68/1893 ř. z. o právnických a státovědných studiích a zkouškách státních. Díky této úpravě bylo církevní právo potvrzeno jako povinný vyučovací předmět a zároveň jako nedílná součást státní zkoušky historicko-

²⁰ Srov.: HORÁK, Záboj. *Církev a školství. Vybrané dokumenty ke studiu konfesního práva*. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2012, s. 102-108

²¹ Srov.: HORÁK, Záboj. *Církev a školství*. s. 103

²² Srov.: HORÁK, Záboj. *Církev a školství*. s. 109-110

právní, kam bylo zařazeno spolu s dalšími obory²³. Prováděcí nařízení ministra kultu a vyučování č. 204/1893 ř. z. k výše zmíněné původní úpravě bylo rovněž nahrazeno, a to nařízením vlády Republiky československé č. 510/1919 Sb. z. a n. Nařízením upřesnilo zařazení přednášek z církevního práva v rámci výuky, když je situuje výslovně do prvního studijního oddílu před zkouškou historicko-právní. Přednášky jsou předepsány v minimální dotaci 6 hodin týdně po dobu jednoho semestru či alikvotně po dobu dvou semestrů. Změněn byl rovněž původní rigorózní řád z roku 1872, a to nařízením vlády Republiky československé č. 324/1920 Sb. z. a n., který pro získání doktorátu předepisuje po úspěšném absolutoriu tři rigorózní zkoušky, přičemž povinnou součástí rigorózní zkoušky historicko-právní je rovněž církevní právo^{24 25}.

2.1.2. Československá ústava z roku 1920

Dne 20. února 1920 byla schválena Ústava Československé republiky pod číslem 121/1920 Sb., jejíž znění se také vyjadřuje k náboženským otázkám, a to v rozmezí §§ 117-134. Jedná se tedy o úplný text jejího závěru, resp. o poslední část hlavy páté pojednávající o svobodě učení, svědomí a projevu mínění a hlavu šestou, která upravuje ochranu menšin národních, náboženských a rasových. Zákon explicitně zaručuje svobodu vyznání²⁶ a jejího vykonávání veřejně i soukromě²⁷ a stanovuje rovnost všech vyznání před zákonem²⁸. Zákon také výslovně nezavazuje užití konkrétního jazyka pro účely náboženské²⁹.

Text ústavy ve věcech náboženských je ovšem otázkou určitého kompromisu mezi zastánci většího a menšího omezení vlivu církví na veřejný život společnosti.

„Při jednání je patrný jednoznačný posun od církví nepřátelské formy odluky mající svůj vzor ve francouzském modelu odluky k autonomnímu postavení církví a

²³ Dalšími nedílnými součástmi historicko-právní státní zkoušky byly: římské právo, dějiny práva veřejného a soukromého ve střední Evropě, dějiny práva veřejného a soukromého na území Republiky československé.

²⁴ Další nedílné součásti rigorózní historicko-právní zkoušky jsou totožné s oblastmi zkoušek státních.

²⁵ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, 2010, s. 300

²⁶ Srov.: Zákon č. 121/1920 Sb., kterým se uvozuje Ústavní listina Československé republiky, § 121

²⁷ Srov.: Zákon č. 121/1920 Sb., kterým se uvozuje Ústavní listina Československé republiky, § 122

²⁸ Srov.: Zákon č. 121/1920 Sb., kterým se uvozuje Ústavní listina Československé republiky, § 124

²⁹ Srov.: Zákon č. 121/1920 Sb., kterým se uvozuje Ústavní listina Československé republiky, § 128

náboženských společností charakteristickému pro severoamerický model odluky. Plné aplikaci amerického modelu však bránilo ekonomické sepětí státu a církvi.³⁰

2.1.3. Modus vivendi 1927

Dne 17. prosince 1927 došlo ke konsignaci smlouvy mezi Svatým Stolcem a Československou republikou, která znamenala určitý posun ve vztazích obou smluvních stran, ač politická situace dané doby nepřála přímo uzavření konkordátu. Modus vivendi inter Sanctam Sedem et Rempublicam Cecoslovacham upravoval vztahy státu a církve následujícím způsobem.

Církev se zavazuje k delimitaci diecézí, které přizpůsobí novým státním hranicím. Situace je kromě logických uprav českých diecézí zaměřena na Slovensko, kde diecéze překračovaly nově vytvořené státní hranice s Maďarskem a funkčně rovněž spadaly pod uherské metropole Esztergom a Jager. Smlouva dále řešila správu církevního majetku na území nového státu, kompetence ve víceúrovňovém řízení řeholních společenství a v neposlední řadě rovněž upravuje způsob jmenování biskupů podle kodexu kanonického práva. Vládě Československé republiky je zde přiznána možnost uplatnění politické námítky pro jmenování diecézních biskupů a biskupů koadjutorů a zároveň se stanovuje, že kandidáti navržení k biskupskému úřadu musí být církví vybíráni z duchovních československého občanství. Vzhledem k tomu, že modus vivendi neřešil vztah státu a církve komplexně, můžeme konstatovat, že ač bylo v některých dílčích bodech dosaženo oboustranného vyjasnění, a to zejména v otázce kompetencí a postupů, přetrvává vztah státu a církve v zásadě v nepozměněném modu z doby Rakouska-Uherska.³¹

2.1.4. Úprava katolických teologických studií v souladu s církevními předpisy

Vládní nařízení č. 151/1937 Sb. z. a n. o studiu a zkouškách na katolických fakultách bohosloveckých ze dne 18. června 1937 strukturuje oproti dřívějším předpisům nově

³⁰ NĚMEC, Damián. *Mezinárodní smlouvy mezi Apoštolským stolcem a Polskem, Rakouskem a Československem v období mezi dvěma světovými válkami*. In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997, s. 13

³¹ Srov.: NĚMEC, Damián. *Mezinárodní smlouvy mezi Apoštolským stolcem a Polskem, Rakouskem a Československem v období mezi dvěma světovými válkami*, s. 13-14

teologická studia. Především prodlužuje jejich standardní dobu na pět let a rozlišuje věcně mezi naukami teologickými, propedeutickými a pomocnými. Výslovně zmiňuje zvláštní dvousemestrální odborné studium zakončené stání zkouškou pro ty frekventanty, kteří chtějí dosáhnout nad rámec povinností licenciátu bohosloví. Obdobné navazující podmínky následně zakládá i pro studenty usilující po získání licenciátu o doktorát bohosloví.³²

Na výše zmíněné nařízení ihned navazuje nařízení další, které pod č. 152/1937 Sb. z. a n. provádí výše citovaná základní ustanovení a fakticky tak uvádí teologická studia do souladu s ustanoveními apoštolské konstituce papeže Pia XI. *Deus scientiarum Dominus*. Respektovaná a deklarovaná ustanovení především v oblasti studijního řádu jsou následující:

Posluchači bohosloveckých studií se mohou stát absolventi gymnázií, kteří úspěšně složili maturitu, případně se jejich okruh rozšiřuje navíc o absolventy reálků a dalších středních škol, kteří na gymnáziu vykonali zkoušku dospělosti doplňovací³³.

Samotné studium je koncipováno jako desetisemestrální, přičemž mezi nauky propedeutické nařízení počítá: dějiny filosofie a křesťanskou filosofii, tj. včetně oborů logika, kosmologie, psychologie, kritika, ontologie, theodicea, etika a také přirozené právo³⁴.

Jako hlavní teologické nauky vyjmenovává: bohosloví základní, dogmatiku, morálku, biblická studia, církevní dějiny s patrologií, pastorálku a kanonické právo. Naopak za vedlejší teologické nauky považuje: srovnávací vědu náboženskou, pomocné vědy biblické a s nimi související jazyky, staroslověnštinu a její aplikace, křesťanskou sociologii, pedagogické disciplíny včetně katechetiky a dějiny a teorii církevní hudby.

Nařízení se také zmiňuje o seminárních cvičeních, aniž by blíže specifikovalo jejich odborné zaměření. Stanovuje však jejich absolvování jako nepovinné, resp. jako závazné pouze pro budoucí uchazeče licenciátu a doktorátu.

³² Srov.: HORÁK, Záboj. *Církev a školství*, s. 111-112

³³ Srov.: Nařízení č. 152/1937 Sb. z. a n., § 2

³⁴ Srov.: Nařízení č. 152/1937 Sb. z. a n., §§ 14-18

Na rozdíl od minulých úprav nařízení striktně nespecifikuje, které předměty by měly být zařazeny ve studijním plánu konkrétního ročníku, předepisuje však nejzazší semestry pro přednášení příslušných disciplín. V prvních čtyřech semestrech tak byli studenti povinni absolvovat: křesťanskou filosofii, dějiny filosofie, základy bohosloví, hebrejštinu, řečtinu, teologickou encyklopedii a dějiny bohosloví, ve třetím až pátém ročníku byly k přednášení předepsány: biblická studia, hermeneutika, biblická archeologie, staroslověnské předměty a východní jazyky k biblickému studiu. Do konce osmého semestru se předpokládalo ukončení: církevních dějin a patrologie, církevního práva, pomocných nauk historických, československých církevních dějin, křesťanské archeologie, dějin církevního umění a dějin a teorie církevní hudby. Do konce studií pak bylo nařízeno ukončit: zvláštní věrouku, mravouku a pastýřské bohosloví, srovnávací vědu náboženskou, křesťanskou sociologii, ochranu církevních památek a pedagogické, katechetické, didaktické a metodologické předměty.³⁵

Pro dosažení licenciátu jsou předepsány státní zkoušky z těchto oborů: biblická studia, církevní dějiny a církevní právo, praktická morálka a veškeré bohosloví (to po absolutoriu průpravných semestrů k licenciátu)³⁶. K dosažení titulu doktora bohosloví je poté předepsána vědecká práce v délce dvou semestrů, předložení disertační práce a složení rigorózní zkoušky³⁷.

Obdobná ustanovení jsou poté předepsána pro ta řeholní či diecézní učiliště, která svůj rozvrh přizpůsobí tomuto nařízení.³⁸

Dne 2. září 1937 byla vydána apoštolská konstituce papeže Pia XI. *Ad ecclesiastici regiminis incrementum*, kterou byla provedena (byť ne úplná) delimitace diecézních hranic ve smyslu výše pospaných ustanovení.³⁹

³⁵ Srov.: Nařízení č. 152/1937 Sb. z. a n., § 22

³⁶ Srov.: Nařízení č. 152/1937 Sb. z. a n., § 33

³⁷ Srov.: Nařízení č. 152/1937 Sb. z. a n., § 53

³⁸ Srov.: HORÁK, Záboj. *Církev a školství*, s. 113-121

³⁹ Srov.: PIUS XI. *Apoštolská konstituce Ad ecclesiastici regiminis incrementum*, AAS 24 (1937) 366-369 [2015-04-23] <<http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/delimit.htm>>

2.1.5. Vyhláška říšského protektora o uzavření českých vysokých škol

Dne 17. listopadu 1939 vydal říšský protektor Konstantin Freiherr von Neurath vyhlášku, kterou na dobu tří let uzavřel s okamžitou platností všechny české vysoké školy. Toto pozastavení činnosti se netýkalo jen vysokých škol, ale rovněž fakult jim na roveň postavených. Celkem byly na základě citované vyhlášky uzavřeny tyto instituce: Universita Karlova v Praze, České vysoké učení technické v Praze, Akademie výtvarných umění v Praze, Masarykova universita v Brně, Česká vysoká škola technická v Brně, Vysoká škola zemědělská v Brně, Vysoká škola zvěrolékařská v Brně, Vysoká škola báňská v Příbrami a také Cyrillo-Methodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci spolu s Husovou evangelickou bohosloveckou fakultou v Praze.⁴⁰

„Nacisté uzavřeli dne 17. listopadu 1939 všechny české vysoké školy, k nimž patřily i státní teologické fakulty;⁴¹ církevní školy nižších stupňů, včetně některých seminářů a diakonických škol, však uzavřeny nebyly.“⁴²

2.2. Legislativní kontext 1939-1948

2.2.1. Pokračující studia na německých vysokých školách

Vyhláškou říšského protektora ze dne 17. listopadu 1939 došlo k ukončení výuky na tehdejších českých vysokých školách s okamžitou platností. Záminkou pro toto uzavření se stala účast vysokoškoláků na protinacistických akcích. Vyhláška sama jako důvod uvádí:

„Ačkoliv bylo opětovně vážně varováno, pokouší se od nějaké doby skupina českých intelektuálů ve spolupráci s emigrantskými kruhy v cizině, menšími nebo většími akcemi odporu rušit klid a pořádek v Protektorátu Böhmen und Mähren. Při tom bylo zjištěno, že původci těchto aktů odporu jsou zvláště také na českých vysokých školách. Ježto tyto živly daly se ve dnech 28. října a 15. listopadu strhnouti k násilným

⁴⁰ Srov.: HORÁK, Záboj. *Církev a školství*, s. 121

⁴¹ Jejich činnost byla obnovena ihned po ukončení druhé světové války.

⁴² HORÁK, Záboj. *Obnovení církevních škol v českých zemích v letech 1990-1991*. In: *Revue církevního práva* č. 40 2/08, Praha: Společnost pro církevní právo, 2008, s. 94-95

činům proti jednotlivým Němcům, byly české vysoké školy na dobu tří roků uzavřeny, devět pachatelů bylo zastřeleno a větší počet účastníků vzat do vazby.“⁴³

Přestože vyhláška hovoří o době tří let, zůstaly české vysoké školy v praxi uzavřeny až do roku 1945, kdy byl po válce otevřen mimořádný letní semestr a poté od podzimu akademického roku 1945/1946 zahájen obnovný provoz obvyklých dvousemestrálních akademických let.

Výše citovaná vyhláška se ovšem nevztahovala na německé vysoké školy, a nepostihla tudíž výuku na pražské německé univerzitě a na německých technických vysokých školách v Praze a Brně. Níže uvidíme, že okupační a válečná léta, jakož i uzavření českých vysokých škol, se sice podepsaly i na předmětové skladbě německých univerzit, nebyly však důvodem pro jejich uzavření, proto výuka na německých školách byla sice oproti předválečnému stavu omezena a ideologizována, ale formálně – na rozdíl od českých vysokých škol – pokračovala.

2.2.2. Presidentské dekrety rušící německé univerzity

Dne 18. října 1945 byl publikován Dekret presidenta republiky č. 122/1945 Sb., kterým byla zrušena pražská německá univerzita. Krátký dekret o třech paragrafech hovoří o tom, že důvodem pro zrušení německé univerzity je fakt, že se jedná o ústav nepřátelský českému národu⁴⁴. Dekret zároveň ustanovuje, že veškerý majetek pražské německé univerzity připadá Univerzitě Karlově⁴⁵. Tímto datem došlo de facto k znovuspojení obou národních částí původně jednotné Univerzity Karlovy. Zajímavostí zůstává, že Dekret byl koncipován jako retroaktivní, a to se zpětnou účinností od 17. listopadu 1939⁴⁶.

Zároveň byl publikován Dekret presidenta republiky č. 123/1945 Sb., který v obdobném rozsahu a téže formě ruší další německé vysoké školy, a to sice německou technickou školu v Praze a německou technickou školu v Brně. I jejich majetek

⁴³ Vyhláška říšského protektora Konstantina von Neuratha ze dne 17. Listopadu 1939

⁴⁴ Dekret č. 122/1945 Sb. ze dne 18. října 1945, §1

⁴⁵ Dekret č. 122/1945 Sb. ze dne 18. října 1945, §2

⁴⁶ Dekret č. 122/1945 Sb. ze dne 18. října 1945, §3

přiznává s toutéž zpětnou účinností českým technickým vysokým školám v Praze a Brně.

Vydáním těchto dekretů se uzavírá jinde neobvyklé a několik desetiletí trvající období vzájemné koexistence národně podmíněných vysokoškolských institucí na území historických zemí Koruny České.

2.3. Legislativní kontext 1948-1989

„Ve vyspělých demokraciích se kladou na normy konfesního práva vysoké požadavky, které se netýkají pouze samotného jejich obsahu, nýbrž také způsobu jejich tvorby a přijímání. Považuje se za samozřejmé, že stát jednáním s církvemi zjistí jejich reálné potřeby, které pak vtěluje do navrhovaných zákonných předloh. Odstrašujícím příkladem jsou v tomto směru naše „církevní“ zákony z roku 1949, které nebyly s církvemi a náboženskými společnostmi konzultovány ani dohodnuty. Vytváření kvalitního konfesněprávního zákonodárství vyžaduje tedy příznivé společenské klima i vstřícnou politickou vůli.“⁴⁷

2.3.1. Zestátnění veškerého školství

Zákon o základní úpravě jednotného školství ze dne 21. dubna 1948, který byl publikován pod číslem 95/1948 Sb., prohlásil v § 4 veškeré školy za učiliště státní. Stanovil sice, že z tohoto ustanovení je možná výjimka podle zvláštního zákona; příslušný zvláštní zákon ovšem nebyl nikdy publikován. V praxi tak mimo státní školství neexistoval legálně jiný typ institucionálního vzdělávání. Státní status škol potvrdila posléze i nová Ústava Československé republiky schválená dne 9. května 1949 pod číslem 150/1948 Sb.⁴⁸

⁴⁷ PŘIBYL, Stanislav. *Církevní právo*, s. 7

⁴⁸ Srov.: HORÁK, Záboj. *Obnovení církevních škol*, s. 95-96

2.3.2. Další předpisy ve věci vysokých škol a bohosloveckých fakult

Dne 18. května 1950 byl pod číslem 58/1950 Sb. vydán první ucelený vysokoškolský zákon, který upravoval zejména postavení vysokých škol a působnost a způsob jmenování jejich orgánů, ale ustanovil rovněž vyjmutí Bohoslovecké fakulty ze svazku Univerzity Karlovy v Praze a vyjmutí Cyrillo-Methodějské bohoslovecké fakulty ze svazku Univerzity Palackého v Olomouci⁴⁹, které svěřil pod vrchní správu a dozor ministra pověřeného řízením Státního úřadu pro věci církevní. Pod tento dozor byly tímž zákonem převedeny: Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká v Praze, Katolická bohoslovecká fakulta v Bratislavě a Evangelická bohoslovecká fakulta v Bratislavě⁵⁰. Dále byla zákonem dána pravomoc vládě, aby prostřednictvím nařízení výše zmíněné fakulty organizovala, zřizovala, rušila, slučovala, dělila a určovala jejich názvy či měnila jejich sídla⁵¹.

V návaznosti na tento zákon a v jeho intencích vyšlo nedlouho poté (14. července 1950) nařízení vlády č. 112/1950 Sb. o bohosloveckých fakultách. Tímto nařízením bylo rozhodnuto, že se veškeré římskokatolické studium v českých zemích soustředí v římskokatolické teologické fakultě v Praze (pod názvem Římskokatolická cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Praze), obdobně jako na Slovensku se veškeré římskokatolické studium soustředilo do Římskokatolické cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Bratislavě. Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci, stejně jako všechna diecézní, řeholní a ostatní římskokatolická učiliště, byla tímto nařízením zrušena.⁵²

Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká v Praze se tímž nařízením rozdělila na dvě samostatné fakulty, kterými byly Husova československá bohoslovecká fakulta v Praze a Komenského evangelická bohoslovecká fakulta v Praze a ve kterých bylo soustředěno veškeré evangelické bohoslovecké studium. Obdobně na Slovensku bylo soustředěno veškeré evangelické studium bohosloví do Slovenské evangelické

⁴⁹ Srov.: Zákon č. 58/1950 Sb., § 33

⁵⁰ Srov.: Zákon č. 58/1950 Sb., § 34

⁵¹ Srov.: Zákon č. 58/1950 Sb., § 34

⁵² Srov.: Zákon č. 112/1950 Sb., § 1

bohoslovecké fakulty v Bratislavě. Biblický ústav Jednoty českobratrské v Kutné Hoře a Bohoslovecký seminář československých baptistů v Praze byly zrušeny.⁵³

Veškeré pravoslavné bohoslovecké studium v rámci celého státu bylo soustředěno do nově zřízené Pravoslavné bohoslovecké fakulty v Praze⁵⁴. Stát se zavázal k vydržování těchto ponechaných bohosloveckých fakult,⁵⁵ stanovil pro jejich absolvování zpravidla čtyřleté studium,⁵⁶ ovšem ustanovování profesorů a docentů svěřil do pravomoci ministra pověřeného řízením Státního úřadu pro věci církevní⁵⁷. Nařízení ovšem také ustanovilo nedotčenost a platnost dříve získaných akademických titulů⁵⁸, stejně jako možnost pokračování ve studiu pro dosavadní bohoslovce⁵⁹.

2.3.3. Vysokoškolské zákony 1966 a 1980

Obě normy ve znění zákonů č. 19/1966 Sb. a č. 39/1980 Sb. nejsou relevantní ve vztahu ke studiu bohosloví. Oba předpisy pouze překupují a odlišně definují skupiny absolventů ve vztahu k akademickým titulům. Tím, že zákon č. 39/1980 Sb. definuje tyto skupiny konkrétněji, chystá mimoděk půdu pro budoucí úpravu č. 111/1998 Sb., která s tituly pro absolventy teologických oborů již počítá. Zákon č. 19/1966 Sb. také ruší rozdíly mezi řádnou a mimořádnou profesurou, kteréžto rozlišení se ji v následných úpravách nevrací⁶⁰. Zároveň se jedná o jedinou českou úpravu⁶¹, která výslovně uvádí zkratky vědecko-pedagogických titulů profesorů a docentů ve formě Prof. a Doc.⁶².

2.3.4. Sapientia Christiana

Dne 15. dubna 1979 vyhlásil papež Jan Pavel II. apoštolskou konstituci Sapientia Christiana,⁶³ která upravovala a sjednocovala vnitřní záležitosti církevních univerzit a

⁵³ Srov.: Zákon č. 112/1950 Sb., § 2

⁵⁴ Srov.: Zákon č. 112/1950 Sb., § 3

⁵⁵ Srov.: Zákon č. 112/1950 Sb., § 4

⁵⁶ Srov.: Zákon č. 112/1950 Sb., § 8

⁵⁷ Srov.: Zákon č. 112/1950 Sb., § 12

⁵⁸ Srov.: Zákon č. 112/1950 Sb., § 13

⁵⁹ Srov.: Zákon č. 112/1950 Sb., § 14

⁶⁰ Srov.: Zákon č. 39/1980 Sb., §70

⁶¹ Srov.: Zákon č. 39/1980 Sb., §71

⁶² Za zmínku také stojí to, že oproti běžnému úzu, jsou v zákoně tyto zkratky uvedeny s velkými písmeny, což připouští až praxe mnohem pozdějších let.

⁶³ AAS 71 (1979) 469-499.

fakult. Vztahovala se tedy jak na vzdělávací a výzkumné instituce církví zřízené, tak také na bohoslovecké fakulty, které byly součástí univerzit spravovaných světskou mocí.

Apoštolská konstituce *Sapientia Christiana* shodně stanovuje podmínky pro všechna učení, která se chtějí nazývat katolickými a která zamýšlejí výuku a výzkum skutečně realizovat ve spolupráci se Svatým Stolicem⁶⁴. Proto hovoří jak o univerzitách založených přímo Svatým stolicem, tak také o fakultách a univerzitách již existujících, které ovšem mohou být schváleny jako katolické i v průběhu jejich existence na základě splnění podmínek daných touto konstitucí.

Můžeme tedy konstatovat, že z pohledu konstituce existují ve světě dva základní typy katolických univerzit či fakult. Jedná se buď o instituce zřízené přímo Svatým stolicem, jejichž statuta jsou výhradně v souladu se zmíněnou konstitucí, nebo o instituce či jejich součásti, které jsou Svatým stolicem jako katolické uznávány, avšak řídí se kromě vlastních předpisů církve i normativními předpisy zřizovatelské autority, kde je přirozeně očekáván pokud možno bezkonfliktní souběh právních systémů, kterým musí daná instituce oboustranně vyhovět.

Z toho důvodu potřebují statuta každé církevně uznávané univerzity nebo fakulty také církevní schválení, které je vyhrazeno Posvátné kongregaci pro katolickou výchovu⁶⁵. Tím je předznamenáno, že i církevní fakulty v necírkevních školách musí zachovávat předpisy výše zmíněné konstituce⁶⁶. Neurčí-li Apoštolský stolec jinak, je autoritou, od níž se odvíjí právní postavení dané instituce v církvi, Velký kancléř, kterým je prelát – místní ordinář⁶⁷.

Církevní zřízení či schválení dané univerzity nebo fakulty má také zásadní dopad na uznávání akademických hodností uvnitř církve, které jsou touto institucí úspěšným absolventům přiznávány. Na základě výše uvedeného je jen logické, že kanonicky platnými, a tedy v církvi uznávanými, mohou být pouze ty tituly, který byly uděleny

⁶⁴ Výjimku tvoří pouze zvláštní právo Papežské biblické komise, které je zakotveno v motu proprio bl. Pavla VI. *Sedula cura*: AAS 63 (1971) 665n a v navazujícím dekretu Papežské biblické komise *Ratio periclitandae doctrinae*: AAS 67 (1975) 153n

⁶⁵ Srov.: Pavel VI., apoštolská konstituce *Regimini Ecclesiae universae*, n. 78: AAS 59 (1967) 914.

⁶⁶ Srov.: *Sapientia Christiana*, Čl. 8

⁶⁷ Srov.: *Sapientia Christiana*, Čl. 13 § 1

institucí kanonicky zřízenou nebo jako takovou schválenou⁶⁸. Toto uznávání je v praxi nutné pro takový výkon, kde je předepsaná akademická hodnota církevními předpisy vyžadována, např. při přijetí určitých úřadů nebo pro přiznání práva vyučování⁶⁹.

Konstituce stanovuje tři po sobě následující akademické hodnosti, a to: bakalaureát, licenciát a doktorát, přičemž nestanovuje žádnou konkrétní podobu zápisu akademických titulů udělených po úspěšném absolvování každého z těchto stupňů⁷⁰. Konstituce navíc počítá i s tím, že se k těmto stupňům mohou dle místních podmínek a organizace fakult přidávat i kvalifikace další⁷¹. S ohledem na místní praxi se navíc připouští, že tyto taxativně vyjmenované akademické hodnosti mohou být označeny také jinými názvy, avšak tak, aby byla dodržena jejich vzájemná rovnocennost a zachována jednota na církevních fakultách téže oblasti, což klade v mnoha případech nároky na spolupráci s institucemi zřízenými právem profánním⁷². Explicitně je ale vyloučena podmínka nepřipouštění k doktorátu bez dřívějšího úspěšného absolvování licenciátu⁷³. Jsou-li splněny všechny kanonické podmínky pro udělení akademických titulů, jsou tyto tituly uděleny jménem papeže⁷⁴.

Konstituce navíc taxativně vyjmenovává vzorové typy katolických fakult, mezi které počítá: Fakultu posvátné teologie, Fakultu kanonického práva a Fakultu filosofie; připouští však i existenci jiných fakult⁷⁵. Pro zde vyjmenované fakulty poté stanovuje jednotlivé studijní cykly včetně délky jejich trvání a akademické hodnosti, kterou je příslušný cyklus po úspěšném splnění všech nutných podmínek uzavřen.

⁶⁸ Srov.: *Sapientia Christiana*, Čl. 6

⁶⁹ Srov.: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce „*Sapientia Christiana*“, Čl. 7

⁷⁰ Srov.: *Sapientia Christiana*, Čl. 47 § 1

⁷¹ Srov.: *Sapientia Christiana*, Čl. 47 § 2

⁷² Srov.: *Sapientia Christiana*, Čl. 48

⁷³ Srov.: *Sapientia Christiana*, Čl. 49 § 2

⁷⁴ Srov.: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce „*Sapientia Christiana*“, Čl. 34

⁷⁵ Srov.: *Sapientia Christiana*, Druhá část: Zvláštní předpisy, Stat' I. – Stat' III.

2.3.5. Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce *Sapientia Christiana*

Nařízení posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce *Sapientia Christiana*⁷⁶ bylo vydáno dne 29. dubna 1979 a systematicky rozvíjí a v mezích své kompetence upřesňuje problematiku nastíněnou ve výše zmíněné konstituci. Nařízení definuje kanonickou platnost církevních akademických titulů⁷⁷, povinnost periodicky informovat o složení pedagogického sboru se schváleným povolením učit⁷⁸ a dále definuje požadavky pro získání příslušných akademických hodností⁷⁹. Nařízení se ovšem podstatně vyjadřuje k předmětovému složení jednotlivých studijních cyklů na předepsaných církevních fakultách, čímž dotváří obrázek komplexnosti studia nastíněný v původní konstituci⁸⁰. V dodatku č. 2 téhož nařízení jsou pak vyjmenovány další přípustné obory, které se alespoň v nějakém akademickém církevním centru vyskytují, a to včetně jejich zařazení pod příslušnou předpokládanou fakultu⁸¹.

2.3.6. *Codex Iuris Canonici* 1983

Přestože základní směřování novelizace stále platného kodexu z roku 1917 bylo nastíněno již během jednání Druhého vatikánského koncilu⁸², k vyhlášení jeho nového znění došlo až za pontifikátu papeže sv. Jana Pavla II⁸³. Nový kodex, který obdržel stejný název jako jeho předchůdce z roku 1917, byl vyhlášen s účinností od 27. listopadu 1983. Tento nový všeobecný zákoník opět zavazoval pouze členy církve latinského obřadu.

⁷⁶ AAS 71 (1979) 500-521.

⁷⁷ Srov.: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce „*Sapientia Christiana*“, Čl. 7

⁷⁸ Srov.: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce „*Sapientia Christiana*“, Čl. 8

⁷⁹ Srov.: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce „*Sapientia Christiana*“, Čl. 34-38

⁸⁰ Srov.: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce „*Sapientia Christiana*“, Druhá část: speciální předpisy, Stať I. – Stať III.

⁸¹ Srov.: Dodatek č. 2 k čl. 64 Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce „*Sapientia Christiana*“

⁸² Koncil probíhal v letech 1962-1965.

⁸³ Sv. Jan Pavel II. vyhlásil nový kodex apoštolskou konstitucí *Sacrae Disciplinae Leges* dne 25. ledna 1983.

Legislativní kontext po roku 1989 je schematicky zachycen v příloze č. 4, porovnání církevních fakult včetně cyklů, jejich délek a dosažených akademických hodností je obsaženo v příloze č. 6, 7 a 8. Příloha č. 9 pak zobrazuje vývoj české profánní akademické titulatury.

3. Dějinný kontext

3.1. Dějinný kontext 1918-1939

V roce 1918 vychází 1. sešit komentářů Kamila Hennera k vydání Kodexu kanonického práva z roku 1917, a to pod názvem „Základy práva kanonického“.⁸⁴

V roce 1919 ukončuje budoucí děkan Josef Tureček svá studia na pražské právnické fakultě;⁸⁵ na téže fakultě zároveň úspěšně končí studia i budoucí profesor Masarykovy univerzity František Čáda⁸⁶. V Brně zároveň ukončují své právnická studia budoucí profesori Rudolf Dominik⁸⁷ a Josef Vacek⁸⁸. Zároveň se v témže roce stává Alois Soldát na dobu dvou let děkanem německé teologické fakulty v Praze⁸⁹ a vychází tiskem jeho komentář k novému vydání Kodexu kanonického práva 1917⁹⁰. Jan Vážný, který se v následujících letech postupně stane vyučujícím na právnických fakultách v Praze, Bratislavě a Brně, zahajuje svůj roční studijní pobyt u prof. Bonfante v Římě. O rok později se úspěšně habilituje na pražské právnické fakultě⁹¹.

10. ledna roku 1920 ukončuje úspěšně svá studia práv budoucí profesor Vratislav Bušek a zahajuje své studijní pobyty na univerzitách v Římě a v Paříži, zde zejména na

⁸⁴ HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 301

⁸⁵ HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 306

⁸⁶ Srov.: Životopis Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776) a na stránkách Masarykovy univerzity v Brně (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/frantisek-cada/>)

⁸⁷ Srov.: Životopis Prof. Dominika na stránkách Encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5153)

⁸⁸ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vacka

⁸⁹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*. Praha: Karolinum, 2014, s. 99

⁹⁰ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 301

⁹¹ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vážného a životopisy Prof. Vážného na stránkách Encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=425) a Masarykovy univerzity v Brně (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/jan-vazny/>)

Katolickém institutu.⁹² V téže roce Kamil Henner publikuje v edici „Vybraná protiklerikální literatura“ svůj kritický komentář k poměru státu a církví v důsledku svého zklamaní nad neuskutečněnou odlukou církve od státu.⁹³

V roce 1921 získává Vratislav Bušek docenturu na pražské české právnické fakultě (30. prosince)⁹⁴ a Josef Šíma dne 23. dubna doktorát na fakultě teologické⁹⁵. Doc. Jan Vážný se stává mimořádným profesorem na bratislavské právnické fakultě a zahajuje své sedmileté působení na právnické fakultě brněnské univerzity. V roce 1922 pak odjíždí na svůj druhý zahraniční studijní pobyt – tentokrát u prof. Riccobono v Palermu⁹⁶. V téže roce vychází také poslední ze sešitů komentářů Kamila Hennera ke Kodexu kanonického práva⁹⁷ a budoucí vyučující olomoucké univerzity Ludvík Matoušů se na dobu dvou let stává vicerektorem kněžského semináře v Olomouci⁹⁸.

František Čáda získává v roce 1923 docenturu⁹⁹ na pražské právnické fakultě a Jan Martinů zároveň zahajuje své pedagogické působení na teologické fakultě olomoucké univerzity¹⁰⁰.

Rudolf Dominik se stává v roce 1924 profesorem právnické fakulty brněnské univerzity¹⁰¹ a zároveň získává mimořádnou profesuru Vratislav Bušek na Bratislavské

⁹² Srov.: KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek* In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997, s. 26

⁹³ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky* s. 302

⁹⁴ Srov.: KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek*, s. 26

⁹⁵ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s.104-105

⁹⁶ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vážného a životopisy Prof. Vážného na stránkách Encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=425) a Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07] (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/jan-vazny/>)

⁹⁷ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 301

⁹⁸ Srov.: Archiv Univerzity Palackého v Olomouckého, osobní složka Prof. Matoušů a Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscea Olomucii, str. 94-95 (ab anno 1830)

⁹⁹ Srov.: Životopisy Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776) a Masarykovy univerzity v Brně (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/frantisek-cada/>)

¹⁰⁰ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscea Olomucii, str. 78-79 (ab anno 1830)

univerzitě¹⁰². O rok později vychází jeho práce „Církevní soudnictví ve věcech civilních v římské říši v I. - IV. století“¹⁰³. Adolf Kindermann končí svá studia teologie a filosofie v Římě, kde získává doktorát a je vysvěcen na kněze¹⁰⁴. V témže roce vychází tiskem zásadní práce Heinricha Singera „Kritische Bemerkung zu einer Geschichte des österreichischen Konkordate“¹⁰⁵ a Ernst Hoyer se habilituje na pražské právnické fakultě německé univerzity pro obor „Středoevropské právní dějiny“¹⁰⁶.

Budoucí vyučující brněnské právnické fakulty Rudolf Wierer zahajuje rovněž v Brně svá právnická studia, které o pět let později úspěšně zakončuje rigorosní zkouškou¹⁰⁷. V roce 1926 vychází další Buškova publikace „Poválečné konkordáty“¹⁰⁸ a Josef Šíma zahajuje studium na pražské právnické fakultě české univerzity, které dokončí v roce 1931¹⁰⁹. Zároveň je Doc. František Čáda jmenován mimořádným profesorem brněnské právnické fakulty¹¹⁰. O rok později je jmenován řádným profesorem na téže fakultě také Doc. Jan Vážný, který tím zároveň zahajuje své zdejší patnáctileté působení¹¹¹.

V roce 1928 se na pražské právnické fakultě úspěšně habilituje Josef Tureček¹¹²; 9. května téhož roku umírá Kamil Henner¹¹³. Zároveň vychází publikace Johanna Schlenze

¹⁰¹ Srov.: Životopis Prof. Dominika na stránkách Encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5153)

¹⁰² Srov.: KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek*, s. 26

¹⁰³ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹⁰⁴ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 249

¹⁰⁵ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 307

¹⁰⁶ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 308

¹⁰⁷ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Wierera

¹⁰⁸ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹⁰⁹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

¹¹⁰ Srov.: Životopisy Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776) a Masarykovy univerzity v Brně (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikovav-era/frantisek-cada/>)

¹¹¹ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vážného a ž Životopisy Prof. Vážného na stránkách Encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=425) a Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07] (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikovav-era/jan-vazny/>)

¹¹² Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 306

¹¹³ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 300

„Das Kirchenpatronat in Böhmen“¹¹⁴ a Jan Martinů se stává mimořádným profesorem olomoucké teologické fakulty¹¹⁵.

V roce 1929 vychází publikace Vratislava Buška „Dějiny práva církevního“, které píše spolu se svým žákem Josefem Turečkem¹¹⁶. Vratislav Bušek zároveň získává na Bratislavské univerzitě řádnou profesuru¹¹⁷. V témže roce vychází také významné publikace německých vyučujících pražské univerzity. Jedná se o článek z právních dějin Ernsta Hoyera „Das Sprachenrecht des Sachsenspiegels“¹¹⁸ a publikaci Johanna Schlenze „Das tschechoslowakische Ehegesetz vom 22. Mai 1919 nach dem geltenden bürgerlichen und kirchlichen Rechte“¹¹⁹. Vychází také práce Rudolfa Wierera „Syllabus papeže Pia IX.: studie o názorech církve římsko-katolické na poměr mezi státem a církví“¹²⁰. O rok později pak Johann Schlenz publikuje práci „Das tschechoslowakische Ehegesetz vom 22. Mai 1919 nach dem geltenden bürgerlichen und kirchlichen Rechte“¹²¹.

24. května roku 1930 umírá dlouholetý profesor brněnské právnické fakulty Josef Vacek, které zde působil od roku 1919¹²². Na roční zahraniční pobyt také odjíždí Rudolf Wierer a to jako stipendista francouzské vlády, přičemž studuje jak na právnické fakultě Ecole Pratique des Etudes, tak také na fakultě kanonické práva pařížského Institute Catholique¹²³.

¹¹⁴ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 263

¹¹⁵ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae Universitatis Caes: Reg. Francicae Olomucii, str. 78-79 (ab anno 1830)

¹¹⁶ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹¹⁷ Srov.: KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek*, s. 26

¹¹⁸ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 308

¹¹⁹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 263

¹²⁰ Srov.: Soupis vědeckých prací Prof. Wierera [2016-05-07] (<http://www.historyoflaw.eu/czech/Wierer-bibl.pdf>)

¹²¹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 264

¹²² Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vacka

¹²³ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Wierera

V roce 1931 publikuje knižně Antonín Hobza knihu „Poměr mezi státem a církví. Jeho vývoj a přítomný stav“¹²⁴ a zároveň Vratislavu Buškovi vycházejí „Československé církevní zákony“, což je určité kompendium rakouského, uherského a československého konfesněprávního zákonodárství platného v aktuální době na území našeho státu¹²⁵. Ernst Hoyer si na německé právnické fakultě rozšiřuje habilitaci o obor „Církevní právo“¹²⁶. Josef Matzke získává doktorát z teologie na olomoucké teologické fakultě,¹²⁷ Josef Šíma na právnické fakultě pražské a zároveň zahajuje svá studia v Římě¹²⁸. 21. března 1931 se také v obci Ruda narodil budoucí profesor Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy a autor úředního překladu Kodexu z roku 1983 Prof. Zedníček.

V roce 1932 umírá v Praze dlouholetý vyučující německé teologické fakulty Prof. Ludwig Wahrmond¹²⁹, jehož kolega Doc. Ernst Hoyer získává v témže roce mimořádnou profesuru pro obor církevní právo¹³⁰. Jejich kolega z německé právnické fakulty Prof. Joahnn Schlenz zároveň vydává knihu „Das interkonfessionelle Gesetz der Tschechoslowakei von 23. April 1925“¹³¹. Jan Jaroš končí svá studia absolutoriem na Teologickém učilišti v Obořišti a je vysvěcen na kněze¹³² stejně jako Josef Kasan¹³³. Rudolf Wierer vydává v Brně studii „Stát a církev. Studie o poměru mezi státem a

¹²⁴ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 257

¹²⁵ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹²⁶ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 308

¹²⁷ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscæ Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae Universitate Cæs: Reg. Franciscæ Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

¹²⁸ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

¹²⁹ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 307

¹³⁰ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 308

¹³¹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 264

¹³² Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 164/165

¹³³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 169

církví v 19. století podle doktriny Quanta cura a Syllabu errorum¹³⁴ a Jan Vážný zahajuje tamtéž své roční děkanské období¹³⁵.

V roce 1933 získává na brněnské právnické fakultě profesuru František Čáda¹³⁶ a docenturu Rudolf Wierer¹³⁷. V roce 1934 publikuje Josef Tureček svoji zásadní publikaci „Povaha kultových práv k věcem. Příspěvek k dogmatice práva, platného v historických zemích ČSR“¹³⁸ a Josef Matzke svoji nejznámější publikaci „Manželství v pravěku“ o zdrojích a povaze přirozeného práva manželského¹³⁹. Adolf Kindermann se úspěšně habilituje pro obor „Církevní právo“ na německé teologické fakultě¹⁴⁰ a v témže roce také umírá dlouholetý přednášející německé teologické fakulty Prof. Heinrich Singer¹⁴¹. Josef Šíma získává 22. června docenturu a zároveň vychází tiskem jeho publikace „Právo konkordátní a konkordáty po světové válce“¹⁴² a také publikace Johanna Schlenze „Grundriß der staatskirchenrechtlichen Gesetze und Verordnungen der ČSR“¹⁴³.

V roce 1935 získává Josef Tureček mimořádnou profesuru na pražské právnické fakultě¹⁴⁴ a zároveň Josef Šíma zahajuje svá studia na Teologické fakultě

¹³⁴ Srov.: Soupis vědeckých prací Prof. Wierera [2016-05-07] (<http://www.historyoflaw.eu/czech/Wierer-bibl.pdf>)

¹³⁵ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vážného a životopisy Prof. Vážného na stránkách Encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=425) a Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07] (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/jan-vazny/>)

¹³⁶ Srov.: Životopisy Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776) a Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07] (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/frantisek-cada/>)

¹³⁷ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Wierera

¹³⁸ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹³⁹ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Caes: Reg. Franciscea Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

¹⁴⁰ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 249

¹⁴¹ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 307

¹⁴² Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

¹⁴³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 264

¹⁴⁴ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 306

v Mnichově¹⁴⁵. Rudolf Wierer publikuje „Uznání a právní postavení náboženských společností podle zákona z 20. 5. 1874 č. 68 ř. z.“¹⁴⁶. O rok později vycházejí knižně Turečkovy „Kapitoly z konfesního práva československého“¹⁴⁷ a Ernst Hoyer získává na německé právnické fakultě řádnou profesuru pro obor „Církevní právo“¹⁴⁸.

V roce 1936 získává na katolické fakultě v Bratislavě řádnou profesuru Ludvík Matouš¹⁴⁹, zatímco Rudolf Wierer je jmenován na brněnské právnické fakultě profesorem mimořádným¹⁵⁰. Na téže fakultě zahajuje své roční děkanské období Prof. František Čáda¹⁵¹.

V roce 1937 získává mimořádnou profesuru také Adolf Kindermann na pražské německé teologické fakultě. Zároveň vycházejí Prof. Kindermannovi dvě publikace, a to „De statu ecclesiastico-civili in Republica Cecoslovacha“ a Die kirchenrechtliche Stellung systematisierter Katecheten in der ČSR. Eine rechtlich-pastorelle Studie¹⁵². Také Josef Šíma získává mimořádnou profesuru v oboru „Církevní právo“, přičemž tiskem vychází jeho kniha „Úcta mučedníků v prvních stoletích. Příspěvek k dějinám kanonisace do r. 1000“. V témže roce se na papežské Lateránské univerzitě habilituje Jan Jaroš, který tam také zahajuje vlastní výuku, a to až do roku 1945. Během jeho římského pobytu mu vychází publikace „Impedimenta matrimonialia apud Bulgaros Unitos“, a to v roce 1939¹⁵³. Také vychází klíčová práce Josefa Matzkeho „Pohřbívání na konfesních hřbitovech katolických“ a „Das kirchliche Friedhofs- und

¹⁴⁵ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

¹⁴⁶ Srov.: Soupis vědeckých prací Prof. Wierera [2016-05-07] (<http://www.historyoflaw.eu/czech/Wierer-bibl.pdf>)

¹⁴⁷ Srov.: TRETERA, Jíří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹⁴⁸ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 308

¹⁴⁹ Srov.: Archiv Univerzity Palackého v Olomouckého, osobní složka Prof. Matouš a Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscea Olomucii, str. 94-95 (ab anno 1830)

¹⁵⁰ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Wierera

¹⁵¹ Srov.: Životopisy Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776) a Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07] (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/frantisek-cada/>)

¹⁵² Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 249

¹⁵³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 164-165

Begräbniswesen“, který je v následujícím roce jmenován mimořádným profesorem olomoucké teologické fakulty¹⁵⁴.

14. listopadu 1939 umírá profesor německé právnické fakulty Johann Schlenz¹⁵⁵ a 8. ledna 1940 také profesor olomoucké fakulty teologické Jan Martinů¹⁵⁶.

3.2. Dějinný kontext 1940-1948

V roce 1940 ukončuje svá studia na pražské bohoslovecké fakultě budoucí profesor Jaroslav Josef Michal a je vysvěcen na kněze¹⁵⁷. V témže roce se Adolf Kindermann stává proděkanem německé bohoslovecké fakulty¹⁵⁸ a Josef Šíma nastupuje na nucenou dovolenou z politických důvodů¹⁵⁹. Zároveň se 8. června narodil budoucí profesor Právnické fakulty Univerzity Karlovy Jiří Rajmund Tretera¹⁶⁰.

V roce 1941 rezignuje prof. Josef Matzke na místo profesora olomoucké teologické fakulty a po ukončení okupace odchází do Německa, kde se již nevěnuje akademické kariéře, ale stává se farářem v diecézi Augsburg¹⁶¹. V roce 1941 je také zatčen prof. Vratislav Bušek a deportován do koncentračního tábora Mauthausen, ze kterého se vrátí v roce 1945¹⁶². V táboře v Mauthausen naopak po zatčení umírá v roce 1942 brněnský profesor Jan Vážný¹⁶³. Prof. Adolf Kindermann se v roce 1943 stává podruhé proděkanem německé bohoslovecké fakulty, kterým je do roku 1944¹⁶⁴.

¹⁵⁴ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscea Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

¹⁵⁵ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 263

¹⁵⁶ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscea Olomucii, str. 78-79 (ab anno 1830)

¹⁵⁷ NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 183

¹⁵⁸ NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 249

¹⁵⁹ NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

¹⁶⁰ HORÁK, Záboj. *Životopis Prof. Jiřího Rajmunda Tretery* In: *Revue církevního práva* č. 45 1/2010. Praha: Společnost pro církevní právo, 2010, s. 13

¹⁶¹ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscea Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

¹⁶² TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹⁶³ Srov.: Životopisy Prof. Vážného na stránkách Encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=425) a Masarykovy univerzity

Josef Tureček se v roce 1945 stává „revolučním“ děkanem právnické fakulty a vydává spis „Právo, křivda a neprávo“, který však není kladně přijímán ani v marxistických kruzích¹⁶⁵. Zároveň se Ludvík Matoušů stává řádným profesorem olomoucké teologické fakulty¹⁶⁶ a její budoucí vyučující Josef Ryška zahajuje své římská studia v Nepomucenu¹⁶⁷. Svě tříleté funkční děkanské období zahajuje profesor František Čáda na právnické fakultě brněnské univerzity¹⁶⁸.

V roce 1946 zakládá po svém odchodu z Prahy Prof. Kindermann Vysokou školu teologicko-filosofickou pro bývalé obyvatele Sudet v městě Königstein. Zakládá i další instituce, které sdružují odsunuté kněze¹⁶⁹. Josef Ryška získává na římské Lateránské univerzitě doktorát z práva¹⁷⁰. Josef Šíma získává 11. dubna řádnou profesuru pro obor „Církevní právo“ a stává se zároveň děkanem pražské bohoslovecké fakulty, kterým je do roku 1947. 23. května získává na pražské právnické fakultě profesuru také Vratislav Bušek, a to pro obor „Dějiny církevního a římského práva“¹⁷¹ a 27. září získává Josef Kasan na právnické fakultě v Brně doktorát obojího práva a odjíždí na další studia na Mezinárodní katolickou univerzitu do Milána¹⁷². Děkanem olomoucké teologické fakulty se stává Ludvík Matoušů¹⁷³.

v Brně [2016-05-07] (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/jan-vazny/>)

¹⁶⁴ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 249-250

¹⁶⁵ TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹⁶⁶ Srov.: Archiv Univerzity Palackého v Olomouckého, osobní složka Prof. Matoušů a Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscea Olomucii, str. 94-95 (ab anno 1830)

¹⁶⁷ Srov.: Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice [2016-05-07] (<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>)

¹⁶⁸ Srov.: Životopisy Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776) a Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07] (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/frantisek-cada/>)

¹⁶⁹ NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 250

¹⁷⁰ Srov.: Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice [2016-05-07] (<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>)

¹⁷¹ KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek*, s. 27

¹⁷² NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 169

¹⁷³ Srov.: Archiv Univerzity Palackého v Olomouckého, osobní složka Prof. Matoušů a Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscea Olomucii, str. 94-95 (ab anno 1830)

3.3. Dějinný kontext 1948-1989

Komunistická strana Československa vystupovala značně protinábožensky již za první republiky, nelze ovšem říci, že by svůj a priori záporný vztah k církvím a náboženským společnostem po druhé světové válce viditelně posílila. I přesto, že bylo náboženství ve všech zemích, kde zvítězil komunistický režim, potlačováno a jeho příznivci pronásledováni a trestáni, nepřistoupila v našich podmínkách ke zjevné likvidaci náboženských organizací komunistická moc ihned. Svoji roli zde sehrál především fakt, že mnozí křesťané byli perzekuováni předcházejícím režimem nacistickým, který pronásledoval a systematicky trýznil kolem deseti procent kněží, ale jehož nátlaku se nevyhnuli ani laičtí příslušníci církví ani církevní organizace. Dalším důvodem pro nevyhlášení otevřeného boje náboženským společnostem bylo přesvědčení komunistických vůdců o větší efektivnosti strategie postupné likvidace náboženského života u nás.¹⁷⁴

Komunistická strana ve svém volebním programu oficiálně tvrdila, že se křesťanství a komunismus nevyklučují, počátkem roku 1948 dokonce uspořádala diskusi s katolíky i evangelíky a nadto Ústřední akční výbor Národní fronty prohlásil, že náboženská svoboda je jednou ze základních zásad lidově demokratického režimu, nicméně v praktické rovině se chovala komunistická moc zcela odlišně, a to již po převratu v únoru roku 1948. Prakticky okamžitě došlo k zastavení vydávání katolického tisku, k rozpuštění církevních spolků a také k záboru církevních statků, což způsobilo narušení ekonomické nezávislosti církví a naznačilo jejich budoucí roli v rámci státního aparátu. Zrušeny byly také všechny církevní školy. Již v roce 1948 proběhly první procesy, při kterých bylo odsouzeno více než osmdesát československých kněží.¹⁷⁵

Komunistická strana zahajuje velmi brzy po převzetí moci procesy s kněžími, přičemž perzekuce se nevyhnuly ani laickým věřícím. Pro své napojení na církevní mezinárodní struktury je vládnoucí mocí zejména katolická církev považována za obzvláště nebezpečnou, přesto se vládnoucí kruhy nesnaží zlikvidovat církev ihned, ale

¹⁷⁴ Srov.: NEDVĚDICKÝ, Kamil. *Církev a náboženské společnosti po únoru 1948*. In: *Revue církevního práva* č. 39 1/08, ročník XIV. Praha: společnost pro církevní právo, 2008, s. 60

¹⁷⁵ Srov.: NEDVĚDICKÝ, Kamil. *Církev a náboženské společnosti po únoru 1948*, s. 61-62

volí taktiku postupného ovlivňování kariéristických nebo povahově slabších kněží. Cílem tohoto ovlivnění je dosáhnout nejprve nezávislosti církve na Římu a její přetvoření v církev národní, přičemž následným uvažovaným krokem byla úplná likvidace takto utvořené národní církve. Součástí této strategie vyhlášené komunistickou stranou v rámci tzv. Karlovarského programu byla ovšem nejen tato důmyslná strategie postupného podmanění církve, ale také obsazování katolických nakladatelství vládními zmocněnci, zákazem vydávání papežových projevů, přísné tresty za prostou četbu pastýřských listů apod. Přesto ani zjevný ani skrytý tlak na církevní představitele nezpůsobil mravní selhání později internovaných biskupů, jejich většinou tajně vysvěcení nástupci končili často přímo ve věznicích.¹⁷⁶

Komunistická moc zřizuje Státní úřad pro věci církevní¹⁷⁷, a zavazuje se k ekonomickému vydržování církevní a náboženských společností ze státního rozpočtu¹⁷⁸. Tímto krokem sice zdánlivě drží nad církvemi ochrannou ruku, dokonce přebírá dosavadní závazky určené do té doby patronátním právem, avšak svoji zdánlivě integrační roli podmiňuje institutem státního souhlasu pro vybrané kněze. Pro vylepšení obrazu státní moci ve vztahu k církvím je dokonce z vězení propuštěno přes 120 svěcených a 150 laických osob¹⁷⁹.

Režim si dále zákonem přisvojuje veškeré vedení matrik, přičemž dosavadní matriky, které nejsou státními, za státní prohlašuje¹⁸⁰. Zákonem je také stanoveno povinné uzavření státního úředního sňatku¹⁸¹, přičemž manželství uzavřené podle jiného právního řádu nemá pro stát žádné účinky. Tím je de facto zrušena a popřena platnost církevních manželství z pohledu profánně-právního. Veškeré školy byly zestátněny,¹⁸² přičemž výuka náboženství jakožto školní předmět v určité míře setrvala. Od roku 1952 byla povinným předmětem, avšak pouze pro děti věřících rodičů. Od roku 1953 již byla náboženská výuka na školách zcela nepovinná¹⁸³.

¹⁷⁶ Srov.: NEDVĚDICKÝ, Kamil. *Církev a náboženské společnosti po únoru 1948*, s. 63-64

¹⁷⁷ Zákon č. 217/1949 Sb.

¹⁷⁸ Zákon č. 218/1949 Sb.

¹⁷⁹ Jednalo se o amnestii z 19. června 1948 u příležitosti nástupu Klementa Gottwalda do prezidentské funkce.

¹⁸⁰ Jedná se o zákon č. 268/1949 Sb.

¹⁸¹ Jedná se o zákon č. 265/1949 Sb.

¹⁸² Jednak zákonem č. 95/1948 Sb. o základní úpravě jednotného školství, jednak se s faktem výlučně státního školství operovalo i v Ústavě z roku 1948, která vyšla pod číslem 150/1948 Sb.

¹⁸³ Srov.: HORÁK, Záboj. *Obnovení církevních škol*, s. 97

Komunistický režim se poté zaměřil na řeholní komunity, neboť je pokládal za nebezpečná místa samostatného uvažování, nad kterými dosud nemá žádný vliv. Proto byl uspořádán nejprve proces s odsudky představených jednotlivých řádů, později byly v tzv. akci „K“ obsazeny ozbrojenými jednotkami mužské kláštery. Řeholníci byli internováni v koncentračních táborech, majetek klášterů byl zabaven. Do lágrů byli rovněž posíláni katoličtí studenti, přičemž státní moc postupně ruší teologické fakulty a seminaristy posílá buď do výrobních procesů, nebo do pomocných technických praporů.¹⁸⁴

Církevní školství bylo celkově komunistickým převratem podlomeno. Do církevních základních i středních škol byli nasazeni vládní zmocněnci, po nějakém čase byly veškeré církevní školy uzavřeny, a to nejpozději do léta 1949, většina samostatných seminářů a teologických fakult byla zrušena nejpozději o rok později.¹⁸⁵

Od roku 1952 dochází již k demonstrativním popravám ve vykonstruovaných soudních procesech, v tzv. akci „P“ je zcela zlikvidována Řeckokatolická církev a začleněna do církve Pravoslavné. O rok později začíná proces s církví Baptistickou, přičemž i pro členy ostatních církví se stává běžnou praxí šikana, množí se zákazy studia pro příslušnost k náboženským organizacím apod. Církev na tyto ústrky státní moci reagují ve většině přesunutím svých aktivit do ilegality, přičemž dochází i k tajnému obnovování některých řeholí, avšak až od roku 1968.¹⁸⁶

„Režimu se ani nepovedlo nahradit náboženské rituály svými akcemi, i když oslavy 1. máje, sliby pionýrů a uctívání „mučedníků“ komunistické strany vykazují znaky pseudonáboženského kultu. Občané Československa stále více vnímali ideovou vyprázdňenost a nesmyslnou frazeologii představitelů KSČ a hledali věrohodnou alternativu, již mohli najít v církvích a náboženských společnostech. Církev, odolávající tlaku moci, tak byly malým ostrůvkem potenciálního odporu vůči totalitní vládě KSČ,

¹⁸⁴ Srov.: NEDVĚDICKÝ, Kamil. *Církev a náboženské společnosti po únoru 1948*, s. 64, 66

¹⁸⁵ Srov.: HORÁK, Záboj. *Obnovení církevních škol*, s. 95

¹⁸⁶ Srov.: NEDVĚDICKÝ, Kamil. *Církev a náboženské společnosti po únoru 1948*, s. 67-68

což se plně ukázalo v listopadu 1989, kdy především katolická církev sehrála důležitou roli morální autority.“¹⁸⁷

„V období komunistické diktatury bylo přípustně věnovat se kanonistice, a to v míře omezené, pouze na teologických fakultách, vyloučených v té době ze svazku univerzit. V českých zemích to byla Římskokatolická cyrilometodějská bohoslovecká fakulta „v Praze“, ve skutečnosti sídlící od roku 1952 v Litoměřicích.“¹⁸⁸

Josef Ryška zahajuje v roce 1948 své působení na olomoucké teologické fakultě a získává také doktorát z teologie tamtéž¹⁸⁹. V roce 1948 zároveň přebírá Vratislav Bušek vynucený ministerský dekret o přeložení na dovolenou¹⁹⁰. Nakonec ještě v témže roce emigruje do Spojených států amerických, čímž se vyhne později vynesenému hrdelnímu trestu. Prof. Bušek umírá v roce 1978 v New Yorku¹⁹¹. V letech 1948-1950 je také komunistickým režimem vězněn Prof. Jaroslav Josef Michal¹⁹².

V roce 1949 umírá v Českých Budějovicích profesor Ludvík Matoušů z olomoucké teologické fakulty¹⁹³. Prof. Hobza přednesl oslavný projev při příležitosti přijetí církevních zákonů, čímž vyjádřil otevřenou podporu komunistickému režimu a vysloužil si tak kritiku demokraticky smýšlejících kolegů. O rok později dokonce vystoupil jako znalec v monstrprocesu proti představeným řeholních řádů.¹⁹⁴

¹⁸⁷ NEDVĚDICKÝ, Kamil. *Církev a náboženská společnost po únoru 1948*, s. 68

¹⁸⁸ TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 259

¹⁸⁹ Srov.: Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice [2016-05-07] (<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>)

¹⁹⁰ KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek*, s. 27

¹⁹¹ TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

¹⁹² NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 183

¹⁹³ Srov.: Archiv Univerzity Palackého v Olomouckého, osobní složka Prof. Matoušů a Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Caes. Reg. Franciscea Olomucii, str. 94-95 (ab anno 1830)

¹⁹⁴ TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 257

V roce 1950 vyšel seznam přednášek teologické fakulty již jako dokument samostatné instituce. Na první straně obsahoval fotografii původní fakultní budovy arcibiskupského semináře v Praze-Dejvicích s tímto textem děkana fakulty¹⁹⁵:

„Lépe jednu vším důkladně vybavenou fakultu v centru, než několik regionálních ústavů bez studijních pomůcek a řádného profesorského sboru.“¹⁹⁶

Je zjevné, že se profesorský sbor fakulty snažil na jedné straně vyrovnat se se zrušením diecézních a řádových učilišť, na druhé straně ještě netušil, že dojde k přesunu fakulty do Litoměřic. O tom svědčí i v tomtéž seznamu přednášek vytištěný opis výzvy královéhradeckého biskupa Mořice Píchy bohoslovcům k nastoupení, ve které se uvádí:

„Ctihodný pane! Jak je Vám známo, byly vládním nařízením zrušeny kněžské semináře a diecézní bohoslovná učiliště a zřízena „Římskokatolická cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Praze“. Kdo chce studovati na uvedené fakultě, musí se přihlásiti u biskupské konsistoře v Hradci Králové. Jako Váš biskup očekávám, že zůstanete věren svému krásnému ideálu státi se knězem a že se přičiníte, abyste splnil všechny předpoklady pro to. Kéž se důkladným studiem bohosloví a vzorným životem připravíte, abyste se jednou stal hodným pastýřem duší.“¹⁹⁷

V roce 1950 byl zatčen a po deset let vězněn Josef Ryška¹⁹⁸. 2. října téhož roku byl Josef Šíma jmenován řádným profesorem olomoucké bohoslovecké fakulty¹⁹⁹. Téhož dne se habilitoval na pražské teologické fakultě Josef Kasan jako docent „Pastýřského bohosloví“ a v příštím roce v prosinci byl jmenován na téže fakultě profesorem pro obor „Církevní právo“. Zároveň vychází jeho zásadní publikace „Prameny církevního práva.

¹⁹⁵ Děkanem římskokatolické cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Praze byl tehdy Prof. ThDr. Vojtěch Šanda.

¹⁹⁶ Seznam přednášek Římskokatolické cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Praze 1950-1951, str. 1

¹⁹⁷ Seznam přednášek Římskokatolické cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Praze 1950-1951, str. 3

¹⁹⁸ Srov.: Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice [2016-05-07] (<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>)

¹⁹⁹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

Dějinný vývoj“²⁰⁰. V roce 1953 byl Josef Kasan jmenován viceoficiálem a později i oficiálem pražského církevního soudu, v jehož službách setrval až do roku 1965²⁰¹. Zároveň se 6. března 1953 narodil v Praze budoucí profesor Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy Antonín Ignác Hrdina²⁰².

V roce 1954 Miroslav Zedníček úspěšně končí svá studia teologické fakulty v Litoměřicích a stává se knězem²⁰³. V témže roce umírá Prof. Antonín Hobza²⁰⁴, kterého o rok později následuje i jeho německý kolega Ernst Hoyer²⁰⁵.

V roce 1956 vychází knižně kolektivní publikace „Výbor z textů ke studiu obecných dějin státu a práva“, v níž si Prof. Tureček vyhradil rubriky týkající se církve. Látka je ovšem zpracována velmi tendenčně²⁰⁶. Dne 19. května 1956 získává na Litoměřické teologické fakultě doktorát teologie Jaroslav Josef Michal²⁰⁷. O rok později nastupuje ke studiu práv na pražské právnické fakultě budoucí profesor Jiří Rajmund Tretera. Studia úspěšně dokončí v roce 1962²⁰⁸.

V roce 1958 přicházejí na svět budoucí docenti Jihočeské univerzity Miroslav Černý²⁰⁹ a Jiří Kašný a doktor Katolické teologické fakulty v Praze Karel Plavec²¹⁰. Jaroslav Josef Michal zároveň publikuje svoji práci „Kanonické manželské právo s

²⁰⁰ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 169

²⁰¹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 169

²⁰² Srov.: ŠIDLOVSKÝ, Gejza – VALEŠ, Václav – POLESNÝ, Jan. *Melior est adquisitio scientiae negotiatione argenti. Pocta Prof. Ignáci Antonínu Hrdinovi, O.Praem. k šedesátým narozeninám*. Praha: Královská kanonie premonstrátů na Strahově, 2013, s. 371

²⁰³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 206

²⁰⁴ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 256

²⁰⁵ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 308

²⁰⁶ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 259

²⁰⁷ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 184

²⁰⁸ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 261

²⁰⁹ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 260

²¹⁰ Srov.: Profil Karla Plavce na webových stránkách Katolické teologické fakulty v Praze [2015-05-21] <<http://www.ktf.cuni.cz/KTF-212.html>>

přihlédnutím k platnému právu v Československu²¹¹, o rok později přidává publikaci „De delictis et poenis“ a 5. února 1960 se úspěšně habilituje na Litoměřické bohoslovecké fakultě²¹².

V roce 1960 je propuštěn z politických důvodů vězněný Josef Ryška, smí však vykonávat pouze dělnické profese a to až do roku 1966.²¹³

22. června 1961 získává Miroslav Zedníček doktorát teologie na Litoměřické bohoslovecké fakultě²¹⁴ a Jaroslav Josef Michal publikuje populární skripta „Úvod do kanonického práva“²¹⁵. 15. září 1965 je pak jmenován profesorem pro obor „Církevní právo“ tamtéž²¹⁶. O měsíc později umírá v Praze Josef Kasan²¹⁷.

V roce 1966 je bývalý profesor německé právnické fakulty Adolf Kindermann jmenován papežem titulárním biskupem v Utimmiře a světícím biskupem hildesheimským se sídlem v Königstadtu²¹⁸. O rok později publikuje Prof. Michal „Dějiny pramenů kanonického práva s přihlédnutím k dějinám práva římského“²¹⁹ a Jiří Rajmund Tretera získává na pražské právnické fakultě titul JUDr.²²⁰. O dva roky později se Josef Ryška vrací na olomouckou teologickou fakultu (resp. olomouckou pobočku litoměřické teologické fakulty), kde vyučuje do roku 1972²²¹.

²¹¹ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 259

²¹² Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 184

²¹³ Srov.: Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice [2016-05-07] (<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>)

²¹⁴ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 206

²¹⁵ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 259

²¹⁶ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 184

²¹⁷ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 169

²¹⁸ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s.250

²¹⁹ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 259

²²⁰ HORÁK, Záboj. *Životopis Prof. Jiřího Rajmunda Tretery*, s. 13

²²¹ Srov.: Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice [2016-05-07] (<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>)

V roce 1969 publikuje Prof. Michal „Komentář ke druhé knize Kodexu“ (CIC1917)²²² a o rok později se stává na dvouleté období v Litoměřicích proděkanem²²³. V témž roce zároveň v Děčíně umírá Prof. Josef Šíma²²⁴. 23. října 1973 umírá v Německu Prof. Adolf Kindermann²²⁵. V témže roce vychází „Pomocný materiál pro studium církevního práva“ Jana Jaroše a v roce 1975 jeho „Kapitoly o manželství“. 10. října téhož roku umírá profesor brněnské právnické fakulty František Čáda²²⁶. V roce 1977 je budoucí profesor pražské teologické fakulty Antonín Ignác Hrdina v Krakově vysvěcen na jáhna a kněze²²⁷ a v roce 1978 umírá v New Yorku Prof. Vratislav Bušek²²⁸; o rok později i Prof. Josef Tureček²²⁹.

15. října 1980 se v Litoměřicích habilituje Miroslav Zedníček pro obor „Církevní právo“²³⁰ a Jiří Rajmund Tretera zahajuje dominikánská studia teologie u budoucího kardinála a pražského arcibiskupa Dominika Duky²³¹. Od roku 1984 na Generálním studiu dominikánského řádu sám vyučuje²³². Od roku 1982 do roku 1987 studuje na pražské právnické fakultě Antonín Ignác Hrdina, studium zakončuje s akademickým titulem JUDr.²³³

²²² Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 259

²²³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 184

²²⁴ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

²²⁵ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 250

²²⁶ Srov.: Životopis Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna [2016-05-07] (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776) a Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07] (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/frantisek-cada/>)

²²⁷ Srov.: ŠIDLOVSKÝ, Gejza – VALEŠ, Václav – POLESNÝ, Jan. *Melior est aquisitio scientiae negotiatione argenti*, s. 371

²²⁸ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 257

²²⁹ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

²³⁰ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 206

²³¹ Srov.: HORÁK, Záboj. *Životopis Prof. Jiřího Rajmunda Treterys*. 45 1/10

²³² Srov.: KRAFL, Pavel. *Rozhovor s vyučujícím církevního práva na pražské právnické fakultě Doc. JUDr. Jiřím Treterou* In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97*. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997, s. 24

²³³ Srov.: ŠIDLOVSKÝ, Gejza – VALEŠ, Václav – POLESNÝ, Jan. *Melior est aquisitio scientiae negotiatione argenti*, s. 371

V roce 1985 umírá 21. března Jan Jaroš²³⁴ a Karel Plavec se stává knězem²³⁵. V roce 1988 umírá také Prof. Michal²³⁶ a Jiří Kašný zahajuje studia v Římě na Papežské salesiánské univerzitě.

²³⁴ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 164-165

²³⁵ Srov.: Profil Karla Plavce na webových stránkách Katolické teologické fakulty v Praze [2015-05-21] <<http://www.ktf.cuni.cz/KTF-212.html>>

²³⁶ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 184

4. Výuka církevně-právních předmětů

Stručné schéma průběhu obecné výuky církevního práva v Českých zemích je obsaženo v příloze č. 10, časové působení jednotlivých vyučujících pak v příloze č. 11.

4.1. Univerzita Karlova

4.1.1. Výuka německé teologické fakulty 1918-1945

Výuka církevního práva na německé teologické fakultě pražské univerzity je spojena se jmény Prof. Heinricha Singera, Prof. Ludwiga Wahrunda a Doc. Ernsta Hoyera. Prof. Heinrich Singer zde přednášel až do roku 1929/1930, prof. Wahrund ukončil svoji přednáškovou činnost na fakultě o dva roky později, přičemž oba zmíněné profesory nahradil Doc. Hoyer, který pouze v zimním semestru akademického roku 1932/1933 vyučoval spolu s Prof. Wahrundem a poté se stal až do roku 1941 výlučným přednášejícím církevního práva na německé teologické fakultě.²³⁷

Právo církevní

Úvodní přednášky pod názvem „Kirchenrecht“ byly uskutečňovány po dobu fungování německé teologické fakulty v letech 1918-1939, a to vždy v šestihodinové výukové týdenní dotaci. Jejich původním přednášejícím byl Prof. Singer, který předmět vypisoval opakovaně až do roku 1925/1926. V letech 1926/1927 – 1932/1933 byl předmět přednášen společně Prof. Singerem a Prof. Wahrundem ve stejné hodinové dotaci. V roce 1931/1932 jej přednášel Prof. Wahrund sám, v následujícím roce opět ve spolupráci, avšak s Doc. Hoyerem, který jej pak přednášel od roku 1933/1934 sám.²³⁸

²³⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1932-1941*, Archiv UK

²³⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1939*, Archiv UK

Vybrané kapitoly z církevního práva

V letním semestru akademického roku 1918/1919 byla ukončena výuka předmětu „Ausgewählte Kapitel des Kirchenrechts“ Prof. Singera s tříhodinovou týdenní dotací a byla od následujícího roku nahrazena předmětem „Ausgewählte Partien der kirchlichen Rechtsgeschichte“ Prof. Wahrunda z dějin církevního práva. Předmět byl vyučován pouze v zimním semestru s hodinovou týdenní dotací, a to od roku 1919/1920 do roku 1925/1926²³⁹. Poté již vypisován nebyl.²⁴⁰

Manželské právo

Pod názvem „Eherecht mit besonderer Berücksichtigung der einschlägigen Gesetzgebung in der Tschechoslowakischen Republik“ byla na německé teologické fakultě přednášena problematika manželského práva²⁴¹, a to ve srovnání s profánním zákonodárstvím republiky Československé. Předmět vypisoval Prof. Wahrmund a jeho realizace byla podobně jako u předmětu výše ukončena v akademickém roce 1925/1926. Od té doby se o manželství na německé fakultě nepřednášelo ve speciálním předmětu. Předmět měl stabilní dvouhodinovou týdenní dotaci a byl vyučován vždy v letním semestru.²⁴²

Základy ústavního práva církevního

Problematicke ústavního církevního práva se v letech 1918/1919 – 1925/1926 věnoval předmět „Grundriß des kirchlichen Verfassungsrechts“²⁴³ podávaný Prof. Wahrmundem. Předmět byl na program přednášek zařazován vždy v zimním semestru se stabilní hodinovou týdenní dotací výuky. Jako u zmíněných předchozích předmětů ale nebyly již ani v případě výuky ústavního práva přednášky po roce 1925/1926 obnoveny.

²³⁹ Pouze v akademickém roce 1920/1921 předmět vypsán nebyl.

²⁴⁰ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1926*, Archiv UK

²⁴¹ V akademickém roce 1918/1919 pod názvem „Eherecht mit besonderer Berücksichtigung seiner partikulären Gestaltung nach dem allgem. bürgerl. Gesetzbuch“.

²⁴² Srov.: *Seznamy přednášek UK 1925-1926*, Archiv UK

²⁴³ Pouze v akademickém roce 1919/1920 pod názvem „Grundzüge des kirchlichen Verfassungsrechts“.

Církevní právo majetkové

Problematice vlastnického práva a jeho správy se věnoval předmět „Kirchliches Vermögensrecht“, který byl od akademického roku 1920/1921 přednášen Prof. Wahrmundem v hodinové dotaci v zimním semestru. Předmět se dočkal celkem pěti opakování v letech 1922-1926. Na rozdíl od většiny specializovaných přednášek, které byly v roce 1925/1926 ukončeny, dočkala se problematika majetkového práva církevního svého obnovení, byť pouze krátkého ve dvou ročnících. Doc. Hoyer obnovil předmět „Kirchliches Vermögensrecht“ v letním semestru roku 1934/1935 v dvouhodinové dotaci, na který v zimním semestru následujícího akademického roku navázal předmět téhož názvu, avšak pouze hodinové dotace s tím, že od té doby už na německé univerzitě vyučován nebyl.²⁴⁴

Úvod do církevního práva

Hned dva předměty, které měly uvádět posluchače do základních problematik církevně-právního zákonodárství, byly vyučovány na německé teologické fakultě. První z nich, „Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht“ je výlučně spojen se jménem Prof. Singera, který jej podával nepřetržitě vždy v letním semestru a tříhodinové týdenní výukové dotaci, a to od akademického roku 1921/1922, kdy byl předmět zaveden, až do roku 1929/1930, což je spojeno s odchodem přednášejícího. Prof. Wahrmund vypsál vlastní propedeutické přednášky obdobného zaměření s názvem „Einführung in das Kirchenrecht“ o stejné týdenní dotaci jako Prof. Singer a rovněž v letních semestrech. Čtyři po sobě jdoucí akademické roky v rozmezí let 1926-1930 se tak oba dva předměty přednášely posluchačům současně. Doc. Hoyer pak od roku 1932/1933 přebral od Prof. Wahrmunda jeho přednášky a předmět „Einführung in das Kirchenrecht“ pak vyučoval v nezměněných propozicích až do roku 1937/1938, kdy byla jeho výuka ukončena.²⁴⁵

Konfesní právo

Je poměrně překvapivé, že problematika konfesního práva není v německém prostředí tak výrazně reflektována, jak jsme mohli vidět na příkladu českých fakult.

²⁴⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1920-1935*, Archiv UK

²⁴⁵ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1921-1933*, Archiv UK

Německá teologická fakulta vypsala k této problematice přednášky s názvem „Die rechtlichen Beziehungen zwischen Staat und Kirche“, tedy spíše komparativní přehled o vztahu státu a církve po právní stránce. Předmět byl přednášen Prof. Wahrmundem pouze jedenkrát, a to v zimním semestru akademického roku 1920/1921. K obnově přednášek s konfesně-právní náplní došlo až v letech 1936-1939, když Doc. Hoyer vypsala přednášky s obecným názvem „Staatskirchenrecht“, které začínaly vždy v letním semestru po dvou hodinách týdně a pokračovaly do následujícího akademického roku v zimním semestru po jedné hodině. Takto však byla problematika konfesního práva realizována pouze ve dvou po sobě následujících bězích.²⁴⁶

Seminární cvičení z církevního práva

Na rozdíl od české teologické fakulty nebylo na německé fakultě zvykem upřesňovat v názvech či podtitulech jednotlivých seminárních cvičení jejich tematické zaměření. Můžeme ale konstatovat, že bez ohledu na probíranou látku je předmět „Kirchenrechtliches Seminar“, později uváděný pod názvem „Kirchenrechtliche Seminarübungen“ a ještě později opět pod původním názvem, nejstabilnějším článkem církevně-právní výuky na německé teologické fakultě pražské univerzity.

V letech 1918-1919 – 1929-1930 probíhala seminární cvičení vždy v zimním semestru pod vedením Prof. Singera v rozsahu dvou hodin týdně a v letním semestru pod vedením Prof. Wahrmunda v témže rozsahu. Pouze v akademickém roce 1927/1928 a 1930/1931 přednášel Prof. Wahrmund v obou semestrech, v roce 1931/1932 nebyla výuka předmětu v zimním semestru realizována a od akademického roku 1933/1934 přednášel již v obou semestrech Doc. Hoyer. Přestože v roce 1939 došlo k uzavření pouze českých vysokých škol, byla v důsledku válečných a okupačních událostí omezena i výuka na pražské německé univerzitě, v důsledku čehož byl v akademickém roce 1938/1939 realizován církevně-právní seminář naposledy. Samotná výuka církevního práva na německé univerzitě však v okleštěné podobě pokračovala.²⁴⁷

²⁴⁶ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1920-1939*, Archiv UK

²⁴⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1945*, Archiv UK

Jednorázové přednášky

I v německém jazykovém prostředí docházelo čas do času k vypisování různých tematických přednášek, které však byly v historii příslušné fakulty zařazeny pouze jedenkrát. V případě německé teologické fakulty se jedná o následující: „Die äußeren Rechtsverhältnisse der katholischen Kirche in Österreich“ přednášenou Prof. Wahrmudem v zimním semestru roku 1918/1919 v rozsahu jedné hodiny týdně, která se věnovala problematice právních vztahů Katolické církve s ostatními subjekty práva, „Geschichte der kirchlichen Synodalverfassung“ z téhož semestru i rozsahu, kterou opět přednášel Prof. Wahrmud.

Za působení Doc. Hoyera na německé teologické fakultě byly ohlášeny k zápisu tyto předměty: dvouhodinové „Die moderne Probleme im Codex iuris canonici“ v letním semestru roku 1933/1934 a opět dvouhodinové „Der Religionsfond“ o dva roky později. Předmět „Geschichte des Kirchenrechts“ byl také realizován pouze jedenkrát, a to v letním semestru roku 1937/1938 v rozsahu dvou hodin týdně, přičemž o rok později byl vystřídán rovněž dvouhodinovým předmětem „Grundzüge des Griechisch-orientalischen Kirchenrechtes (mit besonderer Berücksichtigung Südeuropas)“ pojednávajícím o východním právu se zřetelem k právu jižní Evropy v rozsahu třech hodin týdně.²⁴⁸

Po uzavření českých vysokých škol pokračoval kontinuálně Doc. Ernst Hoyer ve výuce církevně-právních předmětů na německé teologické fakultě pražské univerzity, nicméně od akademického roku 1939/1940 byla veškerá dosavadní výuka nahrazena novými předměty posilujícími vztah k německé kulturní a jazykové příslušnosti. Výuka dosavadních čtyř předmětů s církevně-právní tematikou byla v zimním semestru akademického roku 1939/1940 nahrazena jediným předmětem v rozsahu jedné hodiny týdně s názvem „Germanische Religion und Volkssitte“ o německém náboženství.²⁴⁹

Dalším zásahem do dosavadní praxe bylo centrální rozhodnutí opustit zažité členění akademických let na zimní a letní semestr a rozčlenit příslušné akademické roky na trimestry. Tato změna byla nakonec v praxi provedena pouze v roce 1940. V prvním

²⁴⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1938*, Archiv UK

²⁴⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1939-1940*, Archiv UK

trimestru nového roku se přednášely pouze předměty „Germanische Religion und Volkssitte“ a „Rechtliche Volkskunde“, v druhém trimestru dokonce Doc. Hoyer nepřednášel vůbec a v třetím trimestru se opět vrátil k předmětu „Kirchenrecht“ s dvouhodinovou dotací týdně výuky, který měl na fakultě tradici již z doby před vznikem Československa. Zajímavostí také zůstává, že seznamy přednášek německé univerzity začaly být od roku 1940 ve shodě s obecnou zvykovou normou tištěny typickým frakturním písmem. Tato úprava ovšem nevydržela prakticky déle než rok, neboť na počátku roku 1941 byl tento typ písma v celé oblasti německého vlivu zakázán²⁵⁰, byť se jinak běžně používal již od 16. století.²⁵¹

V prvním a jediném trimestru roku 1941 nebyly vyučovány žádné předměty s církevně-právní problematikou. V následujícím semestru, který již opět nesl označení letní semestr 1941, byly znovu prosloveny obecné přednášky „Kirchenrecht“ Doc. Hoyerem. Toto rozložení předmětů se pak stalo až do zrušení německé univerzity v roce 1945 stabilní, to znamená, že v zimním semestru se o církevním právu nepřednášelo, v letním semestru byl pak zařazován pouze obecný předmět „Kirchenrecht“, jehož hodinová dotace navíc od roku 1941 až do roku 1945 kolísala a neustále se měnila mezi dvěma a třemi hodinami týdně.²⁵²

V roce 1942 nahradil Doc. Hoyera po jeho odchodu z německé teologické fakulty ve výuce kanonického práva prof. Wolff. Seznam přednášek fakulty pro letní semestr sice jeho jméno ještě v letním semestru akademického roku 1941/1942 výslovně neuvádí, je však velmi pravděpodobné, že seznam musel být pouze publikován dříve, než se angažmá Prof. Wolffa oficiálně potvrdilo, neboť dotyčný pak přednášel kanonické právo v předmětu „Kirchenrecht“ až do uzavření a zrušení německé univerzity. Jméno Prof. Wolffa pak z univerzitních pramenů zcela mizí.²⁵³

Celkový přehled předmětů přednášených na pražské německé teologické fakultě v letech 1918-1945 je obsažen v příloze č. 12.

²⁵⁰ Zákaz používání frakturního písma byl vyhlášen na základě stranické direktivy NSDAP dne 3. ledna 1941 a to s okamžitou platností. Fraktura byla nahrazena antikvou.

²⁵¹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1940*, Archiv UK

²⁵² Srov.: *Seznamy přednášek UK 1940-1945*, Archiv UK

²⁵³ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1941-1942*, Archiv UK

4.1.2. Výuka německé právnické fakulty 1918-1945

Výuka církevního práva na právnické fakultě německé pražské univerzity je spojena především se jménem Msgre. Prof. ThDr. Johanna Schlenze, který byl jediným vyučujícím církevně-právních předmětů až do zimního semestru roku 1935/1936. Od počátku roku 1936 převzal kompletní výuku Prof. Schlenze Prof. Kindermann, který ji poté jako jediný vyučující vedl až do zrušení pražské německé univerzity v roce 1945.²⁵⁴

Kanonické právo

Předmět „Katholisches Kirchenrecht“ občas v některých letech s přídavkem „nach dem Kodex“ byl přednášen pravidelně v obou semestrech s tříhodinovou týdenní dotací, a to až do akademického roku 1924/1925 včetně. V roce 1925/1926 byl pod názvem „Allgemeines Kirchenrecht“ přednášen pouze v zimním semestru. Od roku 1926/1927 jej Prof. Schlenz v názvech pro jednotlivé semestry tematizoval a od roku 1928/1929 jej opět uvedl jako dvousemestrální^{255 256}.

Manželské právo

Problematice manželského práva je věnován během výuky církevního práva na německé právnické fakultě klíčový prostor. Manželské právo se zde přednáší nepřetržitě až do roku 1938/1939. Zpravidla se tak děje v přednáškách s názvem „Eherecht“ s dvouhodinovou týdenní dotací v každém semestru. Do roku 1923/1924 nese předmět dodatek „nach dem Kodex“ nebo „und bürgerliches Eherecht“ v případě, že je manželství kanonické porovnáváno s civilněprávními manželskými předpisy. Od roku 1924 se dodatky u názvu předmětu neuvádějí. Výjimku tvoří pouze letní semestr roku 1934/1935, kdy je předmět vyučován pod názvem „Eherecht mit besonderer Rücksicht auf die ČSR“ a v zimním semestru roku 1936/1937 pod názvem „Eherecht (mit Berücksichtigung des bürgerlichen Eherechtes der ČSR)“.²⁵⁷

²⁵⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1935-1936*, Archiv UK

²⁵⁵ S výjimkou akademického roku 1931/1932, kdy byl přednášen opět pouze v semestru zimním.

²⁵⁶ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1924-1929*, Archiv UK

²⁵⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1924-1939*, Archiv UK

Zákonoznalství

Předmět „Gesetzkunde“ byl přednášen Prof. Schlenzem od letního semestru akademického roku 1924/1925 jako jednohodinový. V letech 1925-1938 se přednášel pravidelně v obou semestrech s hodinovou týdenní dotací. Výjimku tvořily akademické roky 1931/-1932 a 1934/1935, kdy byl přednášen pouze v letním semestru, a v roce 1933/1934 naopak pouze v semestru zimním. V letech 1926-1931 byl předmět přednášen pod názvem „Gesetzkunde und Übungen“, a to v obou semestrech.²⁵⁸

Majetkové, procesní a trestní právo

Pouze v letních semestrech akademických roků 1929/1930 a 1931/1932 byl přednášen předmět, který v sobě zahrnoval poznatky z několika právních odvětví, která se jinak v naší sledované historii fakulty samostatně nevyučovala. Jedná se o „Kirchliches Vermögensrecht; Straf- und Prozeßrecht“ a „Kirchliches Vermögensrecht mit besonderer Rücksicht auf unser Partikularrecht; Straf- und Prozeßrecht“. Oba předměty jsou primárně zaměřeny k majetkovému právu církevnímu, trestnímu a procesnímu. Druhý předmět pak rozšiřuje svůj záběr o pohled partikulárního práva; jinak ovšem nemáme doklady o tom, že by se problematika výše zmiňovaných právních oblastí vyučovala na německé právnické fakultě v samostatných předmětech.²⁵⁹

Konfesní právo

Obdobné konstatování jako v případě výše citovaných právních odvětví můžeme vztáhnout i na problematiku konfesního práva a vztahu práva státního a církevního. I zde se výuka odehrávala izolovaně a pouze v letním semestru akademického roku 1933/1934 a následně zimního semestru 1934/1935. Nejprve se přednášel předmět „Staatskirchenrechtliche Bestimmungen“ o rozhodovací pravomoci státní moci ve vztahu k církvi a poté předmět s názvem „Geltende kirchenpolitische Gesetze der ČSR“ o církevně-politických zákonech v Československu. Oba předměty byly vypsány s hodinovou týdenní dotací výuky.²⁶⁰

²⁵⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1924-1948*, Archiv UK

²⁵⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1929-1932*, Archiv UK

²⁶⁰ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1933-1935*, Archiv UK

Jednorázové přednášky

Ve dvacátých letech dvacátého století se Prof. Schlenz pokusil uvést do výuky některá další témata, která si činila nárok na samostatný přednáškový prostor v rámci výukové činnosti v oblasti církevního práva. V následujících předmětech ovšem proběhla výuka pouze v jednom semestru a poté již nebyla znovu zařazována: V akademickém roce 1923/1924 byl v letním semestru vypsán předmět „Kirchenrechtliche Gesetze“ s dvěma hodinami výuky týdně pojednávající o církevních zákonech. Předmět měl patrně navazovat na již probíhající „Katholisches Kirchenrecht“, ovšem nadále byl přednášen pouze starší z nich. Rovněž dvouhodinový předmět „Erklärung der Gesetze in Kultussachen“ mapující zákony a předpisy kultové, byl vyučován pouze v zimním semestru akademického roku 1924/1925. V letním semestru následujícího roku byl přednášen předmět „Kirchliches Benefizialwesen und Vermögensrecht“, který sice předznamenal pozdější, byť krátkou, výuku v oblasti majetkového práva církevního, ovšem ve vztahu k benefičnímu právu byl ojedinělým. V oblasti ústavního a správního práva církevního došlo také k dílčímu pokusu o osamostatnění daných problematik, ovšem zůstalo také u semestrální realizace. Předmět „Kirchliches Verfassungsrecht“ pojednávající o ústavním církevním právu byl jako tříhodinový přednášen Prof. Schlenzem v letním semestru roku 1926/1927 a předmět „Kirchenliches Verwaltungsrecht“ z oblasti správního práva rovněž v letním semestru s touž hodinovou týdenní dotací, avšak až za dva roky v roce 1927/1928.²⁶¹

Prof. Kindermann, který ve třicátých letech převzal výuku církevně-právních předmětů, nevypsal do roku 1939 žádný nový předmět. Byl však jediným vyučujícím problematik spojených s církevním právem na německé právnické fakultě, který v roce 1936 převzal výuku Prof. Johanna Schlenze, jenž přednášel církevní právo na této fakultě ještě před vznikem samostatného Československa. Na rozdíl od situace na německé teologické fakultě zjišťujeme, že k omezení výuky církevně-právních předmětů došlo v letech 1939-1941 také, nicméně poté se opět začínají realizovat předměty dříve zrušené a dokonce i zavádět předměty zcela nové.²⁶²

²⁶¹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1923-19428*, Archiv UK

²⁶² Srov.: *Seznamy přednášek UK 1939-1941*, Archiv UK

Výuka do roku 1941

Pro výuku po roce 1939 byly povoleny pouze přednášky z obecného úvodu do kanonického práva a příslušný církevně-právní seminář. V zimním semestru akademického roku 1939/1940 se proto přednášel pouze předmět „Allgemeines Kirchenrecht“ s podtitulem „Ämter- und Weiherecht“ (v rozsahu pěti hodin) a „Kanonisches Seminar“ a podtitulem „Praktische Übungen aus dem Eherechte“ (v rozsahu jedné hodiny týdně). Tendence spojit praktické cvičení a problematiku manželského práva s oblastí ordinační a správní v rámci jednoho semestru je zde zjevná.²⁶³

V prvním trimestru roku 1940 se situace víceméně opakovala. Byl přednášen předmět „Kirchenrecht: Amter., Benefizial- und Vermögensrecht“ (v rozsahu pěti hodin týdně) a opět „Kanonisches Seminar: Praktische Übungen aus dem Eherechte“ (v rozsahu jedné hodiny jako v zimním semestru). Ve druhém a třetím trimestru již probíhaly jen semináře s obecným názvem „Kirchenrechtliches Seminar“ v rozsahu dvou hodin týdně. Očividným cílem Prof. Kindermanna bylo navázat ve ztížených podmínkách kromě výše uvedených také na dřívější přednášky z majetkového práva církevního a přednést posluchačům během jednoho akademického roku alespoň základy klíčových disciplín církevního, resp. kanonického práva.²⁶⁴

Úvod do kodexového práva kanonického

Předmět „Einführung ins kirchliche Gesetzbuch“, který seznamoval posluchače se základy kanonického práva obsaženého v Kodexu z roku 1917, byl vypsán až v roce 1942/1943 v zimním semestru v rozsahu dvou hodin týdně. Předmět nebyl přednášen pravidelně, ač se dočkal ještě jednoho zařazení, a to sice v posledním ročníku před uzavřením německých vysokých škol, tedy v zimním semestru roku 1944/1945.²⁶⁵

Předmět „Einführung ins kirchliche Gesetzbuch“ patrně rozšiřoval látku představenou v letním semestru roku 1941/1942 v dvouhodinových přednáškách s

²⁶³ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1939-1940*, Archiv UK

²⁶⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1940*, Archiv UK

²⁶⁵ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1942-1945*, Archiv UK

názvem „Einleitung ins Kirchenrecht“, které nebyly, alespoň podle názvu, zaměřeny pouze na kodexovou legislativu.

Kanonicko-právní semináře

Semináře pod názvem „Kirchenrechtliches Seminar“ či od roku 1943 „Seminar für Kirchenrecht“ byly až do zrušení německé univerzity v roce 1945 zařazovány do výuky pravidelně každý semestr a vždy v rozsahu dvou hodin týdně. Připočteme-li k nim i cvičení realizovaná ve dvacátých letech, můžeme konstatovat, že byly přednášeny jako nejčastěji zařazovaný předmět, a to minimálně ve čtyřiceti semestrech od roku 1918.²⁶⁶

Obsahové zaměření seminářů Prof. Schlenze a Prof. Kindermanna v letech 1918-1945 je zobrazeno v příloze č. 13.

Majetkové právo církevní

Po deseti letech došlo také k obnově předmětu „Kirchliches Vermögensrecht“, který byl naposledy přednášen v akademickém roce 1931/1932 jako tříhodinový. Nyní byl s hodinovou dotací vypsán v zimním semestru roku 1941/1942 a v týchž parametrech i o dva roky později v akademickém roce 1943/1944.²⁶⁷

Manželské právo

V letním semestru roku 1941/1942 byl také po dvouleté odmlce znovuzaveden předmět „Eherecht“, a to opět s dvouhodinovou týdenní dotací výuky. Opakován byl však pouze jednou, ihned v následujícím zimním semestru roku 1942/1943. Následně došlo k jeho rozšíření o problematiku rodinnou, a byl proto v letním semestru následujícího akademického roku vypsán pod názvem „Ehe und Familie“, což přetrvало i v zimním semestru akademického roku následujícího.²⁶⁸

²⁶⁶ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1943-1945*, Archiv UK

²⁶⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1941-1944*, Archiv UK

²⁶⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1941-1943*, Archiv UK

Správní právo

Předmět „Kirchliches Ämterrecht“ byl vypsán jako zcela nový v zimním semestru roku 1941/1942 s dotací dvou hodin týdně. V roce 1942/1943 přednášen nebyl, ale vrátil se opět v týchž parametrech v roce 1943/1944.²⁶⁹

Personální a ordinační právo

Poslední ze skupiny nově vypsáných předmětů byly přednášky s názvem „Personenrecht“ a „Weiherecht“. Prvně jmenovaný se přednášel pouze v letním semestru roku 1942/1943 v rozsahu dvou hodin a taktéž v letním semestru roku 1944/1945 v témže rozsahu. Předmět „Weiherecht“ se dočkal trojího vypsání a byl kontinuálně přednášen v letech 1942/1943 – 1944/1945. Nejprve byl vypsán v zimním semestru roku 1942/1943 v rozsahu jedné hodiny týdně, poté v zimním semestru roku 1943/1944 v tomtéž rozsahu a nakonec opět v letním semestru roku 1944/1945, avšak v rozsahu dvou hodin týdně.²⁷⁰

Jednorázové přednášky

Kromě výše uvedeného předmětu „Einleitung ins Kirchenrecht“ byl pouze jednou přednášen komparativní kurz „Recht und Kirchenrecht“, a to v letním semestru akademického roku 1943/1944 v rozsahu dvou hodin týdně.²⁷¹

Na konci letního semestru roku 1945 byly uzavřeny a zrušeny německé vysoké školy, proto již v dalších kapitolách nemůžeme sledovat jejich výuku církevního práva, která uvedeným rokem definitivně končí.

Celkový přehled předmětů přednášených na pražské německé právnické fakultě v letech 1918-1945 je obsažen v příloze č. 14.

²⁶⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1941-1944*, Archiv UK

²⁷⁰ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1942-1945*, Archiv UK

²⁷¹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1943-1944*, Archiv UK

4.1.3. Výuka (české) teologické fakulty 1918-1939

Výuka Prof. Soldáta

V letech 1918-1932 byl jediným vyučujícím církevního práva na pražské české univerzitě Msgre. Prof. ThDr. Alois Soldát²⁷², který zprvu vyučoval předměty obsahově jasně ohraničené. Zabýval se především obecnými normami, osobním, trestním a manželským právem. Počínaje akademickým rokem 1918/1919 až do konce akademického roku 1922/1923 přednášel vždy v zimním semestru předmět „Normae generales, de personis et rebus“, a to v rozsahu 3 hodiny týdně. V témže semestru přednášel také předmět „De matrimonio“, a to ve shodném rozsahu třech hodin. V letním semestru uvedených akademických let byl pak s týdenní pětihodinovou dotací přednášen předmět „De rebus, processibus et poenis ecclesiasticis“²⁷³, který byl v akademickém roce 1922/1923 doplněn předmětem, „De jure matrimoniali“, ovšem bez uvedení jeho hodinové dotace.

V letech 1923-1932 došlo k zásadní obměně přednášené předmětové skladby, což jistě souvisí s vydáním nového Kodexu kanonického práva z roku 1917. Zároveň ovšem výrazně poklesla hodinová dotace pro církevně-právní předměty a zmenšil se i jejich počet. Prof. Soldát na situaci zareagoval vypsáním zcela nových předmětů²⁷⁴, ve kterých se nejen snažil obsáhnout veškerou kodexovou problematiku, ale pokud to bylo možné, tak také výklad dosavadní látky rozčlenit podle příslušných knih nového Kodexu. Díky tomu však v daném období vznikaly předměty s dlouhými názvy, které byly navíc pro každý akademický rok měněny na základě aktuální zkušenosti a potřeb dalšího studia. V těchto letech se přednášel pouze jeden předmět v každém semestru, v důsledku čehož byla veškerá církevně-právní výuka v předmětném období obsažena pouze ve dvou semestrech celého teologického studia.

V akademickém roce 1923/1924 se v zimním semestru přednášel předmět „Codicis liber I. (normae generales), II. (de personis) et III. (de rebus usque ad partem)“ a v letním semestru předmět „Codicis liber III., IV. Usque ad tit. XX.“. V roce

²⁷² Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1932*, Archiv UK

²⁷³ Pouze v akademickém roce 1918/1919 měl předmět název „De personis et rebus ecclesiasticis“ a v roce 1922/1923 se přednášel pod názvem „De rebus eccles., de processibus et delictis“.

²⁷⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1923-1932*, Archiv UK

1924/1925 to byl v zimním semestru předmět „Introductio, normae gener. (lib. I. Cod.); jus matrimon.“ a v letním semestru „De processibus (Codic. IV.); de delictis et poenis“. V následujícím roce se jednalo o předměty „Fontes et Codic. II.“ a „Codic. II. et III. pars II, IV, VI“ atp.²⁷⁵

I přes veškerou snahu Prof. Soldáta představit posluchačům obsahově aktuálně uzpůsobené přednášky si nelze nevšimnout určité zmatečnosti, se kterou byl obsah přednášek podáván a neustále měněn. V letech 1926-1932 byla nad rámec výše uvedených přednesena postupně ještě látka těchto předmětů: „De sacramentis in genere et matrimonio in specie. De locis et temporibus sacris (Codic. I. III.)“, „De processibus (Codic. IV.); de delictis et poenis. Codic. V.“, „Fontes juris can. et normae generales (Cod. I). De baptismo, confirmatione et ordine. De clericis in genere“, „De clericis in specie et de religiosis. De officiis et beneficiis“. „De sacramento matrimonii, De locis et temporibus s.; de bonis Eccl. temporalibus“, „De processibus, de delictis et poenis“, „Fontes juris can. et normae generales (Cod. I). De sacramentis baptismi, confirmationis, ss. Eucharistiae et ordinis“, „De religiosis, de beneficiis et bonis Ecclesiae temporalibus“, „De sacramento matrimonii; de locis sacris; de bonis Ecclesiae temporalibus“, „De jure patronatus (Cod. IV.). De processibus, delictis et poenis eccl.“, „Fontes juris can. et normae general. De pers. De sacramentis baptismi et ordinationis“ a „De pers. De beneficiis. De bonis Ecclesiae temporalibus“.²⁷⁶

Snaha postihnout v rámci jednoho předmětu látku více oblastí jistě souvisí i s postupně se snižující hodinovou dotací na tyto předměty. Zatímco v akademickém roce 1923/1924 se začalo přednášet s dotací pět hodin týdně, byla tato postupně během let snižována na čtyři a tři hodiny týdně, až se nakonec v letech 1928-1932 skončilo s dvěma hodinami týdně pro jednu přednášku v zimním a jednu v letním semestru.²⁷⁷

²⁷⁵ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1923-1924*, Archiv UK

²⁷⁶ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1926-1932*, Archiv UK

²⁷⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1923-1939*, Archiv UK

Výuka Prof. Šímy

Přestože jméno vyučujícího církevně-právních předmětů na pražské teologické fakultě pro zimní semestr akademického roku 1932/1933 není výslovně uvedeno²⁷⁸, můžeme se důvodně domnívat, že po odchodu Prof. Soldáta převzal jeho výuku Msgre. Prof. ThDr. et. JUDr. Josef Šíma, který je nejen výslovně uveden již od semestru letního téhož roku, ale jehož jméno je spojeno s právní výukou na této teologické fakultě až do roku 1951.²⁷⁹

Ihned v zimním semestru roku 1932/1933 obnovil Prof. Šíma přednášky z předmětu „De matrimonio“ po dvou hodinách týdně, který nebyl samostatně přednášen od roku 1923, a zařadil zcela nový předmět „Právní vedení farní kanceláře“ s dotací jedné hodiny, který však nebyl v budoucnu již nikdy opakován. V letním semestru pokračoval v rozpracované práci Prof. Soldáta s předmětem „De jure patronatus. De processibus, delictis et poenis eccl.“, zahájil ovšem také výuku seminární, která v pregraduálním studiu pokračovala v obdobných obrysech až do roku 2004. První seminář nesl podtitul „Výklad hlavních zákonů církevně-politických“ a celkově bylo do uzavření českých vysokých škol v roce 1939 vypsáno dvacet seminářů různého tematického zaměření, jejichž detailnější přehled je obsažen v příloze č. 4b.²⁸⁰

Především ale Prof. Šíma rozčlenil zbývající přednášky do tematicky přehledných celků, ač nepominul ani samostatné výklady jednotlivých kodexových knih. O první a druhé knize Kodexu přednášel v obou semestrech roku 1937/1938, přičemž samotné druhé kodexové knize věnoval již v minulosti přednášky různých hodinových dotací v akademických letech 1933/1934 (letní semestr) a 1935/1936 (oba semestry). O čtvrté knize Kodexu přednášel pouze v letním semestru roku 1936/1937.²⁸¹

Institucím kanonického práva byly věnovány oba semestry akademického roku 1933/1934, kdy se také začalo přednášet právo majetkové v těchto předmětech: „Právní vedení farní kanceláře. Správa jmění zádušního a obročního“ a „Správa jmění zádušního a obročního“, na které v roce 1935/1936 navázal komparativní předmět „O

²⁷⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1932-1933*, Archiv UK

²⁷⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1932-1951*, Archiv UK

²⁸⁰ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1923-1939*, Archiv UK

²⁸¹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1933-1938*, Archiv UK

správě jmění zádušního a obročního. Srovnání kánonů 1495-1551 s právními normami českosl.“ a v roce 1937/1938 bylo ukončeno předmětem „Církevní právo majetkové“.²⁸²

„Normae generales“, pravidelně přednášené na počátku století, byly přednášeny pouze v roce 1935/1936. „Ústavní právo církevní“ bylo realizováno v roce 1933/1934 a navázal na něj předmět „Ústava církevní ve středověku“ o dva roky později.²⁸³

Manželské právo bylo přednášeno prakticky kontinuálně již od nástupu Prof. Šímy na teologickou fakultu. Předmět „Ius matrimoniale“ byl přednášen každé dva roky vždy v zimním semestru s dotací tři hodiny týdně, v roce 1934/1935 k němu v letním semestru přibyl ještě specializovaný předmět „Některé zvláštní případy z manželského práva ve farní kanceláři“ a v roce 1938/1939 „Repetitorium manželského práva“ opět v letním semestru.²⁸⁴

Páteřními předměty Šímovy výuky však byly přednášky s historickou tematikou a také přednášky z oboru procesního a trestního práva. Předmět „Historia fontium“ byl vypsán v letech 1933/1934 a 1935/1936, „Vývoj právních poměrů církevních do konce středověku“ a „Vývoj církevně-právních poměrů“ byl přednášen v zimním a letním semestru roku 1936/1937. Dějiny církevně-prvního vývoje byly pod mírně obměněnými názvy přednášeny v zimních semestrech let 1937-1939, zatímco v letních semestrech týchž let se probíraly „Dějiny církevního práva“.²⁸⁵

Trestní a procesní právo začal Prof. Šíma přednášet jako dva samostatné předměty v akademickém roce letního semestru 1934/1935. Předmět „De delictis et poenis“ byl přednášen ještě v letech 1936/1937 (zimní semestr) a v roce 1938/1939 (oba semestry). V roce 1938/1939 k nim v letním semestru přibyl předmět „Církevní právo procesní“, který navazoval na „De processibus“ z letního semestru roku 1934/1935.²⁸⁶

Bezprostředně před zavřením českých vysokých škol zahájil Prof. Šíma výuku nového praktického předmětu na způsob vybraných aktuálních otázek, a to v letním

²⁸² Srov.: *Seznamy přednášek UK 1934-1938*, Archiv UK

²⁸³ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1934-1936*, Archiv UK

²⁸⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1932-1939*, Archiv UK

²⁸⁵ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1933-1939*, Archiv UK

²⁸⁶ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1934-1939*, Archiv UK

semestru roku 1938/1939 pod názvem „Partes selectae e iure canonico“. Po obnově českého školství pak Prof. Šíma v jeho realizaci pokračoval s různými tematickými zamřeními až ro roku 1948/1949. Již v roce 1934/1935 se ovšem pokusil o zavedení zcela nových přednášek. Jeho přednášky „De locis sacris“ ani „Matriky; hlavní pravidlo v jejich správě“ ze zimního semestru roku 1934/1935 se však nikdy nedočkaly opakování.²⁸⁷

4.1.4. Výuka teologické fakulty 1945-1950

Výuka na teologické fakultě pražské Karlovy Univerzity byla obnovena v roce 1945, struktura mimořádného letního semestru, který byl vyhlášen od června do září, se ovšem nezachovala. Fakulta nicméně organicky navázala na svoji předchozí výuku z doby před uzavřením českých vysokých škol. Na fakultě opět přednášel církevní právo Mons. Prof. JUDr. et ThDr. Josef Šíma, jednotlivé předměty s církevně-právní tematikou byly vypsaný výhradně pro třetí a čtvrtý ročník bohosloveckého studia, což je ovšem patrné až od letního semestru akademického roku 1945/1946.²⁸⁸

Vybrané pasáže Kodexu kanonického práva

Po šesti letech došlo k obnově předmětu, který se zabýval vybranými pasážemi Kodexu kanonického práva z roku 1917. Předmět „Partes selectae e Codice iuris canonici“ byl přednášen v akademickém roce 1945/1946 v zimním semestru s tříhodinovou týdenní výukovou dotací a v letním semestru s pětihodinovou dotací. V roce 1946/1947 se pak jeho dotace ustálila v obou semestrech na dvou hodinách. V následujícím akademickém roce se předmět nepřednášel.²⁸⁹

Manželské právo

K obnově výuky manželského práva došlo ihned v zimním semestru roku 1945/1946, a to formou přednášek s názvem „Čtení pramenů. Manželské právo v Dekretálech Řehoře IX.“ s hodinovou týdenní dotací. O rok později byl již zařazen obnovený

²⁸⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1934-1935, 1938/1939*, Archiv UK

²⁸⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1946*, Archiv UK

²⁸⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1946*, Archiv UK

dvouhodinový předmět „Ius matrimoniale“, který opět v dalším akademickém roce přednášen nebyl.²⁹⁰

Procesní a personální právo

Jediným předmětem reflektujícím personální právo církevní byl dvouhodinový předmět „Ius ecclesiasticum personale secundum Codicem“ přednášený v letním semestru roku 1947/1948. V tomtéž semestru a také o rok dříve v letním semestru byly přednášeny obnovené předměty z oblasti procesního práva. V roce 1946/1947 se jednalo o předmět „Procesní právo“, v roce 1947/1948 o předmět „Přehled církevního práva procesního“.²⁹¹

Dějiny církevního práva

Prof. Šíma obnovil po válce i skupinu předmětů zabývajících se dějinami církevního práva. Ihned v zimním semestru roku 1945/1946 otevřel v rozsahu dvou hodin předmět „Vývoj církevně-právní od Řehoře VII. až do Bonifáce VIII.“, přičemž od akademického roku 1946/1947 přednášel pravidelně v obou semestrech po jedné hodině týdně předmět „Dějiny církevního práva“. V roce 1947/1948 pak v zimním semestru přidal předmět v rozsahu jedné hodiny, který se věnoval dějinám pramenů kanonického práva s názvem „Historia fontium“.²⁹²

Seminář církevního práva

V každém ze šesti semestrů námi sledovaného období se uskutečnil „Seminář církevního práva“, který byl dle zvyku z let 1933-1939 ve většině případů tematicky zaměřen. V akademickém roce 1945/1946 nesl podtitul „právní kasuistika“ (v zimním semestru) a „právní kasuistika. Decretales Gregorii IX.“ (v letním semestru). V roce 1946/1947 tematická označení nenesl, nicméně v následujícím akademickém roce byl vypsán s dodatkem „Četba a výklad pramenů. Právní kasuistika“ (pro oba semestry). V tomto roce měl také seminář výukovou týdenní dotaci ve výši dvou hodin, zatímco

²⁹⁰ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1946*, Archiv UK

²⁹¹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1947-1948*, Archiv UK

²⁹² Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1946*, Archiv UK

v roce 1946/1947 se jednalo o hodinový týdenní rozsah v obou semestrech a v roce 1945/1946 dokonce rozsah kolísal od jedné hodiny pro zimní semestr po dvě hodiny v semestru letním.²⁹³

Jednorázové přednášky

V roce 1946/1947 se uskutečnily dvousemestrální přednášky s názvem „Čtení a rozbor pramenů“, a to pokaždé v hodinové dotaci. Přednášky (s výjimkou výše uvedených seminářů) ovšem nebyly opakovaně realizovány. Stejný osud sdílí rovněž přednáška „Liber II. Codicis“ uskutečněná jako dvouhodinová pouze v zimním semestru akademického roku 1947/1948. V témže semestru, avšak pouze s hodinou dotací, byla zahájena výuka předmětu „Institutiones iuris canonici“, která pokračovala krátce i po roce 1948.²⁹⁴

4.1.5. Výuka teologické fakulty 1950-1989

Výuka církevně-právních předmětů na teologické fakultě Univerzity Karlovy po roce 1948 je spojena se jmény hned několika přednášejících. V první řadě se jedná o Msgre. Prof. ThDr. et JUDr. Josefa Šímu, který na fakultě působil již delší dobu před uzavřením českých vysokých škol, a to konkrétně od roku 1932. Poté, co byla v roce 1950 teologická fakulta vyjmuta ze svazku Univerzity Karlovy a jako fakulta samostatná přesunuta sídlem do Litoměřic, vystřídal od roku 1951 ve výuce právních předmětů Prof. Šímu Prof. JUDr. et PhDr. Josef Kasan, který však sám přednášel na fakultě pouze do roku 1953. Vystřídán byl pozdějším dlouholetým pedagogem teologické fakulty a autorem užitečných skript pro studium právně-teologických věd Prof. ThDr. Jaroslavem Michalem. Prof. Michal přednášel v Litoměřicích širokou paletu církevně-právních předmětů, a to téměř dvacet let, přesněji od akademického roku 1953/1954 do roku 1971/1972. Po něm se přednášek ujal autor pozdějšího překladu nového Kodexu kanonického práva z roku 1983, který byl v českolatinském znění vydán v roce 1994, totiž Prof. JUDr. et ThDr. Miroslav Zedníček. V letech 1973-1976 přednášel Prof. Zedníček církevní právo spolu s Prof. JUDr. Janem Jarošem, který se specializoval převážně na právo manželské. Prof. Zedníček pak ve výuce pokračoval

²⁹³ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1947*, Archiv UK

²⁹⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1946-1947*, Archiv UK

opět samostatně. Byl přítomen změně režimu v roce 1989 a pokračoval aktivně ve výuce i poté, co fakulta opět získala možnost přestěhovat se zpět do Prahy. Prof. Zedníček²⁹⁵ naposledy vyučoval v akademickém roce 2003/2004.

Výuka v letech 1948-1950

Výuka v letech 1948/1950 pokračovala v intencích předchozích let. Manželské právo se dopřednášelo v předmětu „Jus matrimoniale“ v zimním semestru roku 1948/1949; v roce 1949/1950 k němu byl připojen dvousemestrální předmět „Repetitorium iuris matrimonialis in casibus practicis“ s dvouhodinovou týdenní dotací. Problematika trestního práva církevního byla na několik let ukončena v roce 1948/1949 v dvousemestrálním předmětu „Trestní právo“. Každým rokem byly ovšem přednášeny (s výjimkou akademického roku 1949/1950) dvousemestrální „Dějiny práva církevního“ vždy s hodinovou dotací. Samostatný předmět „Některé otázky církevního práva veřejného“ byl realizován pouze v roce 1948/1949, zato v obou semestrech. V letním semestru roku 1948/1949 byl také naposledy přednášen kodexový předmět „Partes selectae e III. libro Codicis“, který byl posledním z řady předmětů věnujících se systematicky vybraným problematikám Kodexu kanonického práva vydaného v roce 1917. Samostatný předmět „Codex Iuris Canonici“ byl přednášen v rozsahu dvou hodin týdně pouze v obou semestrech akademického roku 1949/1950. V tomto akademickém roce byly navíc přednášeny další samostatné dvousemestrální předměty (vždy s hodinovou dotací), které se již ve výuce dlouhodobě neopakovaly. Jedná se o přednášky „Prameny církevního práva“ a „Institutiones iuris canonici“. Tento akademický rok byl také výjimečný tím, že v něm jako v jediném nebyl realizován „Seminář církevního práva“. Seminář měl v zimním semestru akademického roku 1948/1949 v podtitulu „Kasuistika. Literatura práva kanonického“ a v letním semestru téhož roku „Kasuisika“. V obou semestrech roku následujícího byl seminář vypsán s dodatkem „Documenta Codicis Iuris Canonici. Čtení a rozbor“. Církevně-právní předměty byly vypisovány zásadně pro třetí a čtvrtý studijní ročník. V letním semestru roku 1948/1949 se uskutečnila opět pouze jedenkrát přednáška „Literatura práva kodexového“ v rozsahu dvou hodin týdně. V témže akademickém roce došlo také

²⁹⁵ Srov. POLOVÁ, Kristina. *Miroslav Zedníček – portrét kanonisty* [rukopis]: Diplomová práce / Kristina Polová; vedoucí práce: Antonín Ignác Hrdina – Praha, 2016. – 85 s.

k vypsání dvousemestrálního hodinového předmětu „Některé otázky církevního práva veřejného“, který bychom sice tematicky mohli zařadit mezi skupinu již ukončených předmětů s tematikou vybraných otázek; v námi sledovaném období se však tyto předměty zaměřují výhradně na vybrané pasáže Kodexu. „Některé otázky církevního práva veřejného“ proto zůstávají tematicky ojedinělým případem, a to nejen v letech 1939-1948.²⁹⁶

Katechetické studium kandidátů učitelství náboženství

V akademickém roce 1949/1950 byl na teologické fakultě otevřen mimo vlastní hlavní teologický obor ještě obor další, a to pod názvem „Katechetické studium kandidátů učitelství náboženství“. Otevření tohoto dalšího studia bylo zřejmou reakcí na dekret prezidenta republiky ze dne 27. října 1945²⁹⁷, podle něhož museli mít všichni učitelé v zemi vysokoškolské vzdělání. Toto studium nebylo proto určeno pro dosavadní posluchače či absolventy standardního bohosloveckého studia, ale právě pro kandidáty učitelství z řad laiků. Dekret byl doplněn vládním nařízením č. 14 z roku 1948, který se vztahoval přímo ke vzdělání učitelů náboženství na bohosloveckých a pedagogických fakultách a toto studium jako nutné pro výkon budoucího učitelského povolání předjímal²⁹⁸.

Ironií osudu však bylo toto studium otevřeno pouze v akademickém roce 1949/1950, neboť poté byla teologická fakulta přesunuta do Litoměřic a studium učitelství náboženství zrušeno. Pro jediný realizovaný ročník však byl vypsán obecný a shrnující předmět pod názvem „Církevní právo“, jehož přednášejícím pro oba semestry byl opět Prof. Šíma. Předmět se přednášel jako hodinový.²⁹⁹

Prameny práva

V nové situaci po přesunu bohoslovecké fakulty do Litoměřic a po okleštění dosavadní struktury výuky církevního práva, začíná se výuka stavět na právu manželském a církevních pramenech. Prof. Šíma vypsál zcela nový předmět s názvem „Prameny práva“, jehož obsah i názvy se v čase mírně měnily. V zimním i letním

²⁹⁶ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1948-1950*, Archiv UK

²⁹⁷ Dekret prezidenta republiky č. 132/1945 Sb. ze dne 27. října 1945

²⁹⁸ Vládní nařízení č. 14/1948 Sb. ze dne 19. prosince 1947

²⁹⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1949-1950*, Archiv UK

semestru akademického roku 1950/1951 byl předmět uveden jako „Prameny práva. Právní instituce. Právo osobní“. V následujícím roce, kdy byl jeho přednášejícím již Prof. Kasan, nesl v obou semestrech stručnější název „Pojmy, prameny, osoby“. V roce 1952/1953 se nepřednášel, ale o rok později se objevuje jako dvousemestrální předmět Prof. Michala pod názvem „Prameny církevního práva, právní pojmy, osoby a ústava církve“. Pod tímto názvem je pak přednášen, ale již pouze v zimních semestrech, v následujících pěti letech. V posledním roce přednášení, tj. 1958/1959, jej rovněž v zimním semestru doprovází předmět „De personis“, který ovšem do budoucna není přednášen samostatně, ale v rámci později obnovených přednášek obecných norem. Tím je samostatná výuka otázky pramenů práva na Litoměřické bohoslovecké fakultě uzavřena.³⁰⁰

Obecné normy a obecný úvod do právních věd

Prof. Michal v roce 1964/1965 vypsál pro zimní semestr předmět „Introductio in ius - Historia fontium“, který se přednášel ve dvouhodinové dotaci. O rok později změnil jako hodinový název na „Úvod do studia kanonického práva“. V následujících dvou letech byl ve shodných parametrech podáván pod názvem „Úvod do právních věd“, v roce 1968/1969 byl jeho záběr rozšířen na „Úvod do právních věd. Ústava Církve a stručný přehled pramenů círk. práva“ (a to i dotačně na dvě hodiny týdně) a o dva roky později zobecněn jako „Úvod do věd právních a státních“ opět pouze s hodinovou dotací výuky.³⁰¹

„Normae generales“, které byly na bohoslovecké fakultě přednášeny již za monarchie, byly opět obnoveny Prof. Michalem, a to v zimním semestru akademického roku 1963/1964 v rozsahu dvou hodin. V následujících dvou letech byly pod názvy „Normae generales . De sacramentis“ a „Normae generales CIC“ přesunuty do letního semestru. K jejich opětovnému vypsání došlo až za sedm let pod názvem „Normae generales“, který setrval následujících pět let i po převzetí předmětu Prof. Zedníčkem. Pouze v roce 1973/1974 zahrnoval vedle obecných norem také látku druhé knihy

³⁰⁰ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1950-1959*, Archiv UK

³⁰¹ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1968-1969*, Archiv UK

kodexu, a proto nesl rozšířené pojmenování „Normae generales. Personální právo kanonické“ a měl rozsah tři hodiny týdně, jinak se běžně podával v hodinové dotaci.³⁰²

Pod názvem „Normae generales a personální právo kanonické“ byl předmět vypisován Prof. Zedníčkem po dalších šest let, tedy od roku 1977/1978 do roku 1982/1983³⁰³, přičemž jeho rozsah kolísal od jedné do tří hodin výuky týdně. Od roku 1983/1984 byl vypisován pod zcela českým názvem „Všeobecné normy kanon., personál. právo kanonické“ s tříhodinovou dotací vždy v letním semestru daného akademického roku. Poslední přednáška tohoto typu se uskutečnila v roce 1988/1989.³⁰⁴

Manželské právo

Právo manželské patří díky své aktuálnosti k dlouhodobě zařazovaným církevně-právním předmětům. I přes určité výpadky v některých semestrech a letech je můžeme označit za páteční předmět výuky církevního práva na této fakultě.

V obou semestrech akademického roku 1950/1951 je přednášeno prof. Šímou jako „Právo manželské. Právo věcné. Nové čl. zákony církevní“ v rozsahu třech hodin. V roce 1951/1952 je přednášeno Prof. Kasanem v této kombinaci: „Právo manželské. Právo trestní. Hmot. zabezpečení církve“. Po dva roky se výuka manželského práva nerealizuje, až ji Prof. Michal obnovuje v letním semestru roku 1954/1955 v rámci předmětu „De matrimonio. Civilní právo. De poenis et delictis. De baptismo. Procesní právo církevní“. V následujících třech letech je pak manželské právo přednášeno se čtyřhodinovou dotací, avšak pouze v zimním semestru. První dva roky ve srovnání s profánní legislativou jako „De matrimonio. Československé církevní zákony“, v posledním roce s mírně upřesněným názvem jako „Kanonické právo manželské se zřetelem k platnému právu občanskému“.³⁰⁵

V letech 1959-1976 je manželské právo přednášeno pravidelně, a to zpravidla v zimním semestru jako tříhodinové; v prvních letech většinou pod názvem „De matrimonio“. V roce 1959/1960 je k jeho názvu připojen dodatek „III. lb. CIC“

³⁰² Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1963-1974*, Archiv UK

³⁰³ Pouze v roce 1981/1982 nebyl přednášen.

³⁰⁴ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1977-1989*, Archiv UK

³⁰⁵ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1950-1955*, Archiv UK

s odvoláním na knihu Kodexu, která se manželským právem zabývá. V roce 1962/1963 je název doplněn o dodatek „Právo rodinné“. O rok později zní název předmětu: „De matrimonii sacramento“. V roce 1968/1969 je předmět doplněn o právo trestní a je pod názvem „De matrimonio et De delictis et poenis (s přihlédnutím k platným zákonům ČSSR)“ vypsán výjimečně v obou semestrech. V roce 1969/1970 nese název „De matrimonio - De baptisate“, v následujících dvou letech pak „Tractatus de matrimonio“. Tím zároveň končí tradice pojmenovávat předmět latinskými názvy, od roku 1972 až do dnešních dnů se pro přednášky z manželského práva volí již názvy české.³⁰⁶

V akademickém roce 1972/1973 nese předmět prostý název „Právo manželské“. Od roku 1973/1974 přebírá výuku manželského práva Prof. Jaroš, který zvyšuje jeho hodinou dotaci na sedm hodin týdně a pod názvem „Církevní právo manželské etc.“ jej vypisuje dokonce pro oba semestry. O rok později již Prof. Jaroš ustupuje ze sedmihodinové týdenní dotace a vrací předmět pod názvem „Manželské právo hmotné a soudní“ pouze do zimního semestru v rozsahu čtyř vyučovacích hodin. V dalším roce je kromě mírné změny názvu předmětu na „Manželské právo (hmotné a procesní)“ vypsán nový předmět, a to „Kanonická příprava sňatků“. Tím ovšem samostatná výuka manželského práva v Litoměřicích končí.³⁰⁷

Konfesní a ústavní právo

S příchodem Prof. Kasana na bohosloveckou fakultu se také objevuje nový předmět mapující problematiku právních pojmů, pramenů práva, konfesního a ústavního práva. Předmět byl pod názvem „Církevní právo se zřetelem k československému právu. Prameny církevního práva, právní pojmy, osoby a ústava církve“ poprvé vypsán pro zimní semestr akademického roku 1952/1953 v rozsahu třech hodin. Tento předmět byl přednášen i semestru letním s tím, že oba semestry byly určeny pro třetí a čtvrtý studijní ročník. Ve stejných parametrech byl předmět opakovaně vypsán i v následujícím roce 1953/1954, kde jej již přednášel Prof. Michal; v roce 1954/1955 už předmět nese pouze název „Československé církevní zákony“ a je se čtyřhodinovou týdenní výukovou dotací podáván pouze v zimním semestru. K problematice občanských zákonů a jejich

³⁰⁶ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1959-1972*, Archiv UK

³⁰⁷ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1972-1974*, Archiv UK

srovnání s církevním právem se poté vrací Prof. Michal až v roce 1963/1963 tříhodinovým předmětem „De perosnis. Občanský zákoník“ a letním semestru předmětem „De Sacramentis. Občanský zákoník“.³⁰⁸

Ordinační právo

Přednášky s názvem „De clericis. De ordine“ byly vypsány Prof. Michalem ve třech po sobě jdoucích letech počínaje akademickým rokem 1954/1955, vždy v letním semestru v tříhodinové týdenní dotaci. Předmět již poté nebyl znovu vypsán.³⁰⁹

Trestní a procesní právo

Od konce padesátých let se začíná církevní právo přednášet ve třetím, čtvrtém i pátém studijním ročníku. Trestní právo je od roku 1955/1956 přednášeno v ročníku čtvrtém s tím, že od roku 1960/1961 jsou přednášeny trestní a procesní předměty i v ročníku pátém. Pod názvem „De poenis et delictis. Procesní právo církevní“ je problematika předmětu přednášena nejprve společně, a to zpravidla ve čtyřech hodinách týdně v zimních semestrech let 1955/1956 – 1958/1959. V roce 1959/1960 je předmět vypsán pro letní semestr pod názvem „Ius poenale (IV. lib. CIC)“. V roce 1960/1961 je přenášen pod svým původním názvem ze třicátých let, tedy „De delictis et poenis“, a to pro čtvrtý a pátý ročník. V následujícím roce je pro pátý ročník název předmětu doplněn na „De delictis et poenis; De sacramentis“ a ve čtvrtém ročníku se zároveň probírají „Všeobecné právní normy trestního a procesního práva“ v rozsahu třech hodin. V roce 1962/1963 není procesní a trestní problematika přednášena, a to právě na úkor výše zmíněných občanských zákonů. V letním semestru akademického roku 1963/1964 se látka vrací pod názvem „De processibus“ pro čtvrtý ročník a pod názvem „De delictis et poenis“ pro ročník pátý. V tomto názvu také setrvává pro oba zmíněné ročníky následujícího akademického roku podobně jako v roce 1966/1967. Mezitím v roce 1965/1966 se název předmětu pro čtvrtý ročník opět modifikuje a tentokrát na „De rebus. De processibus“.³¹⁰

³⁰⁸ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1952-1963*, Archiv UK

³⁰⁹ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1955-1955*, Archiv UK

³¹⁰ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1955-1967*, Archiv UK

Po šesti letech se tematika vrací v přednáškách s názvem „Právo procesní“, a to v tříhodinové dotaci pro pátý ročník. O dva roky později otevírá Prof. Jaroš pro pátý ročník čtyřhodinový předmět „Administrativní a trestní právo“. V akademickém roce 1975/1976 je v letním semestru přednášen jako tříhodinový předmět „Majetkové a trestní právo“. Prof. Zedníček za další rok vypisuje oddělené předměty v dvouhodinových dotacích pod názvem „Procení právo kanonické“ a „Trestní právo kanonické“ – oba pro pátý ročník. V následujících dvaceti čtyřech letech dochází ovšem ke sjednocení obou tematik do předmětu „Procesní a trestní právo kanonické“, který je pravidelně přednášen v letním semestru pátému ročníku v rozsahu čtyř hodin.³¹¹

Dějiny kanonického práva

Výuka dějin kanonického práva je Prof. Michalem obnovena po více než osmi letech v akademickém roce 1957/1958 dvouhodinovým předmětem téhož názvu, který se přednáší i v letním semestru následujícího akademického roku. V roce 1959/1960 je v zimním semestru přednášen předmět „Introductio in ius canonicum. Historia juris canonici“ v rozsahu dvou hodin a v roce 1963/1963 předmět „Úvod a dějiny práva církevního i státního“. Od roku 1965/1966 je pak dějinná látka předkládána pravidelně vždy v zimním semestru v rozsahu jedné hodiny po dobu sedmi let^{312 313}.

V roce 1965/1966 nese název „Stručné dějiny pramenů poznání kanonického práva a Církevní ústava“, letech 1966/1967 a 1967/1968 „Dějiny pramenů“. V roce 196/1970 nese název „Parva historia iuris“ a v roce 1970/1971 „Stručné dějiny pramenů církevního práva“. V akademickém roce 1972/1973 jsou dějiny práva přednášeny naposledy, a to jako „Úvod do práva, dějiny kanonického práva“.³¹⁴

Kodexové a sanktificační předměty

V návaznosti na výuku jednotlivých kodexových knih či jejich vybraných částí z let dvacátých až čtyřicátých byla Prof. Michalem obnovena a znova uspořádána jejich látka, v důsledku čehož byly vypsány tyto přednášky: „De personis (II. lib. CIC). De

³¹¹ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1975-1976*, Archiv UK

³¹² Pouze v akademických letech 1968/1969 a 1971/1972 přednášena není.

³¹³ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1959-1966*, Archiv UK

³¹⁴ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1965-1973*, Archiv UK

Sacramentis (III. lib. CIC)“ v letním semestru 1959/1960 v rozsahu tři hodiny týdně pro čtvrtý ročník, „Partes selectae III. lib. CIC“ v roce 1961/1962 pro třetí ročník v rozsahu dvou hodin a „Komentář I. knihy Kodexu“ v roce 1966/1967 rovněž v dvouhodinové dotaci. V letním semestru 1967/1968 byly přednášeny dokonce tři předměty tohoto typu, a to sice: „Komentář I. knihy Kodexu“, „De rebus (partes selectae)“ a „Komentář IV. a V. knihy CIC“. O rok později to byl opět již jen „Komentář I. knihy Kodexu“, zato v akademickém roce 1969/1970 se jednalo opět o tři předměty. Kromě obligátního „Commentarium ad I. libram Codicis“ přibýly ještě „Excerptio de III. libro Codicis“ v zimním semestru a návazný „Excerptio de IV. libro Codicis“ v letním semestru.³¹⁵

V akademickém roce 1970/1971 byly v zimním semestru přednášeny dva kodexové předměty: „Komentář II. knihy Kodexu“ a „Vybrané části knihy III. (právní předpisy o svátostech, místu a čase)“ (oba pro čtvrtý ročník) a v letním semestru dokonce tři předměty: „Komentář k I. knize CIC a všeobecný úvod knihy II.“ pro třetí ročník, „Komentář knihy IV. a V. Kodexu“ pro čtvrtý ročník a „Excerpta de IV. et V. libro Codicis“ pro ročník pátý.³¹⁶

Ke kodexovým předmětům můžeme přiřadit i přednášku „Instrumenta sanctificationis (excerpta de III.-V. lib. CIC praeter matrimonium)“ z práva sanktificačního, která byla ovšem zařazena pouze v akademickém roce 1971/1972 v obou semestrech a vždy pro čtvrtý i pátý ročník ve shodném rozsahu jedné hodiny.³¹⁷

Personální právo

Předmět „De personis“ zřídil Prof. Michal v roce 1963/1964, kdy byl poprvé jako tříhodinový vypsán v zimním semestru a v následujících šesti letech přednášen. Pouze v roce 1968/1969 nesl rozšířený název „De personis et normae canonicae. De Sacramentis“ a byl přednášen oba semestry. V následujícím akademickém roce se vrátil ke svému původnímu názvu, výuková dotace byla ovšem snížena na dvě hodiny týdně; rozložení pro oba semestry zůstalo. S roční přestávkou byl předmět pod názvem „De populo Dei: De personarum muneribus“ jako tříhodinový a dvousemestrální obnoven.

³¹⁵ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1959-1970*, Archiv UK

³¹⁶ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1970-1971*, Archiv UK

³¹⁷ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1971-1972*, Archiv UK

V následujících letech se jeho výuka přesunula do zimního semestru. V roce 1972/1973 byl ještě vypsán pod původním názvem „De personis“, v letech 1974/1975, 1975/1976, 1976/1977 a 1981/1982 již pod českým pojmenováním „Personální právo kanonické“. Od roku 1982 již samostatně přednášen nebyl.³¹⁸

Stabilizace předmětové skladby po roce 1977

Od akademického roku 1976/1977 došlo k výrazné stabilizaci právních předmětů díky systematizaci církevně-právní látky Prof. Zedníčkem. Již v roce 1973/1974 přednáší Prof. Zedníček předmět „Úvod, teorie práva, dějiny pramenů kanon. práva, ústavní právo kanonické“, v následujících dvou letech jej rozkládá na samostatné předměty „Teorie práva“ a „Dějiny pramenů kanonického práva“. Po následující dvouleté absenci druhého ze jmenovaných předmětů dochází opět ke spojení do jednoho předmětu pod názvem „Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva“, který je v rozsahu dvou hodin přednášen vždy v zimním semestru daného akademického roku, a to až do roku 1992.³¹⁹

Další inovací Prof. Zedníčka je vypsání specializovaného předmětu „Ústavní právo kanonické“ od roku 1974/1975 v rozsahu jedné hodiny týdně, které je rovněž přenášeno každoročně v zimním semestru, a to až do roku 2002. V letech 1976-1978 nese rozšířený název „Ústavní právo kanonické a dějiny práva kan.“, v roce 1980-1981 dokonce „Ústavní právo kanonické a dějiny pramenů kanonického práva“. V následujících dvou letech je vypisováno pod názvem „Ústavní právo kanonické a normae generales“ a od roku 1983/1984 se vrací k svému původnímu názvu „Ústavní právo kanonické“.³²⁰

V akademickém roce 1976/1977 se k systematicky budované struktuře právních věd na bohoslovecké fakultě přidává předmět „Reálné právo kanonické“, který si drží svoji čtyřhodinovou dotaci a umístění vždy v zimním semestru opět až do roku 2002. V posledních čtyřech letech před pádem komunistického režimu dochází navíc k vypsání dalšího, tentokrát shrnujícího předmětu „Souhrn kanonického práva“, který

³¹⁸ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1963-1982*, Archiv UK

³¹⁹ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1973-1989*, Archiv UK

³²⁰ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1974-1984*, Archiv UK

je v rozsahu jedné hodiny týdně koncipován Prof. Zedníčkem výjimečně jako dvousemestrální. Výuka předmětu v této podobě nakonec přetrvává do roku 1992.³²¹

Diplomatický protokol

„Diplomatický protokol“ je předmětem, který byl v rozsahu jedné hodiny týdně výuky vypsán Prof. Zedníčkem poprvé v letním semestru roku 1987/1988 a následně se opakoval v nezměněné podobě a rozsahu do roku 1992.

Seminář kanonického práva

Seminární práce je na bohoslovecké fakultě realizována kontinuálně prakticky v každém semestru a byla zachována i po vynuceném přesunu fakulty do Litoměřic. V letech 1950-1958 nebyly seminární předměty tematicky upřesňovány. V letech 1958-1972 naopak ano, přičemž z názvů dodatků a podtitulů jednotlivých seminářů je zřejmé, že seminární výuka do značné míry suplovala chybějící církevně-právní předměty. Pod opět jednoduchým názvem „Seminář věd právních“ se začíná předmět vypisovat v letech 1972-1976; v posledním akademickém roce již jen pod názvem „Seminář práva“. V letech 1976-1981 se seminární výuka nerealizuje a počíná se opět akademickým rokem 1981/1982 jako „Vědecký seminář práva“, který pod tímto názvem vydrží až do roku 2004. S výjimkou prvního a posledního roku se jedná o seminář dvousemestrální v rozsahu jedné hodiny výuky týdně.³²²

Jednorázové předměty

I v letech 1948-1989 došlo v několika málo případech k realizaci předmětu, k jehož znovuvypsání již v budoucnosti nedošlo. V roce 1959/1960 se jednalo o přednášky „Ius ecclesiasticum publicum“ Prof. Michala v rozsahu dvou hodin určené pro třetí studijní ročník, v roce 1963/1964 a 1966/1967 se jednalo o rovněž dvouhodinový předmět „De sacramentis“ v letním semestru; naopak v roce 1965/1966 byl v zimním semestru vypsán předmět „De rebus“ v rozsahu jedné hodiny. „Veřejné právo kanonické“ bylo pouze jednou vypsáno ve dvou hodinách týdně, a to v zimním semestru akademického

³²¹ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1976-1990*, Archiv UK

³²² Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1950-1982*, Archiv UK

roku 1972/1973. Rovněž „Právo ve zповědnicí“ přednášené Prof. Jarošem v letním semestru roku 1975/1976 jako hodinové se opakovaného vypsání nedočkal.³²³

Seznam přednášek fakulty pro akademický rok 1989/1990 se v archivních záznamech nedochoval, celkový přehled předmětů přednášených na pražské teologické fakultě v letech 1918-1989 je obsažen v příloze č. 15, obsahové zaměření seminářů vedených Prof. Šímou v letech 1923-1951 pak v příloze č. 16.

4.1.6. Výuka (české) právnické fakulty 1918-1939

Výuka církevně-právních předmětů je v meziválečném období na české právnické fakultě pražské univerzity spojena především se jmény čtyř jejích vyučujících. Jedná se o Prof. Kamila Hennera, který přednášel na zmíněné fakultě do roku 1927/1928, Prof. Antonína Hobzu, který zde přednášel až do roku 1934/1935, Prof. Josefa Turečka, který přednášel od roku 1928/1929 a v období komunismu byl dokonce děkanem právnické fakulty a Prof. JUDr. Vratislava Buška, který na fakultě působil krátce v letech 1921-1924 a poté v letech 1945/1948.³²⁴

Právo církevní

Obecný úvod do problematiky církevního práva byl na právnické fakultě české pražské univerzity přednášen kontinuálně. Jednalo se o dvousemestrální kurs přednášek, které probíhaly pod názvy „Církevní právo I./II.“ nebo „Právo církevní I./II.“, přičemž jak jeho první část přednášenou v letním semestru, tak druhou část přednášenou v zimním semestru, přednášeli Prof. Henner a Prof. Hobza společně, a to do akademického roku 1920/1921. Poté se Prof. Hobza stahuje z výuky církevního práva ke svým dalším odborným právním zaměřením a k výuce církevního práva se vrací až v letech 1930-1935. „Církevní právo“ je po roce 1921 přednášeno pouze Prof. Hennerem, a to v rozsahu dvou hodin týdně v případě prvního, letního semestru a čtyř hodin týdně v navazujícím semestru zimním. Po návrtu Prof. Hobzy a nástupu Prof. Turečka je tento předmět přednášen tak, že základní část představuje posluchačům Prof. Tureček a navazující část Prof. Hobza s tím, že od roku 1935 přednáší již všechny

³²³ Srov.: *Seznamy přednášek TF, Litoměřický fond z let 1959-1976*, Archiv UK

³²⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1927-1948*, Archiv UK

církevně-právní předměty na právnické fakultě pouze Prof. Tureček sám, v důsledku čehož se stabilizuje i hodinová dotace těchto předmětů, a to na třech hodinách týdně pro každý ze semestrů. V těchto letech se také rozlišuje bližší tematické zaměření obou částí předmětu, když v letním semestru bývá doplněno podtitulem „právo platné“ a v letním „dějiny“.³²⁵

Právo manželské

„Právo manželské“ je přednášeno ve stejnojmenném kurzu Prof. Hennerem vždy v zimním semestru po dvou hodinách týdně, přičemž v akademickém roce 1927/1928 je jeho výuka ukončena. K problematice sňatků se později vrací Prof. Tureček přednáškami z let 1935/1936 pod názvem „Vývoj formy uzavření manželství“ (v zimním semestru) a „Konfesní prvky čsl. práva manželského“ (letní semestr) a dále v akademickém roce 1936/1937 předmětem „Neplatnost manželství ve světle Liber Extra“, v roce 1937/1938 předmětem „Josefinský manželský patent“ a o rok později předmětem „Výmínečné manželství podle Kodexu iuris canonici“.³²⁶

Konfesní právo

Předmět „Rakouské právo konfesní“ z roku 1918/1919 přednášený Prof. Hobzou je na dlouhou dobu jediným konfesně-prvním předmětem vyučovaným na právnické fakultě. Svůj podíl na tom jistě nese i fakt vzniku samostatného Československa a ustanovení jeho vlastních norem pro oblast církevní. Navazuje sice na něj předmět „Poměr státu a církvi“, který se přednáší v letním semestru let 1921-1924, je však po třech opakováních ukončen, což souvisí s odchodem jeho přednášejícího Prof. Buška z Prahy. Ke konfesnímu právu se před uzavřením českých vysokých škol v roce 1939 vrací až Prof. Tureček, a to v akademickém roce 1936/1937, kdy v rozsahu jedné hodiny týdně přednáší ojedinelou přednášku „Církev jako svazky mimostátní“ a o rok později v dvouhodinové dotaci „Právní poměry interkonfesijní v ČSR“.³²⁷

³²⁵ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 309-314

³²⁶ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 309-314

³²⁷ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*. In.: MALÝ, Karel – SOUKUP, Ladislav (eds.). *Československé právo a právní*

Otázka práva nekatolických církví je pojednávána v přednáškách s názvem „Právní dějiny nekatolických církví se zřetelem k ČSR“, a to vždy v letním semestru v tříhodinovém týdenním rozsahu³²⁸. V roce 1935/1936 je řešená problematika rozšířena o předmět „Kapitoly z církevního práva pravoslavného“ v rozsahu jedné hodiny týdně v letním semestru a v následujícím roce v semestru zimním v předmětu „Přehled vývoje církevních zřízení evangelických“. Prof. Tureček se věnuje také speciálně právu židovskému, a to v následujících přednáškách: „Právní dějiny židovské se zřetelem k ČSR“ v letním semestru roku 1930/1931 a v zimním semestru roku 1935/1936 v rozsahu vždy jedné hodiny týdně. Na ně navazuje v akademickém roce 1936/1937 předmět „Františkův židovský systém pro Čechy“ (1 hodina týdně v zimním semestru), „Organizace církví židovských v ČSR“ (1 hodina týdně v letním semestru) a o rok později jen v letním semestru předmět „Nová organizace církve židovské v histor. zemích ČSR“ (opět jedna hodina týdně).³²⁹

Problematicke vztahu státu a církve se věnoval předmět „Rozluka státu a církve“, který byl Prof. Hennerem přednášen, avšak pouze dvakrát“ v letech 1919/1920 – 1920/1921, a to vždy v letním semestru v hodinové týdenní dotaci.³³⁰

Prameny církevního práva

Pramenům církevního práva se věnuje nejprve praktický předmět „Čtení pramenů církevního práva“, který je přednášen Prof. Hennerem vždy v zimním semestru až do akademického roku 1922/1923 v rozsahu jedné hodiny týdně. Na něj v témže roce ale v letním semestru navazuje v téže hodinové dotaci předmět „Prameny církevního práva“, který je vyučován Prof. Hennerem po dobu šesti následujících po sobě jdoucích let. K pokračování ve výuce pramenů církevního práva se dostává až Prof. Tureček v roce 1936/1937 zavedením předmětu „Výklady pramenů církevního práva“ v rozsahu jedné hodiny v letním semestru. Předmět se však dočkal pouze dvou opakování,

věda v meziválečném období (1918 - 1938) a jejich místo ve střední Evropě. Praha: Karolinum, 2010, s. 309-314

³²⁸ Pouze v akademickém roce 1931/1932 měl předmět dotaci dvouhodinovou.

³²⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1930-1937*, Archiv UK

³³⁰ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1903-1921*, Archiv UK

přičemž v roce 1938/1939 je přednášen v zimním semestru a po obnově českých vysokých škol v roce 1945 již nedochází k jeho obnově.³³¹

Procesní právo

Od akademického roku 1922/1923 se začíná přednášet předmět „Proces kanonický“, a to vždy v zimním semestru, avšak napoprvé s dvouhodinovou týdenní dotací, poté vždy s hodinovou dotací. Po šesti letech tento předmět přednášený Prof. Kamilem Hennerem jako samostatný končí a je od roku 1928/1929 nahrazen předmětem „Dějiny kanonického procesu“. Nový předmět si drží stabilní dvouhodinovou týdenní dotaci výuky, pouze v prvním roce realizace je přednášen v letním semestru, následujících pět let se již koná pravidelně v semestru zimním. Jeho přednášejícím je ve všech případech Prof. Josef Tureček. Poté, co se předmět v akademickém roce 1935/1936 nepřednáší, je obnoven spíše ve formě výběrových přednášek jako „Procesní právo podle Dekretistů“ (dvakrát v letech 1936-1938 s hodinovou týdenní dotací výuky), „Zásady kanonického procesu klasického“ (v akademickém roce 1937/1938 s hodinovou dotací) a „Zásada materiální pravdy v kanonickém procesu klasickém“ v roce následujícím (opět v hodinové dotaci). Přednášejícím těchto výše uvedených předmětů je opět prof. Tureček, který ovšem po opětovném otevření českých vysokých škol tematicky zaměřené přednášky, včetně práva procesního, již neotevívá.³³²

Repetitorium z církevního práva

Shrnující přednáška „Repetitorium z církevního práva“ je poprvé vysána v akademickém roce 1923/1924 prof. Hennerem, avšak za jeho působení není vysána opakovaně. Znovuotevření této přednášky realizuje až o sedm let později Prof. Tureček, a to od roku 1930/1931 pravidelně až do uzavření českých vysokých škol v roce 1939³³³. Předmět je nejprve přednášen výlučně v zimním semestru s hodinovou dotací, od roku 1932/1933 s dotací dvouhodinovou. Od akademického roku 1935/1936 se vrací

³³¹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1922-1939*, Archiv UK

³³² Srov.: *Seznamy přednášek UK 1935-1938*, Archiv UK

³³³ Pouze v akademickém roce 1931/1932 není předmět přednášen.

k hodinové dotaci, je ovšem vypsán pro oba semestry, je tedy celkem přednášen ve dvanácti semestrech v rozmezí let 1923-1939.³³⁴

Seminární cvičení z práva církevního

Seminární cvičení z práva církevního je nejstabilnějším realizovaným předmětem výuky církevního práva na právnické fakultě v letech 1918-1939. Seminář byl vypisován zpravidla pro oba semestry každého akademického roku s dvouhodinovou týdenní výukovou dotací. Seminář vedl v letech 1918-1935 Prof. Hobza, od roku 1935 až do roku 1949 pak Prof. Tureček. Pouze v letním semestru byla cvičení realizována jen v letech 1918/1919 a 1919/1920, pouze v zimním semestru pak jen v letech 1921/1922, 1927/1928 a pak vynuceně z důvodu uzavření českých vysokých škol v roce 1938/1939.

Seminář byl od akademického roku 1935/1936 doplněn dále „Praktikem z církevního práva“ Prof. Turečka, a to napoprvé jako předmět jednosemestrální. Od roku 1936/1937 se pak realizoval v obou semestrech vždy s hodinovou týdenní výukovou dotací. V letním semestru roku 1937/1938 a stejně tak i zimním semestru roku 1938/1939 byl uskutečňován pod mírně obměněným názvem „Praktická cvičení z církevního práva“. Jeho realizace byla po zvouotvření českých vysokých škol obnovena, podobně jako byla opět vypsána „Seminární cvičení z práva církevního“.³³⁵

Jednorázové přednášky

Se jménem Prof. Josef Turečka je také spojeno několik pokusů o otevření samostatných specializovaných přednášek, které se ovšem nedočkaly trvalé odezvy v předmětové skladbě církevně-právních studií. Jedná se o následující: „Dějiny příslušnosti církevních soudů“ (vypsané pro zimní semestr akademického roku 1935/1936), „Volby v církvích podle platného práva“ (z téhož roku semestru letního), a „Kultová práva volební podle platného práva“ (v letním semestru roku 1936/1937). V akademickém roce 1937/1938 byly realizovány v zimním semestru další dva předměty, jež se nedočkaly opětovného zařazení do studia a to: „Vývoj publikace

³³⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1923-1939*, Archiv UK

³³⁵ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1939*, Archiv UK

zákonů kanonických“ a „Dějiny amortizačních zákonů“. O rok později vypsal Prof. Tureček opět pro zimní semestr „Toleranční zákonodárství Josefinské“ a „Rakouský konkordát z roku 1855“. Všechny výše uvedené předměty byly uskutečňovány v hodinové týdenní dotaci výuky.³³⁶

4.1.7. Výuka právnické fakulty 1945-1950

Po válce se k výuce na právnické fakultě vrátil nejen prof. Tureček, ale také jeho kolega Prof. Bušek, který již v minulosti na fakultě působil, a to v letech 1922-1924, než začal přednášet v Bratislavě a poté v Brně. Vzájemná animozita obou přednášejících však způsobila, že jejich předměty (i shodné názvem) byly často přednášeny paralelně, což je v dochovaných studijních plánech výslovně uvedeno.

V mimořádném letním semestru, který byl otevřen ihned v červnu 1945, však došlo k obnově pouze třech předmětů z dřívější doby. Zatímco veškeré specializované přednášky byly zrušeny bez náhrady, zachoval se pouze obecný předmět „Církevní právo“ a samostatná „Cvičení“ a „Semináře“ z církevního práva.³³⁷

Církevní právo

Jelikož byla řádná výuka započata tímto mimořádným semestrem, byl předmět „Církevní právo I. část“ v rozsahu třech hodin týdně situován do letního semestru. Na něj poté v zimním semestru následujícího roku navázal předmět „Církevní právo II. část“³³⁸. Tento trend se udržel až do roku 1948.³³⁹

V letním semestru 1948 byl nad rámec uvedeného vypsán ještě předmět „Církevní právo“ bez uvedení pořadové číslice. Jednalo o kurz, který byl povinně určen pro všechny, kteří maturovali v letech 1943, 1944 nebo 1945, jelikož do té doby neměli možnost slyšet žádnou přednášku z církevního práva na vysoké škole. Předmět byl situován do druhého studijního ročníku a přednášel jej Prof. Tureček.³⁴⁰

³³⁶ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1935-1938*, Archiv UK

³³⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945*, Archiv UK

³³⁸ Byť v zimním semestru akademického 1945 nebyl označen pořadovou číslicí.

³³⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1948*, Archiv UK

³⁴⁰ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1948*, Archiv UK

Předmět „Církevní právo I. část“, přejmenovaný pro letní semestry roků 1945/1946 a 1946/1947 na „Právo církevní I. část“, měl stabilní tříhodinovou týdenní dotaci, a to pro každého z obou přednášejících zvlášť, pouze v zimním semestru roku 1945/1946 přednášeli pokračování tohoto předmětu oba profesori s dotací šestihodinovou. Pouze v letním semestru akademického roku 1945/1946 označil Prof. Tureček svůj předmět dodatkem „právo platné“ a v zimním semestru roku 1946/1947 dodatkem „dějiny“. Prof. Bušek mimo pořadová čísla návazných přednášek ani dodatků ani jiných tematických upřesnění k názvům přednášek neužíval.³⁴¹

Praktická cvičení z církevního práva

V rozsahu dvou hodin týdně byla obnovena také „Praktická cvičení z církevního práva“, a to opět oběma přednášejícími. Praktická cvičení tak byla vedena každý semestr paralelně již od mimořádného letního semestru 1945 až do roku 1948.³⁴²

Seminární cvičení z práva církevního

„Seminární cvičení z církevního práva“ byla obnovena až s řádným akademickým rokem 1945/1946, tedy v zimním semestru. I zde došlo k paralelní výuce a studenti si vybírali, zda budou daný předmět absolvovat u Prof. Turečka, nebo u Prof. Buška. Dvouhodinová cvičení byla vedena pravidelně v každém semestru pouze s tou výjimkou, že ihned v zimním semestru roku 1954/1946 upřesnil v názvu Prof. Bušek, že jeho cvičení jsou „Seminárními cvičeními z dějin práva církevního“, jiné tematické rozlišení se u seminářů neužívalo. V zimním semestru roku 1947/1948 vedl seminární cvičení zpráva církevního pouze Bušek, v letním semestru se však opět jednalo o paralelní výuku obou profesorů.³⁴³

Je zajímavé, že oba přednášející striktně rozlišovali mezi „cvičením“ a „seminářem“, neboť jejich německým kolegům oba pojmy víceméně splývaly, a to jak na teologické, tak právnické fakultě.

³⁴¹ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1947*, Archiv UK

³⁴² Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1948*, Archiv UK

³⁴³ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1945-1948*, Archiv UK

Jednorázové přednášky

Jediným pokusem narušit nový plynulý sled omezeného množství předmětů s církevně-právní tematikou na pražské právnické fakultě, bylo vypsání ojedinělého předmětu „Rovnost konfesí“, který přednášel Prof. Tureček v letním semestru roku 1947/1948 v rozsahu jedné hodiny týdně.³⁴⁴

V zimním semestru akademického roku 1948/1949 bylo na právnické fakultě Univerzity Karlovy přenášeno „Církevní právo II. část“ jako návazná přednáška na první část téhož předmětu z letního semestru roku 1947/1948. Přednášeli ji opět Prof. Tureček i Prof. Bušek paralelně. Prof. Tureček krom ní vypsál ještě přednášku z církevního práva s podtitulem „Dějiny“. Všechny tyto přednášky měly rozsah tří výukových hodin týdně.

Jediným předmětem vypsáním krom výše uvedeného byla „Praktická cvičení z církevního práva“ v rozsahu dvou hodin týdně a „Seminární cvičení z práva církevního“, rovněž dvouhodinová. „Praktická cvičení“ byla opět přednášena oběma profesory paralelně, „Seminární cvičení“ pak pouze Prof. Turečkem.

V letním semestru již přednášel Prof. Tureček sám, a to pouze seminární a praktická cvičení. Vlivem změny politické situace byl jednak Prof. Bušek nucen emigrovat, jednak došlo k restrukturalizaci předmětové skladby studia, v jejímž důsledku byla veškerá výuka církevního práva na právnické fakultě zcela zrušena, jak dokládají i následující slova Prof. Valentina Urfuse, bývalého děkana fakulty z let 1991-1993.

„Po druhé světové válce, jak je obecně známo, přednášeli církevní právo v Praze souběžně dva ordináři. Prof. Bušek a prof. Tureček jsou jména, která budou na tomto místě vždy připomínána. Rozdíly mezi nimi se dotýkaly nejen výuky, byly vyznačeny i silnou osobní averzí, která jejich vzájemný vztah poznamenala. Studenti na to pochopitelně dopláceli. V pounorových dnech – i to je dobře známo – se situace zjednodušila. Prof. Vratislav Bušek byl nucen emigrovat, zatímco prof. Josef Tureček zastával problematickou funkci „revolučního“ děkana fakulty. Jeho přednášky o

³⁴⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UK 1947-1948*, Archiv UK

církevním právu se tak staly na dlouhou dobu jistým epilogem dotčeného předmětu. Odrážel to ostatně i jejich obsah. Byl poněkud nesoustavný, šlo o jakousi směs vybraných otázek z práva konfesního i kanonického. Následující přestavba studia pak církevní právo vypudila z programu fakulty docela. Co zbylo, bylo jen několik základních údajů o pramenech kanonického práva zahrnutých do nového předmětu obecných (nebo také světových) dějin státu a práva. V jeho rámci byla pozornost věnována i některým otázkám vývoje poměru státu a církve.³⁴⁵

Prof. Tureček poté ve výuce na právnické fakultě nadále pokračoval, ale nemohl již, ani jako děkan, vyučovat předměty s církevně-právní tematikou. Samostatná výuka těchto předmětů tak byla fakticky přerušena od roku 1949 až do roku 1990, kdy byla na fakultě obnovena Prof. JUDr. Jiřím Rajmundem Treterou. Jedinou fakultou v českých zemích, kde bylo kontinuální vyučování církevního práva realizováno, tak zůstává pozdější Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy působící v uvedených čtyřiceti letech komunistického režimu v Litoměřicích mimo svazek univerzity.

Celkový přehled předmětů přednášených na pražské právnické fakultě v letech 1918-1989 je obsažen v příloze č. 17.

4.2. Univerzita Palackého v Olomouci

4.2.1. Výuka teologické fakulty 1918-1939

Teologická fakulta je součástí olomoucké univerzity od roku 1573, přičemž od roku 1873 působí v Olomouci jako samostatná fakulta a součástí univerzity se opět stává roku 1946, kdy je univerzita formálně opět ustavena pod názvem „Univerzita Palackého“.

V námi sledovaném období nejsou v univerzitním archivu k dispozici seznamy přednášek z let 1918-1926, 1930-1933, 1933-1934 a 1937-1939, nicméně předmětová

³⁴⁵ URFUS, Valentin. *Ad futuram rei memoriam - Co by nemělo být zapomenuto...* In: *Revue církevního práva* č. 45 1/2010. Praha: Společnost pro církevní právo, 2010, s. 10-11

skladba církevně-právních předmětů je na olomoucké teologické fakultě spíše konstantní.

Dějiny a prameny církevního práva

Jediným předmětem, který byl vyučován v zimním semestru akademického roku 1926/1927 byly „Dějiny a prameny církevního práva katolického“ profesora Martinů³⁴⁶. S výjimkou roku 1932/1933, kdy nebyl předmět vypsán, byl zařazován pravidelně v rozsahu jedné hodiny týdně až do uzavření českých vysokých škol v roce 1939. Nejpozději od akademického roku 1934/1935 byl v souvislosti s příchodem prof. Matzkeho³⁴⁷ přednášen v obou semestrech.³⁴⁸

Kodex kanonického práva z roku 1917

Problematice nově vydaného Kodexu kanonického práva se na olomoucké teologické fakultě věnovalo hned několik předmětů. Jednalo se o následující čtveřici přednášek, které byly zařazovány v zimním semestru bez bližšího určení studijního roku, zpravidla v rozsahu jedné hodiny týdně: „Zásady všeobecné“, „O právních osobách“, „O církevních obrocích“ a „Přehled předpisů nového církevního zákoníku (zvláště důležitých pro duchovní správce se zřetelem na církevní právo partikulární a právo občanské)“. Dva posledně jmenované předměty sice nebyly vypsány v akademickém roce 1928/1930, ale jinak je tato čtveřice přednášek páteří strukturou výuky církevního práva na olomoucké teologické fakultě až do uzavření českých vysokých škol v roce 1939.³⁴⁹

Manželské právo

Od roku 1927/1928 je pravidelně v letním semestru přednášeno „Právo manželské se zvláštním zřetelem k zákonodárství republiky Československé“ v týdenním rozsahu čtyř hodin. Předmět následující rok mění název na „Manželské právo církve katolické se

³⁴⁶ Prof. Martinů působil na olomoucké teologické fakultě až do poloviny 30. let 20. století.

³⁴⁷ Prof. Matzke nahradil ve výuce církevně-právních předmětů Prof. Martinů. Až do roku 1950 měla fakulta vždy pouze jednoho přednášejícího, který vyučoval církevní právo.

³⁴⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

³⁴⁹ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

zřetelem na manželské právo občanské vůbec, zvláště na manželské právo republiky československé“, přičemž výuka manželského práva je ukončena ještě před rokem 1939³⁵⁰.³⁵¹

Seminární výuka

Od akademického roku 1928/1930 je pravidelně zařazován seminář z církevního práva, který je tematicky zaměřen. Prof. Martinů jej v tomto roce vypisuje jako dvousemestrální bez uvedení hodinového rozsahu, zato s tematizací „Četba a výklad pramenů církevního práva katolického“. Předmět po svém nástupu na fakultu dále realizuje prof. Matzke, ovšem s tím, že se pramenům kanonického práva věnuje pouze v zimním semestru daného akademického roku, zatímco v letním semestru je seminář zaměřen na „Přehled kultových předpisů platných v republice Československé“.³⁵²

Jednorázové předměty

V roce 1928/1929 je vypsán předmět „Přehled pro duchovní správce zvláště důležitých předpisů nového církevního zákoníku se zřetelem na církevní právo partikulární a právo občanské“, který v daném roce nahrazuje předměty „Přehled předpisů nového církevního zákoníku“ a „O církevních obročích“. Pro letní semestr roku 1939/1940 je také vypsán předmět „Cursus specialis: Některé otázky z pohřebního práva“, který však pro uzavření českých vysokých škol není nakonec vůbec realizován.³⁵³

4.2.2. Výuka teologické fakulty 1945-1950

Po obnově českého vysokého školství v roce 1945 je obnovena také výuka na teologické fakultě v Olomouci včetně výuky církevně-právních předmětů. Jejich přednášejícím se stává po dobu čtyř let prof. Ludvík Matoušů, který se snaží systematicky obnovit předměty v obdobné struktuře, jako tomu bylo před druhou světovou válkou. Dochází k obnově předmětu „Dějiny, prameny a literatura církevního

³⁵⁰ Díky chybějícím pramenům, není možné určit, zda bylo naposledy přednášeno již v roce 1936/1937 nebo až 1938/1939.

³⁵¹ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

³⁵² Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

³⁵³ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

práva katolického“, ovšem pouze v prvním poválečném akademickém roce. Stejně tak dochází k obnově (avšak pouze pro jeden akademický rok) čtveřice kodexových předmětů ve stejném zaměření jako před válkou. V dalších letech pokračuje pouze modifikovaný předmět „O nadacích podle CJC i podle předpisů státních“ v roce 1946/1947 a „De beneficiis et bonis ecclesiae temporalibus“ v roce 1947/1948.³⁵⁴

V akademickém roce 1946/1947 a poté s roční přestávkou v roce 1948/1949 dochází k obnově výuky manželského práva, a to nejprve pod názvem „Manželské právo kanonické i státní v ČSR“ jako dvousemestrální předmět v rozsahu dvou hodin týdně, poté pod modifikovaným názvem „Církevní právo manželské se zřetelem na státní právo československé“ v dvojnásobné hodinové dotaci. V letním semestru roku 1946/1947 byl ještě vypsán unikátní předmět „Manželské právo (pro pokročilé)“ v rozsahu dvou hodin.³⁵⁵

Prof. Matoušů obnovuje také seminář „Četba a výklad pramenů, přehled literatury církevního práva“ a následně přidává tematizace „Kasuistika z práva manželského“, „Přehled literatury, čtení a výklad částí CIC“ a „Judikatura Nejvyššího správního soudu o ukládání úřadů na hřbitovech“. S výjimkou roku 1946/1947 je tedy v každém semestru vypsán alespoň jeden tematicky zaměřený seminář.³⁵⁶

Od akademického roku 1948/1949 působí na olomoucké teologické fakultě Dr. Ryška, a to od letního semestru, kdy přebírá výuku od svého předchůdce prof. Matoušů. Dr. Ryška stanovuje zcela novou strukturu výuky církevně-právních předmětů, přičemž je uvedeno, že všechny tyto předměty jsou předepsány pro třetí a čtvrtý studijní ročník. Jedná se o následující: „Normae generales“ v rozsahu jedné hodiny a „De clericis in genere“ a „De clericis in specie. De beneficiis et bonis Ecclesiae temporalibus“ pokaždé v rozsahu třech hodin týdně. Nová struktura předmětů se ovšem nemohla plně rozvinout a vyčleněním teologických fakult ze svazků mateřských univerzit a jejich slučováním zaniká.³⁵⁷

³⁵⁴ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

³⁵⁵ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

³⁵⁶ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

³⁵⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

V akademickém roce 1949/1950 je zahájeno také studium teologie pro licenciát a doktorát, přičemž na tomto typu studia jsou vypsány dva církevně-právní předměty. Jedná se o „Konstituční právo církve katolické“ a „Metodologie: Úvod do textů CIC – seminář“. Oba předměty jsou v rozsahu jedné hodiny týdně dvousemestrální a přednáší je Dr. Ryška; z politických důvodů však proběhl pouze jeden jejich ročník. Z týchž důvodů nebylo možné pokračovat v „Katechetickém studiu pro laické učitelství náboženství na školách národních a středních“, který byl otevřen také v roce 1949/1950. Zde se ovšem s výukou církevně-právních předmětů nepočítalo.³⁵⁸

Celkový přehled předmětů přednášených na olomoucké teologické fakultě v letech 1918-1950 je obsažen v příloze č. 18.

4.3. Masarykova Univerzita v Brně

4.3.1. Výuka právnické fakulty 1919-1939

Úvod do církevního práva

Již od založení Masarykovy univerzity v Brně v roce 1919 se na její právnické fakultě vyučovalo církevně-právním předmětům. Zahájením výuky v letním semestru 1919/1920 bylo dáno i rozložení dvou návazných předmětů, kdy obecný úvod do kanonického práva byl přednášen vždy v letním semestru jako „Církevní právo I.“ (v rozsahu dvou hodin týdně) a na něj navazoval v příštím akademickém roce předmět „Církevní právo II.“ (v rozsahu třech hodin týdně), aniž by však byl blíže specifikován ročník povinného či doporučeného zápisu těchto předmětů. Takto byly tyto předměty pravidelně přednášeny po dobu jedenácti let, tedy až do zimního semestru akademického roku 1930/1931, kdy byly nahrazeny novou soustavou specializovaných přednášek.

³⁵⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1939*, Archiv UP

Prameny církevního práva a manželské právo

Již od letního semestru 1919/1920 byl přednášen předmět „Prameny církevního práva“ jako dvouhodinový, a to vždy v letním semestru. Od akademického roku 1922/1923 klesla jeho týdenní hodinová dotace na polovinu a předmět byl naposledy jako samostatný přednášen v akademickém roce 1925/1926.³⁵⁹

Od roku 1920/1921 byl také zařazen předmět „O rozluce manželství“ nejprve v dotaci jedné hodiny, v dalším akademickém roce v dotaci dvou hodin a od roku 1922/1923 byl rozšířen a pod názvem „Římsko-katolické právo manželské“ byl přednášen v rozsahu tří hodin týdně, a to až do roku 1929/1930.³⁶⁰

Zařazení obou předmětů kolísá v různých letech mezi I. a II. studijním ročníkem, přičemž oba předměty přednášel prof. Josef Vacek³⁶¹. Od roku 1930/1931 přebírají výuku církevně-právních předmětů na brněnské právnické fakultě profesori Dominik, Vážný a Čáda. Posledně jmenovaný pak výuku pramenů církevního práva a manželského práva slučuje do předmětu „Právní prameny církevní a právo manželské“ s dvouhodinovou týdenní dotací vždy v letním semestru. Předmět je pak vyučován pod mírně změněnými názvy³⁶² i prof. Wiererem, a to až do uzavření českých vysokých škol v roce 1939.³⁶³

Civilní kanonický proces a trestní právo

Předmět „O civilním procesu kanonickém“ byl přednášen od roku 1921/1922 jako hodinový vždy v zimním semestru. Od roku 1926/1927 byla pak jeho výuková dotace navýšena, resp. stal se předmět dvousemestrálním. Jeho pravidelná výuka byla ukončena v roce 1929/1930 v souvislosti s odchodem prof. Vacka. Stejný osud stihl předmět „O církevním právu trestním“, který však byl po celou dobu přednášen jako semestrální. Oba tyto předměty jsou studijním plánem určeny od roku 1923/1924 pro II.

³⁵⁹ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁶⁰ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁶¹ Prof. Vacek byl jediným přednášejícím církevně-právních předmětů na brněnské právnické fakultě od jejího založení v roce 1919 až do roku 1930.

³⁶² V akademickém roce 1934/1935 mění název na „Církevní právo manželské a přehled právních pramenů“ a od následujícího roku je přednášen pod názvem „Církevní právo II.“ a to celkem třikrát, neboť v roce 1937/1938 nebyl zařazen vůbec.

³⁶³ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

studijní ročník. Předmět „Církevní právo trestní“ je posléze vyučován prof. Wiererem od roku 1934 do roku 1939 jako hodinový, zatímco předmět „Civilní proces kanonický“ byl tímž profesorem později odpřednášen pouze jedenkrát v letním semestru roku 1934/1935.³⁶⁴

Majetkové právo

S příchodem prof. Rudolfa Dominika byl od roku 1930/1931 ustanoven nový předmět „Organisace církve římsko-katolické a majetkové právo církevní“, který se v rozsahu dvou hodin týdně přednášel vždy v letním semestru daného akademického roku. Od roku 1936 do roku 1939 byl přednášen pod názvem „Církevní právo I.“, přičemž prof. Wierer jeho výuku od roku 1935/1936 přebírá.³⁶⁵

Konfesní právo

S výukou předmětů věnujících se vztahům církve a státu započal na brněnské právnické fakultě prof. Vážný, který zde těmto předmětům vyučoval v letech 1930-1935, zejména dvouhodinovému předmětu „Poměr mezi církví a státem“, který byl v roce 1930/1931 přednášen jako dvousemestrální, v následujícím roce přednášen nebyl. V roce 1933/1934 se vrací, avšak pouze v zimním semestru, zatímco v následujících dvou akademických letech je vyučován naopak pouze v semestru letním, a to prof. Čádou.³⁶⁶

V roce 1934/1935 zařazuje prof. Wierer do výuky předmět „Systém čsl. práva konfesního“, který je v roce 1937/1938 obsahově rozšířen a přednášen pod názvem „Poměr mezi státem a církví a čsl. právo konfesní“. V roce 1938/1939 je nahrazen předmětem „Předlitavské konfesní zákonodárství z r. 1874“, který je v následujícím akademickém roce přednášen pod názvem „Předlitavské konfesní zákonodárství“ spolu s jedinkrát realizovaným předmětem „Poměr mezi státem a církví v říši německé“.³⁶⁷

³⁶⁴ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁶⁵ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁶⁶ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁶⁷ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

Seminární cvičení

Od roku 1921/1922 je s pravidelným rozsahem dvou hodin týdně vypisován „Seminář z práva církevního“, který nebyl vypsán pouze v letech 1930-1932. Předmět se vždy přednášel v zimním semestru³⁶⁸ a v letech 1936-1939 nabízel i navazující seminář pod názvem „Seminář církevního práva (pro pokročilé)“. Seminář vedl do roku 1930 prof. Vacek, poté v letech 1932-1936 prof. Čáda a od roku 1937-1939 prof. Wierer, a to včetně semináře navazujícího.³⁶⁹

Jednorázové přednášky

V roce 1932/1933 vypisuje prof. Vážný předmět „Civilní proces kanonický a církevní právo trestní“. Předmět se přednášel pouze v zimním semestru. Následujícího roku vypisuje prof. Wierer předměty „Sbírka Pseudoisidorova“ a „Zřízení beneficiální“ – oba v letním semestru. V letech 1934/1935 a 1935/1936 zařazuje též profesor předmět „Repetitorium z práva církevního“ a pouze v roce 1937/1938 je vyučován předmět „Kanonické právo III.“, který v sobě zahrnuje problematiku civilního procesu kanonického, právo patronátní a právo řeholní. V roce 1939/1940 v době brněnského působení prof. Buška byl vypsán jeho předmět „Dějiny církevního práva II.“, který se však nedočkal dalšího zařazení.³⁷⁰

4.3.2. Výuka právnické fakulty 1945-1950

Po skočení druhé světové války a obnovení brněnské právnické fakulty se vrací i výuka církevně-právních předmětů, i když nebyla nikdy obnovena ve struktuře a tematické pestrosti jako před druhou světovou válkou.

V zimním semestru akademického roku 1945/1946 byl realizován pouze předmět „Církevní právo“ v rozsahu třech hodin týdně³⁷¹. V následujících dvou letech je předmět pod názvy „Církevní právo I.“ a „Církevní právo II.“ vyučován prof. Koppem jako

³⁶⁸ V letech 1921-1923 byl určen pro I. studijní ročník, v letech 1923-1930 pro II. studijní ročník.

³⁶⁹ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁷⁰ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁷¹ Pouze tento jeden předmět byl přednášen Prof. Smejkalem, který se jinak na výuce církevně-právních předmětů nijak nepodílel.

dvousemestrální a dvouhodinový. V roce 1948/1949 přebírají výuku profesori Čáda, Bulín a Cvetler³⁷², kteří dělí předmět na tři části, nicméně tím výuka církevně-právních předmětů na brněnské právnické fakultě končí.³⁷³

Prof. Kopp obnovuje od roku 1946/1947 „Seminář z práva církevního“ jako dvousemestrální, jeho výuka je však ukončena po dvou letech konání. V podobném rozsahu se pokouší rovněž o obnovení výuky předmětu „Prameny církevního práva“ přednášeného takto tematicky samostatně v roce 1925/1926; ta je rovněž po dvou letech ukončena. Předmět „Poměr mezi státem a církví“ je vypsán prof. Koppem pouze jednou, a to v zimním semestru akademického roku 1947/1948.³⁷⁴ Prof. Kopp vyučuje na brněnské právnické fakultě pouze v těchto dvou zmíněných letech, nicméně do všeobecného povědomí vstoupil především jako autor českého znění Kodexu kanonického práva z roku 1917, který spolu se svými spolupracovníky přeložil.

Po komunistickém převratu v roce 1948 pokračovala sice výuka na brněnské právnické fakultě, ale její zaměření bylo ryze profánně-právní. Jediným předmětem, který se v té době zabýval (i když ideologicky podbarveně) otázkami souvisejícími s náboženstvím, byl „Vědecký komunismus“. Žádný předmět, který by se věnoval některé oblasti z církevního práva specificky, realizován z politických důvodů nebyl.³⁷⁵

Celkový přehled předmětů přednášených na brněnské právnické fakultě v letech 1919-1950 je obsažen v příloze č. 19.

³⁷² Prof. Čáda se vrací k výuce církevně-právních předmětů pouze v tomto roce, profesori Bulín i Cvetler se po tomto akademickém roce na další výuce církevně-právních předmětů rovněž nepodílí.

³⁷³ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁷⁴ Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1939*, Archiv MU

³⁷⁵ Osobní korespondence s JUDr. Kateřinou Šimáčkovou, Ph.D.

5. Provázanost výuky s působením vybraných vyučujících

Výuka církevně-právních předmětů byla ve 20. století převážně určována legislativními proměnami. Zatímco do roku 1939 probíhala výuka na šesti fakultách v Českých zemích³⁷⁶, po uzavření českých vysokých škol je redukována pouze na teologickou a právnickou fakultu pražské německé univerzity. Přestože tato má redukce nacionálně-politický charakter a není primárně motivována nepřátelstvím vůči církevnímu právu jako disciplíně, je vyřazení výuky na zbývajících čtyřech fakultách citelnou ztrátou pro českou kanonistiku. Na druhou stranu je také nutné konstatovat, že díky udržení výuky církevně-právních předmětů na německých fakultách můžeme hovořit o kontinuitě této výuky v Českých zemích v průběhu celého 20. století.

V roce 1945 byly německé vysoké školy zrušeny a jejich majetek připadl univerzitám českým, které na ně právně navazovaly. Tím byla ovšem definitivně ukončena výuka německé jazykové oblasti v Českých zemích. Přestože výuka církevně-právních předmětů byla na ostatních fakultách obnovena, nemohla se zcela ani rozvinout, ani plnohodnotně navázat na svůj stav před rokem 1939, protože vyčleněním a sloučením teologických fakult došlo k ještě většímu zploštění církevně-právní výuky. Jedinou oficiální teologickou fakultou v Českých zemích zůstává totiž prakticky až do roku 1990 Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Praze se sídlem v Litoměřicích, byť je její výuka na přelomu 60. a 70. let rozšířena i do Olomouce prostřednictvím pobočky této fakulty.

I když k rozvoji kanonistiky i konfesně-právních studií mohlo plně dojít až po roce 1989, je třeba zdůraznit, že k proměnám předmětové skladby církevně-právních předmětů nedocházelo pouze na základě vnějších vlivů daných tendenčním právním rámcem pro jejich oficiální působení, ale také na základě osobních zkušeností a proměn životních příběhů jednotlivých vyučujících a jejich osobních preferencí.

³⁷⁶ Jedná se o českou a německou právnickou a českou a německou teologickou fakultu pražské univerzity, právnickou fakultu brněnské univerzity a teologickou fakultu olomoucké univerzity.

5.1. Publikační činnost vybraných vyučujících

Na vztah k církevně-právním předmětům, kterým vyučovali, mělo v mnoha případech vliv vlastní odborné zaměření jednotlivých vyučujících. Ne všichni přednášející totiž měli ke svým předmětům stejný přístup. Každopádně není snadné ani určit, do jaké míry reflektovaly přednášky zejména v době nesvobody požadavky doby, jakož i měnící se profánně-právní kontext, který z velké míry určoval i jejich vlastní legální působení. Na základě odborného zaměření můžeme jednotlivé přednášející rozdělit do následujících kategorií (abecedně):

5.1.1. Profesní kanonisté teologických fakult

Jedná se o osoby, které studovaly na teologických fakultách a také ve svém profesním životě se věnovaly zcela nebo především církevnímu právu. Mezi takové patří např.: Jan Jaroš (který studoval na Teologickém učilišti v Obořišti a Papežské lateránské univerzitě, kde také vyučoval. V letech 1972-1976 vyučoval na litoměřické teologické fakultě a jeho práce se věnují převážně manželskému, trestnímu a obecně církevnímu právu)³⁷⁷, Josef Kasan (který působil na téže fakultě v letech 1951-1953 a také publikoval v oboru)³⁷⁸, Adolf Kindermann (který studoval i vyučoval na pražské německé teologické fakultě v letech 1935-1945 a zároveň publikoval převážně v oblasti konfesního práva), Jaroslav Josef Michal (který studoval i vyučoval na litoměřické fakultě v letech 1953-1972 a jehož publikační práce³⁷⁹ jsou výlučně církevně-právního zaměření)³⁸⁰, Johann Schlenz (absolvent a vyučující pražské německé teologické

³⁷⁷ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 164-165

Srov.: HANUŠ Jiří: *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*, Brno 2005, s. 60

Srov.: *Seznamy přednášek Bohoslovecké fakulty 1973-1976, Litoměřický fond*, Archiv UK

³⁷⁸ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 169

Srov.: HANUŠ Jiří: *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*, s. 66

Srov.: *Seznamy přednášek Bohoslovecké fakulty 1951-1953, Litoměřický fond*, Archiv UK

³⁷⁹ Např. jeho skriptum bylo dle svědectví pamětníků cenným zdrojem i pro generaci studujících po roce 1989.

³⁸⁰ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 183

Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 259

fakulty do roku 1936, který publikoval převážně z oblasti manželského a konfesního práva)³⁸¹, Alois Soldát (absolvent a vyučující české teologické pražské fakulty do roku 1932, který publikoval práce o manželském a kodexovém právu)³⁸², Miroslav Zedníček (který vyučoval na litoměřické a později pražské katolické teologické fakultě a který je znám především úředním překladem Kodexu kanonického práva z roku 1983)³⁸³ a vyučující olomoucké teologické fakulty Josef Ryška (vyučující z let 1947-1950 a 1968-1972)³⁸⁴ a Ludvík Matoušů (vyučující z let 1946-1949)³⁸⁵, který byl nejprve jmenován v roce 1924 profesorem pro obor Biblická studia Nového Zákona nejprve v Diecézním učilišti v Českých Budějovicích, později na bohoslovecké fakultě v Bratislavě a až poté se začal věnovat církevnímu, zejména manželskému právu³⁸⁶.

5.1.2. Profesní kanonisté právnických fakult

Jedná se o osoby, které studovaly na profánních právnických fakultách, ale své odborné působení zasvětily zcela nebo převážně církevnímu právu. Mezi takové patří např.: Vratislav Bušek (absolvent české právnické fakulty v Praze, vyučující na právnických fakultách v Praze, Bratislavě a Brně, který publikoval nejvíce v oboru

Srov.: *Vzpomínka na profesora Michala*, in *Duchovní pastýř*. Měsíčník katolického duchovenstva 5 (1988) 99

Srov.: *Seznamy přednášek Bohoslovecké fakulty 1953-1972, Litoměřický fond*, Archiv UK

³⁸¹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 262-264

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1935*, Archiv UK

³⁸² Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 99

Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 301

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1932*, Archiv UK

³⁸³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 205-206

Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 260

Srov.: *Seznamy přednášek Bohoslovecké fakulty 1971-1990, Litoměřický fond*, Archiv UK

Srov.: *Seznamy přednášek KTF UK 1990-2015*, Archiv UK a web KTF UK

³⁸⁴ Srov.: Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice (<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>)

Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1950*, Archiv UP

³⁸⁵ Srov.: Archiv Univerzity Palackého v Olomouckého, osobní složka Prof. Matoušů

Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Caes: Reg. Franciscea Olomucii, str. 94-95 (ab anno 1830)

Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1950*, Archiv UP

³⁸⁶ Srov.: Archiv Univerzity Palackého v Olomouckého, osobní složka Prof. Matoušů

Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Caes: Reg. Franciscea Olomucii, str. 94-95 (ab anno 1830)

konfesní právo)³⁸⁷, Kamil Henner (absolvent i vyučující téže fakulty do roku 1928, který proslul svými sešity s komentáři ke Kodexu kanonického práva)³⁸⁸, Antonín Hobza (opět absolvent i vyučující téže fakulty do roku 1935³⁸⁹, který publikoval v oboru konfesní právo)³⁹⁰, Heinrich Singer (vyučující německé právnické fakulty v Praze do roku 1930, který se věnoval primárně historii církevního práva)³⁹¹, Josef Šíma (absolvent pražské teologické i právnické fakulty, na které působil v letech 1932-1951, který publikoval o konkordátním právu)³⁹², Josef Tureček (absolvent i vyučující pražské právnické fakulty v letech 1929-1952, jehož publikační činnost je oborově smíšená)³⁹³, Ludwig Wahrmund (vyučující pražské německé právnické fakulty do roku 1933, který publikoval v různých církevně-právních disciplínách, např. v oblasti procesního, patronátního a konfesního práva)³⁹⁴ a Rudolf Wierer (vyučující brněnské právnické fakulty od roku 1930, který publikoval v oblasti konfesního práva a historie církevního práva)³⁹⁵.

³⁸⁷ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 257-258

Srov.: KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek*, s. 26-27

Srov.: KINDL, Vladimír. *Život a dílo Prof. JUDr. Vratislava Buška*. Brno: Masarykova univerzita, 1993, s. 4-5.

Srov.: *Seznamy přednášek PF UK 1922-1949*, Archiv UK

³⁸⁸ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 300-301

Srov.: *Seznamy přednášek PF UK 1918-1928*, Archiv UK

³⁸⁹ I když v letech 1924-1928 vyučoval jiným předmětům a kanonickému právu se ve výuce nevěnoval.

³⁹⁰ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 302-303

Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 256-257

Srov.: *Seznamy přednášek PF UK 1918-1935*, Archiv UK

³⁹¹ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 307

Srov.: REITTERER, H. *Singer Heinrich* In: *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950 (ÖBL)*. Band 12, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften: Wien, 2001–2005, s. 295-6

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1930*, Archiv UK

³⁹² Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

Srov.: VANÁČ, Martin: *Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v letech 1891–1939. Příspěvek k dějinám vztahu mezi státem, církví a univerzitou na přelomu 19. a 20. století* (diplomová práce obhájená na FF UK), Praha 1999, s. 173–174.

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1932-1950*, Archiv UK

³⁹³ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 306

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1929-1950*, Archiv UK

³⁹⁴ Srov.: GRASS, Nikolaus: *Österreichs Kirchenlehrer der Neuzeit*. Freiburg: Univ.-Verlag., 1988

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1932*, Archiv UK

³⁹⁵ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Wierera

Srov.: Soupis vědeckých prací Prof. Wierera (<http://www.historyoflaw.eu/czech/Wierer-bibl.pdf>)

Rudolf Wierer byl také v roce 1932/1933 již habilitován přímo pro obor Církevní právo a v roce 1936 byl jmenován mimořádným profesorem téhož oboru³⁹⁶. Podobně profesor Vratislav Bušek působil již v letech 1922-1924 jako suplent církevního práva, v roce 1929 byl jmenován mimořádným a v roce 1939 řádným profesorem³⁹⁷.

5.1.3. Příležitostní vyučující církevního práva

Jedná se o osoby, jejichž profesní zájem byl zjevně jiný než církevní právo, což se projevovalo v jejich primární publikační činnosti. Mezi ně bychom mohli zařadit např. tyto: František Čáda (vyučující brněnské právnické fakulty, který se věnoval církevnímu právu v letech 1930-1937 a poté v roce 1948/1949, ale publikoval v oblasti právní historie a státovědy)³⁹⁸, Rudolf Dominik (absolvent i vyučující téže fakulty z let 1930-1935, který publikoval v oblasti patentního, burzovního a bankovního práva)³⁹⁹, Ernst Hoyer (absolvent i vyučující pražské německé právnické fakulty z let 1932-1941 publikující v oblasti pracovního práva)⁴⁰⁰. Jan Vážný (který v letech 1920-1933 působil na právnických fakultách v Praze, Bratislavě a Brně, ale publikoval v oblasti římského práva).⁴⁰¹

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

³⁹⁶ Srov.: Archiv Masarykovy Univerzity v Brně, osobní složka Prof. Wierera

³⁹⁷ Srov.: Archiv Masarykovy Univerzity v Brně, osobní složka Prof. Buška

³⁹⁸ Srov.: Soupis děl Františka Čády v Databázi Národní knihovny ČR (http://aleph.nkp.cz/F/?ccl_term=wau=jk01020926+or+wkw=jk01020926&func=find-c&local_base=skc)

Srov.: Životopis Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776)

Srov.: Životopis Prof. Čády na stránkách Masarykovy univerzity v Brně (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikovana/frantisek-cada/>)

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

³⁹⁹ Srov.: Životopis Prof. Dominika na stránkách Encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5153)

Srov.: Soupis děl Rudolfa Dominika v Databázi Národní knihovny ČR (http://aleph.nkp.cz/F/?ccl_term=wau=jk01022700+or+wkw=jk01022700&func=find-c&local_base=skc)

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

⁴⁰⁰ Srov.: HORÁK, Zboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 307-308

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1932-1941*, Archiv UK

⁴⁰¹ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vážného

Srov.: Životopis Prof. Vážného na stránkách Encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=425)

Srov.: Životopis Prof. Vážného na stránkách Masarykovy univerzity v Brně (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikovana-era/jan-vazny/>)

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

Například profesor Rudolf Dominik byl 23. července 1919 jmenován profesorem pro obor Obchodní právo, přičemž předtím působil jako adjunkt finanční prokuratury. Vyjma zmínky o jeho pracích z oboru církevního práva se v jeho materiálech nenachází žádná další poznámka, která by jeho vztah k tomuto oboru, ať již osobní či služební, reflektovala.⁴⁰²

Podobná situace panuje i u profesora Jana Vážného, který byl habilitován pro obor „Římské právo“ a v roce 1927/1928 jmenován řádným profesorem pro obor „Dějiny římského práva“ bez jakékoliv zmínky o výuce či publikační činnosti z práva církevního⁴⁰³.

5.1.4. Ostatní vyučující církevně-právních předmětů

Jedná se o osoby, u nichž není dostatečně prokázána vlastní publikační činnost, a tedy není možné na jejím základě vždy usuzovat na primární odborné zaměření vyučujících. Jedná se o např. o tyto vyučující olomoucké teologické fakulty: Jan Martinů (vyučující z let 1923-1940)⁴⁰⁴ a Josef Matzke (vyučující z let 1934-1939)⁴⁰⁵. K těmto jmenovaným se řadí ještě Josef Vacek (který od roku 1919 do roku 1930 přednášel církevní právo na brněnské právnické fakultě)⁴⁰⁶.

Například profesor Jan Martinů byl v roce 1913 habilitován soukromým docentem nejprve pro obor církevní dějiny. Profesuru z církevního práva získal v roce 1928 poté, co z pověření jako suplent církevní právo již pět let vyučoval.⁴⁰⁷

Profesor Josef Vacek byl v roce 1919 jmenován řádným profesorem pro obor „Srovnávací pravověda“. O církevním právu není v jeho materiálech ani zmínka.⁴⁰⁸

⁴⁰² Srov.: Archiv Masarykovy Univerzity v Brně, osobní složka Prof. Dominika

⁴⁰³ Srov.: Archiv Masarykovy Univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vážného

⁴⁰⁴ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae Universitatis
Cæs: Reg. Franciscæ Olomucii, str. 78-79 (ab anno 1830)

Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1950*, Archiv UP

⁴⁰⁵ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate
Cæs: Reg. Franciscæ Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

⁴⁰⁶ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy Univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vacka

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

⁴⁰⁷ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate
Cæs: Reg. Franciscæ Olomucii, str. 78-79 (ab anno 1830)

Stejně tak profesor Josef Matzke se nevěnoval výuce církevního práva od počátku svého působení. Byl nejprve v roce 1928 ustanoven adjunktem olomouckého semináře pro obor Písmo svaté, o tři roky později byl navíc pověřen suplenturou srovnávací vědy náboženské, v roce 1930/1931 suploval Biblické studium Starého Zákona. Až poté, co se v roce 1931 stal ekonomem a později vicerektorem olomouckého kněžského semináře, začíná o dva roky později se suplováním církevního práva. Až v roce 1938 je pak jmenován profesorem pro tento obor.⁴⁰⁹

Hodnotit publikační činnost jednotlivých vyučujících je však obtížné, neboť aktuálnost zpracování dílčích témat i jejich celkový dopad na společnost je velmi různý. Např. Mons. ICDr. Josef Pejška, CSsR který nevyučoval na žádné vysoké škole v Českých zemích, ale více než čtyřicet let působil jako profesor kanonického práva v klášteře v Obořišti, vydal třísvazkovou publikaci „Církevní právo se zřetelem k partikulárnímu právu československému“⁴¹⁰. Její úroveň nejen převyšovala tehdejší úroveň české literatury, ale je používána dodnes.⁴¹¹

5.2. Politická orientace vybraných vyučujících

Vzhledem k tomu, že většina vyučujících neprožila ani uzavření českých vysokých škol nacisty, ani komunistické represe církevního školství, není možné u nich usuzovat na vlastní politické preference. Přesto se mezi nimi najde pár případů, které jsou zjevné. Zároveň vysvítá, že politická orientace nikterak nekoreluje s přednášenou látkou a politické preference těchto několika vybraných vyučujících mohou být i zcela protichůdné.

Profesor Dominik, který vyučoval na brněnské právnické fakultě v letech 1930-1940, byl zároveň politicky aktivním. Nejprve byl sociálním demokratem, pro názorové

⁴⁰⁸ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vacka

⁴⁰⁹ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Caes: Reg. Francisca Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

⁴¹⁰ I. díl „Ústavní právo církevní“ (1932), II. díl „Hierarchický řád církevní“ (1937) a III. díl „Manželské právo kanonické“ (1934)

⁴¹¹ Srov. HORÁK, Záboj. *Josef Pejška*. In SKŘEJPKOVÁ, Petra. *Antologie československé právní vědy v letech 1918–1939*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-750-8. s. 688–689

rozpory však v roce 1935 přestoupil k Národní obci fašistické, za kterou byl téhož roku zvolen poslancem Národního shromáždění. V roce 1938 se pak stal členem Strany národní jednoty. Po válce byl odsouzen k dvouletému těžkému žaláři za protistátní činnost.⁴¹²

Profesor Adolf Kindermann opouští po druhé světové válce Prahu a stěhuje se do Německa, kde zakládá v roce 1946 v Königsteinu Vysokou teologicko-filosofickou školu. O dvacet let později se stává titulárním biskupem utimmiřským a světícím biskupem hildesheimským a do Českých zemí už se nevrací.⁴¹³

Také profesor Josef Matzke spojil svoji budoucnost s Německem, a to i přesto, že v roce 1938 dosáhl mimořádné profesury na olomoucké univerzitě, napsal mimořádně úspěšnou publikaci „Manželství v pravěku“⁴¹⁴ a v roce 1940 byl jmenován infulovaným proboštem u sv. Mořice. V roce 1941 rezignuje na místo profesora, a po skončení okupace odchází definitivně do Německa, kde působí jako farář v diecézi Augsburg.⁴¹⁵

Naopak profesor Jan Vážný působící v letech 1920-1933 postupně na právnických fakultách v Praze, Bratislavě a Brně, je za svůj protinacistický odboj potrestán deportací do koncentračního tábora Mauthausen, kde v roce 1942 umírá.⁴¹⁶ Podobný osud stihl i profesora Vratislava Buška, který působil v letech 1922-1939 postupně na týchž fakultách, byl rovněž zatčen, ale pobyt v témže koncentračním táboře přežil. Přestože mu bylo umožněno v letech 1945-1949 opět vyučovat na pražské právnické fakultě, volí emigraci, uniká tak později vynesnému hrdelnímu trestu a umírá v roce 1978 v New Yorku.⁴¹⁷

Politická angažovanost bývá vyčítána také profesoru Josefu Turečkovi, který v letech 1948-1952 zastával funkci děkana pražské právnické fakulty a bývá někdy označován jako „revoluční děkan“. Přestože nemohl z politických důvodů vyučovat církevně-

⁴¹² Srov.: Životopis Prof. Dominika na stránkách Encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5153)

⁴¹³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990s.* 249-250

⁴¹⁴ Publikace byla oceněna cenou 1 000 Kč od České duchovní akademie v Praze.

⁴¹⁵ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Francisceae Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

⁴¹⁶ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vážného

⁴¹⁷ Srov.: KINDL, Vladimír. *Život a dílo Prof. JUDr. Vratislava Buška*, s. 4-5.

právní předměty, zasloužil se dle svědectví pamětníků alespoň o to, že některá látka mohla být dále vyučována v rámci jiných předmětů.⁴¹⁸

5.3. Akademické posty a tituly vybraných vyučujících

Někteří přednášející, kteří v námi sledovaném období vyučovali církevně-právní předměty, dosáhli rovněž vysokých postů v akademické funkční hierarchii. Jednalo se zejména o tyto (chronologicky): profesor Singer zastával před svým příchodem do Prahy funkci děkana právnické fakulty (1886-1887) i rektora (1887-1888) Čenovické univerzity v Bukovině, odkud přišel. Profesor Soldát byl v letech 1907-1908 děkanem české teologické fakulty v Praze a v roce 1980-1909 zastával tamtéž funkci proděkana. V letech 1911-1912 a 1912-1913 byl opět děkanem a proděkanem. Profesor Henner byl v roce 1914-1915 rektorem Univerzity Karlovy (české univerzity). Profesor Schlenz byl v letech 1917-1918 děkanem německé teologické fakulty. V letech 1919-1920 a 1920-1921 vykonává opět profesor Soldát funkce děkana a proděkana české teologické fakulty v Praze. Profesor Matoušů je v roce 1922 jmenován vicerektorem kněžského semináře v Olomouci (do roku 1924) V letech 1930-1931 nastupuje profesor Dominik své první děkanské období na právnické fakultě brněnské univerzity. O rok později se stává profesor Bušek děkanem právnické fakulty v Bratislavě a profesor Vážný je v letech 1932-1933 děkanem právnické fakulty v Brně. V roce 1936-1937 se profesor Bušek stává rektorem bratislavské univerzity a téhož roku vykonává profesor Čáda funkci děkana právnické fakulty v Brně. V roce 1938-1939 vykonává profesor Bušek své druhé děkanské období v Bratislavě. O rok později se stává v Brně podruhé děkanem profesor Dominik. V roce 1940 a později v letech 1943-1944 vykonává dvakrát funkci děkana německé teologické fakulty profesor Kindermann. O rok později je na dobu tří let jmenován do druhého děkanského období v Brně profesor Čáda. V roce 1946-1947 je děkanem pražské právnické fakulty profesor Šíma, v roce 1947 je děkanem olomoucké teologické fakulty profesor Matoušů. V letech 1948-1952 vykonává funkci děkana pražské právnické fakulty profesor Tureček a profesor Michal je proděkanem na litoměřické fakultě v letech 1970-1972.

⁴¹⁸ Osobní rozhovor s profesorem Treterou

Za zmínku také stojí, že prakticky všichni vyučující církevního práva dosáhli nejvyššího možného vědecko-pedagogického titulu, tedy udělení profesury (ať již řádné nebo mimořádné⁴¹⁹). Z námi jmenovaných nebyl profesorem pouze Mons. JUDr. et ThDr. Josef Ryška.⁴¹⁹

⁴¹⁹ Stručný přehled akademických postů vybraných vyučujících je obsažen v příloze č. 21.

6. Nástin vývoje církevně-právní výuky po roce 1989

6.1. Legislativní kontext po roce 1989

„Od 17. listopadu 1989, kdy došlo k potlačení pokojné studentské demonstrace v Praze, začaly v Československu probíhat změny vedoucí k pádu komunismu, zvané „sametová revoluce“. V jejich rámci došlo i k obnově církevního školství v naší zemi; první církevní školy a církevní školská zařízení vznikly již v létě 1990 a začaly pracovat od začátku nového školního roku 1990/1991. Těmto změnám však předcházela mnohaletá podzemní intelektuální a organizační činnost křesťanů různých vyznání.“⁴²⁰

6.1.1. Zákon o bohosloveckých fakultách 1990

Dne 3. května 1990 byl vyhlášen zákon o bohosloveckých fakultách pod číslem 163/1990 Sb., který vracel dříve vyloučené bohoslovecké fakulty zpět do svazků univerzit a některé fakulty zřídil. Konkrétně začlenil Římskokatolickou cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Praze se sídlem v Litoměřicích do Univerzity Karlovy v Praze, obnovil Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Olomouci jako součást Univerzity Palackého v Olomouci⁴²¹. Zřídil Římskokatolickou cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě a Řeckokatolickou bohosloveckou fakultu Univerzity P. J. Šafárika v Košicích⁴²². Začlenil obě nástupnické husovské fakulty do Univerzity Karlovy v Praze⁴²³ a Slovenskou evangelickou bohosloveckou fakultu v Bratislavě začlenil do Univerzity Komenského v Bratislavě⁴²⁴. Pravoslavná bohoslovecká fakulta v Praze se sídlem v Prešově se pod názvem Pravoslavná bohoslovecká fakulta začlenila do Univerzity J. P. Šafárika⁴²⁵.

⁴²⁰ HORÁK, *Obnovení církevních škol*, 2008, s. 98

⁴²¹ Srov.: Zákon č. 163/1990 Sb., § 1

⁴²² Srov.: Zákon č. 163/1990 Sb., § 1

⁴²³ Srov.: Zákon č. 163/1990 Sb., §§ 2-3

⁴²⁴ Srov.: Zákon č. 163/1990 Sb., § 2

⁴²⁵ Srov.: Zákon č. 163/1990 Sb., § 4

6.1.2. Vysokoškolský zákon 1990

Vysokoškolský zákon ze dne 4. května 1990, který byl publikován pod číslem 172/1990 Sb., nahrazuje zcela dřívější normu z roku 1980. Zákon výslovně zaručuje členům akademické obce svobodu vědeckého bádání, umělecké tvorby, jakož i právo na různé filosofické názory a náboženské vyznání⁴²⁶.

Zákon rovněž zavádí dosud neužívané tituly bakaláře ve zkratce Bc. uváděné před jménem a magistra ve zkratce Mgr. rovněž před jménem, což se dotýká i teologických studií, neboť v zákoně se výslovně uvádí, že titul Mgr. se přiznává úspěšným absolventům vysokých škol bohosloveckých a uměleckých.⁴²⁷

6.1.3. Ex corde Ecclesiae

Apoštolská konstituce *Ex corde Ecclesiae*⁴²⁸ ze dne 15. srpna 1990 je moderní úpravou pro katolické univerzity na úrovni kanonického práva. Vyjadřuje přesvědčení o tom, že katolická univerzita je vhodným nástrojem pro získávání jistého poznání skutečnosti a moudrosti v dnešní době⁴²⁹ a zaujímá smysl pro lidskou osobnost, její svobodu, důstojnost a výsostné chápání rodiny⁴³⁰. Zdůrazňuje ovšem také nutnou shodu katolické univerzity s katolickými záměry, projevovaným katolickým charakterem a opětovně zdůrazňuje nutnost založení či schválení takové instituce Svatým stolcem⁴³¹. Pro studenty i nekatolické učitele stanovuje povinnost respektu k jejímu katolickému charakteru s tím, že každému studentovi má být umožněno navštěvovat takové přednášky, které katolickou nauku vysvětlují. Konstituce také stanovuje podmínku většiny katolických učitelů v učitelském sboru příslušné fakulty⁴³², ovšem dříve stanovené podmínky a předpisy ohledně studia kanonického práva na církví uznávaných univerzitních institucích ponechává v platnosti.

⁴²⁶ Srov.: Zákon č. 172/1990 Sb., § 2

⁴²⁷ Srov.: Zákon č. 172/1990 Sb., § 21

⁴²⁸ AAS 82 (1990) 1475-1509.

⁴²⁹ Srov.: Apoštolská konstituce o katolických univerzitách *Ex corde Ecclesiae*, čl. 10

⁴³⁰ Srov.: *Ex corde Ecclesiae*, čl. 45

⁴³¹ Srov.: *Ex corde Ecclesiae*, Část druhá: Všeobecné normy, čl. 2-3

⁴³² Srov.: *Ex corde Ecclesiae*, Část druhá: Všeobecné normy, čl. 4-5

6.1.4. Zákon o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností

Zákon č. 308/1991 Sb. o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností ze dne 4. července 1991 dále upravuje a rozšiřuje svobody církví a náboženských společností v oblasti výchovné a vyučovací. Znovu potvrzuje, že církve a náboženské společnosti mají právo vychovávat své duchovní i laické pracovníky, a to i mimo bohoslovecké fakulty vysokých škol, ve vlastních školách či jiných zařízeních.⁴³³

6.1.5. Vysokoškolský zákon 1998

Nové znění vysokoškolského zákona, který byl publikován dne 22. dubna 1998 pod číslem 111/1998 Sb., přineslo další důležitá ustanovení ve vztahu k českým teologickým fakultám. Zákon výslovně respektuje práva církví vyjadřovat se k předpisům příslušných fakult a přímo je schvalovat v rámci svého vlastního právního řádu, když uvádí:

„Vnitřní předpisy teologických fakult se předkládají ke schválení akademickému senátu vysoké školy po jejich schválení příslušnou církevní autoritou nebo náboženskou společností, pokud je povinnost schválení zakotvena ve vnitřních předpisech této církve nebo náboženské společnosti.“⁴³⁴

V části pojednávající o rigorózních zkouškách přináší zákon teologickým fakultám rozlišení titulů, které získávají úspěšní absolventi po jejich složení. Vedle dříve užívaného a etablovaného titulu ThDr. (doktor teologie) zavádí zákon ekvivalentní titul ThLic. (licenciát teologie) s tím, že pro oblast katolické teologie předepisuje právě onen zmíněný licenciát. Jinak jsou si tituly co do výše, náročnosti a významu rovny⁴³⁵. Zákon zde vychází vstříc ustanovení apoštolské konstituce Sapientia Christiana, která chápe licenciát jako nižší akademickou hodnost ve vztahu k doktorátu. Tím, že doktorátem je podle téže konstituce myšleno studium odpovídající přibližně pojetí doktorského studia v českých podmínkách, mohlo by být udělení titulu ThDr. již po rigorózní zkoušce

⁴³³ Srov.: Zákon č. 308/1991 Sb., § 6

⁴³⁴ Zákon č. 111/1998 Sb., § 33

⁴³⁵ Srov.: Zákon č. 111/1998 Sb. § 46

vnímáno v církevních kruzích (zejména zahraničních) jako osobování si vyššího akademického stupně⁴³⁶. Magisterský titul (který je nezbytným požadavkem pro možnost konat rigorózní zkoušku) je zde definován jinak než v předchozí zákonné úpravě, nicméně z jeho pojetí je patrné, že se vztahuje i na řádné absolventy teologických studií. Zákon také zároveň upouští od tradičního pojmenování bohosloveckých fakult a studií bohosloví a zavádí terminologicky nová pojmenování teologické fakulty a teologie, což se promítá i do názvů příslušných fakult a názvů oborů.

Zákon také ruší dřívější titul Dr. uváděný za jménem pro absolventy postgraduálního studia a zavádí nový termín doktorské studium včetně nových titulů pro jeho úspěšné absolventy. Pro drtivou většinu oborů dochází k akceptaci doktorského titulu doktor ve zkratce Ph.D. uváděné za jménem, přičemž pro teologické obory je předepsán tentýž titul, avšak v podobě zkratky Th.D. (doktor teologie)⁴³⁷. V obou případech se jedná o vstřícný krok vůči zahraničním zvyklostem v uvádění odpovídajících akademických titulů, neboť církevní předpisy hovoří pouze o akademických hodnostech a konkrétní podobu akademických titulů neurčují.

Přehled akademických titulů ustanovených podle jednotlivých vysokoškolských zákonů je obsažen v příloze č. 2f.

6.1.6. Generální dekret č. 1133 Kongregace pro katolickou výchovu

Generální dekret Kongregace pro katolickou výchovu ze dne 2. září 2003 nově upravuje a aktualizuje kanonicko-právní studia na fakultách kanonického práva.⁴³⁸

Legislativní kontext po roce 1989 je systematicky zpracován v příloze č. 20.

⁴³⁶ Srov.: *Sapientia Christiana*, stať VII. O akademických hodnostech, Čl. 47, § 1

⁴³⁷ Srov.: Zákon č. 111/1998 Sb., § 47

⁴³⁸ Srov.: NOHEL, Petr. *Aktualizace pokodexové kanonické legislativy od roku 1983*. Praha: 2015, pracovní materiál pro Českou biskupskou konferenci, s. 33

6.2. Výuka církevně-právních předmětů od roku 1989

„Výuka církevního práva, zakončená státní zkouškou, pokračuje dnes nadále na teologických fakultách.“⁴³⁹

Jakkoli nebylo před rokem 1989 zvykem popisovat detailně obsahovou náplň jednotlivých předmětů s církevně-právní tematikou, nacházíme v seznamech přednášek po tomto roce naopak orientační, mnohdy i poměrně detailní popisy obsahové náplně jednotlivých předmětů.

6.2.1. Výuka na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy

Po navrácení bohoslovecké fakulty pod názvem Katolická teologická fakulta do svazku fakult Univerzity Karlovy a po jejím návratu do původní budovy arcibiskupského semináře v Praze-Dejvicích, pokračuje studium v prvních dvou letech v intencích struktury předchozího studia. Prof. Zedníček přednáší nadále v zimním semestru předmět „Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva“ spolu s „Ústavním právem kanonickým“, „Reálným právem kanonickým“ a „Souhrnem kanonického práva“ s tím, že první dva jmenované předměty jsou určeny i nadále pro čtvrtý ročník, zbývající dva pro ročník pátý. V letním semestru let 1990/1991 a 1991/1992 jsou přednášeny „Personální právo kanonické“ pro ročník čtvrtý, „Procesní a trestní právo kanonické“, „Diplomatický protokol“ a „Souhrn kanonického práva“ pro ročník pátý. V obou semestrech rovněž probíhá „Vědecký seminář z kanonického práva“ v rozsahu jedné hodiny bez primárního určení semestru nebo studijního ročníku.⁴⁴⁰

V následujících deseti letech dochází ke stabilizaci předmětové skladby církevně-právních předmětů přednášených Prof. Zedníčkem na Katolické teologické fakultě. Od zimního semestru akademického roku 1992/1993 se zavádí předmět „Filosofie a teorie práva“, který se přednáší ve dvouhodinové týdenní dotaci a je určen pro čtvrtý studijní ročník. Pro tentýž ročník, avšak s hodinovou dotací, pokračují již zavedené přednášky z

TRETERA, *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka*, s. 260

⁴⁴⁰ Srov.: *Seznamy přednášek KTF UK 1990-1992*, Archiv UK

„Ústavního práva kanonického“. V daném období pokračuje rovněž předmět „Reálné právo kanonické“ určené v rozsahu čtyř hodin pro pátý ročník studia. V letním semestru se obnovuje předmět „Personální právo kanonické“ ukončený původně před deseti lety v roce 1981/1982. Předmět je určen pro čtvrtý ročník v rozsahu třech hodin týdně s tím, že od roku 1999/2000 nese název „Všeobecné normy kanonické a Personální právo kanonické“. Předmět „Procesní a trestní právo kanonické“ pokračuje v letním semestru beze změny, avšak v navýšeném rozsahu čtyř hodin. Krom „Personálního práva kanonického“ jsou ostatní předměty vypsány pro pátý ročník studia. V obou semestrech se bez primárního určení studijního ročníku realizuje osvědčený „Vědecký seminář z kanonického práva“, který v rozsahu jedné hodiny přetrvává až do roku 2004.⁴⁴¹

K výuce kanonického práva se ve fakultním seznamu přednášek uvádí: „Kanonické právo je soubor právních norem katolické církve, které upravují její právní režim. Obsahuje tyto hlavní obory: Teorii a filosofii práva, Dějiny pramenů kanonického práva, Ústavní právo, Personální právo, Učitelství církve, Posvěcující úřad církve, Majetkové právo, Trestní právo a Procesní právo. Ve vědeckém semináři se nabízí úvod do vědecké práce obecně a hlavně v právních vědách. Integrální část tvoří stěžejní otázky pedagogiky dospělých, hlavně v oblasti přednášek.“⁴⁴²

Výuka církevního práva na Katolické teologické fakultě se v následujících letech vyznačuje vzrůstajícím počtem přednášejících. Od roku 2002/2003 je zaveden nový předmět „Kanonické právo“, a to jako trojsemestrální s tím, že všechny tři části přednášejí společně Prof. Zedníček s novým kolegou Prof. Hrdinou. Předmět má čtyřhodinovou výukovou dotaci a je přednášen v zimním semestru jako „Kanonické právo I.“ a „Kanonické právo III.“ a v letním semestru jako „Kanonické právo II.“ Z rozložení jeho částí plyne, že první dvě jsou určeny pro ročník čtvrtý, zbývající část pak pro ročník pátý. V akademickém roce 2003/2004 však už třetí část přednášek vypsána není.

„Vědecký seminář z kanonického práva“ je stále přednášen Prof. Zedníčkem, a to nově v rozsahu dvou hodin týdně s tím, že v roce 2003/2004 je seminář jako hodinový situován pouze do letního semestru. Kromě Prof. Hrdiny, který v zimním semestru roku

⁴⁴¹ Srov.: *Seznamy přednášek KTF UK 1992-2004*, Archiv UK

⁴⁴² *Seznamy přednášek KTF UK 2001-2002*, Archiv UK, s. 70

2002/2003 přednáší ještě separátní jednorázové „Řeholní právo“ a zajišťuje „Kanonickou praxi pro duchovní“, přednáší na fakultě v letech 2002-2004 nově také Doc. Stanislav Příbyl, a to dvouhodinové „Konfesní právo“ vždy v zimním semestru a rovněž dvouhodinové „Právní aspekty ekumenismu“, které se přednášejí jednou v zimním, podruhé v letním semestru.

Poté co od akademického roku 2004/2005 přebírá prakticky veškerou výuku církevně-právních předmětů Prof. Hrdina, dochází k její reorganizaci a stabilizaci. Obnovuje se předmět „Teorie a filosofie práva“ v rozsahu dvou hodin, který je situován opět do zimního semestru a je určen pro třetí ročník studia. Předmět je zakončen postupovou zkouškou a přednáší se v něm přehled dějin filosofie práva a základy obecné teorie práva⁴⁴³.

V letním semestru třetího ročníku a v zimním semestru čtvrtého ročníku je přednášeno „Kanonické právo 1“ a „Kanonické právo 2“ pokaždé v rozsahu třech hodin. Obsahem přednášek „Kanonického práva 1“ jsou všeobecné normy Kodexu kanonického práva a dále se dělí na personální a správní blok. V personálním bloku je probíráno ústavní právo církevní a právo řeholní, ve správním bloku se jedná o právo magisteriální a sanktificační“. Přednášky „Kanonického práva 2“ se ve správním bloku zabývají manželským a majetkovým právem a v judiciálním bloku trestním právem hmotným a právem procesním⁴⁴⁴. Postupová zkouška se uskutečňuje po absolvování obou částí předmětu.

Posledním z nově zřízených předmětů od roku 2004/2005 je „Konfesní právo“, které je přednášeno v zimním semestru pátého ročníku v rozsahu dvou výukových hodin týdně. Obsahem přednášek, které jsou zakončeny postupovou zkouškou, jsou dějiny vztahů mezi státem a církví, a to jak obecné, tak české, a také platné konfesní právo české⁴⁴⁵.

Od akademického roku 1999/2000 bylo na Katolické teologické fakultě otevřeno samostatné kombinované studium pod názvem „Náboženské nauky“ pro zájemce o

⁴⁴³ Přepis letáku „Struktura výuky právních věd na KTF UK“ je obsažen v příloze č. 4d.

⁴⁴⁴ Srov. Příloha č. 4d.

⁴⁴⁵ Srov. Příloha č. 4d.

studium při zaměstnání. Do roku 2002 přednášel v rámci tohoto nového studia církevně-právní problematiku Prof. Zedníček, a to v těchto čtyřech předmětech: „Teorie práva a ústavní právo“ a „Všeobecné normy a personální právo“ ve třetím ročníku a „Reálné právo kanonické“ a „Trestní a procesní právo“ v ročníku čtvrtém. „Vědecký seminář z kanonického práva byl pro studenty kombinovaného studia vypsan rovněž. U předmětů kombinovaného studia se neuváděla hodinová dotace týdně, ale roční, neboť přednášky byly a dodnes jsou realizovány o tzv. výukových sobotách, a každý akademický rok má proto jinou strukturu řazení předmětů dle časových možností vyučujících. Hodinová dotace byla u jednotlivých předmětů nicméně uváděna až počínaje akademickým rokem 2006/2007. Bakalářské studium bylo od počátku akreditováno jako čtyřleté.⁴⁴⁶ Od akademického roku 2002/2003 došlo ke změně předmětové skladby kombinovaného studia.

Od roku 2004/2005 bylo Katolické teologické fakultě akreditováno i navazující magisterské studium, které mezitím změnilo (od roku 2002) název na „Teologické nauky“. Výukou církevně-právních předmětů v obou stupních studia byl pověřen ICLic. et ThLic. Karel Plavec, Th.D. V prvních dvou letech byl ještě v bakalářském studijním programu přednášen předmět „Úvod do kanonického práva“ a v magisterském programu předmět „Kanonické právo“. V důsledku vyčlenění problematiky aktuálního manželského práva byl posléze obecný shrnující předmět „Kanonické právo“ přesunut ze studia magisterského do studia bakalářského a v magisterském stupni se začal přednášet specializovaný kurz „Manželské právo“. Výuka církevního práva v bakalářském stupni je koncipována tak, aby i přes nízkou dotaci byli studenti seznámeni se základními pojmy a principy právní vědy a látkou nejvyššího zákona římskokatolické církve, tedy Kodexem kanonického práva z roku 1983. Studenti by měli získat orientaci v základních tématech platného kanonického práva⁴⁴⁷. „Manželské právo“ naproti tomu představuje základní témata v kodexové i mimokodexové legislativě. Předmět také seznamuje studenty s praktickými problémy v manželství, problematikou rozlučitelnosti a rozvodů manželství^{448 449}.

⁴⁴⁶ Srov.: *Seznamy přednášek KTF UK 1999-2007*, Archiv UK

⁴⁴⁷ Srov.: popis předmětu „Kanonické právo“ ve Studijním informačním systému Univerzity Karlovy.

⁴⁴⁸ Srov.: popis předmětu „Manželské právo“ ve Studijním informačním systému Univerzity Karlovy.

⁴⁴⁹ Srov.: *Seznamy přednášek KTF UK 2004-2005*, Archiv UK

Výuka církevně-právní předmětů pak pokračuje i v nové akreditaci studijního oboru „Teologické nauky“, ke které došlo od roku 2013/2014.

Obsahová náplň vybraných předmětů je popisována následujícím způsobem⁴⁵⁰:

Církevní právo – charakteristika

Kanonické právo je soubor právních norem katolické církve, které upravují její právní režim. Obsahuje tyto hlavní obory: Teorii a filosofii právo, Dějiny pramenů kanonického práva, Ústavní právo, Personální právo, Učitelství úřad církve, Posvěcující úřad církve, Majetkové právo, Trestní právo a Procesní právo. Ve vědeckém semináři se nabízí úvod vědecké práva obecně a hlavně v právních vědách. Integrální část tvoří stěžejní otázky pedagogiky dospělých, hlavně v oblasti přednášek.

Filosofie a teorie práva

Bonum et aequum, Právo: pojem, druhy, význam, Spravedlnost: pojem, druhy, Právní norma: pojem, struktura, druhy, platnost a účinnost, Prameny práva, Právní vědomí, Právní kultura, Funkce práva ve společnosti, Legislativa, Právní vztah, Právní skutečnost, Právní událost, Účastníci právních vztahů, Oprávnění a právní povinnosti, Objekty práva, Právní akty: pojem, druhy, vlastnosti, Preskripce: vydržení, promlčení, propadnutí (prekluze), Soukromoprávní úkony a listiny, Aplikace právní normy a uvážení, Výklad právní normy, Analogie při aplikaci práva, Zrušení a změna nezákonných právních aktů, Neplatnost nezákonných právních úkonů, Kontrola, dozor, dohled, Donucení, Sankce: pojem, druhy, Objektivní odpovědnost, Vady právních aktů a právních úkonů, jejich následky v právu, Právní odpovědnost a její druhy, Právní delikt, Prvky zaviněného porušení právní odpovědnosti.

Ústavní právo

Právní povaha církve, Moc v církvi: pojem a druhy, Jurisdikce: pojem, obsah, druhy, pro vnitřní a vnější obor, její rozsah, vady, zánik, předpoklad a subjekty, Zákonodárná moc v církvi: Pojem, předmět, hranice, Ústava církve, Soudní moc v církvi: pojem, předmět, stupně a hlavní vlastnosti soudního jednání, Správní moc v církvi: pojem, obsah, nositelé, Členství v církvi a jeho právní následky, Církevní tresty: pojem,

⁴⁵⁰ *Seznam přednášek na KTF UK, 2001/2002 a 2002/2003, Archiv UK*

charakteristika a přehled, Ústavní svoboda: pojem, druhy, význam, Tolerance, Konverze: přijetí do plného společenství církve, Obřadové rozdíly: pojem, důvod, právní význam, Změna obřadové příslušnosti, Církev a stát, Diplomatické zastoupení Apoštolského stolce, označení vedoucích mise.

Obecné normy

Zákony církve, Obyčej v církvi, Obecné rozhodnutí a instrukce, Reskript, Privilegium, Dispens, Fyzické osoby, Právnícké osoby, Kanonické bydliště, Pokrevní příbuzenství a afinita, Právní jednání, Obsazování církevních úřadů, Pozbytí církevního úřadu, Počítání času.

Personální právo

Práva a povinnosti křesťanů, Vzdělání duchovních osob, Duchovní: včlenění, práva, povinnosti, pozbytí duchovního stavu, Osobní prelatura, Společovací právo věřících, Papež, Sbor biskupů a biskupská synoda, Kardinálové, Papežští legáti, Apoštolský stolec, Místní církve, Biskup, Neobsazení úřadu diecézního biskupa a řešení prozatímní správy, Církevní provincie a metropolita, Biskupská konference, Synody, Generální vikář, biskupský vikář, Kněžská rada, sbor poradců, pastorační rada, Farář, farní vikář, okrskový vikář, Rektor kostela, kaplan, Řeholní společnosti: pojem, druhy, zřizování, řízení, zrušení, představení, práva a povinnosti, vzdělávání, apoštolát, noviciát, sliby, klauzura, přestoupení, vystoupení, propuštění, řeholní domy, správa majetku, Poustevníci, Panny, Sekulární společnosti, Společnosti apoštolského života, Rozdílná úprava v Kodexu kánonů východních církví.

Učitelství úřad církve

Služba božímu slovu: kázání, katecheze, Misijní činnost církve, Katolická výchova: školy, katolické a církevní univerzity, Hromadné sdělovací prostředky, Vyznání víry.

Posvěcující služba církve

Svátosti: pojem, náležitosti, intercommunio, Křest: pojem, udělovatel, udílení, křtěnec, kmotři, záznam a důkaz, Biřmování: pojem, udělovatel, udělování, biřmovanec, kmotr, záznam a důkaz, Eucharistie: slavení, uctívání, uchovávání, mešní stipendium, Svátost smíření: udělování, kajícíník, odpustky, Svátost pomazání nemocných: náležitosti udělování, Svátost svěcení: udělování, náležitosti svěcení, záznam a důkaz, Svátost

manželství: pojem, příprava, způsobilost kontrahentů, forma, souhlas, odloučením manželů, zplnění manželství, Svátostiny, Denní modlitba církve, Církevní pohřeb, Uctívání svatých, posvátné obrazy a ostatky, Slib a přísaha, Posvátná místa, Posvátné doby, Rozdílná úprava v Kodexu kánonů východních církví.

Majetkové právo

Majetek: nabývání a správa, Smlouvy a převody, Nadace a odkazy.

Trestní právo

Trestní postih: obecné normy, Trestní zákon a trestní příkaz, Trestně odpovědné osoby, Druhy trestů, Ukládání trestů, Zánik trestů, Tresty za jednotlivé zločiny, Rozdílnosti v Kodexu kánonů východních církví.

Procesní právo

Pojem soudu a předmět soudního jednání, Příslušnost soudu, Stupně a druhy soudů, Obsazení soudu, Soud prvního stupně, Soud druhého stupně, Soudy Apoštolského stolce, Kázeň u soudů, Procení strany, Žaloby a námitky, Sporné řízení soudní: zahájení, zjištění předmětu, stav sporu, dokazování, zveřejnění výsledků, incidenční věci, rozhodnutí, Opravné prostředky, Soudní výlohy a bezplatná právní pomoc, Výkon rozsudku, Sporné řízení ústní, Řízení ve věcech manželských, Řízení o neplatnost přijetí svátosti svěcení, Prevence soudních sporů, Trestní řízení, Řízení o odvolání proti správnému rozhodnutí, Řízení o zbavení úřadu faráře, Řízení o přeložení faráře, Rozdílnost právních norem v Kodexu kánonů východních církví.

Kanonická praxe pro duchovní

- 1) Manželské právo: zjišťování svobodného stavu snoubenců (status liber); manželské ohlášky, dispens od manželské překážky a licence ordináře k oddávkám, licence a delegace k oddávkám; Ne temere, důvody neplatnosti manželství, konvalidace a sanace manželství, privilegium Paulinum a Petrinum; dispense super rato et non consummato, separace manente vinculo.
- 2) Majetkové právo: správa farního majetku; pojem obročí a záduší.
- 3) Trestní právo: absoluce od cenzur za potrat, apostazi, herezi a schizma, postup v případech rezervátů; styk s Apoštolskou penitenciárií, Procení právo: příslušnost soudu v manželských věcech; náležitosti žaloby o nulitu svazku.

Řeholní právo

Řeholní právo v Kodexu kanonického práva z r. 1917, Instituty zasvěceného života (pojem a druhy; autonomie a exempce), Ostatní formy zasvěceného života (eremité, ordo virginum), Řeholní instituty (pojem a klasifikace), Řeholní domy (pojem, zřízení a zrušení; domy sui iuris), Struktura řízení řeholních institutů; správa řeholního majetku, Formace (kandidatura, noviciát, juniorát, formatio continua), Řeholní sliby (pojem, klasifikace, podmínky platnosti), Apoštolát řeholních společností; závislost na diecézním biskupovi, Přesut, exklaustrace, odchod y vyloučení z řeholní společnost, Řeholníci-biskupové; konference vyšších řeholních představených, Sekulární instituty, Instituty apoštolského života, Zasvěcený život v Kodexu kánonů východních církví.

Právní aspekty ekumenismu

Předmět se zabývá ekumenismem z hlediska kanonického práva katolické církve. Cílem je ukázat, jak kanonické právo vytváří potřebný rámec pro realizaci ekumenických vztahů, avšak zároveň brzdí předčasné pokusy o překročení toho, co dosud bylo dosaženo na základě současného stavu ekumenického dialogu mezi církvemi. Průřezově se zabývá různými aspekty CIC/1983 i CCEO/1990 - Ex: právem osob (právní postavení katolíků, nekatolíků a jejich vzájemný vztah), institucí (papežství, koncily, partikulární církve, farnosti, řehole, asociace), zvěstování (homilie, katecheze, misie, formace duchovních, univerzity), svátosti (křest, biřmování, eucharistické intercommunio, intercelebrace atd.) a smíšených manželství, včetně praktického postupu při přípravě snoubenců různých vyznání na uzavření takových manželství a udělování licence k uzavření takových manželství. Samozřejmou součástí kursu bude dialog o jednotlivých tématech s pozvanými odborníky z nekatolických církví.

Kanonicko-právní minimum

Průřez dějinami pramenů kanonického práva, Pojem, předmět a systém kanonického práva, Prameny a normy platného kanonického práva, Subjektivní práva a povinnosti v kanonickém právu; kanonickoprávní vztahy, Realizace a aplikace kanonického práv; kanonickoprávní odpovědnost, Veřejná moc v církvi; církevní úřady, Křesťané (pojem, práva a povinnosti), Hierarchické zřízení církve na centrální úrovni, Hierarchické zřízení církve na místní úrovni.

Úvod do řeholního práva

Úvod magisteriálního práva (hlavní právní instituty III. knihy kodexu), Právní úprava udílení svátostí křesťanské iniciace, Právní úprava udílení svátostí rekonsiliace; ordinanční právo, Pojem manželství; příprava na přijetí svátostí manželství, Manželský souhlas a jeho kvalifikované vady, Forma uzavření manželství, Manželské překážky, Možnosti zrušení manželství; separace manželů, Důvody prohlášení neplatnosti manželství, Zplatnění manželství (konvalidace, sanace), Nesvátostné úkony veřejného kultu, Úvod do majetkového práva (pojem vlastnictví a správy), Vybrané pasáže z trestního práva, Vybrané pasáže z procesního práva, Základy konfesního práva.

6.2.2. Výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy

Výuka církevně-právních předmětů byla na Právnické fakultě Univerzity Karlovy obnovena po roce 1990, a to přednáškami Prof. JUDr. Jiřího Rajmunda Tretery. Od akademického roku 1990/1991 se zde začalo přednášet „Platné církevní právo“, v jehož realizaci se dnes pokračuje s mírně změněným názvem „Církevní právo“. Od akademického roku 1993/1994 byla výuka církevně-právní problematiky rozšířena o další tři specializované předměty, a to sice „Právní dějiny církví“, „Manželské a procesní právo církevní“ a „Správní a majetkové právo církevní“. V akademickém roce 1996/1997 bylo spektrum předmětů doplněno o „Konfesní právo“, přičemž od této doby zůstává struktura církevně-právních předmětů na fakultě stabilní; přibyl pouze „Vědecký seminář z církevního a konfesního práva“ pro zájemce o bližší studium oboru. Od roku 2002/2003 přednáší společně s Prof. Treterou tyto předměty také Doc. JUDr. et ICLic. Záboj Horák, LL.M., Ph.D.⁴⁵¹

Předmět „Církevní právo“ je historickým úvodem k platnému církevnímu právu a týká se všech církví a náboženských společností působících legálně v ČR. Zaměřuje se na jejich vlastní legislativní činnost a strukturu. V jednotlivých přednáškách jsou studenti seznamováni s právními prameny a obecnými normami katolické církve, zaměřují se na vlastní správní akty, pojetí fyzických a právnických osob v církvi, ale věnují se také moci svěcení. Přednášky blíže seznamují se strukturou československé

⁴⁵¹ Srov.: *Seznamy přednášek PF UK 1990-1997*, Archiv UK

církve evangelické, československé církve husitské nebo pravoslavné a jejich právem.⁴⁵²

Předmět „Právní dějiny církví“ se zabývá otázkou pokoncilních konkordátů a problematikou státu a církve v různých historických epochách. Zvláštní pozornost je věnována právu v izraelské pospolitosti od nejstarších dob, organizaci prvotního křesťanství a ranému církevnímu právu.⁴⁵³

Přednášky z „Manželského a procesního práva církevního“ se věnují shodám a různostem v pojetí manželství a právní úpravě svátostí obecně. Věnují se také různým druhům manželství, jeho překážkám, platnosti, konvalidaci, licenci a delegaci. V rámci předmětu je také přednášeno ordinační právo různých církví. Přednášky se zaměřují také na skutkové podstaty trestního práva církevního, na kanonicko-právní delikty a trestní řízení či řízení kárné (v reformačních církvích).⁴⁵⁴

„Správní a majetkové právo církevní“ je předmětem, ve kterém se studenti zabývají správou duchovních a časných záležitostí. Obsahem jednotlivých přednášek jsou výkonná a správní moc katolické církve, pravomoci papeže, římská kurie, účel církevního majetku, řeholní a farní správa. Předmět také reflektuje správu a správní řízení církví evangelických, pravoslavné, starokatolické a dalších.⁴⁵⁵

V „Konfesionálním právu“ jsou studenti seznamováni s vývojem státních předpisů a konkordátního práva u nás od dob osvícenství. Jednotlivé přednášky si všímají vztahu církve s dalšími právními odvětvími, např. s pracovním, rodinným a majetkovým právem, nebo se zabývají podmínkami působnosti církví v oblasti zdravotnické, vzdělávací, charitní, pohřební apod.⁴⁵⁶

⁴⁵² Srov.: popis předmětu „Církevní právo“ ve Studijním informačním systému Univerzity Karlovy

⁴⁵³ Srov.: popis předmětu „Právní dějiny církví“ ve Studijním informačním systému Univerzity Karlovy

⁴⁵⁴ Srov.: popis předmětu „Manželské a procesní právo církevní“ ve Studijním informačním systému Univerzity Karlovy

⁴⁵⁵ Srov.: *Seznamy přednášek PF UK 1990-2015*, Archiv UK

⁴⁵⁶ Srov.: popis předmětu „Konfesionální právo“ ve Studijním informačním systému Univerzity Karlovy

„Na tomto vědeckém semináři jsou rozebírány různé problémy církevního práva církví registrovaných v České republice, a to z historického i soudobého hlediska. Témata jsou stanovována po dohodě účastníků s vyučujícími.“⁴⁵⁷

6.2.3. Výuka na teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci

Výuka církevně-právních předmětů byla v Olomouci obnovena ihned v akademickém roce 1990-1991, a to na znovuobnovené Cyrilometodějské teologické fakultě. Výuka je zde spojena zejména se jmény Prof. Edwarda Góreckého, Doc. Františka Poláška⁴⁵⁸ a Prof. Damiána Němce⁴⁵⁹. Konstituují se nové předměty, které odrážejí problematiku vycházející z nového Kodexu kanonického práva z roku 1983. Předměty s názvem „Církevní právo“ jsou tak číslovány a povětšinou obsahují i název konkrétní kodexové knihy nebo její ucelené části, o které pojednávají. Manželské právo je samostatně vyučováno jen před zavedením těchto předmětů v letech 1990-1993. Naopak předmět „Prameny práva“ je vyučován nejprve samostatně, poté také s poznámkou na odkaz k příslušné kodexové knize. „Seminář církevního práva“ je realizován jako dvousemestrální. S výjimkou předmětu „Řeholní právo“, který je takto výlučně tematicky vyučován v letním semestru roku 19995/1996, je struktura předmětů stabilní a minimálně v prvních deseti letech od obnovení výuky na olomoucké teologické fakultě nedoznává dramatických změn.⁴⁶⁰

Od roku 2003 je výuka církevně-právních předmětů modifikována, a to tak, že je přednášen v zimním semestru nově zavedený předmět „Církevní a konfesní právo“ jako povinně volitelný a v letním semestru seminář „Manželství a výchova v církevním právu“⁴⁶¹. Tyto předměty jsou předepsány vždy pro třetí studijní ročník.⁴⁶²

V roce 1991/1992 bylo také otevřeno dálkové studium „Teologie“. S hodinovou dotací až 5 hodin týdně je zde Doc. Damiánem Němcem přednášen dvousemestrální předmět „Církevní právo“ určený pro třetí studijní ročník. Zvláštností tohoto studia je

⁴⁵⁷ Popis předmětu „Vědecký seminář z církevního a konfesního práva“ ve Studijním informačním systému Univerzity Karlovy

⁴⁵⁸ Oba působili na obnově teologické fakultě od roku 1991.

⁴⁵⁹ Působí na teologické fakultě od roku 1998.

⁴⁶⁰ Srov.: *Seznamy přednášek CMTF UK od roku 1990*, Archiv UP

⁴⁶¹ Tuto strukturu přebírá od roku 2010/2011 i nový vyučující Dr. Jiří Dvořáček.

⁴⁶² Srov.: *Seznamy přednášek CMTF UK od roku 1990*, Archiv UP

specializovaný předmět „Církevní právo (pro kandidáty jáhenství)“ pro studenty pátého ročníku, který byl přednášen od roku 1994/1995. V témže roce bylo otevřeno také denní studium oboru „Křesťanská výchova“, kde probíhala výuka obecného předmětu „Úvod do církevního práva“. Obor byl zároveň otevřen i jako dálkový, přičemž zde se realizují tytéž předměty jako v případě dálkového studia teologie, tedy jak obecný předmět „Církevní právo“, tak specializovaný „Církevní právo (pro kandidáty jáhenství)“. V roce 1998/1999 pak výuka církevně-prvních předmětů neprobíhá a od následujícího roku je jen mírně modifikovaná. Denní studium oboru „Český jazyk a literatura“ zavedené také v roce 1994/1995 církevně-první předměty nepředepisuje.⁴⁶³

Obsahová náplň jednotlivých předmětů je poté specifikována následujícím způsobem⁴⁶⁴:

Církevní právo I (Kodex I)

Úvod do církevního práva. První kniha Kodexu: Všeobecné normy. Fyzické a právnické osoby.

Církevní právo II (Kodex II)

Druhá kniha Kodexu: Povinnosti a práva všech křesťanů. Povinnosti a práva laiků. Duchovní. Osobní prelatury. Sdružení křesťanů.

Prameny církevního práva (Kodex IV/2, 3)

Římské právo, starokřesťanské sbírky, Gracián, *Cropus Iuris Canonici*, tridentské sbírky do CIC 1917, dokumenty II. vatikánského koncilu, CIC 1983. Druhá a třetí část IV. knihy Kodexu.

Církevní právo III (Kodex III)

Papež a římská kurie. Místní církve a jejich představení. Řeholní právo. Učitelství úřad církve.

Církevní právo IV. (Kodex IV/1)

Svátosti obecně. Prvních 6 svátostí. Manželství.

⁴⁶³ Srov.: *Seznamy přednášek CMTF UK od roku 1990*, Archiv UP

⁴⁶⁴ *Seznamy přednášek CMTF UP 1999-2000 a 2006/2007*, Archiv UP

Církevní právo V (Kodex VI)

Zločiny a tresty – obecné normy. Jednotlivé zločiny.

Církevní právo VI (Kodex VII)

Procesní právo. Svatořečení a blahorečení.

Seminář církevního práva I.

Praktické problémy z oblasti manželského práva.

Seminář církevního práva II.

Praktické problémy z oblasti procesního práva. Praxe církevního soudu.

Seminář řeholního práva

Ekzeziologické a kanonické základy zasvěceného života, jeho různé formy. Typologie a řízení řeholních institutů. Formace v řeholních institutech. Dále budou probrány vybrané otázky z oblasti řeholního práva dle dohody se studenty.

Základy církevního práva

Základy církevního práva. Nejdůležitější právní instituce katolické církve západního obřadu. Teorie, teologie a historie církevního práva. CIC 1983 – základní normy. Personální právo. Zvěstovatelská a posvěcující služba církve. Majetkové a trestní právo. Konfesní právo. Modely vztahů stát – církev.

Přehled církevního práva I

Základy církevního práva. Nejdůležitější právní instituce katolické církve západního obřadu. Teorie, teologie a historie církevního práva. CIC 1983 – základní normy. Personální právo.

Přehled církevního práva II

Zvěstovatelská a posvěcující služba církve. Majetkové a trestní právo. Konfesní právo. Modely vztahů stát – církev.

Církevní právo pro jáhny (pro KTJ)

Prohloubení látky z oboru církevního práva se zaměřením na službu trvalých jáhnů katolické církve západního obřadu: povinnosti a práva kleriků, výchova kleriků, úkoly jáhna ve zvěstovatelské a posvěcující službě církve, část trestního práva.

Ekumenismus v právním pohledu

Právní pohled na příčiny rozdělení v církvi. Počátky sjednocování, Ferrarsko-Florentský sněm. Unionismus, rozdíl mezi schismatem východním a západním. Kodex z roku 1917 – pravidla pro udělování svátostí a vzájemná sdílení, názory kanonistů a teologů. Velehradské kongresy – snaha o zmírnění vzájemného napětí, pokusy o dialog (náznaky ekumenismu).

Konfesní právo – konkordáty

Současná podoba vztahu mezi státem a církvemi ve světle nauky II. vatikánského koncilu. Pojetí konkordátů. Hlavní oblasti řešené problematiky: ochrana autonomie církve, postavení veřejných a soukromých církevních právnických osob, svoboda ve vytváření struktury církve a obsazování úřadů, ochrana manželství a rodiny, výuka náboženství a katolické školy.

6.2.4. Výuka na právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci

„Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci byla obnovena zákonem č. 35/1946 Sb., o obnovení olomoucké Univerzity, avšak v minulém totalitním režimu nemohla svou činnost zahájit. O zahájení činnosti PF UP rozhodl Akademický senát Univerzity Palackého v Olomouci v souladu se zákonem o vysokých školách svým usnesením ze dne 23. ledna 1991. Svou činnost zahájila PF UP přijímacím řízením do 1. ročníku dne 25. června 1991 (písemná část) a 4. července 1991 (ústní část) a výukou dne 22. září 1991. PF UP zajišťuje vysokoškolské magisterské studium v oboru „právo“. Magisterský program je zaměřen na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti. Standardní doba studia je pět let. Studium se

řádně ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce.⁴⁶⁵

Ihned v roce 1992 byla zahájena výuka církevně-prvních předmětů, která je na této fakultě je spojena především se jménem Doc. JUDr. Jiřího Kejře, DrSc., kterého od roku 1994/1995 vystřídal ve výuce Doc. Lic. Damián Němec, Dr.⁴⁶⁶

Přestože v námi sledovaném období let 1918-1989 nebyla výuka na této fakultě realizována, jistě stojí za zmínku, že po roce 1989 se jednalo o jedinou právnickou fakultu v Česku, která předepisovala výuku církevního práva svým studentům jako povinnou. Přestože v roce 1992/1993 byla tato výuka realizována pouze formou semináře a v roce 1993/1994 byly vypsány pouze „Dějiny církevního práva“ opět jako seminář, stává se v letech 1994-2002 „Církevní právo“ předmětem povinným. Je realizován jako dvousemestrální výuka v hodinové dotaci dvě hodiny týdně a v letech 1995-2001 je k němu v letním semestru vypisován ještě zvláštní seminář.

Zpočátku se u předmětu „Církevní právo“ objevovala poznámka „Předmětem kursu nebudou dějiny církevního práva, nýbrž platné kanonické právo“, přičemž v detailu je obsahová náplň předmětu popisována takto:

„Základní kurz je určen pro všechny studenty. Obsahuje nezbytné informace pro základní přehled o charakteru, rozsahu, historii a současné podobě církevního práva. V základním kursu jsou probírány následující tematické okruhy:

1. Úvod do církevního práva

Specifika církevního práva jako práva s náboženským základem. Prameny existence (fontes essendi seu existendi) církevního práva.

2. Historie církevního práva

Tato část je zaměřena na fontes cognoscendi církevního práva. Zabývá se vývojem církevního práva od jeho základů v judaismu (ius antiquum) až po jeho systematické zpracování v období vrcholného středověku (ius novum) a centralizovanou kodifikaci v období novověku (ius novissimum). Kodifikace katolického církevního práva v 20. století – CIC/1917, CIC/1983, CCEO (1990).

⁴⁶⁵ Seznamy přednášek CMTF UP 2001-2002, Archiv UP

⁴⁶⁶ Srov.: Seznamy přednášek PF UK od roku 1990, Archiv UP

Do historie církevního práva je včleněn historický přehled různých modelů vztahu stát – církev: Dualismus, césaropapismus, papalismus, jurisdikcionalismus, státní náboženství, odluka, systém koordinace. Doplněním této části je přehled mezinárodně-právního postavení Apoštolského stolce a jeho aktivní legace.

3. Platné církevní právo

Tato část je zaměřena na platné církevní právo početně největších křesťanských církví v ČR. Proto se tu probírá i základní charakteristika státně registrovaných církví a náboženských společností v ČR, dále základní právní instituce římskokatolické církve (personální právo, struktura řízení, církevní školství, předpisy ohledně svátostí – především manželské právo, zásady majetkového práva, trestní právo), českobratrské církve evangelické (členství v církvi, struktura řízení, předpisy ohledně svátostí, konfirmace a manželství) a československé církve husitské (bude-li alespoň z větší části ukončena právě probíhající transformace právního řádu této církve).

Tato část je doplněna o historický vývoj konfesního práva na území ČR a popis jeho současné podoby.⁴⁶⁷

6.2.5. Výuka na Právnické fakultě Masarykovy Univerzity v Brně

„Polistopadový vývoj si vyžádal návrat i některých tradičních studijních disciplín, pro které v předcházejícím období nebylo místo. Jednou z nich je i tzv. církevní právo, které patří k povinně volitelným předmětům. Koncepce výuky církevního práva vychází z jeho tzv. širšího pojetí, přičemž zahrnuje úpravu kanonicko-právní i úpravu konfesněprávní. Stávající koncepce leží především v popisu vývoje a vztahů kanonického a konfesního práva a ve výkladu nejdůležitějších institutů. Významné místo má i demonstrace historických formálních pramenů kanonického práva od dob počátků křesťanství až po oba kanonicko-právní kodexy z roku 1917 a 1983. Výuka je vedena v nestranném laickém duchu, přičemž hlavním cílem je seznámit s problémem a problém popsat a nezaujatě vysvětlit. Z nestrannosti vychází i to, že součástí výuky je část věnovaná vývoji nekatolických náboženských komunit, včetně jejich interních úprav. Předmět nezapomíná ani na nekřesťanská díla a právní instituty judaismu a islámu.“⁴⁶⁸

⁴⁶⁷ *Seznamy přednášek PF UP 1997-1998*, Archiv UP

⁴⁶⁸ *Seznamy přednášek PF MU 1993-1994*, Archiv UP, str. 25

Od roku 1990/1991 je tedy obnovena výuka církevně-prvních předmětů i na Masarykově univerzitě v Brně a je spojena zejména s osobou JUDr. Michala Lampartera, Ph.D., který zde začíná přednášet obecný předmět „Církevní právo“, a to jako povinně volitelný. Předmět je s hodinovou dotací dvě hodiny týdně semestrální; v letech 1900-1995 je přenášěn pouze v letním, poté pouze v zimním semestru.⁴⁶⁹

Od roku 1992/1993 je na brněnské právnické fakultě nově zavedeno dálkové studium práva, ovšem církevní právo zde není explicitně předepsáno, podobně jako není zmíněno při zavedení postgraduálního studia od roku 1997/1998.⁴⁷⁰

6.2.6. Výuka na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích byla založena roku 1991⁴⁷¹ sloučením existujících fakult pedagogické a provozně-ekonomické a založením několika dalších. Do roku 2009 se univerzita rozšiřovala o další fakulty, jejich počet se stabilizoval na osm. Historicky však na univerzitě existovalo fakult celkem devět, neboť jedna z nich svazek univerzity opustila.

Pro výuku církevně-právních předmětů je klíčovou Teologická fakulta, která byla zřízena ihned v roce 1991. Jejími prvními vyučujícími v oblasti církevního práva se stali Prof. Jiří Rajmund Tretera z Právnické fakulty Univerzity Karlovy (působil na fakultě v letech 1993-1994), Prof. Antonín Ignác Hrdina z Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy (působil na fakultě v letech 1994-1996) a ICDr. Libor Botek z Arcidiecéze olomoucké (působil na fakultě v letech 1997-2000). Výuka církevního práva probíhala ve čtyřech semestrech v oboru „Teologie“, který byl primárně určen salesiánským a petrinským bohoslovcům a laikům. Dva semestry se přednášelo v oborech „Pastorační asistent“ a „Učitel náboženství a etiky“.

Od roku 2000 se stal přednášejícím předmětů s církevně-právní problematikou Doc. Jiří Kašný, který byl v letech 2002-2008 rovněž děkan Teologické fakulty. Od roku

⁴⁶⁹ *Seznamy přednášek PF MU od roku 1990*, Archiv MU

⁴⁷⁰ *Seznamy přednášek PF MU od roku 1990*, Archiv MU

⁴⁷¹ Zákon České národní rady č. 314/1991 Sb. ze dne 28. září 1991

2005/2006 pak přednášeli spolu s Doc. Stanislavem Příbylem, který převzal církevně-právní výuku na fakultě po odchodu Doc. Kašného a přednáší ji dodnes. Detailní soupis předmětů a jejich identifikace s konkrétními vyučujícími bude předmětem nadcházejícího výzkumu v archivu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Od akademického roku 2004/2005 jsou přednášeny předměty s církevně-právní tematikou ve stabilní struktuře. Jedná se především o návaznost předmětů „Církevní právo 1-4“, které jsou přednášeny ve čtyřech po sobě následujících semestrech⁴⁷². S výjimkou let 2008-2013 se také přednášel vždy v zimním semestru předmět „Konfesní právo“, zatímco přednášky „Rozvod a neplatnost manželství“ pokračují v daném období bez přerušení výukou v letním semestru.

Podobnou strukturu se stejným obsahovým vymezením má výuka církevně-právních předmětů v kombinovaném studiu do roku 2011. Zde se předmět „Církevní právo 1“ vyučuje od zimního semestru akademického roku 2011/2012 a „Církevní právo 2“ pak od letního semestru téhož roku. V následujícím akademickém roce začíná výuka pro druhý ročník kombinovaného studia, a jsou tudíž zařazeny v zimním a letním semestru předměty „Církevní právo 3“ a „Církevní právo 4“. „Rozvod a neplatnost manželství“ se přednáší od letního semestru akademického roku 2012/2013. Konfesní právo se v kombinované studijní formě nepřednáší.

Předmět „Církevní právo 1“ je přednášen vždy v zimním semestru daného akademického roku a je zakončen zápočtem v písemné formě. Frekventanti se v něm seznámí s úvodem do dějin kanonického práva a s jeho obecnými normami. Věnují se také struktuře církevní organizace, ústavnímu právu církevnímu a srovnání kanonického práva západního s východním. Jeho klíčovým obsahem jsou proto první dvě knihy Kodexu kanonického práva a jejich paralely v právu východním.⁴⁷³

Předmět „Církevní právo 1“ je přednášen vždy v letním semestru jako návazný, je zakončen písemnou zkouškou a zaměřen především na právo manželské. Jeho obsahem jsou jak právní aspekty uzavírání manželství, tak normy, které upravují přípravu ke sňatku. Probírány jsou také obtížné manželské a rodinné situace jako je rozvod,

⁴⁷² Pouze v letech 2005-2008 byla látka rozvrstvena jako dvousemestrální.

⁴⁷³ Srov.: popis předmětu „Církevní právo 1“ v Informačním systému STAG Jihočeské univerzity.

neplatnost manželství a druhý sňatek. Důraz je kladen na právní formu uzavírání manželství, manželské překážky a manželský souhlas. Předmět se věnuje také právním aspektům manželského života podle církevního i světského práva.⁴⁷⁴

„Církevní právo 3“ navazuje na předchozí semestr a je věnováno sakramentální problematice; jeho základem je tedy čtvrtá kniha Kodexu kanonického práva. Přednášky jsou zaměřeny na právní aspekty udělování svátostí a svátostin s důrazem na církevní pohřeb. Předmět se věnuje kanonickým aspektům posvěcující služby církve i ekumenickým vztahům v oblasti svátostného slavení a eklesiologii. Nepomíjí ani problematiku posvátných dob a míst. Předmět je zakončen písemným zápočtem.⁴⁷⁵

Předmět „Církevní právo 4“ je zakončen písemnou zkouškou a jeho cílem je uvést posluchače do těchto konkrétních oblastí kanonického práva: prorocká služba církve, majetkové právo církevní, trestní právo církevní a procesní právo církevní. Předmět tedy kopíruje do značné míry strukturu třetí, páté, šesté a sedmé knihy Kodexu kanonického práva.⁴⁷⁶

Předmět „Konfesní právo - vztah státu a církví“ je koncipován jako semestrální s povinnou účastí studentů na seminářích a tvorbou komparativní eseje vztahů státu a církví v Česku ve srovnání s jiným vybraným státem. Seminář se nezabývá pouze dějinami vztahu státu a církví nebo ústavním právem ČR či smluvním právem konkordátním, ale věnuje pozornost také obecným modelům vztahů se státem, veřejnému působení církví nebo manželství a rodině v konfesním právu. Seminář také reflektuje aktuální problematiku financování církví na pozadí majetkového vyrovnání a ekumenickým vztahům napříč církvemi. Jedná se o předmět zapisovaný volitelně.⁴⁷⁷

Volitelně zapisovaný předmět „Rozvod a neplatnost manželství“ tematicky navazuje na předmět „Církevní právo 2“ jako jeho praktické pokračování. Studenti v jeho rámci řeší zadané manželské kauzy, a to jak z pohledu profánního, tak kanonického práva. Z tohoto důvodu je předchozí znalost teorie manželského práva nezbytným vstupním předpokladem. Předmět objasňuje pojmy rozvodu, rozluky, nulity či zneplatnění

⁴⁷⁴ Srov.: popis předmětu „Církevní právo 2“ v Informačním systému STAG Jihočeské univerzity

⁴⁷⁵ Srov.: popis předmětu „Církevní právo 3“ v Informačním systému STAG Jihočeské univerzity

⁴⁷⁶ Srov.: popis předmětu „Církevní právo 4“ v Informačním systému STAG Jihočeské univerzity

⁴⁷⁷ Srov.: popis předmětu „Konfesní právo - vztah státu a církví“ v Informačním systému STAG Jihočeské univerzity

manželství, věnuje se manželskému právu ve světské i církevní jurisdikci, jakož i platné úpravě rozvodů dle sekulárního práva na jedné straně a vadám manželského souhlasu dle práva kanonického na straně druhé. Velmi cenným obsahem předmětu jsou také rozborů konkrétních manželských kauz.

Předměty nejsou obsahově rozlišeny pro denní a kombinovanou formu studia, liší se pouze výší předepsané výukové dotace. Zatímco v denním studiu jsou církevně-právní předměty vypsány s dotací dvouhodinovou (pouze „Rozvod a neplatnost manželství“ v rozsahu hodin tří), je v kombinovaném studiu určeno celkové hodinové pensum v rámci semestru. „Církevní právo 1 a 2“ jsou přednášeny v rozsahu osmi hodin za semestr, „Církevní právo 3 a 4“ jsou přednášeny v rozsahu šestihodinovém. Konfesní právo se v kombinované formě nepřednáší a pro „Rozvod a neplatnost manželství“ není semestrální dotace předepsána.

6.2.7. Výuka na právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni

Západočeská univerzita v Plzni byla založena roku 1991⁴⁷⁸ sloučením Vysoké školy strojní a elektrotechnické a Pedagogické fakulty. Do roku 2008 se univerzita rozšiřovala o další fakulty, jejichž počet se stabilizoval na devět.

Výuka předmětů s církevně-právním zaměřením probírá na Právnické fakultě Západočeské univerzity od roku 1993. Prvním vyučujícím církevního práva na fakultě byl Doc. JUDr. Miroslav Černý, Ph.D., kterého v roce 1997 vystřídal Prof. JUDr. ICDr. Antonín Ignác Hrdina, DrSc. a zavedl novou předmětovou skladu.

Od roku 1997 byl pro výuku církevního práva zaveden systém dvou semestrálních návazných předmětů pod názvem „Kanonické právo 1“ a „Kanonické právo 2“ přednášených v obou případech v rozsahu tří výukových týdenních hodin vždy v době jednoho akademického roku. V zimním semestru jsou probírány především dějiny a teorie práva, v letním poté převážně platné právo kanonické.⁴⁷⁹

⁴⁷⁸ Zákon České národní rady č. 314/1991 Sb. ze dne 28. září 1991

⁴⁷⁹ Od roku 2008/2009 přibýly k těmto předmětům navíc ještě přednášky z „Konfesního práva“, které jsou přednášeny JUDr. Mgr. Václavem Valešem, Ph.D.

Cílem předmětu „Kanonické právo 1“ je seznámit posluchače s vývojem práva od apoštolských dob. Jsou probírány jednak právní dějiny (Gratiánův dekret, Corpus Iuris Canonici, moderní kodifikace), jednak je objasňován vztah a postavení kanonického práva k ostatním právním vědám, a to jak v současnosti, tak historicky. Předmět se dále věnuje konstituování církve a jejích organizačních struktur, formálním pramenům práva platného, systematické kanonického práva a jeho aplikaci a realizaci. Stranou nezůstává ani otázka kanonicko-právní odpovědnosti a deliktů včetně právních záruk v církvi a její jurisdikční moci. Předmět je zakončen zkouškou.⁴⁸⁰

„Kanonické právo 2“ navazuje na výuku v zimním semestru, přičemž obrací pozornost studentů k vybraným tématům platného práva katolické církve, jako jsou: práva a povinnosti křesťanů, řeholní právo, magisteriální, sakramentální a ordinační právo. Předmět také reflektuje církevní právo manželské, majetkové, trestní a procesní. Pozornost je rovněž věnována právním otázkám udělování svátostí a apoštolské posloupnosti. Předmět je zakončen zkouškou.⁴⁸¹

Předmět „Konfesní právo“ objasňuje frekventantům základní modely vztahu státu a církví, a to od starověku až po současnou konfesně-právní úpravu českou. V přednáškách jsou studenti postupně seznamováni s vývojem konfesního práva od Římské říše, přes středověk, reformaci, konfesně-právní úpravy v Rakouské monarchii, až po vývojové zvraty ve dvacátém století. Přednášky si také všímají aktuálních problematik právního postavení církví, jejich financování, možností jejich veřejného působení (zejména v oblasti vězeňství, médií, zdravotnictví apod.) a ochrany náboženských práv. Předmět je zakončen zkouškou.⁴⁸²

6.2.8. Výuka na právnické fakultě Panevropské vysoké školy

Panevropská vysoká škola je soukromou vysokou školou založenou v roce 2004 na Slovensku. Škola sídlí v Bratislavě a má pět fakult včetně zakládající fakulty právnické. Škola byla totiž založena pod názvem Bratislavská vysoká škola práva, po rozšíření

⁴⁸⁰ Srov.: popis předmětu „Kanonické právo 1“ v Informačním systému STAG Západočeské univerzity

⁴⁸¹ Srov.: popis předmětu „Kanonické právo 2“ v Informačním systému STAG Západočeské univerzity

⁴⁸² Srov.: popis předmětu „Konfesní právo“ v Informačním systému STAG Západočeské univerzity

působnosti a získání dalších akreditací však změnila svůj název a zřídila další fakulty,⁴⁸³ z nichž dvě působí i v zahraničí, konkrétně v Česku a Rakousku. Právnická fakulta Panevropské vysoké školy zřídila v Česku pobočky v Praze, Brně a Ostravě. Studenti studující na této slovenské škole, byť v Česku, získávají také po úspěšném absolvování studií slovenské akademické tituly, které jsou ovšem v Česku uznávány jako rovnocenné⁴⁸⁴. Mají také status studenta.

Církevně-právní předměty se na Panevropské vysoké škole vyučují od akademického roku 2009/2010, tedy od doby, kdy byla česká pobočka právnické fakulty uvedena do provozu. V seznamu přednášek figurují dvě takovéto přednášky, a to sice „Církevní a kanonické právo“, které je určeno pro letní semestr prvního ročníku a zařazeno v kategorii povinně-volitelných předmětů. Předmět je věnován především kanonickému právu obsaženému v aktuálním Kodexu kanonického práva z roku 1983.

V kategorii volitelných předmětů se nachází v zimním semestru druhého ročníku přednáška „Vztah státu a církve / Konfesní právo“, která se zaměřuje především na české konfesní právo s tím, že koncem semestru je komparativní metodou srovnává s konfesním právem slovenským. Toto složení předmětů je stabilní a je zachováno po celou dobu realizace studia.

Jediným vyučujícím těchto předmětů je Doc. ThDr Jiří Kašný, Th.D. – bývalý děkan teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v letech 2002-2008.

6.2.9. Aktivity Společnosti pro církevní právo – neformální vzdělávání

„ Na půdě Právnické fakulty v Praze byla na jaře roku 1994 založena Společnost pro církevní právo, sdružující v současné době již více než 250 zájemců o církevní a konfesní právo z celé České republiky, ze Slovenska, Německa a některých dalších zemí. Pořádá od počátku cyklus pravidelných přednášek pod názvem *Působení práva ve společnosti a církvi*, od roku 1995 vydává časopis *Revue církevního práva*, půjčuje především studentům odborné publikace z vlastní knihovny. V září roku 1996

⁴⁸³ v rozmezí let 2005-2011

⁴⁸⁴ Na základě dohody vlád ČR a SR o vzájemném uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání č. 33/2001 Sb. m. s. ze dne 23. března 2001.

Společnost uspořádala na právnické fakultě v Praze první *Pražskou mezinárodní konferenci o církevním a konfesním právu*. Místní skupina Společnosti pro církevní právo v Brně byla na půdě právnické fakulty Masarykovy univerzity ustavena v září roku 1995. Pořádá v Brně pravidelné přednášky a každoročně svolává na brněnskou fakultu celonárodní konferenci na téma *Církev a stát*.⁴⁸⁵

⁴⁸⁵ TRETERA, *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka*, s. 261

7. Strukturované medailonky přenášejících

7.1. Vratislav Bušek⁴⁸⁶

základní údaje

jméno	Prof. JUDr. Vratislav Bušek
narození	14. 5. 1897 v Praze
úmrť	12. 6. 1978 v New Yorku

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
10. 1. 1920	Univerzita Karlova	právnícká	
1920-1920	Univerzity v Paříži a Římě		
30. 12. 1921	Univerzita Karlova	právnícká	Doc.
1924	Univerzita Karlova	právnícká	mř.Prof.
1929	Univerzita Karlova	právnícká	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1922-1924	Univerzita Karlova	právnícká	
1924-1938	Univerzita Komenského Bratislava	právnícká	
1931-1932	Univerzita Komenského Bratislava	právnícká	děkan
1936-1937	Univerzita Komenského Bratislava		rektor
1938	Univerzita Komenského Bratislava	právnícká	děkan
1938-1939	Masarykova Univerzita Brno	právnícká	
1945-1949	Univerzita Karlova	právnícká	

Zásadní publikační práce

vydání	název
1922	Církev, stát a jinověrci v Codexu iuris canonici
1924	Prameny poznání historie církevního práva
1925	Církevní soudnictví ve věcech civilních v římské říši v I.-IV. století
1926	Poválečné konkordáty
1927	Studium práva církevního a jeho metody
1929	Dějiny práva církevního
1930	Poměr státu k církvím. Všeobecný historický přehled
1931	Československé církevní zákony
	Historický úvod do československého práva konfesního

⁴⁸⁶ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnícké fakultě Univerzity Karlovy*, s. 257-258

Srov.: KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek*, s. 26-27

Srov.: KINDL, Vladimír. *Život a dílo Prof. JUDr. Vratislava Buška*, s. 4-5.

Srov.: *Seznamy přednášek PF UK 1922-1949*, Archiv UK

7.2. František Čáda⁴⁸⁷

základní údaje

jméno	Prof. JUDr. František Čáda
narození	30. 5. 1895 v Praze
úmrť	10. 10. 1975 v Brně

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1919	Univerzita Karlova	právnícká	JUDr.
po 1919	Univerzita Karlova	filosofická	
1923	Univerzita Karlova	právnícká	Doc.
1926	Masarykova univerzita	právnícká	mř.Prof.
1933	Masarykova univerzita	právnícká	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1926-1948	Masarykova univerzita	právnícká	
1936-1937	Masarykova univerzita	právnícká	děkan
1945-1948	Masarykova univerzita	právnícká	děkan

Zásadní publikační práce

vydání	název
1925	Archivy a právní prakse: Několik styčných bodů
1925	České rukopisy právnícké v Národní knihovně ve Vídni
1926	Československá literatura právnícká a státovědecká vydaná od počátku republiky v letech 1918-1925
1928	České právní knihy v době předhusitské

⁴⁸⁷ Srov.: Soupis děl Františka Čády v Databázi Národní knihovny ČR (http://aleph.nkp.cz/F/?ccl_term=wau=jk01020926+or+wkw=jk01020926&func=find-c&local_base=skc)

Srov.: Životopis Prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776)

Srov.: Životopis Prof. Čády na stránkách Masarykovy univerzity v Brně (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikov-era/frantisek-cada/>)

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

7.3. Rudolf Dominik⁴⁸⁸

základní údaje

jméno	Prof. JUDr. Rudolf Dominik
narození	6. 10. 1889 v Boskovicích
úmrť	23. 7. 1951 v Praze

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1914	Vídeňská univerzita	právnícká	JUDr.
	Vídeňská univerzita	filosofická	
	Vídeňská univerzita	státních věd	
1919	Vysoká škola technická Brno		soukr.Doc.
1919	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	mř.Prof.
1924	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1930-1931	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	děkan
1939-1940	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	děkan
1935-1939	Poslanec Národního shromáždění		

Zásadní publikační práce

vydání	název
1922	Grundriss des tschechoslowakischen Verwaltungsrechtes
1929	Nástin československého práva bankovního a bursovního
1937	O autonomii univerzit
1937	O zastavení práv z vynálezu
1943	Die Nutznießung des Angestellten aus einer dienstlichen Erfindung

⁴⁸⁸ Srov.: Životopis Prof. Dominika na stránkách Encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5153)

Srov.: Soupis děl Rudolfa Dominika v Databázi Národní knihovny ČR (http://aleph.nkp.cz/F/?ccl_term=wau=jk01022700+or+wkw=jk01022700&func=find-c&local_base=skc)

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

7.4. Kamil Henner⁴⁸⁹

základní údaje

jméno	Prof. Kamil Henner
narození	2. 7. 1861 v Plzni
úmrtí	9. 5. 1928 v Praze

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1884	Univerzita Karlova	právnícká	
1887	Univerzita Karlova	právnícká	Doc.
11. 2. 1894	Univerzita Karlova	právnícká	mř.Prof.
1. 10. 1900	Univerzita Karlova	právnícká	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
do 1928	Univerzita Karlova	právnícká	
1914-1915	Univerzita Karlova		rektor

Zásadní publikační práce

vydání	název
1892	O rakouských zákonech amortisačních
1918	Základy práva kanonického - 1. sešit
	Základy práva kanonického - 2. sešit
	Základy práva kanonického - 3. sešit
	Základy práva kanonického - 4. sešit
1920	Poměr státu k církvím
1924	Stručný přehled formálních pramenů církevního práva do kodexu
1925	Vývoj poměru státu k církvi

⁴⁸⁹ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnícká fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 300-301

Srov.: *Seznamy přednášek PF UK 1918-1928*, Archiv UK

7.5. Antonín Hobza⁴⁹⁰

základní údaje

jméno	Prof. Antonín Hobza
narození	6. 1. 1876
úmrť	1954

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1907	Univerzita Karlova	právnícká	Doc.
9. 11. 1911	Univerzita Karlova	právnícká	mř.Prof.
	Univerzita Karlova	právnícká	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
do 1935	Univerzita Karlova	právnícká	

Zásadní publikační práce

vydání	název
1929	Úvod do církevního práva
1931	Poměr mezi státem a církví. Jeho vývoj a přítomný stav

⁴⁹⁰ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnícká fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 302-303

Srov.: TRETERA, Jirí Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnícké fakultě Univerzity Karlovy*, s. 256-257

Srov.: *Seznamy přednášek PF UK 1918-1935*, Archiv UK

7.6. Ernst Hoyer⁴⁹¹

základní údaje

jméno	Prof. Ernst Hoyer
narození	8. 12. 1890
úmrť	1955
kněžské svěcení	
příslušnost k řádu	

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1915	Univerzita Karlova – německá	právnícká	JUDr.
1924	Univerzita Karlova – německá	právnícká	Doc.
1931	Univerzita Karlova – německá	právnícká	rozšřf. Doc.
1933	Univerzita Karlova – německá	právnícká	mř.Prof.
1936	Univerzita Karlova – německá	právnícká	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1932-1941	Univerzita Karlova – německá	právnícká	

Zásadní publikační práce

vydání	název
1929	Das Sprachenrecht des Sachsenspiegels
	Ordensrecht und Arbeitsrecht
	Der Arzt im Tschechoslowakischen Recht

⁴⁹¹ Srov.: HORÁK, Zboj. *Právnícká fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 307-308

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1932-1941*, Archiv UK

7.7. Jan Jaroš⁴⁹²

základní údaje

jméno	Prof. JUDr. Jan Jaroš
narození	18. 1. 1909 v Českých Budějovicích
úmrť	21. 3. 1985v Českých Budějovicích
kněžské svěcení	1933
příslušnost k řádu	Redemptoristé

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1933	Teologické učiliště v Obořišti		absolutorium
1937	Papežská lateránská univerzita		
1937	Papežská lateránská univerzita		Doc.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1937-1945	Papežská lateránská univerzita		
1945-1950	Teologické učiliště v Obořišti		
1973-1976	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		

Zásadní publikační práce

vydání	název
1939	Impedimenta matrimonialia apud Bulgaros Unitos
1972	Pomocný materiál pro studium církevního práva
1975	Kapitoly o manželství
70. léta	Trestní právo

⁴⁹² Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990s.* 164-165

Srov.: HANUŠ Jiří: *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*, s. 60

Srov.: *Seznamy přednášek Bohoslovecké fakulty 1973-1976, Litoměřický fond, Archiv UK*

7.8. Josef Kasan⁴⁹³

základní údaje

jméno	Prof. PhDr. JUDr. Josef Kasan
narození	19. 2. 1905 v Miloticích, okr. Kyjov
úmrť	19. 10. 1965 v Praze
kněžské svěcení	1933
příslušnost k řádu	premonstráti

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1933	Univerzita Karlova	teologická	
1935-1939	Masarykova univerzita Brno	filosofická	
16. 3. 1939	Masarykova univerzita Brno	filosofická	PhDr.
1939-1946	Masarykova univerzita Brno	právnícká	
27. 9. 1946	Masarykova univerzita Brno	právnícká	JUDr.
1947-1948	Mezinárodní katolická univerzita Miláno		
2. 10. 1950	Univerzita Karlova	teologická	Doc.
12. 12. 1951	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1951-1953	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		

Jiná církevní povolání

datum	pozice
	oficiál církevního soudu

Zásadní publikační práce

vydání	název
1952	Prameny církevního práva. Dějinný vývoj

⁴⁹³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 169

Srov.: HANUŠ Jíří: *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*, s. 66

Srov.: *Seznamy přednášek Bohoslovecké fakulty 1951-1953, Litoměřický fond, Archiv UK*

7.9. Adolf Kindermann⁴⁹⁴

základní údaje

jméno	Prof. Adolf Kindermann
narození	9. 8. 1889 v Novém Hraběcí
úmrť	23. 10. 1973 ve Frankfurtu nad Mohanem
kněžské svěcení	24. 6. 1924 v Římě
biskupské svěcení	8. 9. 1966, hlavní světitel: biskup Heinrich Maria Janssen

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1924	Řím		Dr.
1928-1931	Řím		
1934	Univerzita Karlova - německá	teologická	Doc.
1. 10. 1937	Univerzita Karlova - německá	teologická	mř.Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1936-1945	Univerzita Karlova - německá	teologická	
1940-1940	Univerzita Karlova - německá	teologická	proděkan
1943-1944	Univerzita Karlova - německá	teologická	proděkan
od 1946	Vysoká teologicko-filosofická škola, Königstein		zakladatel

Jiná církevní povolání

datum	pozice
od 1966	světící biskup hiledsheimský
od 1966	titulární biskup utimmirský

Zásadní publikační práce

vydání	název
1937	De statu ecclesiastico-civili in Republica Cecoslovacha
1937	Die kirchenrechtliche Stellung systematisierter Katecheten in der ČSR. Eine rechtlich-pastorelle Studie

⁴⁹⁴ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 249-250
Srov.: *Seznamy přednášek UK 1936-1945*, Archiv UK

7.10. Jan Martinů⁴⁹⁵

základní údaje

jméno	Prof. ThDr. Jan Martinů
narození	10. 8. 1881 v Paskově
úmrť	8. 1. 1940

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1900-1904	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	
1905-1908	Frintaneum (Vídeň)		
1908	Frintaneum (Vídeň)		ThDr.
1913	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	soukr.Doc.
1928	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	mř.Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1923-1940	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	

Zásadní publikační práce

vydání	název

⁴⁹⁵ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae Universitate Cæs: Reg. Francicea Olomucii, str. 78-79 (ab anno 1830)
Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1950*, Archiv UP

7.11. Ludvík Matouš⁴⁹⁶

základní údaje

jméno	prof. ThDr. Ludvík Matouš
narození	17. 8. 1883 v Černovicích
úmrť	15. 1. 1949 v Českých Budějovicích

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1913	Univerzita Karlova	teologická	ThDr.
1936	Katolická fakulta v Bratislavě	teologická	Prof.
1945	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1922-1924	Kněžský seminář v Olomouci		vicerektor
1947	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	děkan

Jiná církevní povolání

datum	pozice
1933	jmenován Papežským komořím
1948-1950	sekretář biskupa Mons. Josefa Matochy
1993	jmenován Papežským prelátem (sv. Jan Pavel II.)

Zásadní publikační práce

vydání	název
1930	Praelectiones ex iure matrimoniali – I. díl
1934	Praelectiones ex iure matrimoniali – II. díl
1935	Praelectiones ex iure canonico – I. díl
1934	Praelectiones ex iure canonico – II. díl
1945	Praelectiones ex iure canonico – III. díl

⁴⁹⁶ Srov.: Archiv Univerzity Palackého v Olomouckého, osobní složka Prof. Matoušů

Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Caes: Reg. Franciscea Olomucii, str. 94-95 (ab anno 1830)

Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1950*, Archiv UP

7.12. Josef Matzke⁴⁹⁷

základní údaje

jméno	Prof. ThDr. Josef Matzke
narození	15. 5. 1901 v Heřmanicích u Opavy
úmrť	1979

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1921-1925	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	
1931	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	ThDr.
1938	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	mř.Prof.
1941	<i>rezignace na místo profesora, po ukončení německé okupace odchod do Německa, kde působil jako farář v diecézi Augsburg.</i>		

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1928-1941	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	
1928-1931	Olomoucký seminář		

Jiná církevní povolání

datum	pozice
1940	Infulovaný probošt (u sv. Mořice v Olomouci)

Zásadní publikační práce

vydání	název
1934	Manželství v pravěku
1937	Pohřbívání na konfesních hřbitovech katolických
1937	Das kirchliche Friedhofs- und Begräbniswesen

⁴⁹⁷ Srov.: Zemský archiv v Opavě, pobočka v Olomouci, Acta Facultatis Theologicae in Universitate Cæs: Reg. Franciscæ Olomucii, str. 90-91 (ab anno 1830)

Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1950*, Archiv UP

Srov.: Československá bibliografická databáze [2016-05-09] <<http://www.cbdb.cz/autor-75421-josef-matzke>>

7.13. Jaroslav Josef Michal⁴⁹⁸

základní údaje

jméno	Prof. ThDr. Jaroslav Josef Michal
narození	5. 9. 1911 v Hluboké nad Vltavou
úmrť	29. 1. 1988 v Litoměřicích
kněžské svěcení	1940
příslušnost k řádu	

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1933-1935	Univerzita Karlova	filosofická	mimoř.
1940	Univerzita Karlova	teologická	
19. 6. 1956	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		ThDr.
5. 2. 1960	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		Doc.
15. 9. 1965	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1953-1972	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		
1970-1972	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		proděkan

Zásadní publikační práce

vydání	název
1958	Kanonické manželské právo s přihlédnutím k platnému právu v Československu
1959	De delictis et poenis
1964	Úvod do kanonického práva
1967	Dějiny pramenů kanonického práva s přihlédnutím k dějinám práva římského
1969	Komentář ke druhé knize Kodexu

⁴⁹⁸ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 183

Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 259

Srov.: *Vzpomínka na profesora Michala*, s. 99

Srov.: *Seznamy přednášek Bohoslovecké fakulty 1953-1972, Litoměřický fond*, Archiv UK

7.14. Josef Ryška⁴⁹⁹

základní údaje

jméno	Mons. ThDr. JUDr. Josef Ryška
narození	20. 5. 1915 v Novém Jičíně
úmrť	22. 10. 2006 v Nedakonicích

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1937-1945	Nepomucenum (Řím)		
1946	Lateránská univerzita (Řím)		JUDr.
1948	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	ThDr.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1948-1950	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	
1950-1960	ve vazbě		
1960-1966	dělnické profese		
1968-1972	CMTF Litoměřice, pobočka Olomoucs	teologická	

Jiná církevní povolání

datum	pozice
1947-1950	člen Církevního soudu v Olomouci
1948-1950	sekretář biskupa Mons. Josefa Matochy
1993	jmenován Papežským prelátem (sv. Jan Pavel II.)

Zásadní publikační práce

vydání	název
1948	De probatione per ius iurandum in processu criminali canonico
cca 1969	Skripta pro výuku církevního práva určená olomoucké CMTF
1970	Doplňěk církevního práva: Římská kurie. Církevní zákony. Řeholní právo. Procesní právo

⁴⁹⁹ Srov.: Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice (<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>)
Srov.: *Seznamy přednášek UP 1919-1950*, Archiv UP

7.15. Johann Schlenz⁵⁰⁰

základní údaje

jméno	Msgre. Prof. ThDr. Johann Schlenz
narození	27. 12. 1867 v Rádle u Jablonce nad Nisou
úmrť	14. 11. 1939 v Litoměřicích
kněžské svěcení	1892

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1889-1893	Collegium Urbanum de Propaganda Fide		ThDr.
27. 2. 1914	Univerzita Karlova – německá	teologická	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
do 1935	Univerzita Karlova – německá	teologická	
1917-1918	Univerzita Karlova – německá	teologická	děkan

Zásadní publikační práce

vydání	název
1909	Staat und Kirche mit besonderer Rücksicht auf ihre Trennung
1914	Geschichte des Bistums und der Diözese Leitmeritz
1928	Das Kirchenpatronat in Böhmen
1929	Die tschechoslowakische Vefassungsurkunde mit Rücksicht auf ihre kirchenpolitischen Bestimmungen
1930	Das tschechoslowakische Ehegesetz vom 22. Mai 1919 nach dem geltenden bürgerlichen und kirchlichen Rechte
1932	Das interkonfessionelle Gesetz der Tschechoslowaakei von 23. April 1925
1934	Grundriß der staatskirchenrechtlichen Gesetze und Veordnungen der ČSR

⁵⁰⁰ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 262-264
Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1935*, Archiv UK

7.16. Heinrich Singer⁵⁰¹

základní údaje

jméno	Prof. Heinrich Singer
narození	27. 6. 1855 v Brně
úmrť	19. 8. 1934 v Praze

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1872	Vídeňská univerzita	právnícká	Dr.iur.
1879	Vídeňská univerzita		Doc.
1880	Černovice v Bukovině		mř.Prof.
1885	Černovice v Bukovině		Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1881-1891	Černovice v Bukovině		
1886-1887	Černovice v Bukovině	právnícká	děkan
1887-1888	Černovice v Bukovině		rektor
1891-1896	Univerzita Innsbruck		
1896-1930	Karlova Univerzita – německá	právnícká	

Zásadní publikační práce

vydání	název
1893	Beiträge zur Würdigung der Decretistenlitteratur I.
1895	Beiträge zur Würdigung der Decretistenlitteratur II.
1902	Die Summa Decretorum des Magister Rufinus
1924	Kritische Bemerkung zu einer Geschichte der österreichische Konkordate
	Dekretalensammlung des Bernardus Compostelanus Antiquus

⁵⁰¹ Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnícká fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 307

Srov.: REITTERER, H. *Singer Heinrich*, s 295-6

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1930*, Archiv UK

7.17. Alois Soldát⁵⁰²

základní údaje

jméno	Msgre. Prof. ThDr. Alois Soldát
narození	12. 7. 1862 v Opařanech u Třebíče
úmrť	23. 12. 1952 v Praze
kněžské svěcení	12. 7. 1886

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1882-1886	Univerzita Karlova	teologická	
1893	Univerzita Karlova	teologická	ThDr.
1. 4. 1903	Univerzita Karlova	teologická	mř.Prof.
1. 6. 1907	Univerzita Karlova	teologická	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
do 1932	Univerzita Karlova	teologická	
1907-1908	Univerzita Karlova	teologická	děkan
1908-1909	Univerzita Karlova	teologická	proděkan
1911-1912	Univerzita Karlova	teologická	děkan
1912-1913	Univerzita Karlova	teologická	proděkan
1919-1920	Univerzita Karlova	teologická	děkan
1920-1921	Univerzita Karlova	teologická	proděkan

Jiná církevní povolání

datum	pozice
	probošt Kolegiátní kapituly Všech svatých na Hradě pražském

Zásadní publikační práce

vydání	název
1906	O jednosti a nerozlučnosti manželství
1908	Kodifikace zákonů církevních a postulata sněmu vatikánského
1915	O válce po právu přirozeném a mezinárodním
1919-1933	Komentář k CIC1917 – na pokračování v Č.K.D.

⁵⁰² Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 99

Srov.: HORÁK, Zboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 301

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1932*, Archiv UK

7.18. Josef Šíma⁵⁰³

základní údaje

jméno	Msgre. Prof. ThDr. JUDr. Josef Šíma
narození	28. 10. 1889 v Praze
úmrť	16. 11. 1970 v Děčíně
kněžské svěcení	14. 7. 1912

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1908-1912	Univerzita Karlova	teologická	
23. 4. 1921	Univerzita Karlova	teologická	ThDr.
1926-1931	Univerzita Karlova	právnícká	
23. 3. 1931	Univerzita Karlova	právnícká	JUDr.
1931	Pontificium Atheneum ad St. Apollinarem		
22. 6. 1934			Doc.
14. 8. 1937			mř.Prof.
11. 4. 1946			Prof.
2. 10. 1950	Univerzita Palackého v Olomouci		Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1932-1951	Univerzita Karlova	právnícká	
1940-1945	nucená dovolená		
1946-1947	Univerzita Karlova	právnícká	děkan

Zásadní publikační práce

vydání	název
1934	Právo konkordátní a konkordáty po světové válce
1937	Úcta mučedníků v prvních stoletích. Příspěvek k dějinám kanonisace do r. 1000

⁵⁰³ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 104-105

Srov.: VANÁČ Martin: *Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v letech 1891–1939*, s. 173–174.

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1932-1950*, Archiv UK

7.19. Josef Tureček⁵⁰⁴

základní údaje

jméno	Prof. Josef Tureček
narození	1900
úmrť	1979

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1919	Univerzita Karlova	právnícká	
1928	Univerzita Karlova	právnícká	Doc.
1935	Univerzita Karlova	právnícká	mř.Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1929-1979	Univerzita Karlova	právnícká	
1948-1952	Univerzita Karlova	právnícká	děkan

Zásadní publikační práce

vydání	název
1934	Povaha kultových práv k věcem. Příspěvek k dogmatice práva, platného v historických zemích ČSR
1935	Několik myšlenek o významu církevního práva
1936	Kapitoly z konfesního práva československého
1946	Právo, křivda a neprávo
1956	Výbor z textů ke studiu obecných dějin státu a práva

⁵⁰⁴ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnícké fakultě Univerzity Karlovy*, s. 258

Srov.: HORÁK, Zboj. *Právnícká fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 306

Srov.: *Seznamy přednášek UK 1929-1950*, Archiv UK

7.20. Josef Vacek⁵⁰⁵

základní údaje

jméno	Prof. JUDr. Josef Vacek
narození	11. 11. 1875 v Kolíně
úmrť	24. 5. 1930 v Praze

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
	Univerzita Karlova	právnícká	JUDr.
	Univerzita pařížská		
	Univerzita berlínská		

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1919	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	Prof.

Zásadní publikační práce

vydání	název

⁵⁰⁵ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vacka
Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

7.21. Jan Vážný⁵⁰⁶

základní údaje

jméno	Prof. JUDr. Jan Vážný
narození	1. 1. 1891 v Praze
úmrť	18. 4. 1942 v Mauthausen

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1909-1913	Univerzita Karlova	právnícká	
1914	Univerzita Karlova	právnícká	JUDr.
1919-1920	studijní pobyt v Římě u prof. Bonfante		
1920	Univerzita Karlova	právnícká	Doc.
1921	Univerzita Komenského v Bratislavě	právnícká	mř.Prof.
1922	studijní pobyt v Palermu u prof. Riccobono		
1927	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1920-1921	Univerzita Karlova	právnícká	
1921-1927	Univerzita Komenského v Bratislavě	právnícká	
1927-1942	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	
1932-1933	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	děkan

Zásadní publikační práce

vydání	název
1923	Actiones poenales. Pojem a struktura z žalob trestních
1924, 1927	Římské právo obligační I. a II.
1925	Custodia v právu římském
1935	Římský proces civilní
1937	Vlastnictví a práva věcná
1940	Pupilární substituce ve vývoji práva římského (K dějinám vývoje dědického náhradnictví)

⁵⁰⁶ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Vážného

Srov.: Životopis Prof. Vážného na stránkách Encyklopedie města Brna (http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=425)

Srov.: Životopis Prof. Vážného na stránkách Masarykovy univerzity v Brně (<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/jan-vazny/>)

Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

7.22. Ludwig Wahrmund⁵⁰⁷

základní údaje

jméno	Prof. Ludwig Wahrmund
narození	21. 8. 1860 ve Vídni
úmrť	10. 9. 1932 v Praze

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
	Vídeňská univerzita		

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1891-1897	Černovice v Bukovině		
1897-1908	Innsbruck		
1908-1932	Univerzita Karlova – německá	právnícká	

Zásadní publikační práce

vydání	název
1894-1896	Das Kirchenpatronatsrecht und seine Entwicklung in Österreich
1905-1931	Quellen zur Geschichte des römisch-kanonischen Prozesses im Mittelalter
1920	Trennung von Staat und Kirche
1933	Das Institut der Ehe im Altertum

⁵⁰⁷ Srov.: GRASS, Nikolaus: *Österreichs Kirchenlehrer der Neuzeit*, 1988
Srov.: *Seznamy přednášek UK 1918-1932*, Archiv UK

7.23. Rudolf Wierer⁵⁰⁸

základní údaje

jméno	Prof. JUDr. Rudolf Wierer
narození	17. 3. 1907 v Brně
úmrť	<i>neznámé</i>

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1925-1929	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	JUDr.
1930-1931	Ecole Pratique des Etudes	právnícká	
	Institut Catholique de Paris	kanonického práva	
1933	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	Doc.
1936	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	mř.Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
od 1930/1	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	

Zásadní publikační práce

vydání	název
1928	Poměr Moravy k říši Římsko-německé
1929	Syllabus papeže Pia IX.: studie o názorech církve římsko-katolické na poměr mezi státem a církví
1932	Stát a církev. Studie o poměru mezi státem a církví v 19. století podle doktriny encykliky Quanta cura a Syllabu errorum
1935	Uznání a právní postavení náboženských společností podle zákona z 20. 5. 1874 č. 68 ř.z.

⁵⁰⁸ Srov.: Univerzitní archiv Masarykovy univerzity v Brně, osobní složka Prof. Wierera
Srov.: Soupis vědeckých prací Prof. Wierera (<http://www.historyoflaw.eu/czech/Wierer-bibl.pdf>)
Srov.: *Seznamy přednášek MU 1919-1950*, Archiv MU

7.24. Miroslav Zedníček⁵⁰⁹

základní údaje

jméno	Prof. JUDr. ThDr. Miroslav Zedníček
narození	4. 11. 1931 v Rudě, okr. Valašské Meziříčí
úmrť	19. 2. 2012 v Litoměřicích
kněžské svěcení	1954

Studia a tituly

datum	univerzita	fakulta	titul
1954	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		
22. 6. 1961	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		ThDr.
1975	Univerzita Karlova	právnícká	JUDr.
15. 10. 1980	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		Doc.
4. 1. 1990	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		Prof.

Akademická povolání

datum	univerzita	fakulta	pozice
1971-2004	Univerzita Karlova	teologická	

Zásadní publikační práce

vydání	název
1994	Úřední překlad Kodexu kanonického práva 1983
2001	Kanonické ukončení manželství
2003	Privilegium „Petrinum“ – nová úprava
2004	Vztah mezi farnostmi a řeholní společností

⁵⁰⁹ Srov.: NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*, s. 205-206

Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnícké fakultě Univerzity Karlovy*, s. 260

Srov.: *Seznamy přednášek Bohoslovecké fakulty 1971-1990, Litoměřický fond*, Archiv UK

Srov.: *Seznamy přednášek KTF UK 1990-2015*, Archiv UK a web KTF UK

Srov.: POLOVÁ, Kristina. Miroslav Zedníček – portrét kanonisty, s. 77

Závěr

Výuka předmětů s církevně-právní tematikou probíhá v Českých zemích kontinuálně několik staletí až do dnešních dní, avšak byla narušena několika dějinnými zvraty. V námi sledovaném období bylo prvním zásadním zlomem uzavření českých vysokých škol v období let 1939-1945, kdy výuka církevního práva probíhala pouze na teologické a právnické fakultě německé Univerzity Karlovy, druhým pak bylo zrušení této německé univerzity, resp. její přiřazení k univerzitě české. V letech 1945-1948 dochází k pozvolné obnově výuky, avšak události roku 1948 dovršené vyčleněním teologické fakulty ze svazku Univerzity Karlovy způsobují, že se na právnické fakultě Univerzity Karlovy přestává církevní právo vyučovat zcela a v následujících čtyřiceti letech probíhá jeho výuka pouze na teologické fakultě vystěhované do Litoměřic.

Po roce 1990 se tato teologická fakulta do univerzitního svazku vrací podobně jako v Olomouci a Brně a tím dochází i k obnově výuky církevního práva. Vznikají nové univerzity v Českých Budějovicích a Plzni a později i pražská pobočka slovenské Panevropské vysoké školy, kde se rovněž církevně-právní předměty vyučují.

V letech 1918-1989 bylo v Českých zemích realizováno více než 2 500 vyučovacích hodin přednášek a seminářů z oblasti církevního práva (z toho více než 700 na německé pražské univerzitě), během kterých se ve výuce vystříдалo 30 přednášejících. Výuka církevního práva bývala dříve členěna do mnoha různých předmětů s odkazem na všechny dílčí církevně-právní disciplíny, zatímco dnes se dává přednost jednotným názvům vícesemestrálních přednášek.

Přestože jsou jednotlivé univerzity povinny archivovat nejen informace o pořádaných přednáškách, ale i osobní a profesní informace o svých vyučujících, objevil jsem během zpracovávání této práce absenci některých údajů, která může způsobit nekompletnost pohledu na vyučované církevně-právní předměty. Pominu-li chybějící ročníky některých archiválií, tak je to především nejednotnost v publikačních zvyklostech, co se týče hodinového rozsahu jednotlivých vyučovaných předmětů a také určení či doporučení vyučovaných předmětů pro konkrétní ročník. Nejednota či absence těchto

údajů pak panuje nejen v rámci jedné univerzity v průběhu času, ale také mezi různými institucemi navzájem.

Také jednotlivé osobní a profesní údaje vyučujících vzájemně svým rozsahem a zaměřením nekorrespondují. Zde to ovšem není dáno primárně absencí těchto údajů, jako spíše faktem, že ne všichni vyučující, kteří se v určité době věnovali přednáškám z církevního práva, měli toto odborné zaměření i jako své primární. Zajisté se však mezi nimi najdou i profesní kanonisté, kteří by si zasloužili, aby byl jejich život podrobně zmapován a zkoumán, protože tak dosud nebylo učiněno.

Dnes se vyučuje církevní právo na všech vysokých školách, jejichž součástí je teologická nebo právnická fakulta, tedy v Praze, Olomouci, Brně, Plzni a Českých Budějovicích. Výuka u nás tak aktuálně probíhá na všech třech fakultách teologických a všech pěti fakultách právnických. Pro církevní právo jako pro oblast svého zájmu se dnes mohou navíc rozhodnout i uchazeči o doktorské studium. Církevní právo je však také vědeckou disciplínou, v jejímž rámci se pořádají mnohé konference, přednášky a odborná grémia otevřená většinou jak odborníkům, tak všem zájemcům o tento starobylý, a přesto aktuální obor pojednávající o právu platném.

Seznam použitých zkratk

AAS	Acta Apostolicæ Sedis
CIC	Kodex kanonického práva
ČB	České Budějovice
CMTF	Cyrilo-Methodějská teologická fakulta
č.	číslo
čl.	článek
Doc.	docent
Sb.	sbírky
Sb. m. s.	sbírky mezinárodních smluv
Sb. z. a n.	sbírky zákonů a nařízení
soukr.Doc.	soukromý docent
IS STAG	Informační systém (Jihočeské i Západočeské Univerzity)
KTF	Katolická teologická fakulta
JČU	Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích
MSKA	Moravsko-slezská křesťanská akademie
MU	Masarykova univerzita v Brně
mř.Prof.	mimořádný profesor
PEVŠ	Panevropská vysoká škola
PF	právnícká fakulta (obecně)
Prof.	řádný profesor / profesor
PZ	Plzeň
ř. z.	říšského zákona
SIS	Studijní informační systém (Univerzity Karlovy)
TF	teologická fakulta (obecně)
UK	Univerzita Karlova
UP	Univerzita Palackého v Olomouci
VŠ	vysoká škola

Seznam literatury

Seznam citovaných publikací

Acta Facultatis Theologicae in Universitate Caes: Reg. Franciscea Olomucii, (ab anno 1830)

BALÍK, Stanislav st. *Kanonické právo, jeho vývoj a prameny do roku 1917*. In: BALÍK, Stanislav - HRDINA, Antonín. *Kanonické právo. Dějiny, teorie, obecná část*, Plzeň: Právnická fakulta - Vydavatelství ZČU 1994, s. 21-22

BUŠEK, V. – HEDNRYCH, J. – LAŠTOVKA, K. – MÜLLER, V. *Československé církevní zákony I*. Praha: Československý kompas, 1931

GRASS, Nikolaus: *Österreichs Kirchenlehrer der Neuzeit*. Freiburg: Univ.-Verlag., 1988

HANUŠ Jiří: *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*, Brno 2005

HORÁK, Záboj. *Círky a školství. Vybrané dokumenty ke studiu českého konfesního práva*, Praha: Ediční středisko Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2012

HORÁK, Záboj. *Josef Pejška*. In: SKŘEJPKOVÁ, Petra. *Antologie československé právní vědy v letech 1918–1939*, Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-750-8. s. 688–689

HORÁK, Záboj. *Obnovení církevních škol v českých zemích v letech 1990-1991*, In: *Revue církevního práva* č. 40 2/08, Praha: Společnost pro církevní právo, 2008

HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*. In: MALÝ, Karel – SOUKUP, Ladislav.

Československé právo a právní věda v meziválečném období 1918-1938 a jejich místo ve střední Evropě, Praha: Karolinum, 2010

HORÁK, Záboj. *Životopis prof. Jiřího Rajmunda Tretery* In: *Revue církevního práva* č. 45 1/2010. Praha: Společnost pro církevní právo, 2010

HRDINA, Ignác Antonín. *Když se řekne: „kanonické právo“* In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997

KINDL, Vladimír. *Prof. JUDr. Vratislav Bušek* In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997

KINDL, Vladimír. *Život a dílo prof. JUDr. Vratislava Buška*. Brno: Masarykova univerzita, 1993

KRAFL, Pavel. *Rozhovor s vyučujícím církevního práva na pražské právnické fakultě Doc. JUDr. Jiřím Treterou* In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997

NEDVĚDICKÝ, Kamil. *Církev a náboženské společnosti po únoru 1948*. In: *Revue církevního práva* č. 39 1/08, ročník XIV. Praha: společnost pro církevní právo, 2008

NĚMEC, Damián. *Mezinárodní smlouvy mezi Apoštolským stolcem a Polskem, Rakouskem a Československem v období mezi dvěma světovými válkami*. In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997

NOHEL, Petr. *Aktualizace pokodexové kanonické legislativy od roku 1983*. Praha: 2015, pracovní materiál pro Českou biskupskou konferenci

NOVOTNÝ, Vojtěch – VANÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*. Praha: Karolinum, 2014

Osobní korespondence s Doc Kašným, Prof. Hrdinou, Dr. Šimáčkovou a osobní rozhovor s Prof. Treterou

PEJŠKA Josef. *Církevní právo se zřetelem k partikulárnímu právu československému. I. díl*. Semily 1932

POLOVÁ, Kristina. *Miroslav Zedníček – portrét kanonisty* [rukopis]: Diplomová práce / Kristina Polová; vedoucí práce: Antonín Ignác Hrdina – Praha, 2016. – 85 s.

PŘIBYL, Stanislav. *Církevní právo* In: *Dialog-Evropa XXI, čtvrtletník pro křesťanskou orientaci ve vědě a kultuře*, ročník VIII., dvojčíslo č. 2-3/97. Brno: Moravskoslezská křesťanská akademie (MSKA), 1997

REITTERER, H. *Singer Heinrich* In: *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950 (ÖBL)*. Band 12, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften: Wien, 2001–2005

ŠIDLOVSKÝ, Gejza – VALEŠ, Václav – POLESNÝ, Jan. (eds.) *Melior est aquisitio scientiae negotiatione argenti. Pocta Prof. Ignáci Antonínu Hrdinovi*, O.Praem. k šedesátým narozeninám. Praha: Královská kanonie premonstrátů na Strahově, 2013

TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*. In: MALÝ, Karel (ed.). *Právnická fakulta univerzity Karlovy 1348-1998. Jubilejní sborník*. Praha: Právnická fakulta UK, 1998

URFUS, Valentin. *Ad futuram rei memoriam - Co by neměl být zapomenuto...* In: *Revue církevního práva* č. 45 1/2010. Praha: Společnost pro církevní právo, 2010

VANÁČ Martin: *Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v letech 1891–1939. Příspěvek k dějinám vztahu mezi státem, církví a univerzitou na přelomu 19. a 20. století* (diplomová práce obhájená na FF UK), Praha 1999

Vzpomínka na profesora Michala, In: *Duchovní pastýř*. Měsíčník katolického duchovenstva 5 (1988)

Prameny obecné kanonické právní úpravy

JAN PAVEL II. *Apoštolská konstituce o katolických univerzitách Ex corde Ecclesiae*, AAS 82 (1990) 1475-1509

JAN PAVEL II. *Apoštolská konstituce Sapientia Christiana*, AAS 71 (1979) 469-499, včetně prováděcí Ordinationes Kongregace pro katol. výchovu AAS 71 (1979) 500-521

PAVEL VI., *Apoštolská konstituce Regimini Ecclesiae universae*, AAS 59 (1967) 885-928

PIUS XI. *Apoštolská konstituce Ad ecclesiasticae regiminis incrementum*, AAS 24 (1937) 366-369

Seznam archivních a elektronických zdrojů

Československá bibliografická databáze [2016-05-09] <<http://www.cbdb.cz/autor-75421-josef-matzke>>

Osobní složky vyučujících Masarykovy Univerzity v Brně, Archiv MU
(František Čáda, Rudolf Dominik, Jan Vážný, Josef Vacek, Rudolf Wierer)

Osobní složky vyučujících Univerzity Palackého v Olomouci, Archiv UP
(Jan Martinů)

Osobní složky vyučujících Univerzity Palackého v Olomouci, Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc – archiv Olomoucké kapituly, archiv olomoucké univerzity
(Ludvík Matoušů, Josef Matzke, Jan Martinů)

Seznam přednášek KTF UK od roku 1918, Archiv UK

Seznamy přednášek Masarykovy univerzity v Brně od roku 1918, Archiv MU

Seznam přednášek TF Litoměřický fond 1950-1989, Archiv UK

Seznamy přednášek Univerzity Palackého v Olomouci od roku 1918, Archiv UP

Soupis děl Františka Čády v Databázi Národní knihovny ČR [2016-05-07]
<http://aleph.nkp.cz/F/?ccl_term=wau=jk01020926+or+wkw=jk01020926&func=find-c&local_base=skc>

Soupis děl Rudolfa Dominika v Databázi Národní knihovny ČR [2016-05-07]
<http://aleph.nkp.cz/F/?ccl_term=wau=jk01022700+or+wkw=jk01022700&func=find-c&local_base=skc>

Soupis vědeckých prací prof. Wierera [2016-05-07]
<<http://www.historyoflaw.eu/czech/Wierer-bibl.pdf>>

Životopis Josefa Ryšky jako součást úmrtního oznámení na stránkách Katolické církve v České republice [2016-05-07] <<http://www.cirkev.cz/archiv/061025-zemrel-papezsky-prelat-p-josef-ryska>>

Životopis prof. Čády na stránkách encyklopedie města Brna [2016-05-07]
<http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15776>

Životopis prof. Čády na stránkách Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07]
<<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/frantisek-cada/>>

Životopis prof. Dominika na stránkách Encyklopedie města Brna [2016-05-07]
<http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=5153>

Životopis prof. Vážného na stránkách Encyklopedie města Brna [2016-05-07]
<http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=425>

Životopis prof. Vážného na stránkách Masarykovy univerzity v Brně [2016-05-07]
<<http://science.law.muni.cz/content/cs/vedecko-vyzkumna-cinnost/vav-minulost/prvorepublikova-era/jan-vazny/>>

Seznam použitých zákonných úprav

Amnestie č. 1178/1948 a č. 1179/1948 Ú.1. z 19. června 1948 u příležitosti nástupu Klementa Gottwalda do prezidentské funkce

Dekret č. 122/1945 Sb. ze dne 18. října 1945

Dekret presidenta republiky č. 132 Sb. ze dne 27. října 1945

Dohoda vlád ČR a SR o vzájemném uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání č. 33/2001 Sb. m. s. ze dne 23. března 2001

Nářízení č. 152/1937 Sb. z. a n. ze dne 28. 6. 1937

Vládní nařízení č. 14/1948 Sb. ze dne 19. prosince 1947

Vyhláška č. 452/1991 Sb. o zřizování a činnosti církevních škol a škol náboženských společností ze dne 30. 9. 1991

Vyhláška říšského protektora Konstantina von Neuratha ze dne 17. listopadu 1939

Zákon č. 58/1950 Sb. ze dne 18. 5. 1950 o vysokých školách

Zákon č. 112/1950 Sb. ze dne 14. 7. 1950 o bohosloveckých fakultách

Zákon č. 121/1920 Sb. ze dne 29. 2. 1920, kterým se uvozuje Ústavní listina Československé republiky

Zákon č. 19/1966 Sb. ze dne 16. 3. 1966 o vysokých školách

Zákon č. 95/1948 Sb. ze dne 21. 4. 1948 o základní úpravě jednotného školství (školský zákon)

Zákon č. 150/1948 Sb. ze dne 9. 5. 1948 Ústava Československé republiky

Zákon č. 217/1949 Sb. ze dne 14. 10. 1949 o zřízení Státního úřadu pro věci církevní

Zákon č. 218/1949 Sb. ze dne 14. 10. 1949 o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem

Zákon č. 265/1949 Sb. ze dne 7. 12. 1949 o právu rodinném

Zákon č. 268/1949 Sb. ze dne 7. 12. 1949 matrikách

Zákon č. 39/1980 Sb. ze dne 30. 1. 1990, doplnění a změna vyhlášky č. 231/1988 Sb. o poplatcích

Zákon č. 161/1990 Sb. ze dne 2. 5. 1990, kterým se mění ústavní zákon č. 10/1969 Sb. o Radě obrany státu

Zákon č. 163/1990 Sb. ze dne 3. 5. 1990 o bohosloveckých fakultách

Zákon č. 172/1990 Sb. ze dne 4. 5. 1990 o vysokých školách

Zákon č. 298/1990 Sb. ze dne 19. 7. 1990 o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého

Zákon č. 308/1991 Sb. ze dne 4. 7. 1991 o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností

Zákon České národní rady č. 314/1991 Sb. ze dne 9. 7. 1991 o zřízení Slezské univerzity, Jihočeské univerzity, Západočeské univerzity, Univerzity Jana Evangelisty Purkyně o Ostravské univerzity v Ostravě

Zákon č. 338/1991 Sb. ze dne 18. 7. 1991, kterým se mění a doplňuje zákon č. 298/1990 Sb., o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého

Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. 12. 1992, Ústava České republiky

Zákon č. 111/1998 Sb. ze dne 22. 4. 1998 o vysokých školách

Zákon č. 137/2016 Sb., kterým se novelizuje zákon č. 111/1998 Sb. ze dne 22. 4. 1998 o vysokých školách

Přílohy

Přílohy vztahující se k období před rokem 1918

- Příloha č. 1 Zásadní prameny kanonického práva před rokem 1918
Příloha č. 2 Zásadní prameny kanonického práva v českých zemích před rokem 1918

Přílohy vztahující se k obecné struktuře výuky předmětů a k akademickým titulům

- Příloha č. 3 Zásadní prameny kanonického práva po roce 1918
Příloha č. 4 Legislativní kontext do roku 1989
Příloha č. 5 Struktura předmětové skladby dle Nařízení č. 50/1858 ř. z. a Nařízení č. 151 a 152/1937 Sb z. a n.
Příloha č. 6 Sktruktura předmětové skladby a Akademické hodnosti dle Apoštolské konstituce Sapientia Christiana
Příloha č. 7 Struktura předmětové skladby dle Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana
Příloha č. 8 Umístění jednotlivých studií dle Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana
Příloha č. 9 Akademické tituly dle českých VŠ zákonů

Přílohy vztahující se k výuce církevně-právních předmětů v letech 1918-1989

- Příloha č. 10 Výuka církevního práva 1918-1989
Příloha č. 11 Působení kanonistů na VŠ 1918-1989
Příloha č. 12 Schéma výuky německé TF UK 1918-1989
Příloha č. 13 Obsahové zaměření seminářů Prof. Schlenze a Kindermanna v letech 1918-1945
Příloha č. 14 Schéma výuky německé PF UK 1918-1945
Příloha č. 15 Schéma výuky české TF UK 1918-1989
Příloha č. 16 Obsahové zaměření seminářů Prof. Šímy v letech 1923-1951

Příloha č. 17 Schéma výuky PF UK 1918-1949

Příloha č. 18 Schéma výuky TF UP 1918-1949

Příloha č. 19 Schéma výuky PF MU 1918-1949

Ostatní přílohy

Příloha č. 20 Legislativní kontext po roce 1989

Příloha č. 21 Stručný přehled akademických postů vybraných vyučujících

Příloha č. 1 Zásadní prameny kanonického práva před rokem 1918

1. - 6. století

název	název latinsky	autor	vydání	poznámka
Řada sbírek kanonických předpisů, některé mylně připisované apoštolům				
Didaché tón Apostólón	Doctrina apostolorum		kolem roku 100	Některá ustanovení církevní disciplíny se později stala platnými normami.
	Canones apostolorum		po roce 100	prohlášena římskou synodou kolem roku 496 za podvrh
Didaskalía tón Apostólón	Didascalia apostolorum		3. století	
Diatóxes tón Apostólón	Constitutiones apostolorum		4. století	tj. Didascalia + 2 další knihy; trulanskou synodou prohlášená v roce 692 za podvrh
Od 4. století začaly vznikat autentické sbírky, které se ovšem nedochovaly.				

Autentické sbírky od 6. století

název	název latinsky	autor	vydání	poznámka
1. Dionysiova sbírka		Dionysius Exiguus	5./6. století	označovaná jako Quesnelova, tj. dle vydavatele reprintu z roku 1675
2. Dionysiova sbírka				
Sbírka neznámého autora				
Sbírka Jana Scholastika		Jan Scholastik	6. století	
	Collectio Hispana	Isidor - údajný autor	po roce 633	sbírky přepracovány v 7. a 8. století
	Capitula Martini Bracarenensis	Martin z Bragy, biskup		pojatá do sbírky Isidorovy
	Collectio Dionysio-Hadriana			obsahuje mj. obě Dionysiovy sbírky, Karel Veliký ji vyhlásil říšským zákonem
Výtah zákonů	Breviatio canonum	Fulgentius Ferrandus, jáhen	6. století	
Soulad zákonů	Concordia canonum	Cresconius, biskup	7. století	Sbírka byla užívána až do vydání Gratiánova dekretu.
Sbírky usnesení východních sněmů	Versio Isidoriana			Sbírky vznikly na Východě a byly překládány do latiny.
	Versio prisca			
	Translatio Italica			
	Versio Hispana			
	D'Acheryho sbírka		8. století	
Sbírka Lži-Isidorova	Collectio Pseudo-Isidoriana		847-853	Sbírka byla z větší části falsifikátem.
Kapitoly Angilramovy	Capitula Angilrami			Trestně-právní sbírka, která se připojovala k Lži-Isidorově, též autor.

Výnosy a dekretály

název	název latinsky	autor	vydání	poznámka
Východní papežské výnosy				Jednalo se o kanonické předpisy, ovšem všechny byly nepravé.
Západní papežské výnosy				tzv. dekrety, pravé
Dekretály Felixe I.			269-274	Papežovo autorství zcela neprokázané.
Dekretály Symmachovy			498-514	Dekretály od Siricia (38. papež) po Anastasia II. (50. papež) byly Symmachem (51. papež) zařazeny do 2. sbírky Dionysiovy.
Kromě papežských výnosů byly součástí kanonických předpisů i usnesení církevních sněmů a koncilů.				

středověk

název	název latinsky	autor	vydání	poznámka
Theodosiův zákoník	Codex Theodosianus			Obsahuje také konstituce římských a byzantských císařů.
Zákon Visigótů	Lex Romana Visigothorum			Obsahuje převzaté normy římského práva.
Římský zákon kanonicky upravený	Lex Romana canonice compta		9. století	
Usnesení sněmů				
Církevně-právní předpisy franckých králů				
	Capitula episcoporum			Jedná se o různé biskupské návody duchovenstvu.
1. sbírka opata z Laubes		opat z Laubes	827	
2. sbírka opata z Laubes		Benedikt Levita, opat mohučský	840-847	Doplňná sbírka opata z Laubes. Obsahuje kapituláře, papežské listy a dekretály - většinou padělky.

Pomocné prameny

název	název latinsky	autor	vydání	poznámka
Knihy kajicné	Libri poenitentiales		od 2. poloviny 6. století	
Rituály	Libelli de ordine		od 5.-6. století	Obsahují popis liturgických obřadů a církevních úkonů.
Sbírky formulářů		autor nejstarší: Marculf, mnich	od roku 653	Obsahují vzory jednání, listin a údaje o právních ustanoveních.

Od 9. do 12. století

název	název latinsky	autor	vydání	poznámka
Sbírka věnovaná Anselmovi	Colectio Anselmo dedicata		883-897	Anselm byl arcibiskup milánský.
Sbírka opata Regina		Regino, opat průmského kláštera	906	Obsahuje předpisy o vizitacích a synodních soudech.

Sbírka biskupa Bucharda		Buchard, biskup wormský	1012-1022	Sbírka fešně dedikuje autorství i názvy pramenů.
Sbírka biskupa Anselma		Anselm, biskup z Luccy	11. století	Sbírka čerpá z římského archivu.
Sbírka kardinála Deusdedita		kardinál Deusdedit	cca 1087	Sbírka čerpá z římského archivu.
1. sbírka biskupa Iva		Ivo, biskup z Chartres	11./12. století	Autorství biskupa Iva je nejisté.
2. sbírka biskupa Iva				
Kniha o milosrdenství a spravedlnosti	Liber de misericordia et justitia	Alger z Lutychu	1128	
Sbírka o dvanácti částech	Collectio duodecim partium			
Sbírka o třech částech	Collectio trium partium			
Papežské listy Urbana II.				
	Polycarpus	kardinál Řehoř		
Gratiánův dekret	Decretum Gratiani			Jako podklad posloužily sbírky 40-48.
Začínají se uzavírat konkordáty				První konkordátem je konkordát Wormský z roku 1122.
Vycházejí četné nové přepisy, které ruší mnoho starých. Starší předpisy již přestávají vyhovovat.				

Od 12. století do Tridentského koncilu

název	název latinsky	autor	vydání	poznámka
Svod kanonického práva	Corpus iuris canonici	původní autor: prof. Gratián	1139-1142	
Mnoho dílčích sbírek a nálezů, které byly připojovány jako součást Gratiánova dekretu			1179-1234	
Řehořův zákoník	Liber extra	Raymund z Penafortu	1234	Poslední z řady kompilací. Papežská bula krom vydání zakazovala bez povolení pořizování dalších sbírek. Okamžitě uveřejnění ztratily ostatní prameny platnost (s výjimkou Gratiánova dekretu).
	Liber Sextus			Obsahuje dekretály vydané po vydání Řehořova zákoníku, další výlučný zákoník.
Sbírka o pěti knihách	Clementinae		1317	Obsahuje prameny vydané po knize šesté, ovšem není výlučná, ponechává v platnosti předchozí.
	Corpus iuris canonici			Od koncilů Kostnického a Basilejského soubor tvořený Gratiánových dekretem a následnými zákoníky.

Mimo dekrety Jana XXII.	Extravagantes Ioannis Vicesimi secundi	Jean Chappuis	1500	Sbírka soukromá obsahující dekretály papeže Jana XXII.
Mimo dekrety obecné	Extravagantes communes			Sbírka soukromá obsahující dekretály jiných papežů.

Po Tridentském koncilu

název	název latinsky	autor	vydání	poznámka
Soubor koncilních usnesení			1564	Vznikla kongregace vykladačů koncilu, jejíž nálezy měly povahu práva a staly se jeho novým pramenem.
	Corups iuris canonici		1582	
Sbírky všeobecných synodálních nálezů				Tři kategorie pramenů kanonického práva po Tridentském koncilu.
Sbírky papežských konstitucí				
Sbírky nařízení nejvyšších papežských úřadů				

zdroj⁵¹⁰

⁵¹⁰ Srov.: BALÍK, Stanislav st. *Kanonické právo, jeho vývoj a prameny do roku 1917*. In: BALÍK, Stanislav - HRDINA, Antonín. *Kanonické právo. Dějiny, teorie, obecná část*, Plzeň: Právnická fakulta - Vydavatelství ZČU 1994, s. 21-22

Příloha č. 2 Zásadní prameny kanonického práva v českých zemích před rokem 1918

dílo	autor	vydání	oblast zaměření	poznámka
Questiones et casus conscientiae	Štěpán z Uherčic	1349	výklad ke Statuta Ernesti	Autor je jedním z prvních dvou profesorů Právnické fakulty UK.
Tractatus de devolucionibus non recipiendis	Kuneš z Třebovle		otázka poddanských odúmrťí	Autor byl profesorem UK, studoval v Padově.
Processus iudicialis	Mikuláš Puchnik	1385		vyučující právnické univerzity, oficiál metropolitního soudu.
Arenga coram cardinali Strigonensi	Jindřich ze Svolenky	1378/9		rektor pražské právnické univerzity
Summula de concordantia theologorum et iuridicorum	Heřman Pražský	14. st.		auditor sv. rotý
Lectura in quartum librum decretalium	Adam z Nežetic			
Casus summarii super decretales	Jan Železný			
Commentarius seu lectiones publicae in quinque libros Decretalium Gregorii IX.	Jan Kryštof Schambogen	1699		profesor UK
Repertorium iuris canonici	Václav Steiger	1713		profesor UK
Contractus ratus	Eugen Vorel	1724		profesor církevního práva arcibiskupského semináře
Institutiones iuris canonici	Jan Nepomuk Kaňka	1770		rada apelačního soudu v Praze, cisterciák
Institutiones seu preliminaría quadem principia ...	Kryštof Boehm			profesor církevního práva arcibiskupského semináře, cisterciák
Selectarum quaestimonium analecta	František Tadeáš Schweiger	1728		profesor církevního práva arcibiskupského semináře, premonstrát
De concilio oecumenico		1740		
Elementa iuris Pontificii in Regulis iuris in Sexto	Timotej Rajský	1740		
Gesetzlexion im geistlichen, Religions- und Toleranzfache für das Königreich Böhmen	Peter Karl Jaksch	1828	desetisvazkový slovníkový přehled norem z let 1601-1825	
Handbuch des Kirchenrechts, aus den gemeinen und österreichischen Quellen zusammengestellt	Josef Helfert	1845		profesor církevního a římského práva na PF UK

dílo	autor	vydání	oblast zaměření	poznámka
Lehrbuch des Katholischen und evangelischen Kirchenrechts	Johann Friedrich von Schulte	1886		profesor církevního a německého práva na PF UK
O významu domicilu pro uzavírání manželství v právu římském, kanonickém a rakousko-uherském	František Xaver Laurin	1871	srovnávací studie	docent církevního práva na TF UK, nejplodnější český kanonista 2. 1/2 19. stol., publikovat hojně v mateřštině, napsal desítky českých, latinských a německých spisů
O moci zákonodárné a soudní ve příčině manželství dle katolického práva církevního		1883	manželské právo	
O bezženství a manželství duchovních		1878		
Pokrevnství a švakrovství jakožto překážky manželství rozlučující podle práva církevního		1891		
Introductio in Corpus iuris canonici		1889	latinská učebnice	
Introductio in ius matrimoniale acclesiasticum		1895	učebnice manželského práva	
Lehrbuch des katholischen, orientalischen und protestantischen Kirchenrechts	Fridrich Vering	1874/6		poslední profesor církevního práva na PF UK před rozdělením pražské univerzity
Georgii Phillips compendium juris ecclesiastici		1875		
Beiträge zur Receptions-geschichte des römisch-canonischen Processes in den böhmischen Länder	Emil Ott	1879		profesor PF UK, specialista na občanské právo procesní
Církevní právo katolické	Emanuel Zítek	1887, 1889	překlad učebnice Kościelne prawo katolickie od Edwarda Rittnera	hlavní pomůcka pro studium církevního práva do roku 1918
O rakouských zákonech amortisačních	Kamil Henner	1892		profesor české PF UK, první habilitovaný pro rozdělení univerzity
Základy práva kanonického		1918-1922	vícetvázkové komentáře k novému kodexu CIC1917	
O jednoznačnosti a nerozlučitelnosti manželství	Alois Soldát	1906		profesor církevního práva na TF UK
Kodifikace zákonů církevních a postulata sněmu vatikánského		1908		

dílo	autor	vydání	oblast zaměření	poznámka
Právo církevní v Čechách 1848-1898)	Josef Tumpach	1898		profesor církevního práva na TF UK
Manželství ve světle nejstarších památek a pomníků křesťanských		1901		
Velký bohovědný slovník			spolu s pozdějším biskupem Antonínem Podlahou	

zdroj⁵¹¹

⁵¹¹ Srov.: TRETERA, Jiří Rajmund. *Církevní právo v českých zemích a jeho výuka na Právnické fakultě Univerzity Karlovy*, s. 250-260

Příloha č. 3 Zásadní prameny kanonického práva po roce 1918

Název	název latinsky	vydání
Kodex kanonického práva	Codex iuris canonici	1917
		1983
Kodex kánonů východních církví	Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium	1991

Příloha č. 4 Legislativní kontext do roku 1989

datum	úprava	název/oblast úpravy	předmět úpravy
23. 4. 1850	č. 157/1850 Sb. z. a n.	Císařské nařízení o poměru Katolické církve k veřejnému vyučování	biskupské pravomoci při ustanovování profesorů bohosloví, podmínky získání doktorátu bohosloví
30. 7. 1850	č. 319/1850 Sb. z. a n.	Nařízení ministra záležitostí duchovních o struktuře studia bohosloví	předpoklady přijetí, délka studia a počet profesorů, studijní předměty, podmínky přijetí mezi profesory, situace bohoslovních a diecesánských učilišť
13. 11. 1854	č. 1033/1854	výnos ministra kultu a vyučování	definuje obsah předmětu kanonické právo, výuka obecného práva kanonického s přihlédnutím k platným předpisům rakouským, předmět a jeho obsah je součástí státních zkoušek
18. 8. 1855		Konkordát s Rakousko- Uherskem	potvrzuje svobody církve, vyjasňuje otázky soudní pravomoci, svěřuje Katolické církvi dohled nad nižším a částečně středním školstvím, přijímá kanonickou koncepci manželství
1855	č. 175/1855 ř. z.	Studijní řád po reformě právnických studií	Církevní právo je povinným předmětem a to ve druhém ročníku studia práv. Je také součástí historicko-právní státní zkoušky
20. 3. 1858	č. 50 ř. z.	Ministerské nařízení o provedení čl. VI. a XVII. konkordátu	předpoklady přijetí, délka studia a počet profesorů, studijní předměty, podmínky přijetí mezi profesory
8. 4. 1861	č. 41/1861 Sb. z. a n.	Protestantský patent	zrovnoprávnění evangelických církví s katolickou
25. 5. 1868	č. 47-49/1868 Sb. z. a n.	1. májové zákony	vynětí manželské oblasti z pravomoci církve, náboženské příslušnost potomků smíšených manželství, otázka změny konfese, praktická redukce konkordátu
1869		Zákon o povinné školní docházce	ruší se závislost školství na církvi
30. 6. 1870		Zrušení konkordátu z roku 1855	
1872	Rigorózní řád 1872		
1874		2. májové zákony	vztahy mezi státem a Katolickou církví, právní postavení řeholních komunit, převod patronátních práv na náboženské fondy
1893	č. 68/1893 ř. z.	o právnických a státovědných studiích a zkouškách státních	
1893	č. 204/1893 ř. z.	Nařízení ministra kultu a vyučování	Nařízení k provedení říšského zákona č. 68/1893
1903		Císař František Josef I. využívá práva exkluzivity a vetuje na konkláve volbu státního sekretáře Mariana Rampolly papežem. Vatikán toto veto uznal.	
17.5.1 917	Codex Iuris Canonici	Kodex kanonického práva	první novodobý souhrnný kodex kánonů zavazující členy Římsko-katolické církve

datum	úprava	název/oblast úpravy	předmět úpravy
8. 4. 1919	č. 197/1919 Sb. z. a n.	Zřízení Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze	
7. 5. 1919	č. 231/1919 Sb. z. a n.	Pojmenování bohoslovecké fakulty v Olomouci	
1919	č. 290/1919 Sb. z. a n.	o prozatímní úpravě studia a stáních zkoušek na fakultách věd právních a státních	církevní právo je povinným vyučovacím předmětem, církevní právo je také součástí historicko-právní státní zkoušky zákon nahrazoval dřívější úpravu, tj. zákon č. 68/1893 ř. z.
1919	č. 510/1919 Sb. z. a n.	Nařízení vlády Republiky československé	studenti mají slyšet přednášky z církevního práva nejméně po 6 hodin týdně v jednom nebo poměrně ve dvou semestrech, církevní právo se má přednášet před historicko-právní státní zkouškou
1920	č. 189/1920 Sb. z. a n.	Úprava platů při theologických učilištích diecézních a představených při biskupských kněžských seminářích	
20. 2. 1920	č. 121/1920 Sb., §§ 121-125	Ústava ČSR	rovnost vyznání, svoboda výkonu náboženských práv
1920	č. 324/1920 Sb. z. a n.	Úprava rigorózního řádu	po absolutoriu je nutné složit tři rigorózní zkoušky, církevní právo je povinnou součástí rigoróza historicko-právního
17.12. 1927		Modus vivendi inter Sanctam Sedem et Rempublicam Cecoslovacham	delimitace diecézí v souladu se státními hranicemi, správa církevního majetku, provinciální správa řeholních institutů, možnost uplatnění politických námitek při jmenování biskupů
18. 6. 1937	Vládní nařízení č. 151/1937 Sb. z. a n.	O studiu a zkouškách na katolických bohosloveckých fakultách	délka studia, předměty studia, podmínky licenciátu a doktorátu
1937	Vládní nařízení č. 152/1937 Sb. z. a n.	Provedení základního ustanovení o studiu a zkouškách na katolických fakultách bohosloveckých	předpoklady přijetí, délka studia, předměty studia, podmínky licenciátu a doktorátu, zrušení ustanovení odporujících tomuto nařízení
2.9.19 37	apoštolská konstituce	Ad ecclesiam regiminis incrementum	vnější delimitace Československých diecézí s výjimkou vikariátů hraničících s Německem
17.11. 1939	Vyhláška říšského protektora		uzavření českých vysokých škol
18.10. 1945	Dekret presidenta č. 122/1945 Sb.	O zrušení německé univerzity	zrušení německé pražské univerzity převedení majetku německé univerzity na Univerzitu Karlovu
18.10. 1945	Dekret presidenta č. 123/1945 Sb.	O zrušení německých vysokých škol technických	zrušení německé technické univerzity v Praze zrušení německé technické univerzity v Brně převedení majetku německých univerzit ekvivalentním univerzitám českým

datum	úprava	název/oblast úpravy	předmět úpravy
21. 4. 1948	Zákon č. 95/1948 Sb.	O základní úpravě jednotného školství	prohlášení veškerých škol na školy státní
9. 5. 1948	Zákon č. 150/1948 Sb.	Ústava Československé republiky	prohlášení veškerých škol na školy státní
17. 10. 1949	Zákon č. 218/1949 Sb.	O hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností	uvaluje státní správu a dozor nad bohosloveckým studiem, ustanovuje Státní úřad pro věci církevní, fakticky ruší ustanovení Modu vivendi
7. 12. 1949	Zákon č. 265/1949 Sb.	O právu rodinném	pro platné uzavření manželství se připouští pouze civilní sňatek podle profánně-právních předpisů
7. 12. 1949	Zákon č. 268/1949 Sb.	O matrikách	matriční povinnost je vyhrazena pouze státním orgánům, nestátní matriky jsou prohlášeny za vlastnictví státu
18. 5. 1950	Zákon č. 58/1950 Sb.	O vysokých školách	vyjmutí bohosloveckých fakult ze svazků pražské a olomoucké univerzity, ustanovení pravomocí Státního úřadu pro věci církevní nad bohosloveckými fakultami
14. 7. 1950	Vládní nařízení č. 112/1950 Sb.	O bohosloveckých fakultách	soustředění veškerého římskokatolického studia do Prahy a Bratislavy, zrušení olomoucké bohoslovecké fakulty, diecézních a řeholních učilišť, rozdělení Husovy bohoslovecké fakulty na dvě fakulty samostatné, zrušení ostatních (nekatolických) ústavů a seminářů, zřízení Pravoslavné bohoslovecké fakulty v Praze
1966	Zákon č. 19/1966 Sb.	O vysokých školách	
1980	Zákon č. 39/1980 Sb.	O vysokých školách	
15. 4. 1979	Sapientia Christiana		Apoštolská konstituce Jana Pavla II. O církevních univerzitách a fakultách
29. 4. 1979	Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana		doplnění konstituce Sapientia Christiana o stanovení povinných předmětů v každém cyklu v rámci daných fakult
25. 1. 1983	Codex Iuris Canonici	Kodex kanonického práva	revidovaný kodex nahrazující kodex téhož názvu z roku 1917

zdroj⁵¹²

⁵¹² Srov.: HORÁK, *Církev a školství*, s. 93-130

Srov.: HORÁK, *Právnická fakulta UK*, s. 299-300

Srov.: NĚMEC, *Mezinárodní smlouvy mezi Apoštolským stolcem a Polskem, Rakouskem a Československem v období mezi dvěma světovými válkami*

Příloha č. 5 Struktura předmětové skladby dle Nařízení č. 50/1858 ř. z. a Nařízení č. 151 a 152/1937 Sb. z. a n.

Struktura předmětové skladby dle Nařízení č. 50/1858 ř. z.

ročník	povinné předměty
I. ročník	Všeobecná dogmatika
	Úvod do Písma
	Výklad Písma dle Vulgáty
	Hebrejšтина
II. ročník	Zvláštní dogmatika
	Vulgátní výklad Písma s ohledem na odůvodnění věrouky
	výklad starých textů
III. ročník	Církevní dějiny (se zřetelem na dogmata a ústavní dějiny)
	Morální teologie (se zřetelem na potřeby zpovědníka)
IV. ročník	Pastorální teologie
	Liturgika
	Duchovní výmluvnost
	Katechetika
	Církevní právo

Struktura předmětové skladby dle Nařízení č. 151 a 152/1937 z. a n.

skupina předmětů	předměty	obsahuje také	
předměty propedeutické	Dějiny filosofie Křesťanská filosofie	Logika	
		Kosmologie	
		Psychologie	
		Kritika	
		Ontologie	
		Theodicea	
		Etika	
		Přirozené právo	
teologické nauky	hlavní	Bohosloví základní	
		Dogmatika	
		Morálka	
		Biblická studia	
		Církevní dějiny	Patrologie
		Pastorální teologie	
		Kanonické právo	
	vedlejší	Srovnávací náboženská věda	
		Pomocné vědy biblické	a s nimi související jazyky
		Staroslověnština a její aplikace	
		Křesťanská sociologie	
		Pedagogické disciplíny	Katechetika
		Dějiny a teorie církevní hudby	

Srov.: HORÁK, *Obnovení církevních škol*, s. 94-111

Příloha č. 6 **Struktura předmětové skladby a Akademických hodností dle Apoštolské konstituce Sapientia Christiana**

Struktura předmětové skladby dle Apoštolské konstituce Sapientia Christiana

fakulta	cyklus	skupina předmětů	předměty	upřesnění	
Fakulta posvátné teologie	první	filosofické předměty vyžadované pro teologii	především systematická filosofie		
			historický vývoj		
		teologické předměty	Písmo Svaté	úvod	
				exegeze	
			fundamentální teologie (s ohledem na:)	ekumenismus	
				nekřesťanská náboženství	
				ateismus	
			dogmatická teologie		
			morální teologie		
			spirituální teologie		
			pastorální teologie		
			liturgie		
		církevní dějiny			
	patrologie				
	archeologie				
	kanonické právo				
	pomocné předměty	některé vědy o člověku			
		latinský jazyk			
		biblické jazyky dle potřeb násl. cyklů			
	druhý	specializační předměty s vhodným vyučováním v sekcích dle specializací			
vlastní cvičení a semináře					
písemná práce					
třetí	dle určení fakulty včetně cvičení a seminářů				

Na konci prvního i druhého cyklu ať se koná souborná zkouška nebo rovnocenné přezkoušení.

fakulta	cyklus	skupina předmětů	předměty	upřesnění
Fakulta kanonického práva	první	základní ustanovené kanonického práva	eklesiologie	
			svátostná teologie	
			filosofie	především etika
				a přirozené právo
	druhý	součásti posvátné teologie	volitelně antropologie se vztahem k právní vědě	
			Kodex kanonického práva	
			jiné kanonické zákony	
			předměty s tím spojené	filosofie práva
				veřejné právo církevní
				ustanovení římského práva
				součásti práva občanského
				dějiny kanonického práva
	nějaká písemná úvaha			
třetí	fakulta určí jaké speciální předměty, cvičení a semináře mají být vypsány			

Na konci druhého cyklu at' se koná souborná zkouška nebo rovnocenné přezkoušení.

Studium si může se souhlasem fakulty zkrátit ten, kdo již má doktorát práva občanského, musí však složit všechny atestace vyžadované pro dosažení akademických hodností.

fakulta	cyklus	skupina předmětů	předměty	upřesnění
Fakulta filosofie	první	systematická filosofie	s předcházejícím všeobecným úvodem	
		zvláštní části	filosofie poznání	
			filosofie přírody	
			filosofie člověka	
			filosofie bytí	zahrnující přirozenou filosofii
			filosofie morální	
		dějiny filosofie	především moderní	
	hlavně systémy mající větší význam			
	pomocné disciplíny	vybrané vědy o člověku a přírodě		
	druhý	specializační předměty s vhodným vyučováním v sekcích dle specializací		
		vlastní cvičení a semináře		
		písemná úvaha		
	třetí	dle určení fakulty včetně cvičení a seminářů		

Na konci prvního a druhého cyklu at' se koná souborná zkouška nebo rovnocenné přezkoušení.

Absolventi dvouletého uznaného studia filosofie mohou být přijati dle podmínek fakulty do druhého cyklu.

Akademické hodnosti dle Apoštolské konstituce Sapiientia Christiana

cyklus	Fakulta posvátné teologie			Fakulta kanonického práva			Fakulta filosofie		
	délka		akademická hodnost	délka		akademická hodnost	délka		akademická hodnost
	roky	semestry		roky	semestry		roky	semestry	
první	5	10	bakalaureát	1	2	neuveдена	2	4	bakalaureát
druhý	2	4	specializovaný licenciát	2	4	licenciát	2	4	specializovaný licenciát
třetí	neurčeno		doktorát	1	2	doktorát	neurčeno		doktorát

zdroj⁵¹³

⁵¹³ Srov.: JAN PAVEL II. Apoštolská konstituce *Sapiientia Christiana*, Stat' I.-IV.
Srov.: JAN PAVEL II. Apoštolská konstituce *Sapiientia Christiana*, Čl. 47 § 1-2

Příloha č. 7 Struktura předmětové skladby dle Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana

Povinné předměty Fakulty posvátné teologie				
cyklus	skupina předmětů	předměty	obsahuje také	
I.	filozofické předměty vyžadované pro teologii	systematická filosofie		
		historický vývoj		
	teologické předměty	Písmo svaté: úvod a exegeze		
		Fundamentální teologie (s ohledem na:)		ekumenismus nekřesťanská náboženství ateismus
		Dogmatická teologie		
		Morální a spirituální teologie		
		Pastorální teologie		
		Liturgika		
		Církevní dějiny		Patrologie Archeologie
	Kanonické právo			
	pomocné předměty	Některé vědy o člověka		
Latinský jazyk				
Biblické jazyky nakolik se vyžadují pro následující cykly				
II.	Specializační předměty s vhodným vyučováním v sekcích dle specializací			
	vlastní cvičení a semináře			
	písemná práce			
III.	zda a jaké speciální předměty určí sama fakulta včetně cvičení a seminářů			

Na konci prvního i druhého cyklu ať se koná souborná zkouška nebo rovnocenné přezkoušení.

Povinné předměty Fakulty kanonického práva				
cyklus	skupina předmětů	předměty	obsahuje také	
I.	základní ustanovení kanonického práva	Eklesiologie		
		Svátostná teologie		
		Filosofie	Etika Přirozené právo	
		Mohou být připojeny součásti antropologie se vztahem k právní vědě.		
II.	Kodex kanonického práva	Filosofie práva		
		Veřejné právo církevní		
		Ustanovení římského práva		
		Součásti práva občanského		
		Dějiny kanonického práva		
III.	jiné kanonické zákony			
	nějaká písemná úvaha			
III.	Fakulta určí jaké speciální předměty, cvičení a semináře mají být vypsány.			

Na konci druhého cyklu ať se koná souborná zkouška nebo rovnocenné přezkoušení. Studium si může se souhlasem fakulty zkrátit ten, kdo již má doktorát práva občanského, musí však složit všechny atestace vyžadované pro dosažení akademických hodností.

Povinné předměty Fakulty filosofie			
cyklus	skupina předmětů	předměty	obsahuje také
I.	Systematická filosofie	Všeobecný úvod do filosofie	
	Zvláštní část	Filosofie poznání	
		Filosofie přírody	
		Filosofie člověka	
		Filosofie bytí	Přirozená teologie
		Filosofie morální	
	Dějiny filosofie	především moderní, hlavně systémy mající větší význam	
pomocné disciplíny	vybrané vědy o člověka a přírodě		
II.	specializační předměty s vhodným vyučováním v sekcích dle specializací		
	vlastní cvičení a semináře		
	písemná úvaha		
III.	zda a jaké speciální předměty určí sama fakulta včetně cvičení a seminářů		

Na konci prvního a druhého cyklu ať se koná souborná zkouška nebo rovnocenné přezkoušení. Absolventi dvouletého uznaného studia filosofie mohou být přijati dle podmínek fakulty do druhého cyklu.

zdroj⁵¹⁴

⁵¹⁴ Srov.: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce *Sapientia Christiana*

Příloha č. 8 Umístění jednotlivých studií dle Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana

Studia	Umístění studií						
	Fakulta	Institut „ad instar“	Specializovaná sekce na fakultě				
			teologická	filosofická	kanonického práva	pedagogická	věd o výchově
Arabsko-islámská		x	x				
Archeologie		x					
Ateismu			x				
Biblická	Biblických věd		x				
Katechetická			x				
Východních církví	Věd o východních církvích						
Výchovy	Věd o výchově						
Církevních dějin	Církevních dějin		x				
Práva kanonického a civilního	Srovnávacího práva civilního						
Klasické a křesťanské literatury	Křesťanské a klasické literatury						
Liturgická	Liturgiky		x				
Mariologie			x				
Medievalistická		x	x				
Missiologie	Missiologie				x		
Morální			x				
Posvátné hudby		x	x				
Ekumenická			x				
Orientalistiky	Starého Východu		x				
Pedagogiky	Pedagogická		x				
Patristiky			x				
Psychologie		x					
Religionistiky a náboženského fenoménu			x				
Katolického náboženství	Vyšší institut náboženských věd						
Sociologie	Sociálních věd						
Spirituality			x				
Teologie náboženského života			x				

zdroj⁵¹⁵

⁵¹⁵ Srov.: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce Sapientia Christiana

Příloha č. 9

Akademické tituly dle českých VŠ zákonů

tituly		zákon č.					
skupina titulů	stupeň	titul	19/1966 Sb.	39/1980 Sb.	172/1990 Sb.	111/1998 Sb.	
akademické	bakalář -ský	Bc.	x	x	obecný	obecný	
		BcA.	x	x	x	v oblasti umění	
	magisterský	Mgr.	x	x	universitní bohoslovecké umělecké VŠ	obecný	
		MgA.	x	x	x	v oblasti umění	
		Ing.	technický ekonomický zemědělský	technický ekonomický zemědělský	technický ekonomický zemědělský	technické ekonomické zemědělské lesnictví vojenství technologie	
		Ing. arch.					architektura urbanismus územní plánování
		akad. arch.	studia architektury	architektonická tvorba	x	x	
		akad. mal.	studia malířství	výtvarné umění restaurátorství výtvarných děl	x	x	
		akad. soch.	studia sochařství		x	x	
		MUDr.	lékařská studia	lékařské fakulty		oblast lékařství	
		MDDr.	x	x	x	zubního lékařství	
		MVDr.	veterinární studia	vysoké školy veterinární		veterinární lékařství hygiena	
		rigorózní	JUDr.	dle zvoleného vědního oboru	právnícké fakulty VŠ SNB	x	oblast práva
			PhDr.		filosofické fakulty, fakulty žurnalistiky umělecké obory	x	oblast humanitní, pedagogická, společensko- vědná
	RNDr.		přírodovědecké fakulty matematicko- fyzikální fakulty		x	oblast přírodních věd	
	RSDr.		x		VŠP ÚVKŠČ VPAKG	x	x
	PaeDr.		x		pedagogické fakulty fakulty tělesné výchovy a sportu	x	x

tituly			zákon č.			
skupina titulů	stupeň	titul	19/1966 Sb.	39/1980 Sb.	172/1990 Sb.	111/1998 Sb.
akademické	rigorózní	PharmDr.	x	farmaceutické fakulty	x	oblast farmacie
		ThDr.	x	x	x	oblast teologie obecná
		ThLic.*	x	x	x	oblast teologie katolická
akademicko-vědecké		Dr.	x	x	obecný	x
		Ph.D.	x	x	x	obecný
		Th.D.**	x	x	x	teologický
vědecko-pedagogické		Doc.	obecný			
	Prof.	řádný	obecný			
		mimořádný				

* Zákonem č. 137/2016 Sb., který novelizuje zákon č. 111/1998 Sb. (o vysokých školách), byla působnost titulu ThLic. rozšířena variantně i na nekatolické teologické oblasti.

**Touž novelou byl titul Th.D. zrušen.

zdroj⁵¹⁶

⁵¹⁶ Srov.: Zákon č. 19/1966 Sb.
Srov.: Zákon č. 39/1980 Sb.
Srov.: Zákon č. 172/1990 Sb.
Srov.: Zákon č. 111/1998 Sb.

	Praha				Brno	Olomouc
	německá		česká		právnícká	teologická
	teologická	právnícká	teologická	právnícká		
1918/1919						
1919/1920						
1920/1921						
1921/1922						
1922/1923						
1923/1924						
1924/1925						
1925/1926						
1926/1927						
1927/1928						
1928/1929						
1929/1930						
1930/1931						
1931/1932						
1932/1933						
1933/1934						
1934/1935						
1935/1936						
1936/1937						
1937/1938						
1938/1939						
1939/1940						
1940/1941						
1941/1942						
1942/1943						
1943/1944						
1944/1945						
1945/1946						
1946/1947						
1947/1948						
1948/1949						
1949-1990						

není
dostupný
zdroj

uzavření českých vysokých škol

Pražská německá
univerzita
byla zrušena.

Církevně-právní předměty
nebyly z politických důvodů přednášeny.

zdroj⁵¹⁷

⁵¹⁷ Srov.: *Seznamy přednášek UK a Litoměřické fakulty 1918-1989*, Archiv UK
Srov.: *Seznamy přednášek UP 1918-1989*, Archiv UP
Srov.: *Seznamy přednášek MU 1918-1989*, Archiv MU

Příloha č. 11 Působení kanonistů na českých VŠ 1918-1989

	UNIVERZITA KARLOVA				MASARYKOVA UNIVERZITA				UNIVERZITA PALACKÉHO												
	německá		česká		právnícká				teologická												
	teologická	právnícká	teologická	právnícká																	
1918/1919	Singer	Wahrmund	Schlenz	Soldát	Henner	Hobza	Vacek														
1919/1920																					
1920/1921																					
1921/1922																					
1922/1923																					
1923/1924																					
1924/1925																					
1925/1926																					
1926/1927																					
1927/1928																					
1928/1929																					
1929/1930																					
1930/1931																					
1931/1932	Hoyer	Kindermann	Šíma	Tureček	Hobza	Čáda	Dominik	Vážný	Wierer	Matzke	Martinů										
1932/1933																					
1933/1934																					
1934/1935																					
1935/1936																					
1936/1937																					
1937/1938																					
1938/1939																					
1939/1940																					
1940/1941																					
1941/1942	Wolff	Kindermann	Šíma	Tureček	Hobza	Čáda	Dominik	Vážný	Wierer	Matzke	Martinů										
1942/1943												uzavření českých vysokých škol									
1943/1944												uzavření českých vysokých škol									
1944/1945												uzavření českých vysokých škol									
1945/1946	Pražská německá univerzita byla zrušena.		Šíma	Tureček	Bušek	Smejkal															
1946/1947																					
1947/1948											Kopp										
1948/1949											Čáda		Bulin	Cvetler	Matoušů						
1949/1950																					
1950/1951																					
1951/1952																					
1952/1953																					
1953/1954																					
1954/1955																					
1955/1956																					
1956/1957																					
1957/1958																					
1958/1959																					
1959/1960																					
1960/1961																					
1961/1962																					
1962/1963																					
1963/1964																					
1964/1965																					
1965/1966																					
1966/1967																					
1967/1968																					
1968/1969																					
1969/1970																					
1970/1971																					
1971/1972																					
1972/1973																					
1973/1974																					
1974/1975																					
1975/1976																					
1976/1977																					
1977/1978																					
1978/1979																					
1979/1980																					
1980/1981																					
1981/1982																					
1982/1983																					
1983/1984																					
1984/1985																					
1985/1986																					
1986/1987																					
1987/1988																					
1988/1989																					

zdroj⁵¹⁸

⁵¹⁸ Srov.: *Seznamy přednášek UK a Litoměřické fakulty 1918-1989*, Archiv UK
 Srov.: *Seznamy přednášek UP 1918-1989*, Archiv UP
 Srov.: *Seznamy přednášek MU 1918-1989*, Archiv MU

Příloha č. 12

Schéma výuky německé TF UK 1918-1945

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1918/1919	ZS	Kirchenrecht	Singer	7	LS	Ausgewählte Kapitel des Kirchenrechts	Singer	3
1918/1919	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Singer	2	LS	Eherecht mit besonderer Berücksichtigung seiner partikulären Gestaltung nach dem allgem. bürgerl. Gesetzbuch	Wahrmund	2
1918/1919	ZS	Grundriß des kirchlichen Verfassungsrechts	Wahrmund	1	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1918/1919	ZS	<i>Die äußeren Rechtsverhältnisse der katholischen Kirche in Österreich</i>	Wahrmund	1				
1918/1919	ZS	<i>Geschichte der kirchlichen Synodalverfassung</i>	Wahrmund	1				
1919/1920	ZS	Kirchenrecht	Singer	7	LS	Eherecht mit besonderer Berücksichtigung der einschlägigen Gesetzgebung in der Tschechoslowakischen Republik	Wahrmund	2
1919/1920	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Singer	2	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1919/1920	ZS	Grundzüge des kirchlichen Verfassungsrecht	Wahrmund	1				
1919/1920	ZS	Ausgewählte Partien der kirchlichen Rechtsgeschichte	Wahrmund	1				
1920/1921	ZS	Grundriß des kirchlichen Verfassungsrechts	Wahrmund	1	LS	Eherecht mit besonderer Berücksichtigung der einschlägigen Gesetzgebung in der Tschechoslowakischen Republik	Wahrmund	2
1920/1921	ZS	Kirchliches Vermögensrecht	Wahrmund	1	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1920/1921	ZS	Die rechtlichen Beziehungen zwischen Staat und Kirche	Wahrmund	1				
1921/1922	ZS	Kirchenrecht	Singer	6	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1921/1922	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Singer	2	LS	Eherecht mit besonderer Berücksichtigung der einschlägigen Gesetzgebung in der Tschechoslowakischen Republik	Wahrmund	2
1921/1922	ZS	Grundriß des kirchlichen Verfassungsrechts	Wahrmund	1	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1921/1922	ZS	Kirchliches Vermögensrecht	Wahrmund	1				
1921/1922	ZS	Ausgewählte Partien der kirchlichen Rechtsgeschichte	Wahrmund	1				
1922/1923	ZS	Kirchenrecht	Singer	6	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1922/1923	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Singer	2	LS	Eherecht mit besonderer Berücksichtigung der einschlägigen Gesetzgebung in der Tschechoslowakischen Republik	Wahrmund	2
1922/1923	ZS	Grundriß des kirchlichen Verfassungsrechts	Wahrmund	1	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1922/1923	ZS	Kirchliches Vermögensrecht	Wahrmund	1				
1922/1923	ZS	Ausgewählte Partien der kirchlichen Rechtsgeschichte	Wahrmund	1				
1923/1924	ZS	Kirchenrecht	Singer	6	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1923/1924	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Singer	2	LS	Eherecht mit besonderer Berücksichtigung der einschlägigen Gesetzgebung in der Tschechoslowakischen Republik	Wahrmund	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1923/1924	ZS	Grundriß des kirchlichen Verfassungsrechts	Wahrmund	1	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1923/1924	ZS	Kirchliches Vermögensrecht	Wahrmund	1				
1923/1924	ZS	Ausgewählte Partien der kirchlichen Rechtsgeschichte	Wahrmund	1				
1924/1925	ZS	Kirchenrecht	Singer	6	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1924/1925	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Singer	2	LS	Eherecht mit besonderer Berücksichtigung der einschlägigen Gesetzgebung in der Tschechoslowakischen Republik	Wahrmund	2
1924/1925	ZS	Grundriß des kirchlichen Verfassungsrechts	Wahrmund	1	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1924/1925	ZS	Kirchliches Vermögensrecht	Wahrmund	1				
1924/1925	ZS	Ausgewählte Partien der kirchlichen Rechtsgeschichte	Wahrmund	1				
1925/1926	ZS	Kirchenrecht	Singer	6	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1925/1926	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Singer	2	LS	Eherecht mit besonderer Berücksichtigung der einschlägigen Gesetzgebung in der Tschechoslowakischen Republik	Wahrmund	2
1925/1926	ZS	Grundriß des kirchlichen Verfassungsrechts	Wahrmund	1	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1925/1926	ZS	Kirchliches Vermögensrecht	Wahrmund	1				
1925/1926	ZS	Ausgewählte Partien der kirchlichen Rechtsgeschichte	Wahrmund	1				
1926/1927	ZS	Kirchenrecht	Wahrmund	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Wahrmund	3
1926/1927	ZS	Kirchenrecht	Singer	6	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1926/1927	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Singer	2	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1927/1928	ZS	Kirchenecht	Wahrmund	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Wahrmund	3
1927/1928	ZS	Kirchenecht	Singer	6	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1927/1928	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Wahrmund	2	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1928/1929	ZS	Kirchenecht	Wahrmund	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Wahrmund	3
1928/1929	ZS	Kirchenecht	Wahrmund	6	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1928/1929	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Singer	2	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1929/1930	ZS	Kirchenecht	Wahrmund	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Wahrmund	3
1929/1930	ZS	Kirchenecht	Wahrmund	6	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1929/1930	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Singer	2	LS	Grundlegende Einleitung in das Kirchenrecht	Singer	3
1930/1931	ZS	Kirchenrecht	Wahrmund	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Wahrmund	3
1930/1931	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Wahrmund	2	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1931/1932	ZS	Kirchenrecht	Wahrmund	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Wahrmund	3
1931/1932					LS	Kirchenrechtliches Seminar	Wahrmund	2
1932/1933	ZS	Kirchenrecht	Wahrmund	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Hoyer	3
1932/1933	ZS	Kirchenrecht	Hoyer	6				
1933/1934	ZS	Kirchenrecht	Hoyer	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Hoyer	3
1933/1934	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Hoyer	2	LS	Die moderne Probleme im Codex iuris canonici	Hoyer	2
1933/1934					LS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Hoyer	2
1934/1935	ZS	Kirchenrecht	Hoyer	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Hoyer	3
1934/1935	ZS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Hoyer	2	LS	Kirchliches Vermögensrecht	Hoyer	2
1934/1935					LS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Hoyer	2
1935/1936	ZS	Kirchenrecht	Hoyer	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Hoyer	3
1935/1936	ZS	Das kirchliche Vermögensrecht	Hoyer	1	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Hoyer	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1935/1936	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Hoyer	2	LS	Der Religionsfond	Hoyer	2
1936/1937	ZS	Kirchenrecht	Hoyer	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Hoyer	3
1936/1937	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Hoyer	2	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Hoyer	2
1936/1937	ZS				LS	Staatskirchenrecht	Hoyer	2
1937/1938	ZS	Kirchenrecht	Hoyer	6	LS	Einführung in das Kirchenrecht	Hoyer	3
1937/1938	ZS	Staatskirchenrecht (besonderer Teil)	Hoyer	1	LS	Geschichte des Kirchenrechts	Hoyer	2
1937/1938	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Hoyer	2	LS	Kirchenrechtliche Seminarübungen	Hoyer	2
1938/1939	ZS	Kirchenrecht	Hoyer	6	LS	Grundzüge des Griechisch-orientalischen Kirchenrechtes (mit besonderer Berücksichtigung Südeuropas)	Hoyer	3
1938/1939	ZS	Staatskirchenrecht (allgemeiner Teil)	Hoyer	1	LS	Staatskirchenrecht	Hoyer	2
1938/1939	ZS	Kirchenrechtliche Seminar	Hoyer	2	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Hoyer	2
1939/1940	ZS	Germanische Religion und Volkssitte	Hoyer	1				
1940	1 trimestr	Rechtliche Volkskunde	Hoyer	1				
1940	1 trimestr	Germanische Religion und Volkskunde	Hoyer	1				
1940	2 trimestr							
1940	3 trimestr	Kirchenrecht	Hoyer	2				
1941	Tri me str			x	LS	Kirchenrecht	Hoyer	2
1941/1942	ZS			x	LS	Kirchenrecht	NN	2
1942/1943	ZS			x	LS	Kirchenrecht	Wolff	3
1943/1944	ZS			x	LS	Kirchenrecht	Wolff	2
1944/1945	ZS			x	LS	Kirchenrecht	Wolff	3

zdroj⁵¹⁹

⁵¹⁹ Srov.: *Seznamy přednášek Univerzity Karlovy 1918-1945*, Archiv UK

Příloha č. 13 Obsahové zaměření seminářů Prof. Schlenze a Prof. Kindermanna v letech 1918-1945

akad. rok	sem.	předmět	vyučující	týdně
1918/1919	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1918/1919	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1919/1920	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1919/1920	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1920/1921	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1920/1921	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1921/1922	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1921/1922	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1922/1923	ZS	Kanonistische Übungen	Schlenz	2
1922/1923	LS	Kanonistisches Seminar. Kirchenrechtsquellen, kanon. Kasuistik. Anleitung zu wissenschaftslehre	Schlenz	2
1923/1924	ZS	Kanonistische Übungen (Seminar)	Schlenz	2
1923/1924	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1924/1925	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1924/1925	LS	Kanonistische Übungen	Schlenz	2
1925/1926	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	1
1931/1932	LS	Kanonistisches Seminar: Anleitung zu wissenschaftlichen Arbeiten. Interepretation von Quellen der kirchlichen Rechtsgeschichte, Übungen	Schlenz	1
1932/1933	ZS	Kanonistisches Seminar: Übungen aus dem kanonischen Eheprozeßverfahren	Schlenz	1
1932/1933	LS	Kanonistisches Seminar: Übungen aus dem kanonischen Eheprozesse	Schlenz	1
1933/1934	ZS	Kanonistsches Seminar: Beiträge zur kirchlichen Rechtsgeschite Böhmens; Übungen	Schlenz	1
1933/1934	LS	Kanonistisches Seminar: Die Statuten der Prager Synode von 1605. Übungen	Schlenz	1
1934/1935	LS	Kanonisches Seminar: Praktische Übungen, bes. aus dem Eherecht	Schlenz	1
1935/1936	ZS	Kanonisches Seminar: Behandlung praktischer Fälle, besonders aus de Eheprozeßrechte	Schlenz	1
1935/1936	LS	Kanonisches Seminar: Praktische Fälle aus de Eheprozeßrechte	Kindermann	1
1936/1937	ZS	Kanonistisches Seminar	Kindermann	1
1936/1937	LS	Kanonistisches Seminar	Kindermann	1
1937/1938	ZS	Kanonistisches Seminar	Kindermann	1
1937/1938	LS	Kanonistisches Seminar	Kindermann	1
1938/1939	LS	Kanonistisches Seminar: Das Eherecht der Ukrainer	Kindermann	1
1938/1939	ZS	Kirchenrechtliches Seminar: Praktisches Übungen aus dem Eherecht	Kindermann	1
1939/1940	ZS	Kanonistisches Seminar. Praktische Übungen aus dem Eherechte	Kindermann	1
1940	1 trimestr	Kanonisches Seminar: Praktische Übungen aus dem Eherechte	Kindermann	1
1940	2 trimestr	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1940	3 trimestr	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1941	Trimestr	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1941	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2

akad. rok	sem.	předmět	vyučující	týdně
1941/1942	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1941/1942	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1942/1943	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1942/1943	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1943/1944	LS	Seminar für Kirchenrecht	Kindermann	2
1943/1944	ZS	Seminar für Kirchenrecht	Kindermann	1
1944/1945	ZS	Seminar für Kirchenrecht	Kindermann	2
1944/1945	LS	Seminar für Kirchenrecht	Kindermann	2

zdroj⁵²⁰

⁵²⁰ Srov.: *Seznamy přednášek Univerzity Karlovy 1918-1945*, Archiv UK

Příloha č. 14

Schéma výuky německé PF UK 1918-1945

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1918/1919	ZS	Katholisches Kirchenrecht	Schlenz	3	LS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3
1918/1919	ZS	Katholisches Eherecht	Schlenz	2	LS	Katholisches Eherecht (nach den Kodex)	Schlenz	2
1918/1919	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1919/1920	ZS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3	LS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3
1919/1920	ZS	Katholisches Eherecht (nach den Kodex)	Schlenz	2	LS	Katholisches Eherecht (nach den Kodex)	Schlenz	2
1919/1920	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1920/1921	ZS	Katholisches Kirchenrecht nach dem Kodex	Schlenz	3	LS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3
1920/1921	ZS	Katholisches Eherecht nach dem Kodex	Schlenz	2	LS	Katholisches Eherecht (Nach dem Kodex) und Zivilrecht	Schlenz	2
1920/1921	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1921/1922	ZS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3	LS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3
1921/1922	ZS	Katholisches Eherecht (Nach dem Kodex)	Schlenz	2	LS	Katholisches Eherecht (Nach dem Kodex) und bürgerliches Eherecht	Schlenz	2
1921/1922	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1922/1923	ZS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3	LS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3
1922/1923	ZS	Katholisches Eherecht (Nach dem Kodex)	Schlenz	2	LS	Katholisches Eherecht (Nach dem Kodex) und bürgerliche Ehergesetze	Schlenz	2
1922/1923	ZS	Kanonistische Übungen	Schlenz	2	LS	Kanonistisches Seminar. Kirchenrechtsquellen, kanon. Kasuistik. Anleitung zu wissenschaftslehre	Schlenz	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1923/1924	ZS	Katholisches Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	3	LS	Katholisches Kirchenrecht II. Teil	Schlenz	3
1923/1924	ZS	Katholisches Eherecht (Nach dem Kodex) und bürgerliche Ehergesetze	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1923/1924	ZS	Kanonistische Übungen (Seminar)	Schlenz	2	LS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2
1923/1924					LS	Kirchenrechtliche Gesetze	Schlenz	2
1924/1925	ZS	Kirchenrecht	Schlenz	3	LS	Kirchenrecht (nach dem Kodex)	Schlenz	2
1924/1925	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1924/1925	ZS	Erklärung der Gesetze in Kultussachen	Schlenz	2	LS	Gesetzkunde	Schlenz	1
1924/1925	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	2	LS	Kanonistische Übungen	Schlenz	2
1925/1926	ZS	Allgemeines Kirchenrecht	Schlenz	2	LS	Kirchliches Benefizialwesen und Vermögensrecht	Schlenz	3
1925/1926	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1925/1926	ZS	Kirchenrechtliche Übungen	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1
1925/1926	ZS	Gesetzkunde	Schlenz	1				
1926/1927	ZS	Kirchenrecht, Quellen, Personenrecht	Schlenz	3	LS	Kirchliches Verfassungsrecht	Schlenz	3
1926/1927	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1926/1927	ZS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1
1927/1928	ZS	Katholisches Kirchenrecht: Quellen-, Personen-, und Vermögensrecht mit Einschluß des geltenden Partikularrechtes	Schlenz	3	LS	Kirchenliches Verwaltungsrecht	Schlenz	3
1927/1928	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1927/1928	ZS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1
1928/1929	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Quellen; Verfassungs-, Ämter- und Strafrecht	Schlenz	3	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Kirchliche Verfassungsrecht; Ämter- und Strafrecht	Schlenz	3
1928/1929	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1928/1929	ZS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1929/1930	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Ordinationsrecht; Kirchliches Benefizialwesen	Schlenz	3	LS	Kirchliches Vermögensrecht; Straf- und Prozeßrecht	Schlenz	3
1929/1930	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1929/1930	ZS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1
1930/1931	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Quellenkunde, Verfassungs- und Ämterrecht	Schlenz	3	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Verfassungs- und Ämterrecht	Schlenz	3
1930/1931	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1930/1931	ZS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1
1931/1932	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Ordinationsrecht; Kirchliches Benefizialwesen	Schlenz	3	LS	Kirchliches Vermögensrecht mit besonderer Rücksicht auf unser Partikularrecht; Straf- und Prozeßrecht	Schlenz	3
1931/1932	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1931/1932	ZS	Gesetzkunde und Übungen	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde	Schlenz	1
1931/1932					LS	Kanonistisches Seminar: Anleitung zu wissenschaftlichen Arbeiten. Interpretation von Quellen der kirchlichen Rechtsgeschichte, Übungen	Schlenz	1
1932/1933	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Quellenkunde, Codex iuris canonici, Verfassungs- und Ämterrecht	Schlenz	3	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Verfassungs- und Ämterrecht	Schlenz	3
1932/1933	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1932/1933	ZS	Kanonistisches Seminar: Übungen aus dem kanonischen Eheprozeßverfahren	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde	Schlenz	1
1932/1933					LS	Kanonistisches Seminar: Übungen aus dem kanonischen Eheprozesse	Schlenz	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1933/1934	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Ordinationsrecht; Kirchliches Benefizialwesen	Schlenz	3	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Patronatsrecht, Kirchliches Vermögensrecht	Schlenz	3
1933/1934	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Schlenz	2
1933/1934	ZS	Gesetzkunde	Schlenz	1	LS	Staatskirchenrechtliche Bestimmungen	Schlenz	1
1933/1934	ZS	Kanonistisches Seminar: Beiträge zur kirchlichen Rechtsgeschichte Böhmens; Übungen	Schlenz	1	LS	Kanonistisches Seminar: Die Statuten der Prager Synode von 1605. Übungen	Schlenz	1
1934/1935	ZS	Kirchenrechtliche Quellenkunde; Verfassungs- und Ämterrecht	Schlenz	3	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Verfassungs- und Ämterrecht	Schlenz	3
1934/1935	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht mit besonderer Rücksicht auf die ČSR	Schlenz	2
1934/1935	ZS	Geltende kirchenpolitische Gesetze der ČSR	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde	Schlenz	1
1934/1935					LS	Kanonisches Seminar: Praktische Übungen, bes. aus dem Eherecht	Schlenz	1
1935/1936	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Ordinationsrecht, Kirchliches Benefizialwesen	Schlenz	3	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Kirchliches Vermögensrecht, kirchl. Prozeß- und Strafrecht	Kindermann	3
1935/1936	ZS	Eherecht	Schlenz	2	LS	Eherecht	Kindermann	2
1935/1936	ZS	Gesetzkunde	Schlenz	1	LS	Gesetzkunde	Kindermann	1
1935/1936	ZS	Kanonisches Seminar: Behandlung praktischer Fälle, besonders aus dem Eheprozeßrechte	Schlenz	1	LS	Kanonisches Seminar: Praktische Fälle aus dem Eheprozeßrechte	Kindermann	1
1936/1937	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Einführung; Öffentliches Recht; Quellengeschichte	Kindermann	2	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Verfassungs- und Ämterrecht	Kindermann	x
1936/1937	ZS	Eherecht (mit Berücksichtigung des bürgerlichen Eherechtes der ČSR)	Kindermann	2	LS	Eherecht	Kindermann	2
1936/1937	ZS	Gesetzkunde	Kindermann	1	LS	Gesetzkunde	Kindermann	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1936/1937	ZS	Kanonistisches Seminar	Kindermann	1	LS	Kanonistisches Seminar	Kindermann	1
1937/1938	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Weihe- und Benefizialrecht	Kindermann	3	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Kirchliches Vermögens- und Strafrecht	Kindermann	3
1937/1938	ZS	Eherecht	Kindermann	2	LS	Eherecht	Kindermann	2
1937/1938	ZS	Gesetzskunde	Kindermann	1	LS	Gesetzskunde	Kindermann	1
1937/1938	ZS	Kanonistisches Seminar	Kindermann	1	LS	Kanonistisches Seminar	Kindermann	1
1938/1939	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Einführung, Quellen, öffentliches Kirchenrecht	Kindermann	3	LS	Allgemeines Kirchenrecht: Personenrecht	Kindermann	3
1938/1939	ZS	Eherecht	Kindermann	2	LS	Eherecht	Kindermann	2
1938/1939	ZS	Gesetzskunde	Kindermann	1	LS	Kanonistisches Seminar: Das Eherecht der Ukrainer	Kindermann	1
1938/1939	ZS	Kirchenrechtliches Seminar: Praktische Übungen aus dem Eherecht	Kindermann	1				
1939/1940	ZS	Allgemeines Kirchenrecht: Ämter- und Weiherecht	Kindermann	5				
1939/1940	ZS	Kanonistisches Seminar. Praktische Übungen aus dem Eherechte	Kindermann	1				
1940	1. trimester	Kirchenrecht: Ämter-, Benefizial- und Vermögensrecht	Kindermann	5				
1940	1. trimester	Kanonisches Seminar: Praktische Übungen aus dem Eherechte	Kindermann	1				
1940	2. trimester	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2				
1940	3. trimester	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2				
1941	Trimester	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1941/1942	ZS	Kirchliches Vormögensrecht	Kindermann	1	LS	Eherecht	Kindermann	2
1941/1942	ZS	Kirchliches Ämterrecht	Kindermann	2	LS	Einleitung ins Kirchenrecht	Kindermann	2
1941/1942	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1942/1943	ZS	Eherecht	Kindermann	2	LS	Personenrecht	Kindermann	2
1942/1943	ZS	Einführung ins kirchliche Gesetzbuch	Kindermann	2	LS	Weiherecht	Kindermann	1
1942/1943	ZS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2	LS	Kirchenrechtliches Seminar	Kindermann	2
1943/1944	ZS	Kirchliches Ämterrecht	Kindermann	2	LS	Recht und Kirchenrecht	Kindermann	2
1943/1944	ZS	Weiherecht	Kindermann	1	LS	Ehe und Familie	Kindermann	2
1943/1944	ZS	Kirchliches Vormögensrecht	Kindermann	1	LS	Seminar für Kirchenrecht	Kindermann	2
1943/1944	ZS	Seminar für Kirchenrecht	Kindermann	1				
1944/1945	ZS	Einführung in das kirchliche Gesetzbuch	Kindermann	2	LS	Personenrecht	Kindermann	2
1944/1945	ZS	Ehe und Familie	Kindermann	2	LS	Weiherecht	Kindermann	2
1944/1945	ZS	Seminar für Kirchenrecht	Kindermann	2	LS	Seminar für Kirchenrecht	Kindermann	2

zdroj⁵²¹

⁵²¹ Srov.: *Seznamy přednášek Univerzity Karlovy 1918-1945*, Archiv UK

denní studium „Teologie“

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1918/1919	ZS	Normae generales, de personis et rebus	Soldát	3	LS	De personis et rebus ecclesiasticis	Soldát	5
1918/1919	ZS	De matrimonio	Soldát	3				
1919/1920	ZS	Normae generales, de personis et rebus	Soldát	3	LS	De rebus, processibus et poenis ecclesiasticis	Soldát	5
1919/1920	ZS	De matrimonio	Soldát	3				
1920/1921	ZS	Normae generales, de personis et rebus	Soldát	3	LS	De rebus, processibus et poenis ecclesiasticis	Soldát	5
1920/1921	ZS	De matrimonio	Soldát	3				
1921/1922	ZS	Normae generales, de personis et rebus	Soldát	3	LS	De rebus, processibus et poenis ecclesiasticis	Soldát	5
1921/1922	ZS	De matrimonio	Soldát	3				
1922/1923	ZS	Normae generales, de personis et rebus	Soldát	3	LS	De jure matrimoniali	Soldát	x
1922/1923	ZS	De matrimonio	Soldát	3	LS	De rebus eccles., de processibus et delictis	Soldát	x
1923/1924	ZS	Codicis liber I. (normae generales), II. (de personis) et III. (de rebus usque ad partem)	Soldát	5	LS	Codicis liber III., IV. Usque ad tit. XX.	Soldát	4
1924/1925	ZS	Introductio, normae gener. (lib. I. Cod.); jus matrimon.	Soldát	4	LS	De processibus (Codic. IV.); de delictis et poenis	Soldát	4
1925/1926	ZS	Fontes et Codic. II.	Soldát	4	LS	Codic. II. et III. pars II, IV, VI	Soldát	3
1926/1927	ZS	De sacramentis in genere et matrimonio in specie. De locis et temporibus sacris (Codic. I. III.)	Soldát	4	LS	De processibus (Codic. IV.); de delictis et poenis. Codic. V.	Soldát	4

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1927/1928	ZS	Fontes juris can. et normae generales (Cod. I.). De baltizmo, confirmatione et ordine. De clericis in genere	Soldát	4	LS	De clericis in specie et de religiosis. De officiis et beneficiis	Soldát	2
1928/1929	ZS	De sacramento matrimonii, De locis et temporibus s.; de bonis Eccl. temporalibus	Soldát	x	LS	De processibus, de delictis et poenis	Soldát	2
1929/1930	ZS	Fontes juris can. et normae generales (Cod. I.). De sacramentis baltismi, confirmationis, ss. Euchristiae et ordinis	Soldát	x	LS	De religiosis, de beneficiis et bonis Ecclesiae temporalibus	Soldát	2
1930/1931	ZS	De sacramento matrimonii; de locis sacris; de bonis Ecclesiae temporalibus	Soldát	2	LS	De jure patronatus (Cod. IV.). De processibus, delictis et poenis eccl.	Soldát	2
1931/1932	ZS	Fontes juris can. et normae general. De pers. De sacramentis baltismi et ordinationis	Soldát	2	LS	De pers. De beneficiis. De bonis Ecclesiae temporalibus	Soldát	2
1932/1933	ZS	De matrimonio	x	2	LS	De jure patronatus. De processibus, delictis et poenis eccl.	Šíma	2
1932/1933	ZS	Právní vedení farní kanceláře	x	1	LS	Seminář pro církevní právo. Výklad hlavních zákonů církevněpolitických	Šíma	2
1933/1934	ZS	Historia fontium	Šíma	1	LS	Institutiones iuris canonici	Šíma	1
1933/1934	ZS	Institutiones iuris canonici	Šíma	1	LS	Liber II. Codicis	Šíma	2
1933/1934	ZS	Ústavní právo církevní	Šíma	x	LS	Správa jmění zádušního a obročního	Šíma	1
1933/1934	ZS	Právní vedení farní kanceláře. Správa jmění zádušního a obročního	Šíma	x	LS	Seminář pro církevní právo. Documenta Codicis. Čtení a rozbor	Šíma	2
1933/1934	ZS	Seminář pro církevní právo. Documenta Codicis. Rozbor	Šíma	x				

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1934/1935	ZS	Ius matrimoniale	Šíma	3	LS	De processibus	Šíma	3
1934/1935	ZS	De locis sacris	Šíma	1	LS	De delictis et poenis	Šíma	1
1934/1935	ZS	Matriky; hlavní pravidlo v jejich správě	Šíma	1	LS	Některé zvláštní případy z manželského práva ve farní kanceláři	Šíma	1
1934/1935	ZS	Seminář pro církevní právo. Některé zákony a nařízení kultová, platná v Československé republice. Čtení, výklad, srovnání s normami církevními	Šíma	1,5	LS	Seminář pro církevní právo. Některé církevněpolitické zákony Československé republiky	Šíma	x
1935/1936	ZS	Historia fontium	Šíma	1	LS	Normae generales	Šíma	1
1935/1936	ZS	Liber secundus Codicis	Šíma	3	LS	Liber II. Codicis	Šíma	3
1935/1936	ZS	O správě jmění zádušního a obročního. Srovnání kánonů 1495-1551 s právními normami českosl.	Šíma	1	LS	Ústava církevní ve středověku	Šíma	1
1935/1936	ZS	Seminář pro církevní právo. Pražská synoda z r. 1605	Šíma	1,5	LS	Seminář pro církevní právo. Pražská synoda z r. 1605	Šíma	2
1936/1937	ZS	Ius matrimoniale	Šíma	3	LS	Liber quartus Codicis	Šíma	1
1936/1937	ZS	Vývoj právních poměrů církevních do konce středověku	Šíma	1	LS	Vývoj církevně-právních poměrů	Šíma	1
1936/1937	ZS	De delictis et poenis	Šíma	1	LS	Seminář církevního práva I. odd. Některé kultové zákony českosl.	Šíma	1
1936/1937	ZS	Seminář církevního práva I. odd. Statuta Ernesti	Šíma	1	LS	Seminář církevního práva II. odd. Statuta Ernesti	Šíma	1
1936/1937	ZS	Seminář církevního práva II. odd. Právní kasuistika	Šíma	1				
1937/1938	ZS	Codicis liber I. et II.	Šíma	4	LS	Codicis liber I. et II.	Šíma	3
1937/1938	ZS	Dějiny církevního práva. Novověk	Šíma	1	LS	Dějiny církevního práva	Šíma	1
1937/1938	ZS	Seminář církevního práva I. odd. Casus practici	Šíma	x	LS	Církevní právo majetkové	Šíma	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1937/1938	ZS	Seminář církevního práva II. odd. Ius matrimoniale in Decreto Gratiani	Šíma	x	LS	Seminář církevního práva I. odd. Právní kasuistika	Šíma	1
1937/1938					LS	Seminář církevního práva II. odd. Ius matrimoniale in Decreto Gratiani	Šíma	1
1938/1939	ZS	Ius matrimoniale	Šíma	3	LS	Církevní právo procesní	Šíma	3
1938/1939	ZS	De delictis et poenis	Šíma	1	LS	De delictis et poenis	Šíma	1
1938/1939	ZS	Církevně-právní vývoj v novověku	Šíma	1	LS	Dějiny církevního práva	Šíma	1
1938/1939	ZS	Seminář církevního práva I. odd. Některé kultové zákony českosl. Srovnání s normami církevními	Šíma	x	LS	Seminář církevního práva I. odd. Některé kultové zákony českosl. Srovnání s normami církevními	Šíma	x
1938/1939	ZS	Seminář církevního práva II. odd. Manželské právo v dekretálech Řehoře IX.	Šíma	x	LS	Seminář církevního práva II. odd. Manželské právo v dekretálech Řehoře IX.	Šíma	x
1938/1939					LS	Repetitorium manželského práva	Šíma	3
1938/1939					LS	Partes selectae e iure canonico	Šíma	2
1938/1939					LS	Seminář církevního práva: Právní kasuistika	Šíma	2

1939/1945

UZAVŘENÍ ČESKÝCH VYSOKÝCH ŠKOL

1945/1946	ZS	Partes selectae e Codice iuris canonici	Šíma	3	LS	Partes selectae e Codice iuris canonici	Šíma	5
1945/1946	ZS	Vývoj církevně-právní od Řehoře VII. až do Bonifáce VIII.	Šíma	2	LS	Seminář církv. práva: právní kasuistika. Decretales Gregorii IX.	Šíma	2
1945/1946	ZS	Seminář církevního práva: Právní kasuistika	Šíma	1				
1945/1946	ZS	Čtení pramenů. Manželské právo v Dekretálech Řehoře IX.	Šíma	1				
1946/1947	ZS	Ius matrimoniale	Šíma	2	LS	Partes selectae e secundo et tertio libro Codicis	Šíma	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1946/1947	ZS	Partes selecte e Codice juris canonici	Šíma	2	LS	Procesní právo	Šíma	2
1946/1947	ZS	Dějiny církevního práva	Šíma	1	LS	Dějiny církevního práva	Šíma	1
1946/1947	ZS	Seminář církevního práva	Šíma	1	LS	Seminář církevního práva	Šíma	1
1946/1947	ZS	Čtení a rozbor pramenů	Šíma	1	LS	Čtení a rozbor pramenů	Šíma	1
1947/1948	ZS	Institutiones iuris canonici	Šíma	1	LS	Ius ecclesiasticum personale secundum Codicem	Šíma	2
1947/1948	ZS	Historia fontium	Šíma	1	LS	Přehled církevního práva procesního	Šíma	2
1947/1948	ZS	Liber II. Codicis	Šíma	2	LS	Dějiny církevního práva	Šíma	1
1947/1948	ZS	Dějiny práva církevního	Šíma	1	LS	Seminář církevního práva: Četba a výklad pramenů. Právní kasuistika	Šíma	2
1947/1948	ZS	Seminář církevního práva: Četba a výklad pramenů. Právní kasuistika	Šíma	2				
1948/1949	ZS	Jus martimoniale	Šíma	2	LS	Partes selectae e III. libro Codicis	Šíma	2
1948/1949	ZS	Trestní právo	Šíma	1	LS	Trestní právo	Šíma	1
1948/1949	ZS	Některé otázky církevního práva veřejného	Šíma	1	LS	Některé otázky církevního práva veřejného	Šíma	1
1948/1949	ZS	Dějiny práva církevního	Šíma	1	LS	Dějiny církevního práva	Šíma	1
1948/1949	ZS	Seminář církevního práva: Kasuistika. Literatura práva kanonického	Šíma	2	LS	Seminář církevního práva: Kasuistika	Šíma	1
1948/1949					LS	Literatura práva kodexového	Šíma	1
1949/1950	ZS	Prameny církevního práva	Šíma	1	LS	Prameny církevního práva	Šíma	1
1949/1950	ZS	Institutiones iuris canonici	Šíma	1	LS	Institutiones iuris canonici	Šíma	1
1949/1950	ZS	Codicis Iuris Canonici	Šíma	2	LS	Codicis Iuris Canonici	Šíma	2
1949/1950	ZS	Dějiny církevního práva	Šíma	1	LS	Dějiny církevního práva	Šíma	1
1949/1950	ZS	Seminář církevního práva: Documenta Codicis Iuris Canonici. Čtení a rozbor	Šíma	1	LS	Seminář církevního práva: Documenta Codicis Iuris Canonici. Čtení a rozbor	Šíma	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydně	semestr	předmět	vyučující	tydně
1949/1950	ZS	Repetitorium iuris matrimonialis in casibus practisis	Šíma	2	LS	Repetitorium iuris matrimonialis in casibus practisis	Šíma	2
1950/1951	ZS	Prameny práva. Právní instituce. Právo osobní	Šíma	3	LS	Prameny práva. Právní instituce. Právo osobní	Šíma	3
1950/1951	ZS	Právo manželské. Právo věcné. nové čl. zákony církevní	Šíma	3	LS	Právo manželské. Právo věcné. nové čl. zákony církevní	Šíma	3
1950/1951	ZS	Seminář církevního práva	Šíma	2	LS	Seminář církevního práva	Šíma	2
1951/1952	ZS	Pojmy, prameny, osoby	Kasan	3	LS	Pojmy, prameny, osoby	Kasan	3
1951/1952	ZS	Právo manželské. Právo trestní. Hmot. zabezpečení církve	Kasan	3	LS	Právo manželské. Právo trestní. Hmot. zabezpečení církve	Kasan	3
1951/1952	ZS	Seminář církevního práva	Kasan	3	LS	Seminář církevního práva	Kasan	3
1952/1953	ZS	Církevní právo se zřetelem k československému právu. Prameny církevního práva, právní pojmy, osoby a ústava církve	Kasan	3	LS	Církevní právo se zřetelem k československému právu. Prameny církevního práva, právní pojmy, osoby a ústava církve	Kasan	3
1952/1953	ZS	Církevní právo se zřetelem k československému právu. Právo manželské. Právo trestní. Nové československé zákony	Kasan	3	LS	Církevní právo se zřetelem k československému právu. Právo manželské. Právo trestní. Nové československé zákony	Kasan	3
1952/1953	ZS	Seminář pro církevní právo	Kasan	2	LS	Seminář pro církevní právo	Kasan	2
1953/1954	ZS	Prameny církevního práva, právní pojmy, osoby a ústava církve	Michal	3	LS	Prameny církevního práva, právní pojmy, osoby a ústava církve	Michal	3
1953/1954	ZS	Církevní právo se zřetelem k československému právu. Právo manželské. Právo trestní. Nové československé zákony	Michal	3	LS	Církevní právo se zřetelem k československému právu. Právo manželské. Právo trestní. Nové československé zákony	Michal	3

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1953/1954	ZS	Seminář pro církevní právo	Michal	2	LS	Seminář pro církevní právo	Michal	2
1954/1955	ZS	Prameny církevního práva, právní pojmy a ústava církve	Michal	3	LS	De clericis. De ordine	Michal	3
1954/1955	ZS	Československé církevní zákony	Michal	4	LS	De matrimonio. Civilní právo. De poenis et delictis. De bapismo. Procesní právo církevní	Michal	4
1954/1955	ZS	Seminář pro církevní právo	Michal	2	LS	Seminář pro církevní právo	Michal	2
1955/1956	ZS	Prameny církevního práva, právní pojmy a ústava církve	Michal	3	LS	De clericis. De ordine	Michal	3
1955/1956	ZS	De matrimonio. Československé církevní zákony	Michal	4	LS	De poenis et delictis. Procesní právo církevní	Michal	4
1955/1956	ZS	Seminář pro církevní právo	Michal	2	LS	Seminář pro církevní právo	Michal	2
1956/1957	ZS	Prameny církevního práva, právní pojmy a ústava církve	Michal	3	LS	De clericis. De ordine	Michal	3
1956/1957	ZS	De matrimonio. Československé církevní zákony	Michal	4	LS	De poenis et delictis. Procesní právo církevní	Michal	4
1956/1957	ZS	Seminář pro církevní právo	Michal	2	LS	Seminář pro církevní právo	Michal	2
1957/1958	ZS	Prameny církevního práva, právní pojmy a ústava církve	Michal	2	LS	Dějiny kanonického práva	Michal	2
1957/1958	ZS	Kanonické právo manželské se zřetelem k platnému právu občanskému	Michal	4	LS	De poenis et delictis. Procesní právo církevní	Michal	4
1957/1958	ZS	Seminář pro církevní právo	Michal	2	LS	Seminář pro církevní právo	Michal	2
1958/1959	ZS	Prameny církevního práva, právní pojmy a ústava církve	Michal	2	LS	Dějiny kanonického práva	Michal	2
1958/1959	ZS	De personis	Michal	3	LS	De poenis et delictis. Procesní právo církevní	Michal	3
1958/1959	ZS	Seminář pro církevní právo. I. odd.: Filosofie práva	Michal	1	LS	Seminář pro církevní právo. I. odd.: Filosofie práva	Michal	1
1958/1959	ZS	Seminář pro církevní právo. II. odd.: De ordine	Michal	1	LS	Seminář pro církevní právo. II. odd.: De ordine	Michal	1
1959/1960	ZS	Introductio in ius canonicum. Historia juris canonici	Michal	2	LS	<i>Ius ecclesiasticum publicum</i>	Michal	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydně	semestr	předmět	vyučující	tydně
1959/1960	ZS	Normae generales (I. lib. CIC)	Michal	3	LS	De personis (II. lib. CIC). De Sacramentis (III. lib. CIC)	Michal	3
1959/1960	ZS	De matrimonio (III. lib. CIC)	Michal	3	LS	Ius poenale (IV. lib. CIC)	Michal	3
1959/1960	ZS	Seminář pro církevní právo: Vybrané nejdůležitější zákony občanské a některé části praktického práva z III. knihy Kodexu	Michal	2	LS	Seminář pro církevní právo: Vybrané nejdůležitější zákony občanské a některé části praktického práva z III. knihy Kodexu	Michal	2
1960/1961	ZS	Normae generales	Michal	2	LS	Historia fontium	Michal	2
1960/1961	ZS	Normae generales. De personis	Michal	3	LS	De delictis et poenis	Michal	3
1960/1961	ZS	De matrimonio	Michal	3	LS	De delictis et poenis	Michal	3
1960/1961	ZS	Seminář pro církevní právo: Vybrané nejdůležitější zákony občanské a některé části praktického práva z III. knihy Kodexu	Michal	2	LS	Seminář pro církevní právo: Vybrané nejdůležitější zákony občanské a některé části praktického práva z III. knihy Kodexu	Michal	2
1961/1962	ZS	Normae generales	Michal	2	LS	Partes selectae III. lib. CIC	Michal	2
1961/1962	ZS	Normae generales. De personis	Michal	3	LS	Všeobecné právní normy trestního a procesního práva	Michal	3
1961/1962	ZS	De matrimonio	Michal	3	LS	De delictis et poenis; De sacramentis	Michal	3
1961/1962	ZS	Seminář pro církevní právo: Zákony práva občanského	Michal	2	LS	Seminář pro církevní právo: Zákony práva občanského	Michal	2
1962/1963	ZS	Úvod a dějiny práva církevního i státního	Michal	2	LS	Normae generales CIC. Občansko-církevní předpisy	Michal	2
1962/1963	ZS	De personis. Občanský zákoník	Michal	3	LS	De Sacramentis. Důležité občanské zákony	Michal	3
1962/1963	ZS	De matrimonio. Právo rodinné	Michal	3	LS	De Sacramentis. Důležité občanské zákony	Michal	3
1962/1963	ZS	Seminář pro církevní právo: Úvod do právní praxe	Michal	1	LS	Seminář pro církevní právo: Úvod do právní praxe	Michal	1
1962/1963	ZS	Seminář pro církevní právo: Právní praxe v pastoraci	Michal	1	LS	Seminář pro církevní právo: Právní praxe v pastoraci	Michal	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1962/1963	ZS	Seminář pro církevní právo: Právní kasuistika	Michal	1	LS	Seminář pro církevní právo: Právní kasuistika	Michal	1
1963/1964	ZS	Normae generales	Michal	2	LS	De sacramentis	Michal	2
1963/1964	ZS	De personis	Michal	3	LS	De processibus	Michal	3
1963/1964	ZS	De matrimonii sacramento	Michal	3	LS	De delictis et poenis	Michal	3
1963/1964	ZS	Seminář pro církevní právo: Nejdůležitější a potřebné právní předpisy práva občanského	Michal	1	LS	Seminář pro církevní právo: Nejdůležitější a potřebné právní předpisy práva občanského	Michal	1
1964/1965	ZS	Introductio in ius - Historia fontium	Michal	2	LS	Normae generales . De sacramentis	Michal	2
1964/1965	ZS	De personis	Michal	3	LS	De delictis et poenis	Michal	3
1964/1965	ZS	De matrimonio	Michal	3	LS	De delictis et poenis	Michal	3
1964/1965	ZS	Seminář pro církevní právo: Nejdůležitější zákony občanského	Michal	1	LS	Seminář pro církevní právo: Nejdůležitější zákony občanské	Michal	1
1965/1966	ZS	Úvod do studia kanonického práva	Michal	1	LS	Normae generales CIC	Michal	2
1965/1966	ZS	Stručné dějiny pramenů poznání kanonického práva a Církevní ústava	Michal	1	LS	De rebus. De processibus	Michal	3
1965/1966	ZS	De personis	Michal	2	LS	De delictis et poenis	Michal	3
1965/1966	ZS	De rebus	Michal	1	LS	Seminář pro církevní právo: Nejdůležitější zákony občanské	Michal	2
1965/1966	ZS	De matrimonio	Michal	3				
1965/1966	ZS	Seminář pro církevní právo: Nejdůležitější zákony občanské	Michal	2				
1966/1967	ZS	Úvod do právních věd	Michal	1	LS	Komentář I. knihy Kodexu	Michal	2
1966/1967	ZS	Dějiny pramenů	Michal	1	LS	De delictis et poenis	Michal	3
1966/1967	ZS	De personis	Michal	2	LS	De delictis et poenis	Michal	3
1966/1967	ZS	De sacramentis	Michal	1	LS	Seminář věd právních. Platné právo v ČSSR	Michal	1
1966/1967	ZS	De matrimonio	Michal	3	LS			
1966/1967	ZS	Seminář věd právních. Platné právo v ČSSR	Michal	1	LS			
1967/1968	ZS	Úvod do právních věd	Michal	1	LS	Komentář I. knihy Kodexu	Michal	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1967/1968	ZS	Dějiny pramenů	Michal	1	LS	De rebus (partes selectae)	Michal	3
1967/1968	ZS	De personis	Michal	3	LS	Komentář IV. a V. knihy CIC	Michal	3
1967/1968	ZS	De matrimonio	Michal	3	LS	Seminář věd právních. Platné právo občanské v ČSSR	Michal	1
1967/1968	ZS	Seminář věd právních. Platné právo občanské v ČSSR	Michal	1	LS			
1968/1969	ZS	Úvod do právních věd. Ústava Církve a stručný přehled pramenů církv. práva	Michal	2	LS	Komentář I. knihy Kodexu	Michal	2
1968/1969	ZS	De personis et normae canonicae. De Sacramentis	Michal	3	LS	De personis et normae canonicae. De Sacramentis	Michal	3
1968/1969	ZS	De matrimonio et De delictis et poenis (s přihlédnutím k platným zákonům ČSSR)	Michal	3	LS	De matrimonio et De delictis et poenis (s přihlédnutím k platným zákonům ČSSR)	Michal	3
1968/1969	ZS	Seminář práva	Michal	2	LS	Seminář práva	Michal	2
1969/1970	ZS	Parva istoria iuris	Michal	2	LS	Commentarium ad I. libram Codicis	Michal	2
1969/1970	ZS	De personis	Michal	2	LS	De personis	Michal	2
1969/1970	ZS	Excerptio de III. libro Codicis	Michal	1	LS	Excerptio de IV. libro Codicis	Michal	3
1969/1970	ZS	De matrimonio - De baptisate	Michal	3	LS	Seminář cír. práva. Kasuistika k II. knize Kodexu	Michal	2
1969/1970	ZS	Seminář cír. práva. Kasuistika k II. knize Kodexu	Michal	2	LS	Seminář cír. práva. Kasuistika k traktátu De marimonio	Michal	2
1969/1970	ZS	Seminář cír. práva. Kasuistika k traktátu De marimonio	Michal	2				
1970/1971	ZS	Úvod do věd právních a státních	Michal	1	LS	Komentář k I. knize CIC a všeobecný úvod knihy II.	Michal	2
1970/1971	ZS	Stručné dějiny pramenů církevního práva	Michal	1	LS	Komentář knihy IV. a V. Kodexu	Michal	3
1970/1971	ZS	Komentář II. knihy Kodexu	Michal	2	LS	Excerpta de IV. et V. libro Codicis	Michal	3
1970/1971	ZS	Vybrané části knihy III. (právní předpisy o svátostech, místu a čase)	Michal	1	LS	Seminář věd právních	Michal	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1970/1971	ZS	Tractatus de matrimonio	Michal	3	LS	Seminář věd právních	Michal	1
1970/1971	ZS	Seminář věd právních	Michal	1				
1970/1971	ZS	Seminář věd právních	Michal	1				
1971/1972	ZS	De populo Dei: De personarum muneribus	Michal	3	LS	De populo Dei: De personarum muneribus	Michal	3
1971/1972	ZS	Instrumenta sanctificationis (excerpta de III.-V. lib. CIC prater matrimonium)	Michal	1	LS	Instrumenta sanctificationis (excerpta de III.-V. lib. CIC prater matrimonium)	Michal	1
1971/1972	ZS	Tractatus de matrimonio	Michal	3	LS	Tractatus de matrimonio	Michal	3
1971/1972	ZS	Instrumenta sanctificationis (excerpta de III.-V. lib. CIC prater matrimonium)	Michal	1	LS	Instrumenta sanctificationis (excerpta de III.-V. lib. CIC prater matrimonium)	Michal	1
1971/1972	ZS	Seminář věd právních: Látka pode výběru - aktuální otázky práva církevního i občanského	Michal, Zedníček	2	LS	Seminář věd právních: Látka pode výběru - aktuální otázky práva církevního i občanského	Michal, Zedníček	2
1972/1973	ZS	Úvod do práva, dějiny kanonického práva	Zedníček	1	LS	Normae genentes	x	1
1972/1973	ZS	Veřejné právo kanonické	x	2	LS	De personis	x	2
1972/1973	ZS	Právo manželské	x	3	LS	Právo procesní	x	3
1972/1973	ZS	Seminář věd právních	Zedníček	1	LS	Seminář věd právních	Zedníček	1
1972/1973	ZS	Seminář věd právních	x	1	LS	Seminář věd právních	x	1
1973/1974	ZS	Úvod, teorie práva, dějiny pramenů kanon. práva, ústavní právo kanonické	Zedníček	3	LS	Normae generales. Personální právo kanonické	Zedníček	3
1973/1974	ZS	Církevní právo manželské etc.	Jaroš	7	LS	Církevní právo manželské etc.	Jaroš	7
1973/1974	ZS	Seminář práva	Zedníček	2	LS	Seminář práva	Zedníček	2
1974/1975	ZS	Teorie práva	Zedníček	1	LS	Normae generales	Zedníček	1
1974/1975	ZS	Dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	1	LS	Personální právo kanonické	Zedníček	2
1974/1975	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Administrativní a trestní právo	Jaroš	4
1974/1975	ZS	Manželské právo hmotné a soudní	Jaroš	4	LS	Seminář práva	Jaroš	1
1974/1975	ZS	Seminář práva	Jaroš	1	LS	Seminář práva	Zedníček	1
1974/1975	ZS	Seminář práva	Zedníček	2				

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1975/1976	ZS	Teorie práva	Zedníček	1	LS	Normae generales	Zedníček	1
1975/1976	ZS	Dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	1	LS	Personální právo kanonické	Zedníček	2
1975/1976	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Seminář práva	Zedníček	2
1975/1976	ZS	Seminář práva	Zedníček	2	LS	Majtekové a trestní právo	Jaroš	4
1975/1976	ZS	Manželské právo (hmotné a procesní)	Jaroš	4	LS	Právo ve zpovědnici	Jaroš	1
1975/1976	ZS	Kanonická příprava sňatků	Jaroš	1				
1976/1977	ZS	Teorie práva	Zedníček	2	LS	Normae generales	Zedníček	1
1976/1977	ZS	Ústavní právo kanonické a dějiny práva kan.	Zedníček	1	LS	Personální právo kanonické	Zedníček	2
1976/1977	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4	LS	Procesní právo kanonické	Zedníček	2
1976/1977					LS	Trestní právo kanonické	Zedníček	2
1977/1978	ZS	Teorie práva	Zedníček	2	LS	Normae generales a personální právo kanonické	Zedníček	1
1977/1978	ZS	Ústavní právo kanonické a dějiny práva kan.	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	4
1977/1978	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4				
1978/1979	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Normae generales a personální právo kanonické	Zedníček	3
1978/1979	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	4
1978/1979	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4				
1979/1980	ZS	Teorie práva	Zedníček	2	LS	Normae generales a personální právo kanonické	Zedníček	3
1979/1980	ZS	Dějiny pramenů kanonického práva a ústavní právo	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	4
1979/1980	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4				
1980/1981	ZS	Teorie práva	Zedníček	2	LS	Normae generales a personální právo kanonické	Zedníček	3
1980/1981	ZS	Ústavní právo kanonické a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	4
1980/1981	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4				
1981/1982	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Personální právo kanonické	Zedníček	3

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1981/1982	ZS	Ústavní právo kanonické a normae generales	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	4
1981/1982	ZS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1				
1981/1982	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4				
1982/1983	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Normae generales a personální právo kanonické	Zedníček	3
1982/1983	ZS	Ústavní právo kanonické a normae generales	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	4
1982/1983	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4	LS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1
1982/1983	ZS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1				
1983/1984	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Všeobecné normy kanon., personál. právo kanonické	Zedníček	3
1983/1984	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	4
1983/1984	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4	LS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1
1983/1984	ZS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1				
1984/1985	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Všeobecné normy kanon., personál. právo kanonické	Zedníček	3
1984/1985	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	4
1984/1985	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4	LS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1
1984/1985	ZS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1				
1985/1986	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Všeobecné normy kanon., personál. právo kanonické	Zedníček	3
1985/1986	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	3
1985/1986	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	4	LS	Souhrn kanonického práva	Zedníček	1
1985/1986	ZS	Souhrn kanonického práva	Zedníček	1	LS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1
1985/1986	ZS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1				
1986/1987	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Všeobecné normy kanon., personál. právo kanonické	Zedníček	3
1986/1988	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	3
1986/1987	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	3	LS	Souhrn kanonického práva	Zedníček	1
1986/1987	ZS	Souhrn kanonického práva	Zedníček	1	LS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1986/1987	ZS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1				
1987/1988	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Všeobecné normy kanon., personál. právo kanonické	Zedníček	3
1987/1988	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	3
1987/1988	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	3	LS	Diplomatický protokol	Zedníček	1
1987/1988	ZS	Souhrn kanonického práva	Zedníček	1	LS	Souhrn kanonického práva	Zedníček	1
1987/1988	ZS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1	LS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1
1988/1989	ZS	Teorie práva a dějiny pramenů kanonického práva	Zedníček	2	LS	Všeobecné normy kanon., personál. právo kanonické	Zedníček	3
1988/1989	ZS	Ústavní právo kanonické	Zedníček	1	LS	Procesní a trestní právo kanonické	Zedníček	3
1988/1989	ZS	Reálné právo kanonické	Zedníček	3	LS	Diplomatický protokol	Zedníček	1
1988/1989	ZS	Souhrn kanonického práva	Zedníček	1	LS	Souhrn kanonického práva	Zedníček	1
1988/1989	ZS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1	LS	Vědecký seminář z kanonického práva	Zedníček	1

kombinované studium „Učitel náboženství“

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1949/1950	ZS	Církevní právo	Šíma	1	LS	Církevní právo	Šíma	1

zdroj⁵²²

⁵²² Srov.: *Seznamy přednášek Univerzity Karlovy 1918-2015*, Archiv UK, SIS Univerzity Karlovy

Příloha č. 16 Obsahové zaměření seminářů Prof. Šímy v letech 1923-1951

akad. rok	sem.	předmět	týdně
1932/1933	LS	Seminář pro církevní právo. Výklad hlavních zákonů církevně-politických	2
1933/1934	LS	Seminář pro církevní právo. Documenta Codicis. Čtení a rozbor	2
1933/1934	ZS	Seminář pro církevní právo. Documenta Codicis. Rozbor	x
1934/1935	ZS	Seminář pro církevní právo. Některé zákony a nařízení kultová, platná v Československé republice. Čtení, výklad, srovnání s normami církevními	1,5
1934/1935	LS	Seminář pro církevní právo. Některé církevně-politické zákony Československé republiky	x
1935/1936	ZS	Seminář pro církevní právo. Pražská synoda z r. 1605	1,5
1935/1936	LS	Seminář pro církevní právo. Pražská synoda z r. 1605	2
1936/1937	ZS	Seminář církevního práva I. odd. Statuta Ernesti	1
1936/1937	ZS	Seminář církevního práva II. odd. Právní kasuistika	1
1936/1937	LS	Seminář církevního práva I. odd. Některé kultové zákony českosl.	1
1936/1937	LS	Seminář církevního práva II. odd. Statuta Ernesti	1
1937/1938	ZS	Seminář církevního práva I. odd. Casus practici	x
1937/1938	ZS	Seminář církevního práva II. odd. Ius matrimoniale in Decreto Gratiani	x
1937/1938	LS	Seminář církevního práva I. odd. Právní kasuistika	1
1937/1938	LS	Seminář církevního práva II. odd. Ius matrimoniale in Decreto Gratiani	1
1938/1939	ZS	Seminář církevního práva I. odd. Některé kultové zákony českosl. Srovnání s normami církevními	x
1938/1939	LS	Seminář církevního práva I. odd. Některé kultové zákony českosl. Srovnání s normami církevními	x
1938/1939	ZS	Seminář církevního práva II. odd. Manželské právo v dekretálech Řehoře IX.	x
1938/1939	LS	Seminář církevního práva II. odd. Manželské právo v dekretálech Řehoře IX.	x
1938/1939	LS	Seminář církevního práva: Právní kasuistika	2
1939/1945		UZAVŘENÍ ČESKÝCH VYSOKÝCH ŠKOL	
1945/1946	ZS	Seminář církevního práva: Právní kasuistika	1
1945/1946	LS	Seminář církevního práva: Právní kasuistika. Decretales Gregorii IX.	2
1946/1947	ZS	Seminář církevního práva	1
1946/1947	LS	Seminář církevního práva	1
1947/1948	ZS	Seminář církevního práva: Četba a výklad pramenů. Právní kasuistika	2
1947/1948	LS	Seminář církevního práva: Četba a výklad pramenů. Právní kasuistika	2
1948/1949	ZS	Seminář církevního práva: Kasuistika. Literatura práva kanonického	2
1948/1949	LS	Seminář církevního práva: Kasuistika	1
1949/1950	ZS	Seminář církevního práva: Documenta Codicis Iuris Canonici. Čtení a rozbor	1
1949/1950	LS	Seminář církevního práva: Documenta Codicis Iuris Canonici. Čtení a rozbor	1
1950/1951	ZS	Seminář církevního práva	2
1950/1951	LS	Seminář církevního práva	2

zdroj⁵²³

⁵²³ Srov.: *Seznamy přednášek Univerzity Karlovy 1918-2015*, Archiv UK, SIS Univerzity Karlovy

Příloha č. 17

Schéma výuky (české) PF UK 1918-1949

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1918/1919	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	3
1918/1919	ZS	Právo manželské	Henner	2	LS	Církevní právo I. část	Hobza	3
1918/1919	ZS	Čtení pramenů církevního práva	Henner	1	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	1
1918/1919	ZS	Právo církevní II. část	Hobza	4				
1918/1919	ZS	Rakouské právo konfesní	Hobza	1				
1919/1920	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1919/1920	ZS	Právo manželské	Henner	2	LS	Rozluka státu a církve	Henner	1
1919/1920	ZS	Čtení pramenů církevního práva	Henner	1	LS	Církevní právo I. část	Hobza	2
1919/1920	ZS	Právo církevní II. část	Hobza	4	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2
1920/1921	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1920/1921	ZS	Právo manželské	Henner	2	LS	Rozluka státu a církve	Henner	1
1920/1921	ZS	Čtení pramenů církevního práva	Henner	1	LS	Církevní právo I. část	Hobza	2
1920/1921	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2
1920/1921	ZS	Právo církevní II. část	Hobza	4				
1921/1922	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1921/1922	ZS	Právo manželské	Henner	2	LS	Poměr státu a církvi	Bušek	2
1921/1922	ZS	Čtení pramenů církevního práva	Henner	1				
1921/1922	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2				
1922/1923	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1922/1923	ZS	Proces kanonický	Henner	2	LS	Prameny církevního práva	Henner	1
1922/1923	ZS	Čtení pramenů církevního práva	Henner	1	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2
1922/1923	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2	LS	Poměr státu a církvi	Bušek	2
1922/1923	ZS	Právo manželské	Bušek	2				
1923/1924	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1923/1924	ZS	Proces kanonický	Henner	1	LS	Prameny církevního práva	Henner	1
1923/1924	ZS	Repetitorium z církevního práva	Henner	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2
1923/1924	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2	LS	Poměr státu a církvi	Bušek	2
1923/1924	ZS	Právo manželské	Bušek	2				
1924/1925	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1924/1925	ZS	Proces kanonický	Henner	1	LS	Prameny církevního práva	Henner	1
1924/1925	ZS	Právo manželské	Henner	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydně	semestr	předmět	vyučující	tydně
1924/1925	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2				
1925/1926	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1925/1926	ZS	Proces kanonický	Henner	1	LS	Prameny církevního práva	Henner	1
1925/1926	ZS	Právo manželské	Henner	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2
1925/1926	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2				
1926/1927	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1926/1927	ZS	Proces kanonický	Henner	1	LS	Prameny církevního práva	Henner	1
1926/1927	ZS	Právo manželské	Henner	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2
1926/1927	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2				
1927/1928	ZS	Právo církevní II. část	Henner	4	LS	Církevní právo I. část	Henner	2
1927/1928	ZS	Proces kanonický	Henner	1	LS	Prameny církevního práva	Henner	1
1927/1928	ZS	Právo manželské	Henner	2				
1927/1928	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Henner	2				
1928/1929	ZS	Právo církevní II. část	x	4	LS	Dějiny kanonického procesu	Tureček	2
1929/1930	ZS	Církevní právo II. část	Hobza	4	LS	Církevní právo I. část	Tureček	2
1929/1930	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2
1929/1930	ZS	Církevní právo I. část	Tureček	2				
1930/1931	ZS	Církevní právo II. část	Hobza	4	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2
1930/1931	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2	LS	Církevní právo I. část	Tureček	2
1930/1931	ZS	Dějiny kanonického procesu	Tureček	2	LS	Právní dějiny židovské se zřetelem k ČSR	Tureček	1
1930/1931	ZS	Repetitorium z církevního práva	Tureček	1				
1931/1932	ZS	Církevní právo II. část	Hobza	4	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2
1931/1932	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2	LS	Církevní právo I. část	Tureček	2
1931/1932	ZS	Dějiny kanonického procesu	Tureček	2	LS	Právní dějiny nekatolických církví se zřetelem k ČSR	Tureček	2
1932/1933	ZS	Církevní právo II. část	Hobza	4	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2
1932/1933	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2	LS	Církevní právo I. část	Tureček	2
1932/1933	ZS	Dějiny kanonického procesu	Tureček	2	LS	Právní dějiny nekatolických církví se zřetelem k ČSR	Tureček	3
1932/1933	ZS	Právní dějiny nekatolických církví se zřetelem k ČSR	Tureček	1				
1932/1933	ZS	Repetitorium z církevního práva	Tureček	2				

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1933/1934	ZS	Církevní právo II. část	Hobza	4	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2
1933/1934	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2	LS	Církevní právo I. část	Tureček	2
1933/1934	ZS	Dějiny kanonického procesu	Tureček	2	LS	Právní dějiny nekatolických církví se zřetelem k ČSR	Tureček	3
1933/1934	ZS	Právní dějiny nekatolických církví se zřetelem k ČSR	Tureček	1				
1933/1934	ZS	Repetitorium z církevního práva	Tureček	2				
1934/1935	ZS	Církevní právo II. část	Hobza	4	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2
1934/1935	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Hobza	2	LS	Církevní právo I. část	Tureček	2
1934/1935	ZS	Dějiny kanonického procesu	Tureček	2	LS	Právní dějiny nekatolických církví se zřetelem k ČSR	Tureček	3
1934/1935	ZS	Právní dějiny nekatolických církví se zřetelem k ČSR	Tureček	1				
1934/1935	ZS	Repetitorium z církevního práva	Tureček	2				
1935/1936	ZS	Církevní právo II. část, dějiny	Tureček	3	LS	Církevní právo I. část, právo platné	Tureček	3
1935/1936	ZS	Dějiny příslušnosti církevních soudů	Tureček	1	LS	Volby v církvích podle platného práva	Tureček	1
1935/1936	ZS	Právní dějiny židovské se zřetelem k ČSR	Tureček	1	LS	Konfesní prvky čl. práva manželského	Tureček	1
1935/1936	ZS	Vývoj formy uzavření manželství	Tureček	1	LS	Kapitoly z církevního práva pravoslavného	Tureček	1
1935/1936	ZS	Repetitorium z církevního práva	Tureček	1	LS	Repetitorium z dějin práva církevního	Tureček	1
1935/1936	ZS	Praktikum z církevního práva	Tureček	1	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2
1935/1936	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2+2				
1936/1937	ZS	Církevní právo II. část, dějiny	Tureček	3	LS	Církevní právo I. část, právo platné	Tureček	3
1936/1937	ZS	Procesní právo podle Dekretistů	Tureček	1	LS	Kultová práva volební podle platného práva	Tureček	1
1936/1937	ZS	Neplatnost manželství ve světle Liber Extra	Tureček	1	LS	Organisace církví židovských v ČSR	Tureček	1
1936/1937	ZS	Přehled vývoje církevních zřízení evangelických	Tureček	1	LS	Církev jako svazky mimostátní	Tureček	1
1936/1937	ZS	Františkův židovský systém pro Čechy	Tureček	1	LS	Repetitorium z dějin práva církevního	Tureček	1
1936/1937	ZS	Repetitorium z platného práva církevního	Tureček	1	LS	Výklady pramenů církevního práva	Tureček	1
1936/1937	ZS	Praktikum z církevního práva	Tureček	1	LS	Praktikum z církevního práva	Tureček	1
1936/1937	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1937/1938	ZS	Církevní právo II. část, dějiny	Tureček	3	LS	Církevní právo I. část, právo platné	Tureček	3
1937/1938	ZS	Zásady kanonického procesu klasického	Tureček	1	LS	Právní poměry interkonfesijní v ČSR	Tureček	2
1937/1938	ZS	Vývoj publikace zákonů kanonických	Tureček	1	LS	Nová organizace církve židovské v histor. zemích ČSR	Tureček	1
1937/1938	ZS	Josefinský manželský patent	Tureček	1	LS	Repetitorium z dějin práva církevního	Tureček	1
1937/1938	ZS	Dějiny amortizačních zákonů	Tureček	1	LS	Výklad pramenů církevního práva	Tureček	1
1937/1938	ZS	Repetitorium z platného práva církevního	Tureček	1	LS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2
1937/1938	ZS	Praktikum z církevního práva	Tureček	1	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2
1937/1938	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2				
1938/1939	ZS	Církevní právo II. část, dějiny	Tureček	3				
1938/1939	ZS	Zásada materiální pravdy v kanonickém procesu klasickém	Tureček	1				
1938/1939	ZS	Výměnné manželství podle Kodexu iuris canonici	Tureček	1				
1938/1939	ZS	Toleranční zákonodárství Josefinské	Tureček	1				
1938/1939	ZS	Rakouský konkordát z r. 1855	Tureček	1				
1938/1939	ZS	Repetitorium z platného práva církevního	Tureček	1				
1938/1939	ZS	Výklad pramenů církevního práva	Tureček	1				
1938/1939	ZS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2				
1938/1939	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2				

1939/1945 UZAVŘENÍ ČESKÝCH VYSOKÝCH ŠKOL

1945/1945					LS	Církevní právo I. část	Bušek	3
1945/1945					LS	Praktická cvičení z církevního práva	Bušek	2
1945/1945					LS	Církevní právo I. část	Tureček	3
1945/1945					LS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2
1945/1945					LS	Církevní právo	Tureček	4
1945/1946	ZS	Církevní právo	Bušek	6	LS	Právo církevní I. část	Bušek	3
1945/1946	ZS	Církevní právo	Tureček	6	LS	Právo církevní I. část (Právo platné)	Tureček	3

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1945/1946	ZS	Praktická cvičení z církevního práva	Bušek	2	LS	Praktická cvičení z církevního práva	Bušek	2
1945/1946	ZS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2	LS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2
1945/1946	ZS	Seminární cvičení z dějin práva církevního	Bušek	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Bušek	2
1945/1946	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2
1946/1947	ZS	Církevní právo II. část	Bušek	3	LS	Právo církevní I. část	Bušek	3
1946/1947	ZS	Praktické cvičení z církevního práva	Bušek	2	LS	Praktické cvičení z církevního práva	Bušek	2
1946/1947	ZS	Církevní právo II. část (Dějiny)	Tureček	3	LS	Právo církevní I. část	Tureček	3
1946/1947	ZS	Praktické cvičení z církevního práva	Tureček	2	LS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2
1946/1947					LS	Seminární cvičení z práva církevního	Bušek	2
1946/1947					LS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2
1947/1948	ZS	Církevní právo II. část	Bušek	3	LS	Církevní právo I. část	Bušek	3
1947/1948	ZS	Praktická cvičení z církevního práva	Bušek	2	LS	Praktická cvičení z církevního práva	Bušek	2
1947/1948	ZS	Církevní právo II. část	Tureček	3	LS	Církevní právo I. část	Tureček	3
1947/1948	ZS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2	LS	Rovnost konfesí	Tureček	1
1947/1948	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Bušek	2	LS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2
1947/1948					LS	Seminární cvičení z práva církevního	Bušek	2
1947/1948					LS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2
1948/1949	ZS	Církevní právo II. část	Bušek	3	LS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2
1948/1949	ZS	Praktická cvičení z církevního práva	Bušek	2	LS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2
1948/1949	ZS	Církevní právo II. část	Tureček	3				
1948/1949	ZS	Církevní právo II. část (Dějiny)	Tureček	3				
1948/1949	ZS	Praktická cvičení z církevního práva	Tureček	2				
1948/1949	ZS	Seminární cvičení z práva církevního	Tureček	2				

1949-1990 VÝUKA CÍRKEVNÍHO PRÁVA NEBYLA REALIZOVÁNA

zdroj:⁵²⁴

⁵²⁴ Srov.: Seznamy přednášek Univerzity Karlovy 1918-2015, Archiv UK, SIS Univerzity Karlovy

Příloha č. 18 Schéma výuky TF UP 1918-1950

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1918/1926 ÚDAJE NEJSOU V ARCHIVU K DISPOZICI								
1926/1927	ZS	Dějiny a prameny cír.pr.katol.	Martinů	1	LS	CIC: Zásady všeobecné	Martinů	1
1926/1927						CIC: O právních osobách	Martinů	1
1926/1927						CIC: O církevních obrocích	Martinů	1
1926/1927						CIC: Přehled předpisů nového církevního zákoníku	Martinů	1
1927/1928	ZS	Dějiny a prameny cír.pr.katol.	Martinů	1	LS	Právo manželské se zvláštním zřetelem k zákonodárství republiky československé	Martinů	4
1927/1928	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Martinů	1				
1927/1928	ZS	CIC: O právních osobách	Martinů	1				
1927/1928	ZS	CIC: O církevních obrocích	Martinů	1				
1927/1928	ZS	CIC: Přehled předpisů nového církevního zákoníku	Martinů	1				
1928/1929	ZS	Dějiny a prameny cír.pr.katol.	Martinů	1	LS	Manželské právo církve katolické se zřetelem na manželské právo občanské vůbec, zvláštním na manželské právo republiky československé	Martinů	4
1928/1929	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Martinů	1				
1928/1929	ZS	CIC: O právních osobách	Martinů	1				
1928/1929	ZS	CIC: O církevních obrocích a právu patronátním	Martinů	1				
1928/1929	ZS	CIC: Přehled předpisů nového církevního zákoníku	Martinů	1				

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1928/1930	ZS	Dějiny a prameny cír.pr.katol.	Martinů	1	LS	Manželské právo církve katolické se zřetelem na manželské právo občanské vůbec, zvláštěním na manželské právo republiky československé	Martinů	4
1928/1930	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Martinů	1				
1928/1930	ZS	CIC: O právních osobách	Martinů	1				
1928/1930	ZS	CIC: Přehled pro duchovní správce zvláště důležitých předpisů nového církevního zákoníku se zřetlem na církv. právo partikulární a právo občanské	Martinů	1				
1928/1930	ZS	Seminář: Četba a výklad pramenů církevního práva katolického	Martinů	x	LS	Seminář: Četba a výklad pramenů církevního práva katolického	Martinů	x

1930/1933 ÚDAJE NEJSOU V ARCHIVU K DISPOZICI

1932/1933	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Martinů		LS	Manželské právo církve katolické se zřetelem na manželské právo občanské vůbec, zvláštěním na manželské právo republiky československé	Martinů	5
1932/1933	ZS	CIC: O osobách	Martinů					
1932/1933	ZS	CIC: O církevních obrocích a právu patronátním	Martinů	5				
1932/1933	ZS	CIC: Přehled předpisů nového církevního zákoníku zvláště důležitých pro duchovní správce se zřetlem na církv. právo partikulární a právo občanské	Martinů					
1932/1933	ZS	Seminář: Četba a výklad pramenů vybraných statí církevního práva katolického	Martinů	x	LS	Seminář: Četba a výklad pramenů vybraných statí církevního práva katolického	Martinů	x

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
----------------	---------	---------	-----------	-------	---------	---------	-----------	-------

1933/1934 ÚDAJE NEJSOU V ARCHIVU K DISPOZICI

1934/1935	ZS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva	Matzke	x	LS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva	Matzke	x
1934/1935	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Matzke	x	LS	Manželské právo církve katolické se zřetelem na manželské právo občanské vůbec, zvláštním na manželské právo republiky československé	Matzke	8
1934/1935	ZS	CIC: O osobách	Matzke	x				
1934/1935	ZS	CIC: O církevních obrocích a právu patronátním	Matzke	x				
1934/1935	ZS	CIC: Přehled předpisů nového církevního zákoníku zvlášť důležitých pro duchovní správce se zřetelem na círk. právo partikulární a právo občanské	Matzke	x				
1934/1935	ZS	Seminář: Četba a výklad pramenů vybraných statí církevního práva katolického	Matzke	1	LS	Seminář: Přehled kultových předpisů platných v republice československé	Matzke	1
1935/1936	ZS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva	Matzke	1	LS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva	Matzke	1
1935/1936	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Matzke	x	LS	Manželské právo církve katolické se zřetelem na manželské právo občanské vůbec, zvláštním na manželské právo republiky československé	Matzke	8
1935/1936	ZS	CIC: O osobách	Matzke	x				
1935/1936	ZS	CIC: O církevních obrocích a právu patronátním	Matzke	x				
1935/1936	ZS	CIC: Přehled předpisů nového círk. zák. zvlášť důl. pro duch. spr. se zřetelem na círk. právo partikul. a pr. obč.	Matzke	x				

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1935/1936	ZS	Seminář: Četba a výklad pramenů vybraných statí církevního práva katolického	Matzke	1	LS	Seminář: Přehled kultových předpisů platných v republice československé	Matzke	1
1936/1937	ZS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva	Matzke	1	LS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva	Matzke	1
1936/1937	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Matzke	x	LS	Manželské právo církve katolické se zřetelem na manželské právo občanské vůbec, zvláště na manželské právo republiky československé	Matzke	5
1936/1937	ZS	CIC: O osobách	Matzke	x				
1936/1937	ZS	CIC: O církevních obrocích a právu patronátním	Matzke	x				
1936/1937	ZS	CIC: Přehled předpisů nového církevního zákoníku zvláště důležitých pro duchovní správce se zřetelem na církv. právo partikulární a právo občanské	Matzke	x				
1936/1937	ZS	Seminář: Četba a výklad pramenů vybraných statí církevního práva katolického	Matzke	x	LS	Seminář: Přehled kultových předpisů platných v republice československé	Matzke	x

1937/1939 ÚDAJE NEJSOU V ARCHIVU K DISPOZICI

1939/1940	ZS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva	Matzke	1	LS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva	Matzke	1
1939/1940	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Matzke		LS	Cursus specialis: Některé otázky z pohřebního práva	Matzke	1
1939/1940	ZS	CIC: O osobách	Matzke					
1939/1940	ZS	CIC: O církevních obrocích a právu patronátním	Matzke					
1939/1940	ZS	CIC: Přehled předpisů nového církv. zák. zvláště důl. pro duch. spr. se zřetelem na církv. právo partikul. a pr. občanské	Matzke	2				

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1939/1940	ZS	Seminář: Četba a výklad pramenů vybraných statí církevního práva katolického	Matzke	1	LS	Seminář: Přehled státních předpisů kultových	Matzke	1

1940/1945 UZAVŘENÍ ČESKÝCH VYSOKÝCH ŠKOL

1945/1946	ZS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva katolického	Matoušů	1	LS	Dějiny, prameny a literatura církevního práva katolického	Matoušů	1
1945/1946	ZS	CIC: Zásady všeobecné	Matoušů	2	LS	CIC: Zásady všeobecné	Matoušů	2
1945/1946	ZS	CIC: O osobách	Matoušů		LS	CIC: O osobách	Matoušů	
1945/1946	ZS	CIC: O církevním obročí a právu patronátním	Matoušů		LS	CIC: O církevním obročí a právu patronátním	Matoušů	
1945/1946	ZS	CIC: Přehled předpisů nového církevního zákoníku zvlášť důležitých pro duchovní správce se zřetlem na církv. právo partikulární a právo občanské	Matoušů		LS	CIC: Přehled předpisů nového církevního zákoníku zvlášť důležitých pro duchovní správce se zřetlem na církv. právo partikulární a právo občanské	Matoušů	
1945/1946	ZS	Seminář: Četba a výklad pramenů, přehled literatury církevního práva	Matoušů	1	LS	Seminář: Kasuistika z práva manželského	Matoušů	1
1945/1946					LS	Seminář: Judikatura Nejvyšš. správ. Soudu o ukládání uren na hřbitovech	Matoušů	
1946/1947	ZS	Manželské právo kanonické i státní v ČSR	Matoušů	2	LS	Manželské právo kanonické i státní v ČSR	Matoušů	2
1946/1947					LS	Manželské právo (pro pokročilé)	Matoušů	2
1946/1947					LS	O nadacích podle CJC i podle předpisů státních	Matoušů	2
1946/1947	ZS	Seminář: Kasuistika z manžel. práva	Matoušů	1	LS	Kanonický proces	Matoušů	1
1947/1948	ZS	<i>Normae generales iuris canonici: De personis, de ordine, de clericis in genere et specie</i>	Matoušů	4	LS	De beneficiis et bonis ecclesiae temporalibus	Matoušů	4
1947/1948	ZS	<i>Cursus specialis: Processus canonicus</i>	Matoušů	1	LS	<i>Cursus specialis: O zákonech kongruových</i>	Matoušů	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1947/1948	ZS	Seminář: Přehled literatury a výklad částí CIC	Matoušů	1	LS	Seminář: Četba a výklad částí CIC	Matoušů	1
1948/1949	ZS	Církevní právo manželské se zřetelem na státní právo československé	Matoušů	4	LS	Církevní právo manželské se zřetelem na státní právo československé	Ryška	4
1948/1949	ZS	Seminář: Kasuistika z manželského práva, písemné práce	Matoušů	1	LS	Seminář: Kasuistika z manželského práva, písemné práce	Ryška	1
1949/1950	ZS	<i>Normae generales</i>	Ryška	1				
1949/1950	ZS	<i>De clerisis in genere</i>	Ryška	3				
1949/1950	ZS	<i>De clericis in specie. De beneficiis et bonis Ecclesiae temporalibus</i>	Ryška	3				
1949/1950	ZS	<i>Normae generales</i>	Ryška	1				
1949/1950	ZS	<i>De clerisis in genere</i>	Ryška	3				
1949/1950	ZS	<i>De clerisis in specie. De beneficiis et bonis Ecclesiae temporalibus</i>	Ryška	3				

1950/1990 Teologické fakulty v Českých zemích byly sloučeny do fakulty litoměřické.

zdroj⁵²⁵

⁵²⁵ Srov.: *Seznamy přednášek Univerzity Palackého 1918-2000*, Archiv UP

Příloha č. 19

Schéma výuky PF MU 1919-1950

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	týdně	semestr	předmět	vyučující	týdně
1919/1920	ZS				LS	Církevní právo I.	Vacek	2
1919/1920	ZS				LS	Prameny práva církevního	Vacek	2
1920/1921	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Církevní právo I.	Vacek	2
1920/1921	ZS				LS	Prameny práva církevního	Vacek	2
1920/1921	ZS				LS	O rozluce manželství	Vacek	1
1921/1922	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Prameny práva církevního	Vacek	1
1921/1922	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Právo církevní I.	Vacek	3
1921/1922	ZS	O církevním právu trestním	Vacek	1	LS	O manželské rozluce	Vacek	2
1921/1922	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS			
1922/1923	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Právo církevní I.	Vacek	3
1922/1923	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Římsko-katolické právo manželské	Vacek	3
1922/1923	ZS	O církevním právu trestním	Vacek	1	LS	Prameny práva církevního	Vacek	1
1922/1923	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS			
1923/1924	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Právo církevní I.	Vacek	3
1923/1924	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Římsko-katolické právo manželské	Vacek	3
1923/1924	ZS	O církevním právu trestním	Vacek	1	LS	Prameny práva církevního	Vacek	1
1923/1924	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS			
1924/1925	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Právo církevní I.	Vacek	3
1924/1925	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Římsko-katolické právo manželské	Vacek	3
1924/1925	ZS	O církevním právu trestním	Vacek	1	LS	Prameny práva církevního	Vacek	1
1924/1925	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS			
1925/1926	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Právo církevní I.	Vacek	3
1925/1926	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Římsko-katolické právo manželské	Vacek	3
1925/1926	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS	Prameny práva církevního	Vacek	1
1926/1927	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Právo církevní I.	Vacek	3

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydně	semestr	předmět	vyučující	tydně
1926/1927	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Římsko-katolické právo manželské	Vacek	3
1926/1927	ZS	O církevním právu trestním	Vacek	1	LS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1
1926/1927	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS			
1927/1928	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Právo církevní I.	Vacek	3
1927/1928	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Římsko-katolické právo manželské	Vacek	3
1927/1928	ZS	O církevním právu trestním	Vacek	1	LS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1
1927/1928	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS			
1928/1929	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Právo církevní I.	Vacek	3
1928/1929	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Římsko-katolické právo manželské	Vacek	3
1928/1929	ZS	O církevním právu trestním	Vacek	1	LS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1
1928/1929	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS			
1929/1930	ZS	Církevní právo II.	Vacek	3	LS	Právo církevní I.	Vacek	3
1929/1930	ZS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1	LS	Římsko-katolické právo manželské	Vacek	3
1929/1930	ZS	O církevním právu trestním	Vacek	1	LS	O civilním procesu kanonickém	Vacek	1
1929/1930	ZS	Seminář z práva církevního	Vacek	2	LS			
1930/1931	ZS	Církevní právo II.	Dominik	2	LS	Organisace církve římsko-katolické a majetkové právo církevní	Dominik	2
1930/1931	ZS	Poměr mezi církví a státem	Vážný	2	LS	Poměr mezi církví a státem	Vážný	2
1930/1931	ZS				LS	Právní prameny církevní a právo manželské	Čáda	2
1931/1932	ZS				LS	Organisace církve římsko-katolické a majetkové právo církevní	Dominik	2
1931/1932	ZS				LS	Poměr mezi církví a státem	Vážný	2
1931/1932	ZS				LS	Právní prameny církevní a právo manželské	Čáda	2
1932/1933	ZS	Civilní proces kanonický a církevní právo trestní	Vážný	2	LS	Organisace církve římsko-katolické a majetkové právo církevní	Dominik	2

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1932/1933	ZS	Seminář z práva církevního	Čáda	2	LS	Právní prameny církevní a právo manželské	Čáda	2
1933/1934	ZS	Poměr mezi církví a státem	Vážný	2	LS	Organisace církve římsko-katolické a majetkové právo církevní	Dominik	2
1933/1934	ZS	Seminář z práva církevního	Čáda	2	LS	Právní prameny církevní a právo manželské	Čáda	2
1933/1934	ZS				LS	Sbírka Pseudoisidorova	Wierer	1
1933/1934	ZS				LS	Zřízení beneficiální	Wierer	1
1934/1935	ZS	Poměr mezi církví a státem	Vážný	2	LS	Organisace církve římsko-katolické a majetkové právo církevní	Dominik	2
1934/1935	ZS	Repetitorium z práva církevního	Wierer	2	LS	Poměr mezi církví a státem	Vážný	2
1934/1935	ZS	Systém čl. práva konfesního	Wierer	1	LS	Právní prameny církevní a právo manželské	Čáda	2
1934/1935	ZS	Seminář z práva církevního	Čáda	2	LS	Církevní právo trestní	Wierer	1
1934/1935	ZS				LS	Civilní proces kanonický	Wierer	1
1934/1935	ZS				LS	Právo patronátní a církevní právo řeholní	Wierer	1
1935/1936	ZS	Repetitorium z práva církevního	Wierer	2	LS	Organisace církevní a právo majetkové	Wierer	2
1935/1936	ZS	Systém čl. práva konfesního	Wierer	1	LS	Poměr mezi církví a státem	Wierer	2
1935/1936	ZS	Seminář z práva církevního	Čáda	2	LS	Církevní právo manželské a přehled právních pramenů	Wierer	2
1936/1937	ZS	CP trestní a kanonický civilní proces	Wierer	2	LS	CP I. (organizace c. a právo majetkové)	Wierer	2
1936/1937	ZS	Systém čl. práva konfesního	Wierer	1	LS	CP II. (manž. a přehl. Pramenů)	Wierer	2
1936/1937	ZS	Seminář z práva církevního	Čáda	2	LS	CP trestní	Wierer	1
1936/1937	ZS				LS	Seminář CP (pro pokročilé)	Wierer	2
1937/1938	ZS	CP III. (civil.proces, p.patron., p.řehol.)	Wierer	2	LS	CP I.	Wierer	4
1937/1938	ZS	Poměr mezi státem a církví a čl. právo konfesní	Wierer	3	LS	CP trestní	Wierer	1

akademický rok	semestr	předmět	vyučující	tydne	semestr	předmět	vyučující	tydne
1937/1938	ZS	Seminář z práva církevního	Wierer	2	LS	Seminář CP (pro pokročilé)	Wierer	2
1938/1939	ZS	CP II.	Wierer	2	LS	CP I.	Wierer	4
1938/1939	ZS	Předlitavské konfesní zákonodárství z r. 1874	Wierer	1	LS	CP trestní	Wierer	1
1938/1939	ZS	Seminář z práva církevního		2	LS	Seminář CP (pro pokročilé)	Wierer	2
1939/1940	ZS	Dějiny CP II.	Bušek	4	LS			
1939/1940	ZS	Seminář z práva církevního	Bušek	2	LS			
1939/1940	ZS	CP II.	Wierer	2	LS			
1939/1940	ZS	Poměr mezi státem a církví v říši německé	Wierer	2	LS			
1939/1940	ZS	Předlitavské konfesní zákonodárství	Wierer	1	LS			
1939/1940	ZS	Seminář z práva církevního	Wierer	2	LS			

1940/1945 UZAVŘENÍ ČESKÝCH VYSOKÝCH ŠKOL

1945/1946	ZS	Církevní právo	Smejkal	3	LS			
1946/1947	ZS	Církevní právo II.	Kop	3	LS	Církevní právo I.	Kop	3
1946/1947	ZS	Seminář z práva církevního	Kop	2	LS	Prameny církevního práva	Kop	2
1946/1947	ZS				LS	Seminář z práva církevního	Kop	2
1947/1948	ZS	Církevní právo II.	Kop	3	LS	Církevní právo I.	Kop	3
1947/1948	ZS	Poměr mezi státem a církví	Kop	2	LS	Prameny církevního práva	Kop	2
1947/1948	ZS	Seminář z práva církevního	Kop	2	LS	Seminář z práva církevního	Kop	2
1948/1949	ZS	Církevní právo I.	Čáda	2	LS			
1948/1949	ZS	Církevní právo II.	Bulín	2	LS			
1948/1949	ZS	Církevní právo III.	Cvetler	2	LS			

1949/1989 VÝUKA CÍRKEVNÍHO PRÁVA NEBYLA REALIZOVÁNA

zdroj⁵²⁶

⁵²⁶ Srov.: Seznamy přednášek Masarykovy Univerzity 1918-2000, Archiv MU

Příloha č. 20 Legislativní kontext po roce 1989

datum	úprava	název/oblast úpravy	předmět úpravy
3. 5. 1990	Zákon č. 161/1990 Sb.	změna Ústavy z roku 1960	- zákon doplňuje školskou soustavu o školy soukromé a církevní - soukromým a církevním školám je umožněno poskytovat vzdělání za úplaty
3. 5. 1990	Zákon č. 163/1990 Sb.	O bohosloveckých fakultách	- opětovné začlenění pražské bohoslovecké fakulty do Univerzity Karlovy v Praze - začlenění obou nástupnických husovských fakult do Univerzity Karlovy v Praze - opětovné začlenění olomoucké bohoslovecké fakulty do Univerzity Palackého v Olomouci - zřízení římskokatolické bohoslovecké fakulty jako součásti Univerzity Komenského v Bratislavě - začlenění slovenské evangelické bohoslovecké fakulty do Univerzity Komenského v Bratislavě - začlenění pražské pravoslavné fakulty do Univerzity J. P. Šafaříka v Košicích
3. 5. 1990	Zákon č. 171/1990	Novela školského zákona	soukromé i církevní školy poskytují platné stupně vzdělání
4. 5. 1990	Zákon č. 172/1990	O vysokých školách	- církevní autorita může mít vliv na vnitřní předpisy teologických fakult - zavádějí se teologické tituly pro absolventy rigorózních zkoušek - zavádí se doktorát z teologie
15. 8. 1990	Ex corde ecclesiae		první moderní právní úprava katolických univerzit na úrovni kanonického práva obecného
25.10. 1990	Codex Canonum Ecclesiarum Orinetnatium	Kodex kánonů východních církví	první souhrnný kodex kánonů, který zavazuje všechny katolíky východních katolických církví
9. 1. 1991	Zákon č. 2/1991 Sb.	Listina základních práv a svobod	- zaručení svobody náboženského vyznání - právo na změnu vyznání, právo svobodného projevu náboženství - k jeho úkonům, obřadům a vyučování
4. 7. 1991	Zákon č. 308/1991 Sb.	O svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností	- církve mohou vychovávat a vyučovat své pracovníky ve vlastní i jiných zařízeních i na vysokých školách

22. 4. 1998	Zákon č. 111/1998 Sb.	O vysokých školách	vnitřní předpisy teologických fakult se předkládají akademickému senátu ke schválení až po vyjádření duchovní autority, je-li tato povinnost zakotvena příslušné církve - zavádí se zkratky titulů licenciát a doktor teologie
2. 9. 2003	Generální dekret č. 1133 Kongregace pro katolickou výchovu	Studia kanonického práva	zprísňení kanonicko-právních studií na fakultách kanonického práva

zdroj:⁵²⁷

⁵²⁷ Srov.: HORÁK, Záboj. *Církev a školství. Vybrané dokumenty ke studiu českého konfesního práva*, s. 93-130

Srov.: HORÁK, Záboj. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy a výuka církevního práva za první Československé republiky*, s. 299-300

Srov.: NĚMEC, Damián. *Mezinárodní smlouvy mezi Apoštolským stolcem a Polskem, Rakouskem a Československem v období mezi dvěma světovými válkami*

Srov.: HORÁK, Záboj. *Obnovení církevních škol v českých zemích v letech 1990-1991*, s. 94-111

Příloha č. 21 Stručný přehled akademických postů vybraných vyučujících

příjmení	od	do	univerzita	fakulta	funkce
Singer	1886	1887	Černovice v Bukovině	právnícká	děkan
Singer	1887	1888	Černovice v Bukovině		rektor
Soldát	1907	1908	Univerzita Karlova	teologická	děkan
Soldát	1908	1909	Univerzita Karlova	teologická	proděkan
Soldát	1911	1912	Univerzita Karlova	teologická	děkan
Soldát	1912	1913	Univerzita Karlova	teologická	proděkan
Henner	1914	1915	Univerzita Karlova		rektor
Schlenz	1917	1918	Univerzita Karlova – německá	teologická	děkan
Soldát	1919	1920	Univerzita Karlova	teologická	děkan
Soldát	1920	1921	Univerzita Karlova	teologická	proděkan
Matoušů	1922	1924	Kněžský seminář v Olomouci		vicerektor
Dominik	1930	1931	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	děkan
Bušek	1931	1932	Univerzita Komenského Bratislava	právnícká	děkan
Vážná	1932	1933	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	děkan
Bušek	1936	1937	Univerzita Komenského Bratislava		rektor
Čáda	1936	1937	Masarykova univerzita	právnícká	děkan
Bušek	1938	1938	Univerzita Komenského Bratislava	právnícká	děkan
Dominik	1939	1940	Masarykova univerzita v Brně	právnícká	děkan
Kindermann	1940	1940	Univerzita Karlova - německá	teologická	proděkan
Kindermann	1943	1944	Univerzita Karlova - německá	teologická	proděkan
Čáda	1945	1948	Masarykova univerzita	právnícká	děkan
Šíma	1946	1947	Univerzita Karlova	právnícká	děkan
Matoušů	1947	1947	Univerzita Palackého v Olomouci	teologická	děkan
Tureček	1948	1952	Univerzita Karlova	právnícká	děkan
Michal	1970	1972	Bohoslovecká fakulta v Litoměřicích		proděkan